

Gids van lokale initiatieven en tools bestemd voor de actoren op het terrein

Dank aan

Europese Commissie - Fonds AMIF-ISF

Alle gemeenten die hun praktijken hebben uitgewisseld

Redactie

Directie Lokale Integratie Veiligheid, FOD Binnenlandse Zaken

Alar Mehry

Argiolas Fanny

Belokopytov Victoria

Durieux Bo

Cartiaux Estelle

Feremans Julie

Geerts Ulrike

Hadri Rabbeha

Nève Astrid

Ravaglia Sofie

Coördinatie

Directie Lokale Integratie Veiligheid, FOD Binnenlandse Zaken

Murengerantwari Sylvie

**Preventie van radicaliseringsprocessen die kunnen leiden tot geweld:
Gids van lokale initiatieven en tools bestemd voor actoren op het terrein**

FOD Binnenlandse Zaken – Algemene Directie Veiligheid en Preventie
Directie Lokale Integratie Veiligheid
2018

Inleiding

1. Preventie van gewelddadige radicalisering: context

A. Plan R

B. De preventieacties - projecten van de FOD Binnenlandse Zaken in het licht van het Plan R

Project «Mobile team»

Project «Bounce»

Project «Family Support»

Lokale Integrale Veiligheidscel (LIVC-R)

Financiële ondersteuning

2. Preventie van gewelddadige radicalisering: indeling van de lokale initiatieven

A. Primaire preventie

Definitie

Lokale initiatieven

B. Secundaire preventie

Definitie

Lokale initiatieven

C. Tertiaire preventie

Definitie

Lokale initiatieven

Voorwoord

Het vrijwaren van de democratische rechtsstaat en veiligheid van onze burgers is voor de regering een absolute prioriteit. Vandaag staat onze democratie onder druk door de groeiende dreiging van gewelddadige radicalisering. Het regeerakkoord beoogt een integrale aanpak uit te werken in het kader van de strijd tegen gewelddadige radicalisering. De regering wil aan lokale overheden de nodige instrumenten verstrekken zodat zij hun rol naar behoren kunnen vervullen.

Om de strijd aan te binden tegen gewelddadige radicalisering zijn repressieve antwoorden nodig, maar deze zijn niet afdoende. Er moet eveneens preventief worden opgetreden om de dieper liggende oorzaken van het radicaliseringsproces aan te pakken en de weerbaarheid van individuen kwetsbaar voor radicalisering te versterken.

Lokale overheden hebben door hun nabije contacten met de burgers een strategische positie om preventieve acties te implementeren en hiervoor alle betrokken lokale actoren in te zetten.

Het streven naar het opstellen van een gids met lokale initiatieven inzake preventie van radicaliseringsprocessen die tot geweld kunnen leiden, kadert in het Europees project «Mobile team» van de FOD Binnenlandse Zaken. In België zijn immers heel wat interessante initiatieven ontwikkeld. Deze gids omvat een bundeling van al deze initiatieven die het Mobile Team heeft kunnen oplijsten. Het doel van de gids is om als inspiratiebron te dienen voor alle lokale actoren in de strijd tegen gewelddadige radicalisering.

Het objectief van deze gids is om professionals voorbeelden van initiatieven en tools aan te reiken als hulpmiddel om in functie van de eigen lokale realiteit acties en projecten te ontwikkelen voor een preventieve aanpak van radicaliseringsprocessen die tot geweld kunnen leiden. De initiatieven die in deze gids zijn opgelijst, hebben betrekking op alle niveau's van preventie; met name de primaire, secundaire en tertiaire preventie. Ze zijn gekaderd in een preventiecontinuüm, in eerste instantie gericht op een brede sensibilisering van de bevolking, een specifieke bekommernis om kwetsbare individuen en een focus op individuen die op weg zijn naar gewelddadige radicalisering (of die reeds geradicaliseerd zijn).

Deze gids omvat een zeventigtal initiatieven, maar ik ben er zeker van dat er nog meer bestaan die onder de radar zijn gebleven tijdens het proces van de oplijsting. Daarom een verzoek naar alle lokale overheden om contact op te nemen met het Mobile team (mob.team@ibz.fgov.be) bij ontwikkeling van interessante projecten inzake de preventie van radicaliseringsprocessen die tot geweld kunnen leiden. Het Mobile team zal op basis van deze nieuwe informatie regelmatig tot een update komen van deze gids.

Tot slot, wens ik alle gemeenten te bedanken die een bijdrage hebben geleverd in de totstandkoming van dit werk door het versturen van hun initiatieven.

Jan JAMBON

Minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken

De preventie van gewelddadige radicalisering: context

Vooreerst is het van belang erop te wijzen dat de terroristische dreiging, zoals wij die nu kennen, al langer bestaat in België. Historisch gezien kwam die dreiging tot uiting door groeperingen als Al-Qaïda die actief was in België, de Gewapende Islamitische Groep in de jaren '90, de steun van leden van de Marokkaanse Islamitische Strijdersgroep aan de aanslagen in Madrid in 2004 en de oprichting van Sharia4Belgium in maart 2010 in Antwerpen¹.

De laatste jaren wordt de wereld - en België in het bijzonder - geconfronteerd met een concretisering van de terroristische dreiging, die voornamelijk wordt bepaald door een externe eenheid onder de naam Islamitische Staat die individuen aanstuurt om aanslagen te plegen in Europa². In deze context van terroristische dreiging heeft het fenomeen van het vertrek van duizenden Europese jongeren (waaronder heel wat Belgen), dat zich kenmerkt door een psychologische en sociale dynamiek ingebed in een lokale en nationale context, vooral met de aanslagen in Parijs en Brussel geleid tot een ingrijpende verandering in de theoretische en preventieve aanpak.

De aanslagen van 13 november 2015 in Parijs, de geslaagde anti-terreur actie van de Belgische veiligheidsdiensten in Verviers op 15 januari 2015 en de aanslagen van 22 maart 2016 op de luchthaven van Zaventem en het metrostation Maalbeek hebben geleid tot een sterke toename van veiligheids- en preventie initiatieven. Tevens hebben deze feiten een versnelling op gang gebracht in de implementatie van verschillende eerder genomen maatregelen door de regering en tot een modernisering en versterking geleid van beleid met betrekking tot de strijd tegen het extremisme, gewelddadige radicalisering en terrorisme³.

De strategie voor terrorismebestrijding heeft als doel tot een gezamenlijke strijd tegen het terrorisme te komen en hierdoor een betere bescherming te kunnen bieden voor de burgers. Deze strategie berust op 4 pijlers: beschermen, achtervolgen, reageren en **voorkomen**⁴.

Het lokaal niveau speelt bij preventie een significante rol. Immers, de fenomenen radicalisering, gewelddadig extremisme en terrorisme worden in elke Belgische gemeente ingegeven door een lokale context, sociale, psychologische variabelen en groepsdynamieken⁵.

Vanuit dit preventieperspectief, dat kadert in een complex institutioneel en wetgevend landschap met verschillende bevoegdheidsniveaus toegekend aan elk bestuursniveau, is het noodzakelijk gebleken om een integrale en geïntegreerde aanpak te ontwikkelen inzake radicalisme en gewelddadig extremisme. Deze strategie wordt via het **Plan Radicalisme - Plan R** - ontwikkeld. In de herwerkte versie vormt dit plan de basisstructuur voor de aanpak van de strijd tegen radicalisering⁶.

¹ Derde verslag van de Onderzoekscommissie terrorisme, luik «veiligheidsarchitectuur», 15 juni 2017

² Ibid

³ Ibid

⁴ Ibid

⁵ Ibid

⁶ Preventie van radicalisering – Pre-rad

A. Plan R

Het Plan Radicalisme werd in 2004 opgericht onder de benaming «Plan M» en werd in mei 2015 gewijzigd en aangepast aan de Belgische context en de nationale situatie. De coördinatie is in handen van het OCAD. De twee **doelstellingen** van het Plan R zijn het in kaart brengen van individuen en groeperingen met een radicaliserend effect op hun omgeving en het reduceren van de impact van de vectoren van radicalisering⁷.

Het haalt de banden aan tussen de verschillende bestuursniveaus - federaal, lokaal, gewestelijk en regionaal - voor een beter beheer van de informatiefloed⁸.

Op een meer beleidsmatig niveau maakt het Plan R het bovendien mogelijk om een overlegplatform op te richten, zowel op nationaal vlak (*via de NTF - Nationale Taskforce*⁹) als op lokaal vlak (*via de LTF Lokale Taskforce*¹⁰). Beide structuren worden hier niet verder beschreven, maar in de voetnoten meer uitgelegd.

Het Plan R maakt het eveneens mogelijk om binnen dit overlegplatform het fenomeen van radicalisering in kaart te brengen; een evenwicht te vinden tussen de preventieve en repressieve aanpak en via diverse acties de impact van het radicalisme te reduceren.

Tot slot, om het preventieve luik zoveel mogelijk te ontwikkelen, voorziet het Plan R in een structurele koppeling met de Gemeenschappen en Gewesten.

Wat de toepassing van dit Plan betreft, hebben de Gewesten en Gemeenschappen hun eigen actieplannen uitgewerkt volgens de krachtlijnen van het Plan R¹¹.

B. De preventieacties - projecten van de FOD Binnenlandse Zaken in het kader van het Plan R

De federale regering heeft begin 2015 een actualisering van het «Plan R» gelanceerd om de strijd tegen radicalisme aan te gaan. Verschillende federale actoren waaronder de FOD Binnenlandse Zaken, meer in het bijzonder de Algemene Directie Veiligheid en Preventie (ADVP), zijn sindsdien belast met dossiers «radicalisme» teneinde een integrale en geïntegreerde aanpak van het fenomeen te bevorderen.

In dit opzicht zijn er drie projecten ter voorkoming van radicalisering opgestart die gefinancierd worden door de Europese Unie en beheerd worden door de ADVP: de projecten **Mobile team**, **Bounce** en **Family Support**. De ADVP heeft tevens als opdracht ondersteuning te bieden aan gemeenten bij de oprichting van **Lokale Integrale Veiligheidscellen** (LIVC-R), dit wil zeggen lokale gemeentelijke overlegplatformen die absoluut noodzakelijk zijn voor de goede uitvoering van het plan R.

⁷ Derde verslag van de Onderzoekscommissie terrorisme, luik «veiligheidsarchitectuur», 15 juni 2017

⁸ Ibid

⁹ Volgens het derde verslag van de Onderzoekscommissie terrorisme, luik «veiligheidsarchitectuur», 15 juni 2017

: Strategische en beleidsmatige orgaan van het Plan R dat onder het OCAD valt en dat verantwoordelijk is voor het algemene beheer en de continue opvolging van het Plan R. De hoofdpdracht van de NTF is om de kentering van radicalisering naar terrorisme te voorkomen, dankzij de medewerking van diverse partners en werkgroepen.

¹⁰ Volgens het derde verslag van de Onderzoekscommissie terrorisme, luik «veiligheidsarchitectuur», 15 juni 2017

: Gedecentraliseerde platformen waar informatie wordt uitgewisseld betreffende individuen/groepen die geconfronteerd worden met gewelddadige radicalisering, de LTF zorgen voor ondersteuning aan de lokale en federale overheden, onder leiding van de DirCo. Haar werk is gebaseerd op een uitwisseling en een bespreking van informatie ter zake. Bij de uitvoering van haar opdrachten houdt de LTF rekening met de instructies die door de LTF zijn opgesteld.

¹¹ Derde verslag van de Onderzoekscommissie terrorisme, luik «veiligheidsarchitectuur», 15 juni 2017

De Algemene Directie biedt eveneens **financiële ondersteuning** aan een groot aantal steden en gemeenten in België, waaronder **de Impulstoelage** toegekend aan de 15 Belgische steden die in het bijzonder worden geconfronteerd met de problematiek van radicalisering.

Project « Mobile Team »

Dit project, dat gefinancierd wordt door de Europese Commissie, kadert in een **ondersteuning van steden en gemeenten** bij de implementatie van hun preventie- en veiligheidsbeleid. De ondersteuning is gericht op preventie van **radicalisering** en wordt geboden door een tijdelijk samengesteld multidisciplinair team.

De teamleden bieden ondersteuning bij het uittekenen van een beleid inzake preventie, aanpak en nazorg, en bij het opzetten van concrete initiatieven. Deze ondersteuning kan gericht zijn op verschillende aspecten met betrekking tot de preventie van radicalisering (informatie en inzicht in het fenomeen, initiatieven in andere gemeenten, oprichting van een LIVC-R, enz.).

Het opstellen van deze gids met initiatieven maakt deel uit van de doelstellingen van het project Mobile team.

Contact : mob.team@ibz.fgov.be

Project « Bounce »

«Bounce» is een door de FOD Binnenlandse Zaken ontwikkeld trainingsprogramma in **weerbaarheid** voor jongeren. De Bounce tools zetten in op **de preventie van radicalisering** die gericht is op jongeren, ouders en eerstelijns werkers.

Vanuit dit perspectief zijn er 3 tools ontwikkeld:

1. «Bounce Young»: een psychofysieke training voor kwetsbare jongeren in een vroegtijdige fase van het radicaliseringsproces om de weerbaarheid tegen (gewelddadige) radicale invloeden te versterken.
2. «Bounce Along»: een bewustmakingsprogramma voor ouders en eerstelijns werkers.
3. «Bounce Up»: een train-the-trainersprogramma voor eerstelijns werkers.

Contact : cpr@ibz.fgov.be

Meer info op de website: <https://www.bounce-resilience-tools.eu>.

Project « Family Support »

Het project Family Support beoogt de bestrijding van (gewelddadige) radicalisering in België door de families van radicaliserende jongeren of jongeren 'at risk' te ondersteunen.

Een project waarbij **families** - die beschouwd worden als een beschermingsfactor - worden betrokken in de **strijd tegen radicalisering**. Dit in alle stadia van radicalisering, gaande van ondersteuning bij vroegtijdige signalering,

betrokkenheid van een familielid bij (gewelddadige) extremistische activiteiten tot de re-integratie en nazorg bij terugkeer uit oorlogsgebied.

Concreet beoogt dit project de verwezenlijking van een **gecoördineerd beleidsmodel** dat beleid en praktijk op nationaal niveau samenbrengt om een raamwerk te creëren voor een evidence based (wetenschappelijk onderbouwd) family support model voor België. Dit door het realiseren van de volgende projectdoelstellingen: de oprichting van een **nationaal netwerk**; opstelling van een **mapping** praktijken familiale ondersteuning in België; het bieden van **vormingen** aan eerstelijnswerkers; de oprichting van een **expertenplatform** en de ontwikkeling van een **gids van goede praktijken**.

Contact : cpr@ibz.fgov.be

Lokale Integrale Veiligheidscel inzake radicalisme, extremisme en terrorisme (LIVC-R)

Omzendbrief

De omzendbrief van 22 mei 2018 inzake de informatie uitwisseling en het opvolgen van 'Terrorist Fighters' en haat-propagandisten maakt het voor burgemeesters mogelijk om een lokaal overlegplatform op te richten om casussen van radicalisering bespreekbaar te maken, een Lokale Integrale Veiligheids- Cel inzake radicalisme, extremisme en terrorisme (verder LIVC-R). De LIVC-R's zijn een instrument in de bestrijding van gewelddadige radicalisering doordat zij personen die zich in een radicaliseringsproces bevinden vroeg detecteren en geïndividualiseerde opvolgtrajecten kunnen uitwerken voor hen. De LIVC-R valt onder leiding van de burgemeester en wordt verder samengesteld door gemeentelijke diensten, politieke vertegenwoordigers en maatschappelijke actoren die actief zijn op het grondgebied van de stad of gemeente.

Nieuwe wet LIVC-R

Met de nieuwe wet wil men door de verplichting tot oprichting van een LIVC-R op lokaal of bovenlokaal niveau werken aan een coherent en integraal nationaal veiligheidsbeleid waar er voor elke gemeente een LIVC-R aanwezig is. Daarnaast gaat de wet en de nieuwe omzendbrief van 22 mei 2018 van de minister van Binnenlandse Zaken en van de minister van Justitie betreffende de informatie-uitwisseling rond en de opvolging van terrorist fighters en haat-propagandisten dieper in op de organisatie ervan onder de leiding van de burgemeester en in de deelname en de verantwoordelijkheden van bepaalde specifieke functies zoals de gemeentelijke ambtenaar die instaat voor de coördinatie en de 'information officer' bij de lokale politie. Aan de nieuwe omzendbrief werd ook een bijlage toegevoegd met een handleiding rond de LIVC-R om de mogelijkheden in samenstelling en organisatie te verduidelijken zowel op lokaal als op bovenlokaal niveau. Om de rol van de maatschappelijke actoren in de LIVC-R te bepalen en te duiden, wordt momenteel gewerkt aan een samenwerkingsakkoord met de verschillende regio's.

Rol van FOD Binnenlandse Zaken

Wat de LIVC-R betreft, vervult de FOD Binnenlandse Zaken een dubbele rol: enerzijds wordt alle beschikbare informatie inzake de oprichting van een LIVC-R in België verzameld. Hiertoe werd een cartografie opgesteld die gepubliceerd wordt op de website van de AD Veiligheid en Preventie, namelijk www.besafe.be. Anderzijds kunnen steden en gemeenten eveneens een beroep doen op het 'mobile team' van de FOD Binnenlandse Zaken om ondersteuning te krijgen bij hun initiatieven ter bestrijding van de gewelddadige radicalisering, die ondermeer de

oprichting van een LIVC-R omvat.

Contact : mob.team@ibz.fgov.be

Financiële ondersteuning

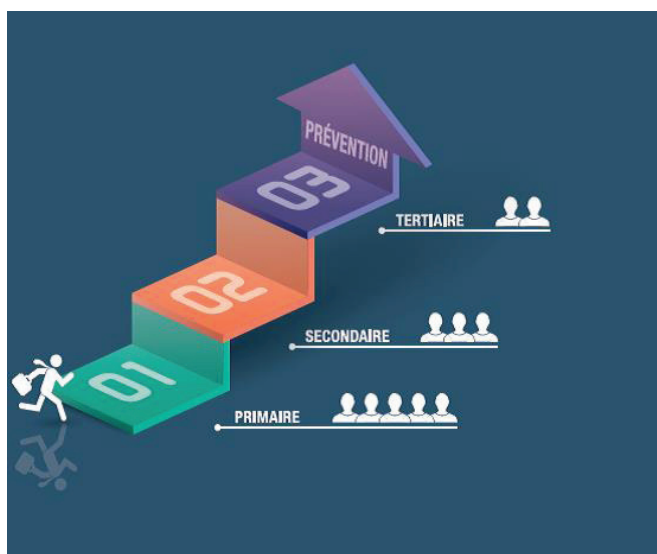
De FOD Binnenlandse Zaken steunt steden en gemeenten in het ontwikkelen van een beleid met betrekking tot de strijd tegen gewelddadige radicalisering. Vijftien pilotsteden hebben in 2015 in dit kader één eenmalige subsidie ontvangen voor een totaal van 1.425.000€. De subsidie, die in 2017 afgelopen is, beoogde deze steden te stimuleren om preventieprojecten te ontwikkelen die mogelijk als inspiratie kunnen dienen voor andere steden en gemeenten.

Daarnaast wordt een terugkerende subsidie van 60 000€ toegekend aan verschillende steden en gemeenten om acties ter preventie van gewelddadige radicalisering te ondersteunen.

Tot slot beschikken 109 steden en gemeenten over een strategisch veiligheids- en preventieplan (SVPP) waarbij zij financieel ondersteund worden door de federale overheid. Deze steden hebben de mogelijkheid om een deel van de middelen aan te wenden voor maatregelen inzake de preventie van gewelddadige radicalisering.

Preventie van gewelddadige radicalisering: indeling van de lokale initiatieven

De initiatieven die in deze gids zijn opgelijst, zijn terug te brengen op alle preventieniveaus; met name de primaire, secundaire en tertiaire preventie. Zij kaderen in een preventiecontinuüm, gericht op een brede sensibilisering van de bevolking met een specifieke bekommernis om kwetsbare individuen en een focus op individuen die op weg zijn naar gewelddadige radicalisering (of die al geradicaliseerd zijn). De definities gehanteerd door het Centre de Prévention de la Radicalisation menant à la violence (CPRMV)¹², dat is gevestigd in Quebec in Canada, werden gekozen als leidraad voor de oplijsting.

A. Primaire preventie

Definitie

Volgens het CPRMV richt de primaire preventie zich op de oorzaken en de algemene (individuele, interpersoonlijke, gemeenschapsgerichte, maatschappelijke, sociale) factoren die aan de basis zouden kunnen liggen van radicaliseringsdynamieken die leiden tot geweld, van welke vorm dan ook. De primaire acties focussen op de sociale en maatschappelijke factoren, die geïdentificeerd worden als aan de basis liggend van een radicaliseringsdynamiek en een terugplooi op zichzelf.

De voornaamste doelstelling van de primaire acties is om algemene preventieactiviteiten te implementeren met betrekking tot individuele, interpersoonlijke, gemeenschapsgerichte, sociale of maatschappelijke factoren die een rol kunnen spelen bij radicaliseringsdynamieken die tot geweld leiden:

- Activiteiten ter bevordering van educatie, sociale, professionele, politieke en economische integratie en de deelname aan het samenleven in gelijkheid;
- Tools en praktijken ter versterking van zelfreflectie en een kritische geest;

¹² <https://info-Radicalisering.org/fr/Radicalisering/types-de-Radicalisering/>

- Strategieën ter versterking van empathie, weerbaarheid;
- Interreligieuze dialogen;
- Allerhande sensibiliseringsacties rond specifieke thema's (racisme, immigratie, media, geopolitiek, extremisme, enz.) bestemd voor elke doelgroep;
- Enz.

Een andere doelstelling van de primaire acties is het onderdeel van het radicaliseringsproces dat tot geweld leidt, bekend te maken bij het grote publiek en de beschikbare hulpmiddelen om dit fenomeen aan te pakken bekend te maken: Sensibiliseringscampagnes; Sensibiliseringsworkshops, theoretische benadering van het fenomeen enz.

Deze preventieve aanpak uit zich in deze gids voornamelijk in initiatieven in de volgende domeinen, gericht op een breed publiek en niet op een specifieke doelgroep:

- Sensibiliserings- en communicatieacties
- Pedagogisch-educatieve projecten/tools
- Preventieve projecten met betrekking tot het samen-leven en de interculturaliteit
- Overlegplatform
- Diagnose van de situatie

Lokale initiatieven

- 1.1 **Anderlecht:** Forumtheater : stuk over de thematiek van de radicalisering
- 1.2 **Anderlecht:** Rondetafelgesprekken voor burgers over samen-leven en multiculturaliteit
- 1.3 **Anderlecht:** Project « Diversiteit op het gebied van overtuigingen en filosofieën »
- 1.4 **Rat:** Sensibiliseringcampagne « Les bâtisseurs de liens »
- 1.5 **Braine-le-Comte:** Sensibiliseringcampagne « Rencontrons la tolérance »
- 1.6 **Charleroi:** Adviesraad van de Godsdiensten en de Laïciteit
- 1.7 **Châtelet:** Oprichting van een dienst interculturele facilitatie
- 1.8 **Colfontaine/Quaregnon:** Platform "PAVEE" (Plateforme Agir pour le Vivre Ensemble Egalitaire)
- 1.9 **Frameries:** Project « Pour et par tous, avec nos différences »
- 1.10 **Herstal/Oupeye:** Terreincampagne « Et demain, tous ensemble dans notre quartier »
- 1.11 **Hoei:** Project « Et si j'apprenais à connaître mon voisin »
- 1.12 **Luik:** Sensibiliseringsactiviteiten
- 1.13 **Leuven:** Getuigenissenavond: "Hoe terreur het leven kan beïnvloeden"
- 1.14 **Mechelen:** Sociale artistieke werkplaats H30
- 1.15 **Middenkempen:** Project « Wegwijzer »
- 1.16 **Sint-Jans-Molenbeek:** Enquête op het terrein over ervaringen van burgers via European Institute of Peace (EIP)
- 1.17 **Sint-Jans-Molenbeek:** Project « See something - Say something », Rutgers University
- 1.18 **Viroinval:** Project « Les maisons du Vivre ensemble »
- 1.19 **Wanze:** Project « Mieux vivre ensemble la multiculturalité et prévention du radicalisme »
- 1.20 **Zeel:** Project « Balance »

B. Secundaire preventie

Definitie

De secundaire preventie streeft naar het verminderen van kwetsbaarheden en risicofactoren in de risicogroepen of -milieus, die meer kans hebben om voedingsbodems voor radicalisering te zijn. Zij moedigt acties, situaties en contexten aan die kwetsbare individuen in gunstige zin kunnen ondersteunen.

De secundaire acties zijn dus gericht op de interventie bij groepen of sectoren die prioritair geacht worden inzake radicalisering die tot geweld leidt:

- Sensibilisering van scholen en jongeren;
- Activiteiten van betrokkenheid in de gemeenschap voor jongeren;
- Straathoekwerk voor jongeren die als «kwetsbaar» worden geïdentificeerd;
- Pedagogische/educatieve projecten met een jong doelpubliek;
- Religieuze opvoeding voor een specifiek publiek;
- Sensibiliseringsworkshops voor jongeren die geconfronteerd worden met problematieken als: identiteit en samenleven - haatdiscours - integratie en diversiteit van geloofsovertuigingen - aanleren van digitale vaardigheden en sociale media - enz.;
- Enz.

De opleiding van de eerstelijns werkers en de tools die hen moeten helpen bij het begrijpen, benaderen, beantwoorden en aanpakken van het fenomeen via precieze acties, maakt eveneens deel uit van de secundaire acties:

- Opleidingen die specifiek zijn voor de dagelijkse werking van iedere sector en voor de actiemogelijkheden van iedere professional;
- Aangepaste praktische tools voor de intervenanten en de professionals van iedere omgeving, in de vorm van gidsen, fiches, enz.;
- Opleiding van de professionals voor transversale thema's om het fenomeen zo globaal mogelijk te benaderen;
- Enz.

De individuele psychosociale aanpak en het bieden van gezinsondersteuning voor jongeren en gezinnen die zich in moeilijke of kwetsbare situaties bevinden, maken eveneens deel uit van deze acties.

Deze preventieve aanpak uit zich in deze gids in initiatieven in volgende domeinen, toegepast op een doel-publiek:

- Sensibiliserings- en communicatieacties
- Pedagogisch-educatieve projecten/tools
- Opleidingen bestemd voor professionals en eerstelijnsintervenanten
- Straathoekwerk
- Psychosociale interventie / Familiale ondersteuning

Lokale initiatieven

- 2.1 **Andenne:** Project « Diversité, identité, harmonie »
- 2.2 **Antwerpen:** Brochure voor ouders: "Wat als je kind radicaliseert?"
- 2.3 **Antwerpen:** Vormingspakket voor moskeebesturen en socio-culturele verenigingen
- 2.4 **Bruxelles-Ville:** Videocapsules : Levensverhalen « Histoire en héritage »
- 2.5 **Bruxelles-Ville:** Interculturele opleiding
- 2.6 **Bruxelles-Ville:** Project « Perceptions et identités »
- 2.7 **Bruxelles-Ville:** Project « EcoPol »
- 2.8 **Bruxelles-Ville:** Opleiding « Lutte contre la polarisation » bestemd voor de sociale bemiddelaars
- 2.9 **Bruxelles-Ville:** Project « Toute voile dehors »
- 2.10 **Charleroi :** Supralokale ontmoetingen met als thema "Preventie van de gewelddadige radicalisering : uitwisseling van goede praktijken"
- 2.11 **Charleroi:** Studiedag « Preventie van gewelddadige radicalisering op het lokale niveau »
- 2.12 **Colfontaine/Quaregnon:** Praatgroepen
- 2.13 **Colfontaine/Quaregnon:** Opleidingscyclus
- 2.14 **Kortrijk:** Opleiding CEAPIRE (Centrum voor expertise en advies inzake preventie en interventie met betrekking tot radicalisme en extremisme)
- 2.15 **Dison:** Educatieproject met betrekking tot de media met de scholen « Vivre ensemble en dehors de tout extrémisme »
- 2.16 **Evere:** Project « Schola ULB »
- 2.17 **Gent:** Project « Samen voor een positief klimaat »
- 2.18 **Genk:** Weerbaarheidsdialoog
- 2.19 **Luik:** Voorstellingen in scholen van het theaterstuk « Nadia »
- 2.20 **Luik:** Opleidingen
- 2.21 **Luik:** « TORU »: video-instrument voor het behandelen van de thema's van extremisme en tolerantie
- 2.22 **Leuven:** Opleiding COPPRA light
- 2.23 **Leuven:** Filmvoorstelling « Layla M. »
- 2.24 **Leuven:** Project internationaal « Casablanca goes Casablanca »
- 2.25 **Leuven:** Project Bounce : opleiding Bounce-Up voor eerstelijns werkers
- 2.26 **Maaseik:** Vorming bij de « Uit de Marge » vzw
- 2.27 **Maaseik :** Jongerenwerking

- 2.28 **Maaseik:** Project « Opboksen »
- 2.29 **Menen:** Socio-educatieve projecten
- 2.30 **Sint-Jans-Molenbeek:** Praatruimtes met Mourad Benchellali
- 2.31 **Sint-Jans-Molenbeek:** Oprichting van een overkoepelende scholengroep
- 2.32 **Namen:** Seminarie met betrekking tot de preventie van gewelddadige radicalisering
- 2.33 **Namen:** Lokale diagnose
- 2.34 **Sint-Gillis:** Uitwerking van een gedeelde diagnose
- 2.35 **Schaerbeek:** Project « Rien à faire, rien à perdre »
- 2.36 **Schaerbeek:** Sensibiliseringsproject voor jongeren omtrent de situatie van de Syrische vluchtelingen en een actief burgerschap
- 2.37 **Verviers:** Opleiding/informatie bestemd voor de beroepsmensen en elk publiek
- 2.38 **Verviers:** Pedagogische tool over mediaopvoeding bestemd voor jongeren
- 2.39 **Verviers:** Omkadering van een minivoetbalproject door Terrain d'Aventure van Hodimont
- 2.40 **Verviers:** Voorstelling van het theaterstuk « Lettres à Pour »
- 2.41 **Verviers:** Project « Marocato »
- 2.42 **Visé:** Straathoekwerk met jongeren van Cheratte/Visé – Project « Ethnie Go et ne sois pas Nigaud »

C. Tertiaire preventie

Definitie

In het kader van de lokale initiatieven die aansluiten op deze gids is de **tertiaire preventie** gericht op een doorgedreven disengagement ten aanzien van geweld en extremisme of ook een verdere distantiëring met betrekking tot een wervend discours of extremistische geloofsovertuigingen. Voor de individuen in radicaliseringsstadium gaat het voornamelijk over hun psychosociale of communautaire opvang, met individuele begeleiding van het individu en soms van zijn gezin, alsook de uitbouw van pistes voor psychosociale reïntegratie, wat betreft het post-gerechtelijk werk.

Zij kan eveneens betrekking hebben op acties die gericht zijn op de structurering van informatieuitwisseling rond individuele gevallen, op het niveau van de detectie vanwege de actoren, maar ook op het niveau van de follow-up die moet worden ingesteld.

Deze preventieve aanpak uit zich in deze gids in volgende domeinen:

- Diagnose van de situatie
- Overlegplatform type LVC
- Psychosociale interventie / Familiale ondersteuning

Lokale initiatieven

- 3.1 **Aalst:** Project « ABC »
- 3.2 **Antwerpen:** Radix Tool Antwerpen (RTA)
- 3.3 **Antwerpen:** Project "Houvast" bij de Touter vzw
- 3.4 **Evere:** Middelenplatform
- 3.5 **Luik:** Project « PsyRad »
- 3.6 **Luik:** CSIL - Intersectoraal Preventieoverleg
- 3.7 **Sint-Jans-Molenbeek:** Psychosociale interventie/familiale begeleiding
- 3.8 **Sint-Jans-Molenbeek:** Projecten ter ondersteuning van de ontwikkeling van een positieve identiteit
- 3.9 **Sint-Gillis:** Cartografie van de extremismen en domiciliëringen
- 3.10 **Sint-Gillis:** LVC
- 3.11 **Schaerbeek:** Oprichting van de « Mothers School »
- 3.12 **Verviers:** Lokale diagnose
- 3.13 **Verviers:** Begeleidingsdients voor de families en de omeving inzake radicalisme (SAFER)
- 3.14 **Vilvorde:** Proefproject meerderjarige « risicopersonen »

Primaire preventie

Forumtheater : stuk over de thematiek van de radicalisering

Gemeente: Anderlecht

Instelling: Preventiedienst van de stad Anderlecht

Gewest: Brussels-Hoofdstedelijk

Domein: Sensibiliserings-communicatieacties

Preventie: Primair

Contactpersoon: vbayet@anderlecht.brussels

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Na de gebeurtenissen in Parijs en Brussel heeft een groep vrouwen van "Vaartkapoen en Vormingplus Citizenne", besloten om een toneelstuk over radicalisering en racisme te creëren.

Filosofie van het project:

Door het organiseren van dit evenement wordt een voorkeur gegeven aan een burgergerichte benadering van het fenomeen.

In de vorm van een **forumtheater**¹ werden moeilijke onderwerpen als armoede en intra-familiaal geweld al behandeld op een manier die voor iedereen toegankelijk is. Het Forumtheater stelt het publiek in staat om reacties met betrekking tot de gespeelde scènes voor te stellen en om alternatieve eindes voor de scènes die slecht aflopen te zoeken. Op basis van de verzamelde collectieve intelligentie wordt de scène opnieuw gespeeld.

De kracht van dit Forumtheater is de capaciteit om de clichés over radicalisering te deconstrueren, vrijuit te spreken en het publiek te sensibiliseren over verontrustende signalen.

Beschrijving van het project:

4 mei 2016, theatrale encensering van 4 à 5 dagelijkse situaties, door niet-professionele actrices (van de moslimgemeenschap), inclusief een dialoog met het publiek (maximaal 50 personen).

Duur: 2:00

¹ <http://www.vaartkapoen.be/fr/th%C3%A9%C3%A2tre-forum>

Doelgroep:

- Professionals ;
- Burgers.

Doelstellingen:

- De stilte omtrent radicalisering en stigmatisering van een gemeenschap doorbreken door het publiek in staat te stellen om reacties op de gespeelde scènes voor te stellen (actietheater) ;
- De capaciteit ontwikkelen om de clichés over radicalisering te deconstrueren, vrijuit te spreken en het publiek te sensibiliseren in verband met verontrustende signalen.

Partner(s):

- Vaartkapoen;
- Curo hall;
- Saliha Ben Ali Save Belgium vzw).

Beoordeling:

Grote tevredenheid van het publiek.

Budget bij benadering:

Kosten van catering en animatie: € 480

Rondetafelgesprekken voor burgers over samenleven en multiculturaliteit

Gemeente: Anderlecht

Instelling: Preventiedienst van de stad Anderlecht

Gewest: Brussels-Hoofdstedelijk

Domein: Overlegplatform

Preventie: Primair

Contactpersoon: vbayet@anderlecht.brussels

Context waarin het project ontwikkeld werd:

In het kader van de Europese Week van de "Lokale Democratie" en de tentoonstelling "Anderlecht Morgen".

Filosofie van het project:

Het samenleven ontwikkelen en de rijkdom van de multiculturaliteit promoten.

Beschrijving van het project:

De activiteit verloopt in de vorm van een rondetafelgesprek van 10 à 15 personen.

Fases:

- Onthaal van het publiek ;
- Voorstelling van het programma en verduidelijking van concepten die in het kader van het debat gebruikt worden ;
- Begin van de debatten die door twee personen (verzamelaar en facilitator) geanimeerd worden ;
- Stemming in verband met de voorstellen ;
- Doorsturen naar de politieke overheden in de vorm van aanbevelingen.

Doelgroep:

Professionals en burgers.

Doelstellingen:

- De burgers laten praten over actuele kwesties die te maken hebben met samenleven en multiculturaliteit ;
- De afstand tussen de burger en de verkozenen kleiner maken ;
- De participatieve democratie ontwikkelen.

Partner(s):

- Het Participatiehuis ;
- De COOP ;
- De verkozenen ;
- De gemeentediensten (sociale cohesie) ;
- Le Manguier en Fleurs (intercultureel aperitief).

Beoordeling::

Evaluatie loopt.

Budget bij benadering:

Kostprijs cultureel aperitief: € 150

Bijlage:

Renseignements pratiques
Inscriptions vivement souhaitées !
Praktische info
Inschrijven is ten zeerste aangeraden

vmr@anderlecht.brussels
vbay@anderlecht.brussels

PLUS D'INFOS WWW.ANDERLECHTDEMAIN.BE
MEER INFO WWW.ANDERLECHTMORGEN.BE

Dans le cadre de l'exposition Anderlecht Demain
et de la semaine de la Démocratie Locale
In het kader van de tentoonstelling Anderlecht Morgen
en de Week van de Lokale Democratie

À l'initiative de Mostapha Alouz, Éducateur de la Prévention, avec le soutien du Bourgmestre
Eric Tonus et du Collège échevinal d'Anderlecht.
Op initiatief van Mostapha Alouz, schepenvan Preventie, met de steun van burgemeester
Eric Tonus en het schepencollege van Anderlecht.

BRUXELLES, VIERDELEN - PLACE DU CONSEIL, 1000 - 1070 ANDERLECHT

MIGRATION ET CITOYENNETÉ

**Quelle place pour
les « nouveaux
Anderlechtois » ?**

TABLE-RONDE / SAMENKOMST

**Welke plaats is
er weggelegd
voor de "nieuwe
anderlechtenaren"?**

MIGRATIE EN BURGERSCHAP

JEUDI-DONDERDAG 12/10 - 18:00

COOP
Geul E. Demotakaki, 23 - 1070 Anderlecht
Membre S. Jacques Ruel / 20-00000000

Project "Diversiteit op het gebied van overtuigingen en filosofieën"

Gemeente: Anderlecht

Instelling: Preventiedienst van de stad Anderlecht

Gewest: Brussels-Hoofdstedelijk

Domein: Preventieve projecten met betrekking tot het samen-leven en interculturaliteit

Preventie: Primair

Contactpersoon: vbayet@anderlecht.brussels

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Dit project, dat vroeger "Bezoek aan plaatsen voor de eredienst" genoemd werd, werd met het oog op een primaire preventie van het fenomeen ontwikkeld. Men tracht de bewoners en de leerlingen van het 5de en 6de jaar van het basisonderwijs in staat te stellen om de monotheïstische religies en de praktijken die verbonden zijn met het beoefenen van de eredienst, te ontdekken en vooroordelen te overstijgen.

Filosofie van het project:

Het samenleven bevorderen en de rijkdom van de multiculturaliteit promoten.

Beschrijving van het project:

De activiteit verloopt in 5 sessies:

1. Organisatie (in klasverband) van het "Kroiroupa-spel";
2. Bezoek aan een moskee en een boeddhistisch centrum;
3. Bezoek aan een katholieke kerk en een synagoge;
4. Bezoek aan een orthodoxe kerk en het Lekencentrum;
5. Tonen van een reportage "Drie religies" en beoordeling van de activiteit door de leerlingen, op basis van een vragenlijst;
6. De activiteit wordt afgesloten met de overhandiging van een pedagogische tas die door de preventiedienst gecreëerd werd.

In 2017/2018 nemen 10 klassen deel aan deze activiteit. De activiteit is nog niet afgesloten.

Doelgroep:

Leerlingen van het 5de en 6de jaar van het basisonderwijs (scholen die zich op het grondgebied van Anderlecht bevinden).

Doelstellingen:

- Vooroordelen overstijgen en een kritische geest ontwikkelen ;
- Bruggen bouwen tussen de verschillende religies (de gemeenschappelijke waarden naar voren schuiven) ;
- Ontdekking van het secularisme en het atheïsme ;
- De jongeren leren om tolerant te zijn en samen te leven.

Partners:

- De verantwoordelijken van de plaatsen voor de eredienst ;
- Het CCLJ (Centre culturel Laïc Juif) ;
- De onderwijzers.

Beoordeling:

Evaluatie die voor het vorige jaar uitgevoerd werd, ter beschikking.

Budget bij benadering:

Kostprijs van de tas (tassen, boeken, DVD's en pedagogische fiches) : € 553,41

Sensibiliseringcampagne “Les bâtisseurs de liens”

Gemeente: Rât

Instelling: PCS

Provincie: Henegouwen

Domein: Sensibiliserings-communicatieacties

Preventie: Primair

Contactpersoon: cgodfrin.aji@ath.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Dit project behoort tot projecten omtrent “Verbeteren van de sociale cohesie en preventie van radicalisme”. De Waalse regering heeft in deze context beslist om, vanaf 2016, jaarlijks 2 miljoen euro te besteden om projecten ter preventie van radicalisering te ondersteunen, specifiek in die gemeenten met een PCS, maar die niet erkend worden in het kader van het groot steden beleid (GSB). Vertrekkende van deze competenties is het de wens van de regering om een klimaat van vertrouwen te promoten en duurzame antwoorden te bieden aan de triggers en oorzaken van radicalisering bij families, met respect voor de fundamentele waarden van het “samen leven.”

Rât, gelegen in het centrum van een landelijk gebied, is een stad van gemiddelde grootte waarvan de bevolking sterk verankerd is in de tradities en het grondgebied (weinig mobiel).

Sinds de laatste twee decennia kent Rât een grote demografische groei die voornamelijk te wijten is aan de vastgoeddruk in de naburige grote steden (Brussel, Rijsel) en aan de kwaliteit van aangeboden diensten (belangrijk spoorwegnet, scholen, ziekenhuis, enz.).

Deze bevolkingstoename gaat gepaard met een stijging van het aantal bevolkingsgroepen van vreemde herkomst. Dit is een vrij nieuwe situatie voor de bevolking van Rât, waarvan (in 2014) slechts 3,2 % van vreemde origine was. Hiermee situeert Rât zich ruimschoots onder het gewestelijke, provinciale en federale gemiddelde. Bijdrage aan deze situatie is de komst van de onder andere Syrische en Irakese vluchtelingen (afkomstig van het “Centre Tournai Refuge”), die op zoek zijn naar integratie en een betere stad.

Ten aanzien van deze recente transformaties en de terughoudendheid van een aanzienlijk deel van de bevolking, leek het ons van fundamenteel belang te werken aan een sensibilisering en aanzien van de openheid naar het onbekend (strijd tegen de vooroordelen en de xenofobie, het in de kijker zetten van de rijkdommen van de verschillende culturen, enz.).

Filosofie van het project:

Alle culturele operatoren (musea, bibliotheek, speltheek, "Action Jeunesse Info", "Inforjeunes", muziekacademie), de jeugd en het PCS van Aat zetten zich in voor de ontwikkeling van een gezamenlijk actieprogramma dat tot doel heeft de bevolking te sensibiliseren voor de openheid voor de andere, waarbij de verschillende in Aat aanwezige culturen opgewaardeerd worden en de diverse culturen de mogelijkheid hebben om elkaar te ontmoeten via gezamenlijke acties (samen-doen).

Naast dit partnerschap zijn er ook talrijke samenwerkingen met sociale operatoren, en via het onthaalplatform voor migranten.

Beschrijving van het project:

De campagne "Les bâtisseurs de liens" is een uitgebreid actieprogramma dat tot doel heeft de culturele diversiteit op te waarderen, de ontmoeting tussen verschillende culturen aan te moedigen en de migrantencrisis aan te pakken.

De voorgestelde acties richtten zich tot gediversifieerde doelgroepen (kinderen, volwassenen, kansarmen, adolescenten, migranten, vluchtelingen, enz.), en maakten het mogelijk om het onderwerp ter sprake te brengen via aanvullende aanpakken. De networking tussen de partners heeft het mogelijk gemaakt om bruggen te bouwen tussen de activiteiten en een grotere zichtbaarheid te geven aan de gevoerde acties.

Er werd belangrijk werk geleverd om de bevolkingsgroepen van vreemde herkomst die in Aat wonen, te mobiliseren om hen in contact te brengen om hen en contact te brengen met de lokale bevolking. Zo konden er verschillende uitwisselingsmomenten (weten, knowhow, ervaringen, enz.), voorgesteld worden (de wil om verder te gaan dan een "visitekaartje" van de culturen). Er werden acties "op maat" georganiseerd naar aanleiding van de ontmoeting van de bevolkingsgroepen van vreemde herkomst.

Er werden diverse acties gevoerd tussen september 2016 en juli 2017:

- Creatie van het spektakel "Le Problème", dat het parcours van verschillende migranten in de kijker zet en de kijkers uitnodigt om zich vragen te stellen bij deze trieste actualiteit. Dit spektakel werd vertolkt door toneelspelers uit amateurtoneelgroepen van de regio Aat en door muzikant-vluchtelingen (Welcome Refugees);
- Onthaal en animatie van de interactieve tentoonstelling "N'être quelque part" waardoor 600 schoolleerlingen in de secundaire scholen van de stad de realiteit van bepaalde migranten hebben kunnen ontdekken. Deze tentoonstelling werd ontworpen door de jongeren van het instituut Saint-Charles Dottignies;
- Programmatie van conferenties om verduidelijkingen te geven over de migrantencrisis (filosofische, juridische, enz., aanpak);
- Programmatie van spektakels die de problematiek van het radicalisme en de identiteit aan bod laten komen ("Lettre à Pour", "Sans aile et sans racine", "Roda etc., On the road again"). Er werden uitwisselingen voorgesteld na afloop van de voorstellingen;
- Programmatie van films in de bioscoop "l'Ecran" over het islamisme en de radicalisering.
- Verwezenlijking van een fresco door vluchtelingenkinderen en kinderen van Aat, waarbij de jongeren zich

- kunnen uiten over de migratie (fresco opgewaardeerd ter gelegenheid van het spektakel "Le problème") ;
- Organisatie van correspondentie (via blog) tussen schooljongeren in Aat en elders in de wereld (Marokko, Verenigde Staten, Canada, Madagaskar, Senegal, Haïti). De kinderen hebben informatie uitgewisseld over hun eetgewoonten, de manier waarop zij spelen, eten en feesten. Cf. de blog: <http://www.dicidela.be> ;
- Organisatie van weekends op ontdekking naar verschillende culturen (Latijns-Amerika en Afrika). De voorgestelde activiteiten werden geanimeerd door bevolkingsgroepen van vreemde herkomst die in Aat wonen (kook- en dansworkshops, enz.) ;
- Muziekfeest gewijd aan verschillende culturen (keuze van de muziekformaties met bevolkingsgroepen van vreemde herkomst die in Aat wonen) ;
- Week over te delen kennis. Uitwisseling van kennis en knowhow gericht op de ontdekking van de culturen. Deze week vond plaats in een kansarme wijk die de voorbije jaren migranten opvangt ;
- "Village de l'autre monde" ter gelegenheid van het festival "Sortilèges Rue et Vous" waarbij welk verschillende migranten de festivalgangers verschillende kanten van hun culturen hebben doen ontdekken ;
- "Parade de l'autre monde" tijdens het festival "Sortilèges Rue et Vous". Meer dan 200 kinderen hebben op de straat gedefileerd en droegen kostuums en symbolen in verband met de 5 continenten ;
- Creatie van liederen ter gelegenheid van het festival 0-18, gewijd aan de rechten van het kind. 3 klassen die vluchtelingen- of migrantenkinderen onthalen, hebben een lied gecreëerd waarin de problematiek van de rechten van het kind in de wereld aan bod komt. Deze liederen, verwezenlijkt met het gezelschap "Bric et Broc", werden vertolkt voor meer dan 500 toeschouwers.

Doelgroep:

Alle doelgroepen worden door de campagne beoogd via ontwikkelde en georganiseerde acties. De bevolkingsgroepen van vreemde herkomst worden bij de acties betrokken en worden uitgenodigd om eraan deel te nemen. De sociale partners sensibiliseren de doelgroepen die het verst verwijderd zijn van de cultuur en soms het minst openstaan voor de ontdekking van de andere.

Doelstellingen:

- De waarden van het samenleven in gelijkheid en de sociale cohesie ontwikkelen ;
- Een vertrouwensklimaat ontwikkelen ;
- Specifieke doelgroepen ondersteunen ;
- Het opwaarderen van het gevoel tot een grondgebied te behoren ;
- De bevolking van Aat doen openstaan voor de wereld.

Partners:

Het Plan Sociale Cohesie, het OCMW, de dienst Jeugd en Sociale Cohesie van de stad Aat. De culturele actoren: De bibliotheek, de speltheek, het "Maison des géants", de muziekacademie; "Info Jeunes Ath", "Lire & écrire", "Action Jeunesse info", de sociale huisvestingsmaatschappij "Habitat du Pays vert"; "A toi mon toit", "le Sapha" "Le CIEP", "Les Femmes Prévoyantes Socialistes"; Het burgercollectief "Athois de bouger".

Beoordeling:

Een evaluatie van het project is voorzien door de subsidiërende overheid op basis van terreinbezoeken en een activiteitenrapport.

Budget bij benadering:

De toegekende subsidie in het kader van de oproep tot het indienen van het project : € 10.000

Totale kosten : € 39.360€

Ondervond(en) moeilijk(heden):

- De mobilisering van de bevolkingsgroepen van vreemde herkomst. Elkaar kunnen begrijpen over de taalbarrière heen. Hen overtuigen om kanten van hun cultuur uit te wisselen (hen helpen om hun verlegenheid-terughoudendheid te overwinnen) ;
- De tijd nemen voor de ontmoeting om zich te vergewissen van het goede begrip van het initiatief. Zich aanpassen aan de werkwijzen van de verschillende culturen ;
- Aanpak die een zeer grote beschikbaarheid vereist (tamelijk energievretend) ;
- Doelgroepen bereiken die nog niet gesensibiliseerd werden voor deze problematiek. Er werden verschillende acties bedacht om doelgroepen die op het eerste gezicht minder openstaan voor de culturele diversiteit, tegemoet te gaan. Daar gaan waar zij niet verwachtten, direct in hun dagelijks leven ;
- De schoolactie blijft een goede manier om doelgroepen te bereiken die weigerachtig staan tegenover de opvang en de integratie van migranten/vluchtelingen, moeilijkheden tegen racistische en xenofobe discours te overwinnen of het zich terugplooien op de eigen identiteit tegen te gaan. Het heeft geen zin om een rationeel discours te argumenteren of te ontwikkelen wanneer wij geconfronteerd worden met personen die emotioneel/gevoelig zijn (gebrek aan opleiding – binnenkort worden opleidingsmodules bestemd voor de partners gepland om zich uit te rusten).

Sensibiliseringcampagne "Rencontrons la tolérance"

Gemeente: Braine-le-Comte

Instelling: PCS

Provincie: Henegouwen

Domein: Sensibiliserings-communicatieacties

Preventie: Primair

Contactpersoon: Valerie.Bucken@7090.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Dit project behoort tot de projecten omtrent "Verbeteren van de sociale cohesie en preventie van radicalisme". De Waalse regering heeft in deze context beslist om, vanaf 2016, jaarlijks 2 miljoen euro te besteden om projecten ter preventie van radicalisering te ondersteunen. Dit specifiek in de gemeenten met een PCS maar die niet erkend worden in het kader van het groot steden beleid (GSB). Vertrekkende van deze competenties, is het de wens van de regering om een klimaat van vertrouwen te promoten en duurzame antwoorden te bieden aan de triggers en oorzaken van radicalisering bij families, met respect voor de fundamentele waarden van het "samen leven."

Het Plan Sociale Cohesie van de stad Braine-le-Comte (belast met de preventieve acties in de gemeente), heeft gereageerd op de projectoproep van het Waals Gewest (bevordering van het samen-leven en preventie van het gewelddadig radicalisme), met als doel een algemene sensibiliserings- en communicatiecampagne te voeren. Destijds wees de lokale realiteit niet op de nood om de preventieve initiatieven om te zetten in specifieke acties voor het fenomeen van de radicalisering. Integendeel, het belangrijkste was sociale acties inzake primaire preventie te voeren met betrekking tot de sociale cohesie, de kritische geest, het uit de wereld helpen van de vooroordelen, enzovoort.

Filosofie van het project:

Deze campagne werd bedacht als een aanbod voor het brede publiek en voor een meer doelgericht publiek van sensibiliseringsacties rond "verbindende" thema's. Zoals "verdraagzaamheid", "het samen-leven in gelijkheid", enzovoort.

In eerste instantie beogen deze initiatieven de preventie van verspreide fenomenen, zoals stereotiepe visies, onverdraagzaamheid, racisme, en indirect vasthouden aan een radicale visie die problemen kan veroorzaken, enz.

Beschrijving van het project:

- Lancering van de campagne door de programmatie, op 3 dagen (20, 21 en 23 maart 2017). Dit met de **getuigenis van de heer Benchellali**, opleider professionele inschakeling, Frans ex-gedetineerde van de gevangenis van Guantanamo, gevangengenomen door het Amerikaanse leger in Pakistan wegens vermoedelijke banden met Al-Qaïda (zie bijlage 1). Enkele dagen waren bestemd voor een divers publiek (beroepsmensen, leerlingen, het brede publiek). De laatste getuigenis werd georganiseerd in het cultureel centrum van Rebecq. Deze getuigenissen werden bijgewoond door ongeveer 300 leerlingen, 80 beroepsmensen en 80 "personen uit het brede publiek". De lokale televisie heeft een documentaire uitgezonden.
- Op 29 maart 2017 heeft de Commissie Gezondheid en Gelijke Kansen **burgerontmoetingen** georganiseerd (zie programma bijlage 2), tijdens een dag tegen de vooroordelen en de verwarringen gekoppeld aan het integratietraject van de vreemdelingen. Tijdens deze dag werd de **film "Samba"**, met Omar Sy, getoond. Tijdens de burgerdag was het de bedoeling om het traject en de initiatieven van de bij ons onthaalde migranten voor te stellen. Het PCS van Braine-le-Comte had een stand voorgesteld van een vzw die zich bezighoudt met de lessen Frans als vreemde taal. Deze leerlingen waren aanwezig. Er was verder nog een conversatietafel en er waren ook specialiteiten voorbereid door de leerlingen. Er waren eveneens niet-begeleide minderjarige vluchtelingen (NBMV) aanwezig om hun traject vanuit Afghanistan te vertellen.
- Tentoonstelling **"Souriez aux clichés"**, uitgevoerd op 25 mei 2017 (opgestart door een stagiaire die haar stage doet bij het Plan Sociale Cohesie van Braine-le-Comte). Deze tentoonstelling bestond erin burgers te fotograferen die een boodschap van verdraagzaamheid uitdragen met behulp van affiches waarop een woord geschreven is. De tentoonstelling had tot doel om naar voor te schuiven wat de inwoners van Braine-le-Comte denken van verdraagzaamheid (Zie bijlage 3). Ze werd verwezenlijkt in samenwerking met de fotoafdeling van de EICB.
- Eind juni wou men, met de hulp van het cultureel centrum, het festival van de muziekfeesten organiseren in het arboretum van Bois de la Houssières. Het PCS-team heeft beslist om samen te werken met het cultureel centrum ten einde de NBMV te betrekken bij de organisatie en het verloop van dit festival. Het idee was dat het opvangcentrum voor NBMV een stand zou houden die het centrum zou voorstellen (thee en gebak van de landen van herkomst van de jongeren) en een uitwisseling tussen de NBMV en het publiek zou voorstellen. Uiteindelijk is dit evenement niet kunnen doorgaan.
- Op 10 september 2017 was er de organisatie van een literair, familiaal en multicultureel evenement: **"Lisons ensemble"**. Deze dag maakte een ontmoeting met de auteurs, de dichters, de illustrators of tekenaars mogelijk om zo alle diversiteit en rijkdom die de voorgestelde boeken in zich dragen, naar voor te schuiven.
- In partnerschap met CERAIC, werd de programmatie van een **actietheater** "Volksraadpleging" voorgesteld door het gezelschap "Maritime", in een school voor opvoeders. Dit actietheater richtte zich tot verschillende doelgroepen (jongeren, beroepsmensen, het brede publiek). Het actietheater bestaat uit de mise-en-scène van de acteurs met specifieke reacties voor de gespeelde rol. In dit soort theater is het een beroepsdeskundige die het debat na het stuk begeleidt.

- Project "Ruez vers l'Art" was een artistiek burgerproject in samenwerking met het cultureel centrum (Street Art). Dit kwam tot stand door een subproject te ontwikkelen over het thema "goed samen-leven" en de multiculturaliteit.
- Begin 2018 wordt er nog bezoek aan de tentoonstelling "Islam, dit is ook onze geschiedenis" in Brussel gepland.

Doelgroep:

Leerlingen van het basis- en secundair onderwijs ; beroepsmensen ; eerstelijnsintervenanten ; het brede publiek.

Doelstellingen:

- De campagne past in een globale doelstelling van sensibilisering voor maatschappelijke fenomenen, zoals het racisme, de stereotypes, de discriminatie, de radicalisering, enzovoort ;
- Deze campagne heeft eveneens de integratie van bepaalde groepen, zoals de NBMV op het gemeentelijke grondgebied, tot doel. Zo kunnen zij erbij betrokken worden en een rol gegeven worden ;
- De doelstelling van deze campagne is eveneens een vrij gediversifieerd publiek te bereiken, via de contacten met de talrijke partners. Om deze aanpak dan te kunnen verspreiden naar zo veel mogelijk personen, niet altijd diegenen waaraan men in eerste instantie denkt.

Partner(s):

CERAIC ; PCS van Rebecq, jeugdhuis van Rebecq ; Fotografieschool van Braine-le-Comte ; Opvangcentrum voor NBMV ; Gezelschap "Maritime" ; Cultureel centrum van Braine-le-Comte ; Cultureel centrum van Rebecq.

Beoordeling:

Een evaluatie van het project is voorzien door de subsidiërende overheid op basis van terreinbezoeken en een activiteitenrapport.

Budget bij benadering:

De toegekende subsidie in het kader van de oproep tot het indienen van het project : € 11.450.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

Geen bijzondere moeilijkheden in deze campagne.

Lokaal advies:

Zeer positief. Mooie feedback van de pers en goede aansluiting van de scholen.

Les 20-21 et 23 Mars

Témoignage de M. Benchellali

**Campagne de sensibilisation
«Rencontrons la tolérance»**

au programme : conférences, échanges, débats et spectacles...

Le lancement de cette campagne débute par la venue de Monsieur Mourad Benchellali, aujourd'hui formateur en insertion professionnelle, ancien détenu français du camp de Guantanamo. Capturé par l'armée américaine au Pakistan, il a été soupçonné d'être membre d'Al-Qaïda...

**DE
L'INTÉRIEUR
de Guantanamo, et après...**

RENCONTRONS la tolérance

Cette campagne est menée à l'initiative de la Direction Interdépartementale de la Cohésion sociale.

Editeur Responsable : Olivier Révez, échevin en charge du Plan de Cohésion sociale de la Ville de Braine-le-Comte

VOTRE PROGRAMME

20 MARS : Hôtel de Ville de Braine-le-Comte

Journée réservée aux professionnels (éducateurs, travailleurs sociaux, police de proximité...)

Matin: Témoignage de Mourad Benchellali

Après-midi: Conférence par Monsieur Lamghari, chercheur en diversité culturelle et religieuse (profils et motivations des jeunes qui se radicalisent)

21 MARS : Centre Culturel de Braine-le-Comte

Témoignage de Mourad Benchellali

Journée: destiné aux écoles

20h00: destiné à tout public (Drs de bienvenue 19h30)

23 MARS : Centre Culturel de Rebecq

Témoignage de Mourad Benchellali

19h00: destiné à tout public (Drs de bienvenue 18h30)

GRATUIT
PLACES LIMITÉES!

RENCONTRONS la tolérance

INFOS et INSCRIPTIONS

Plan de Cohésion sociale
Ville de Braine-le-Comte

VALÉRIE BUCKEN

0498/932 951

valerie.bucken@7090.be

Le dimanche 10 septembre 2017

Dans la continuité de la campagne
Rencontrons la Tolérance, nous proposons
la toute 1re édition d'un événement littéraire,
familial et multiculturel à Braine-le-Comte
Lisons ensemble.

Avec :

Abdelkarim Belkassem, Daniel Charneux,
Valérie Cohen, Bernard Dupuis, Willy Grimmonprez,
Philippe Leuckx, Malika Madi, Luc Baguet, Alia Cardyn,
Jason Degaz, Johann Dizant, Jean-François Foulon,
Florian Mastroserio, Maria Mencarelli, Nadège Piéron,
Mademoiselle Séraphine, Patricia Zimmerman...

Surprises possibles...

Salle des Mariages à l'Hôtel de Ville de Braine-le-Comte

11h – 16h

ENTRÉE GRATUITE

Le Plan de Cohésion sociale et des citoyens lecteurs et curieux organisent une rencontre des auteurs, poètes, illustrateurs ou dessinateurs pour mettre en avant toute la diversité et la richesse que recèlent les livres.

Les invités de la région présenteront leurs livres, les dédicaceront et participeront à des échanges de paroles.

Animation par Mlle Séraphine

14h30 - 15h30

Inscription souhaitée

Avec la collaboration du Photoclub Brainois

CONTACT

dolophilo@hotmail.com

okapirouge66@gmail.com

*Lisons
Ensemble...*

Rencontrons la tolérance

Editeur responsable : Olivier Parvaz, Editeur en charge du Plan de Cohésion sociale

Adviesraad van de Godsdiensten en de Laïciteit

Gemeente: Charleroi

Instelling: Dienst Gelijke Kansen van de stad Charleroi (SECR)

Provincie: Henegouwen

Domein: Overlegplatform

Preventie: Primair

Contactpersoon: vincent.vagman@charleroi.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

De wil van mevrouw de burgemeester om vanaf 2016 een Adviesraad inzake de Godsdiensten en de Laïciteit op te richten.

Filosofie van het project:

In het algemeen richt de gemeenteraad een adviesraad op voor de studie van bepaalde gemeenteproblemen door burgers erbij te betrekken om zo de politieke keuzes op gemeentelijk vlak te verduidelijken. In het bijzonder is het de bedoeling voor de Adviesraad van de Godsdiensten en de Laïciteit om de voorwaarden van een beter samenleven in Charleroi uit te breiden.

Beschrijving van het project:

Teneinde de voorwaarden voor een beter samenleven in Charleroi uit te breiden, wordt er een adviesraad opgericht, samengesteld uit de in Charleroi officieel erkende en aanwezige godsdiensten en de niet-confessionele filosofische stroming. Deze raad zal voorstellen van acties en denkoefeningen kunnen formuleren, maar zal ook een raadgevend advies kunnen uitbrengen over problematieken en/of dossiers die onder haar bevoegdheidsdomein lijken te vallen. Het interne beheer en het secretariaat van deze nieuwe adviesraad wordt toevertrouwd aan de dienst Gelijke Kansen.

Deze raad is samengesteld uit de katholieke godsdienst (4 vertegenwoordigers); de islamitische godsdienst (4 vertegenwoordigers); de joodse godsdienst (2 vertegenwoordigers); de orthodoxe godsdienst (2 vertegenwoordigers); de protestantse godsdienst (2 vertegenwoordigers) en het "Centre d'Action Laïque" (4 vertegenwoordigers).

De bestaansreden van deze raad is haar vermogen om adviezen uit te brengen. Elke plenaire zitting begint met een voorstelling van elke godsdienst/laïciteit. Deze voorstelling, gevolgd door een vraag- en antwoordsessie, is ontworpen op basis van eenzelfde schema:

- Organisatie van de godsdienst en interne tendensen ;
- Aanwezigheid in Charleroi (geschiedenis tot op heden) ;
- Voornaamste gebeurtenissen ;
- Bijzondere aandachtspunten die dienen te worden voorgesteld als onderwerpen van uitwisseling (met als doel adviezen op te stellen).

Doelgroep:

Samengesteld uit de in Charleroi officieel erkende en aanwezige godsdiensten, alsook uit de niet-confessionele filosofische stroming: katholieke godsdienst, islamitische godsdienst, joodse godsdienst, orthodoxe godsdienst, protestantse godsdienst en Centre d'Action Laïque.

Doelstellingen:

- Toezien op de waarden van het beter samen-leven van de burgers van Charleroi met eerbied voor ieders overtuigingen, en deze waarden bevorderen;
- Elke vorm van discriminatie gekoppeld aan religieuze en filosofische overtuigingen bestrijden;
- Door middel van adviezen beraadslagen over alle problemen van ethische, sociale, economische, culturele, pedagogische en juridische aard en over alle problemen op het vlak van gezondheid, veiligheid en milieu, die op gemeentelijk vlak rechtstreeks of onrechtstreeks betrekking hebben op hen;
- Op vraag van het gemeentecollege of op eigen initiatief een raadgevend advies uitbrengen .

Partner(s):

Alle hierboven genoemde culten.

Beoordeling:

Het reglement van interne orde stond op de agenda van de zitting van de gemeenteraad van 4 september 2017. Het is te vroeg om de bijdrage van een dergelijk project vast te stellen.

Oprichting van een dienst interculturele facilitatie

Gemeente: Châtelet

Instelling: PCS

Provincie: Henegouwen

Domein: Preventieve projecten met betrekking tot het samen-leven en interculturaliteit

Prévention : Primaire

Personne de contact : abdelhakim.bouhekima@chatelet.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Dit project hoort thuis bij projecten die voortvloeien uit de oproep "Bevordering van de sociale cohesie en preventie van radicalisme". De Waalse regering heeft in deze context beslist om vanaf 2016 jaarlijks 2 miljoen euro te besteden om specifiek projecten ter preventie van radicalisering te ondersteunen in de gemeenten met een PCS die niet erkend worden in het kader van het grootstedenbeleid (GSB). Vertrekkende vanuit haar bevoegdheden is het de wens van de regering om een klimaat van vertrouwen te promoten en duurzame antwoorden te bieden aan noodsituaties van families en oorzaken van radicalisering, met respect voor de fundamentele waarden van het samenleven.

In het kader van de projectoproep van de Waalse regering "Bevordering van het samenleven en preventie van radicalisme" en naar aanleiding van lokale vaststellingen met betrekking tot de problematiek van radicalisme (indoctrinatie/radicalisering van burgers, sociaal isolement/afkeren van de maatschappij van bepaalde personen of gemeenschappen, potentiële terugkeer van geradicaliseerde jongeren, moeilijkheden van de familie en de omgeving ten aanzien van het fenomeen radicalisering, communicatiemoeilijkheden en moeilijkheden inzake wederzijds begrip tussen de personen van verschillende culturele afkomst), werd de oprichting van een dienst interculturele facilitatie opgestart om een globale lokale denkoefening over gezamenlijke initiatieven te maken in het kader van een **preventieve** aanpak in Châtelet.

Filosofie van het project:

Er moet absoluut nagedacht worden over de strijd tegen de stijgende radicalisering om een gestructureerde en globale denkoefening over de problematiek te maken. Rangezien er op alle niveaus reeds goed gewerkt is aan het veiligheidsaspect is het van fundamenteel belang om een reële interculturele en verbindende dimensie toe te voegen in de ontwikkeling van projecten die de bevordering van het samenleven en de preventie van radicalisme tot doel hebben.

Om de verschillende gemeenschappen op het grondgebied ertoe te brengen actief deel te nemen aan de verschillende projecten is het noodzakelijk om over deze acties na te denken, om geloofwaardige sprekers en actoren naar voor te schuiven die verstaanbaar zijn door alle culturele componenten van de Entiteit.

Het is eveneens van fundamenteel belang om de islamitische gemeenschap centraal in het proces te plaatsen om haar er actief bij te betrekken en zo het obstakel van de stigmatisering te vermijden. Het opduiken van een tegendiscours dat rechtstreeks uitgaat van deze gemeenschap van gelovigen is onvermijdelijk.

Aangezien de preventie van radicalisering alle vormen van radicalisering inhoudt, is het belangrijk om de strijd tegen discriminaties, racisme en islamofobie naar voor te schuiven in onze projecten. Deze fenomenen brengen immers bepaalde processen van religieuze radicalisering op gang.

Beschrijving van het project:

In het kader van de projectoproep van de Waalse regering "Bevordering van het samenleven en preventie van radicalisme" werd een cel interculturele facilitatie opgericht dankzij de verkregen subsidie. In juli 2017 werd dus een specifieke projectverantwoordelijke aangeworven om het project te leiden. Hij heeft als opdracht een voorafgaande denkoefening en analyse te maken voor de verschillende projecten die nadien opgestart worden. Een opvoeder die gericht is op terreinwerk, komt de structuur aanvullen om er een meer praktische dimensie aan te geven.

In een eerste fase werden de verschillende in de Entiteit georganiseerde gemeenschappen en de actoren uit het lokale verenigingsleven die zich voor het project willen engageren, individueel ontmoet. Er zal een overlegplatform opgericht worden met deze verschillende actoren om een gedeelde lokale diagnose over de interculturaliteit te creëren en zo te resulteren in relevante, samen ontwikkelde en gedragen acties.

Nadien is het de bedoeling om één actie per maand naar voor te schuiven in het kader van de bevorderen van het samenleven en de preventie van radicalisme:

- Mogelijke samenwerking met Amnesty International in het kader van de tentoonstelling "Je suis humain" over migratie ;
- Sensibiliseringssessies in samenwerking met verschillende partners (bv. UNIA) voor verschillende doelgroepen (maatschappelijk werkers, studenten, enz.) ;
- Uitwisselingen rond een "gedicht" (slam) ;
- Rondetafels ;
- Enz.

Deze verschillende acties zullen tot doel hebben de interesse van het publiek voor de problematiek te wekken en zo een project met grotere zichtbaarheid te ontwikkelen. Het is de bedoeling om opnieuw de organisatie van een intercultureel feest te lanceren waarin de verschillende gemeenschappen de cultuurspecifieke kenmerken waaruit zij bestaan zullen voorstellen door de nadruk te leggen op **uitwisseling** om de valstrik van het multicultureel feest ten nadele van de interculturele dimensie te vermijden.

Parallel daaraan en om ons werk te richten op de preventie van het radicalisme, zal er een colloquium georganiseerd worden om een denkoefening te maken en een constructief debat te voeren binnen de Entiteit. De spre-

kers zullen absoluut geloofwaardig moeten zijn. Alle gemeenschappen zullen zich moeten terugvinden in hun discours. Het zou contraproductief zijn om over de islam te spreken (om bijvoorbeeld bepaalde in de media vaak slecht gebruikte begrippen te verduidelijken) zonder sprekers naar voor te schuiven die een discours hebben dat verstaanbaar en erkend is door de gemeenschap waarop het voornaamst van toepassing is.

Doelgroep:

Burgers van de Entiteit Châtelet, maatschappelijk werkers.

Doelstellingen:

- De waarden van "samenleven" en van sociale cohesie ontwikkelen ;
- Een vertrouwensklimaat ontwikkelen ;
- De specifieke doelgroepen ondersteunen ;
- Opwaarderen van het gevoel tot één grondgebied te behoren ;
- Partnerschappen met reeds gevormde groepen of bestaande actoren inzake preventie van radicalisme oprichten en versterken.

Deze verschillende doelstellingen moeten behaald worden door de ontwikkeling van projecten die meer bepaald het volgende mogelijk maken:

- De ontwikkeling van een kritische geest bij jongeren (weerstand tegen pogingen tot indoctrinatie) ;
- De oprichting van plaatsen waar naar de doelgroepen geluisterd wordt, plaatsen voor familie- en ouder-schapsondersteuning, psychologische ondersteuning, praatgroepen ;
- Het werken aan de identiteit van een wijk en het gevoel erbij te horen (inclusiegevoel) ;
- De toegang tot de media en sociale netwerken ;
- De creatie van specifieke tools voor educatie en inschakeling (muziekclips, video's, actietheater, rondreizende diensten) ;
- De samenwerking met één of meerdere reeds bestaande groepen inzake preventie van radicalisme teneinde te kiezen voor de gezamenlijke actie van naburige gemeentebesturen in eenzelfde levensbekken.

Partner(s):

Strategisch veiligheids- en preventieplan van de stad Châtelet (SVPP), de gemeentediensten, het OCMW van Châtelet, AMO "Mikado", AMO "Visa jeune", "Service d'Intégration Sociale" (SIS), "Logis Châtelettain" en "Régie des Quartiers", de Belgisch-Turkse vzw van Chatelineau, de moskee en cultureel- en sportcentrum Diyanet van Chatelineau, moskee Ennour, "Centre régional d'intégration de Charleroi" (CRIC), de vzw "El maujone", "Formation pour l'Université Ouverte de Charleroi" (FUNOC), Amnesty International, Unia en elke partner die geïnteresseerd is in het initiatief.

Beoordeling:

Een evaluatie van het project is voorzien door de subsidiërende overheid op basis van terreinbezoeken en een activiteitenrapport.

Budget bij benadering:

De toegekende subsidie in het kader van de oproep tot het indienen van het project : € 105.000

Ondervond(en) moeilijk(heden):

Tot 2014 was het intercultureel feest van de Mai'tissage (georganiseerd door het OCMW) een succes in die zin dat er veel volk op afkwam. Het intercultureel accent moet evenwel versterkt worden. Dit is de moeilijkheid. Voor ons kernproject zullen we de gemeenschappen er in de eerste fase moeten toe brengen informatie uit te wisselen en vooral vervolgens ook deel te nemen aan het colloquium.

Eerst zullen de acties die wij zullen ontwikkelen de interesse van het doelpubliek moeten wekken. Aangezien het thema radicalisering complex en uiterst gevoelig is om ter sprake te brengen, zullen wij de middelen moeten vinden om een rustige en serene denkoefening te maken.

Bovendien is de in de Entiteit weinig georganiseerde Maghrebijnse gemeenschap moeilijk toegankelijk.

Lokaal advies:

De cel interculturele facilitatie wordt zeer goed onthaald door de verschillende maatschappelijk werkers en andere instellingen die actief zijn in de Entiteit. De moskeeën (Diyanet van Chatelineau en Ennour van Chatelineau) zijn eveneens zeer geïnteresseerd in ons actiedomein. Er worden dus talrijke samenwerkingen en partnerschappen overwogen.

In het kader van de individuele overlegmomenten met de verschillende actoren van het intercultureel feest "Mai'tissage" lijkt het dat de gemeenschappen op het grondgebied een project willen ontwikkelen dat in dezelfde lijn zou liggen. Wij hebben dus beslist om ons te baseren op wat reeds bestond en hieraan de dimensie "preventie van radicalisering" toe te voegen via het colloquium.

Platform "PAVEE" (Plateforme Agir pour le Vivre Ensemble Egalitaire)

Gemeenten: Gemeenten van de regio Mons-Borinage

Instelling: PAVEE ("Plateforme Agir pour un Vivre Ensemble Egalitaire")

Provincie: Henegouwen

Domein: Overlegplatform

Preventie: Primair

Contactpersoon: mohammed.zentar@colfontaine.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Dit platform is het resultaat van een denkproces dat gestart werd in 2015.

Actoren op het terrein van het verenigingsleven merkten reeds verschillende jaren veranderingen op in het gedrag van bepaalde jongeren en dit op soms zeer jonge leeftijd. Deze veranderingen roepen vragen op, zowel bij hun familieleden als bij de maatschappelijk werkers.

Voorbeelden zijn het vermijden van elk fysiek contact met de animatrices, terugplooi op de eigen cultuur en identiteit.

Een hardvochtige publiek debat over de islam die de veroorzaker zou zijn van terroristisch geweld maakt een sereen klimaat om te werken met deze jongeren moeilijk.

De maatschappelijk werkers van het team voelen zich vaak machteloos, kunnen de omvang van de problematiek niet meer aan en stellen zich vragen bij de houding die aangenomen dient te worden ten aanzien van deze jongeren en hoe onderwerpen met betrekking tot radicalisering ter sprake te brengen.

Er werd met de partners een akkoord bereikt tot samenwerking in de vorm van een charter.

De vergaderingen vinden maandelijks plaats en maken het mogelijk om vragen over coördinatie van acties te beantwoorden.

Filosofie van het project:

Met de oprichting van een supralokaal actieplatform voor “samenleven in gelijkheid”, wordt geijverd naar een samenleving in gelijkheid met respect voor verschillen. Door iedereen in te sluiten wordt het risico op ontsporing verkleind.

De gevoerde denkoefeningen en acties hebben tot doel zich te buigen over de stigmatiseringen en de discriminaties door zich te baseren op de ervaringen op het terrein, door het vermijden van een conflictmodel en een loutere veiligheidsaanpak.

Beschrijving van het project:

Het “Plateforme Agir pour le Vivre Ensemble et l’Egalité” brengt organisaties, private verenigingen en openbare instellingen van de regio Bergen-Borinage samen om te debatteren over de kwestie van het samenleven en de ontwikkeling van een actieprogramma. Er worden hierbij verschillende werkgroepen samengesteld:

Groep 1 - Praatgroepen

Verslaggeving van het resultaat van de praatgroepen van de jongeren die de buurt- en jeugthuizen van de regio Bergen-Borinage bezoeken (zie beschrijving fiche “Praatgroepen”).

Groep 2 - Opleiding - Sensibilisering - Colloquium

Organisatie van opleidings- en sensibiliseringssessies, over verschillende cycli, bestemd voor professionals, maar ook voor alle geïnteresseerden (zie beschrijving fiche “Opleidingscyclus”).

Groep 3 - Media

Ontwikkeling van een “toolbox” en aanmaak van een website om te kunnen informeren over de acties van het PAVEE, maar ook om preventieve tools ter beschikking te stellen aan professionals en verenigingsactoren (website : <https://www.lapavee.com/>).

Groep 4 - Animatietools

Werkgroep die pedagogische animatietools uitwerkt gericht op de ontwikkeling van sociale vaardigheden ter bevordering van een samenleven in gelijkheid (zie fiche “animatietools”).

Groep 5 - Gezelligheid - feestacties

Organisatie van ontspannings evenementen over thema’s die betrekking hebben op het samenleven in gelijkheid.

Doelgroep:

Breed publiek voor iedereen vanaf 12 jaar en maatschappelijk werkers.

Doelstellingen:

De voornaamste doelstelling is gewelddadige radicalisering te begrijpen en te voorkomen door discriminatie te bestrijden en het “samenleven” te bevorderen. Dit door in samenwerking met de partners acties van het PAVEE te ontwikkelen en uit te voeren zoals:

- Sensibilisering en informeren van de doelgroepen ;

- Organisatie van vormingen voor lokale actoren werkzaam in de socioculturele sector. Enerzijds partners van het PAVEE en anderzijds partners van het lokaal partnerschap ;
- Bundeling van ervaringen van inwoners van de regio over hun definitie en beleving van samenleven (voornamelijk jongeren en hun families). Op basis van de bevindingen in deze bundel zal er een reflectiemoment worden georganiseerd voor uitwisseling tussen onderzoekers, actoren op terrein en het brede publiek over de thema's van samen-leven en burgerschap.

Partner(s):

OCMW de Quaregnon ; « Picardie Laïque » vzw ; Intercultureel Centrum van Bergen en Borinage AMO La rencontre ; UNIA - Interfederaal Centrum voor Gelijke Kansen ; PCS van Colfontaine en Quaregnon ; Politie Boraine, vzw « le Squad » ; CPMS Dour (Kabinet Colfontaine) ; Centre Permanent pour la Citoyenneté et la Participation van Bergen-Henegouwen ; Dienst Jeugdhulp van Bergen ; vzw «Al Imane» ; Centrum voor Informatie en Volwassenenonderwijs ; School voor verpleegkunde van Bergen ; Strategisch veiligheids- en preventieplan van Colfontaine en Quaregnon ; Jeugdhuis "La Plateforme" ; vzw «Garance» ; CEJI ; CLPS Bergen-Soignies.

Beoordeling:

Na elke actie volgt een kwalitatieve en kwantitatieve evaluatie op basis van de doelstellingen. Hieruit worden succesindicatoren gedefinieerd voor verbetering van de kwaliteit van acties in de toekomst.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

De permanente reflectie om de acties af te stemmen op de noden van de doelgroep.

Door een stijging van het aantal acties en daarvoor noodzakelijke ondersteuning en opvolging heeft het gemeentebestuur beslist tot aanwerving van een personeelslid.

Lokaal advies:

De lokale partners ondersteunen het project en promoten de acties. Kleinschalige verenigingen hebben niet altijd de mankracht en de tijd om in een dergelijk project te investeren.

Bijlagen:

PROGRAMME D'ACTIONS

- Programmation de la pièce de théâtre «Ojihad» à « L'espace Magnum » de Cofontaine. Cette représentation a réuni plus de 1.000 spectateurs.
- Réalisation d'un recueil de parole des jeunes habitants de Cofontaine et de leurs familles afin de les entendre sur leur perception de leur place dans la société d'aujourd'hui. Ce recueil alimentera une journée de réflexion afin d'éclairer les professionnels.
- Organisation d'un colloque sur « le vivre ensemble égalitaire et l'exercice effectif de la citoyenneté » à destination des travailleurs de terrain.
- Mise en place d'un programme de formation à destination des travailleurs de terrain, des enseignants, ... afin de les outiller à la rencontre interculturelle, à une meilleure compréhension de la place de religieux dans la société et de les sensibiliser aux mécanismes qui conduisent des préjugés aux discriminations, en passant par les stéréotypes.
- Actions de sensibilisation dans les quartiers en partenariat avec des structures de proximité (maison de quartier, maison de jeune, AMO, ...) afin de favoriser le débat sur le vivre ensemble et d'outiller les habitants pour faire face aux discours de haine et d'exclusion.

PARTENAIRES

CIMB, Asbi Garance, MO le Squad, Service Prévention/Plan Cohésion Sociale Cofontaine, Service prévention Quaregion, AMO La Rencontre, Picardie Laïque, MJ "La Plateforme", UNIA

PAVEE

Tél : 065/63.38.86

Mail : plateforme pavee@gmail.com

Avec le soutien de

Plateforme Agir pour un Vivre Ensemble Egalitaire

Genèse de la Plateforme

La maison de quartier « Le Squad », située au cœur d'un quartier populaire de Cofontaine, mène depuis de nombreuses années un travail social de proximité, principalement adressé aux jeunes du quartier et leurs familles.

Depuis quelques temps, l'équipe constate un changement dans le comportement de certains jeunes, pourtant familiers du lieu parois depuis leur plus jeune âge : refus de tout contact physique avec les animatrices, mise en avant de leur appartenance religieuse en lieu et place de leur citoyenneté.

Ces changements échappent autant aux membres de leurs familles qu'aux travailleurs sociaux qui tentent vainement de nouer le dialogue autour de ces questions sensibles.

Le contexte socio-médiatique ambiant et les événements violents récents perpétrés au nom de l'islam font planer sur le spectre du radicalisme sur les débats, qu'il est difficile de dépassionner.

Au départ, c'est bien la crainte de voir de jeunes citoyens s'engager dans cette voie qui a mis en réflexion l'ensemble de l'équipe du « Squad ».

Loi d'embolter le pas à la réponse sécuritaire et répressive généralement apportée dans cette situation, l'équipe s'est engagée dans un travail de réflexion et a réuni un ensemble d'acteurs de terrain et de chercheurs, dans le but de donner de la hauteur au débat : La question du vivre ensemble égalitaire dans une société traversée par de multiples crises a été identifiée comme point de départ pertinent pour le déploiement d'un programme d'actions.

NOTRE STRATÉGIE : Agir de manière globale et transversale

Espace Magnum à Colfontaine

Djihad

Jeudi 7 mai à 20h00

Une pièce d'Ismaël Saïdi

avec

Ben Hamidou, Reda Chebchoubi, Ismaël Saïdi
Et Shark Carrera

21h30 Rencontre – débat

Entrée gratuite

Réservation obligatoire au 065/63.38.86

Nombre de places limité

Projet « Pour et par tous, avec nos différences »

Gemeente: Frameries

Instelling: PCS

Provincie: Henegouwen

Domein: Preventieve projecten met betrekking tot samenleven en interculturaliteit

Preventie: Primair

Contactpersoon: delabascule.corine@gmail.com

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Dit project behoort tot de projecten omtrent "Verbeteren van de sociale cohesie en preventie van radicalisme". De Waalse regering heeft in deze context beslist om, vanaf 2016, jaarlijks 2 miljoen euro te besteden om projecten ter preventie van radicalisering te ondersteunen. Dit specifiek in die gemeenten met een PCS maar die niet erkend worden in het kader van het groot steden beleid (GSB). Vertrekkende van deze competenties is het de wens van de regering om een klimaat van vertrouwen te promoten en duurzame antwoorden te bieden aan de triggers en oorzaken van radicalisering bij families, met respect voor de fundamentele waarden van het "samen leven".

Er werd de vaststelling gedaan naar aanleiding van de onderzoeken die in de gemeente uitgevoerd werden in juli 2016 en waarbij geen enkel lokaal initiatief uitgevoerd werd. Bovendien werd in het dagelijkse werk met een reeks partners benadrukt dat geen van hen bevoegdheden had inzake radicalisering. Het was dus van primordiaal belang om acties te ontwikkelen door enerzijds op objectieve manier te communiceren via de personeelsleden op het terrein, die opgeleid zijn in de problematiek en anderzijds door de buurtverenigingen en de inwoners te betrekken bij en te responsabiliseren voor het mee opbouwen van coöperatieve gemeenschapsprojecten voor de gemengde groepen. Er moet tegemoet worden gekomen aan een overduidelijk tekort aan middelen inzake preventie en pedagogie met betrekking tot het fenomeen.

Filosofie van het project:

Dit project streeft er in de eerste plaats naar een project te zijn waarin de burgerparticipatie één van de basiselementen is die de sociale inclusie van het publiek, alsook het luisteren naar de doelgroep en de dichtheid van het netwerk bevordert.

De versterking van de relaties tussen de generaties en de verschillende culturen zal enkel kunnen gebeuren door de uitvoering van een project voor ieders welzijn en nut.

Beschrijving van het project:

Het project “voor en door allen met onze verschillen” is een project inzake burgerparticipatie, ontwikkeld in welbepaalde wijken, naar aanleiding van een stand van zaken.

- Organisatie van burgerontmoetingen om een overzicht te maken van de specifieke problemen voor het fenomeen;
- Oprichting van een groep via de burgerparticipatie waarbij ieder een rol zal hebben die bepaalt zal worden door de hele groep om een dynamiek te ontwikkelen;
- Definitie en opbouw van het project op basis van het principe van brainstorming;
- De planning zal bepaalt worden door de hele groep, rekening houdend met de elementaire regels inzake evaluatie-elementen, de bepaling van haalbare en meetbare doelstellingen en de bepaling van ieders rol;
- Uitwerking van het actieplan met de jongeren, families, inwoners van de wijken en maatschappelijk werkers met de creatie van pedagogische tools en sensibiliseringstools als doel.

Doelgroep:

Elke persoon die wil meewerken aan de opbouw en de mede-opbouw van een project dat ertoe strekt pedagogische tools en preventietools te ontwikkelen. Hierbij wordt er aandacht aan besteed dat de groep een intergenerationale dimensie en een socio-culturele gemengdheid heeft.

Doelstellingen:

- Rekening houdend met de context waarin het project bepaald werd, is het van primordiaal belang om aandacht te besteden aan het luik “opleiding” om zo tools te kunnen aanbieden aan de beroepsmensen op het grondgebied ;
- Opening van plaatsen waar mensen opgevangen en begeleid worden en waar naar hen geluisterd wordt, om de zorg voor families en burgers die specifieke hulp nodig zouden hebben in verband met het thema, te bevorderen ;
- Een vertrouwensklimaat ontwikkelen op de als meer gevoelig geïdentificeerde plaatsen voor het fenomeen ;
- De waarden van het samen-leven ontwikkelen via de creatie van specifieke educatie- en preventietools (videofragment) ;
- Samenwerking met reeds bestaande groepen inzake preventie van het fenomeen met het oog op het privilegiëren van gezamenlijke acties.

Partner(s):

Er bestaan twee soorten partners op het grondgebied. Ten eerste, zij die wij de prioritaire partners noemen, zoals:

- Het OCMW ;
- De straathoekwerkers van het PSC, de politiediensten, om een overzicht te maken van de problemen ondervonden door hun begunstigen of in het kader van het buurtwerk;
- CIMB om de problemen van hun publiek te identificeren en hen te betrekken bij de opbouw van het project door hun ervaring op het terrein bij de begeleiding van personen van vreemde herkomst en/of vreemdelingen;
- De Wijkregie en de sociale huisvestingsmaatschappij zullen betrokken worden bij de identificatie van de door de inwoners ondervonden problemen ;
- De gemeenschapswachten.

Vervolgens komen de verenigingen aanwezig op het grondgebied en de als dusdanig erkende buurtcomités, om hen erbij te betrekken en het project mee op te bouwen met het doelpubliek op basis van de vooraf opgemaakte stand van zaken.

Beoordeling:

- De opleidingsfase van de maatschappelijk werkers eindigt begin oktober.
- Opening van plaatsen waar het publiek opgevangen en ten laste genomen wordt: effectieve opening.
- Verwezenlijking van een flyer : lopende.
- Oprichting van een groep voor de uitvoering en de creatie van tools: samengestelde, maar niet-gesloten groep.
- Creatie van een videofragment over het thema “contre le repli, j’agis” tegen eind oktober.
- Er zal een eindevaluatie gemaakt worden op het einde van de subsidie (eind december).

Een evaluatie van het project is voorzien door de subsidiërende overheid op basis van terreinbezoeken en een activiteitenrapport.

Budget bij benadering:

De toegekende subsidie in het kader van de oproep tot het indienen van het project : € 35.000.

Verdeling tussen de personeelskosten gelijk aan een halftijds medewerker en de werkingskosten (opleidingen, creatie van workshops, realisatie van een videofragment).

Ondervond(en) moeilijk(heden):

- Het gebrek aan kennis, informatie en opleiding over het fenomeen door de maatschappelijk werkers;
- Debatten openen zonder vooroordelen, de barrières laten vallen;
- Het project tot een goed einde brengen in zijn globaliteit, wetende dat de subsidie slechts één jaar geldig is en we er bijgevolg waarschijnlijk niet in zullen slagen om alle bepaalde doelstellingen te bereiken.

Lokaal advies:

Hoop dat dit project verlengd kan worden en op lange termijn kan blijven bestaan, en dat deze tools die gecreëerd zijn, weldoordacht gebruikt kunnen worden.

Terreincampagne « Et demain, tous ensemble dans notre quartier »

Gemeenten: Herstal ; Oupeye

Instellingen: PSC Herstal ; PSC Oupeye

Provincie: Luik

Domein: Preventieve projecten met betrekking tot het samenleven en interculturaliteit

Preventie: Primair

Contactpersoon: Gladys.DEFOURNY@herstal.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Dit project past in het kader van de oproep voor projecten in verband met «het verbeteren van het samenleven en de preventie van het radicalisme». In deze context heeft de Waalse regering besloten om vanaf 2016 jaarlijks 2 miljoen euro te besteden aan het ondersteunen van specifieke projecten voor de preventie van radicalisering in gemeenten die over een PSC beschikken, maar die niet erkend worden in het kader van het grootstedenbeleid (GSB). De doelstelling van de regering is om een vertrouwensklimaat te bevorderen en om duurzame antwoorden te bieden aan wanhopige gezinnen en de voedingsbodems van radicalisering, met respect voor de fundamentele waarden van het samenleven.

De PSC van Herstal en Oupeye hebben gereageerd op de projectoproep van het Waals gewest betreffende met bevorderen van het samenleven en de preventie van gewelddadige radicalisering. De motivatie om een dergelijk project op te starten voor de gemeente Herstal, heeft als doel om zo veel mogelijk aanwezig te zijn in elke wijk van de stad en hiermee zo dicht mogelijk bij de burgers te staan. Dit door de projecten voornamelijk te organiseren in en met de sociale wooncomplexen. Ook al bestaan er in de verschillende wijken tal van sociale acties met betrekking tot het thema «Samenleven» en interculturaliteit, was deze projectoproep de gelegenheid om te investeren in wijken met een kwetsbaar, heterogeen, intercultureel publiek dat niet noodzakelijk reeds werd ingezet in preventieve sociale acties (Quartier du centre et des Cascogniers). Oupeye heeft eveneens 2 wijken in de gemeente geselecteerd, met een vergelijkbaar publiek en een eigen sociale realiteit.

Beschrijving van het project:

- Aanwerven van een coördinatrice met als voornaamste rol te fungeren als tussenpersoon en gesprekspartner voor de twee instellingen (Herstal en Oupeye) alsook met de verschillende andere partners.
- Samenwerken met de instelling **Arsenic2** (instelling voor permanente vorming die zich inspant om verschillende artistieke collectieven te verenigen). Deze instelling komt op het terrein, werkt voor de gemeenschap en staat bij de burgers in de wijk. Ze opteren voor een specifieke benadering van de burgers door zich ter

plaats te begeven in de wijk. Zo identificeren ze de lokale mogelijkheden (instellingen, vzw, enz.) en de behoeften/verlangens van de inwoners. De mogelijkheden van de wijk kunnen op deze manier gecommuniceerd worden aan de lokale partners en samen met hen kan gewerkt worden om specifieke acties te ontwikkelen die verband houden met de verschillende mogelijkheden.

- Deze campagne is eind mei 2017 gestart op 'de dag van de burens' in de wijken die voor het project werden geselecteerd. Tijdens deze dag waren er kleine workshops waar burgers zich konden uitdrukken en was er een voorstelling van het theaterstuk «Voisins» door de « Compagnie du Milieu du Monde » (theaterstuk van 45 min., mise-en-scène van burens aan hun raam die delen wat ze hebben meegemaakt). Het doel was een zichtbare, feestelijke en opvallende actie organiseren en vervolgens de inwoners enkele weken later te gaan bezoeken.
- In de periode juli-augustus zijn de terreinwerkers samen met Arsenic2 naar de verschillende wijken gegaan die met het project worden beoogd, met verschillende mobiele voorzieningen (woordparaplu, oplegger voor animatie, enz.) om de woorden van de burgers, de verwachtingen en de behoeften van de inwoners van de wijk te verzamelen.
- Van half september tot half oktober werd een tent geplaatst in Cascogniers waar de theaterstukken «Quelle qu'en soit l'issue» en «Odyssées» en heel wat andere animaties werden opgevoerd. Vervolgens gaat de tent van half oktober tot eind oktober naar Haccourt voor de theaterstukken «2043» en «Quelle qu'en soit l'issue». Deze tenten werden zonder verstoring opgezet in deze wijken, waar geen infrastructuur aanwezig is om dergelijke theaterstukken te organiseren. Tegelijkertijd werden er in iedere wijk workshops georganiseerd in functie van de vraag van inwoners (workshop patisserie, workshop slam, enz.)

Doelgroep:

Inwoners van de beoogde wijken.

Doelstellingen:

- Het woord geven aan burgers over de manier waarop zij hun dagelijks leven beleven en zien en hen inzetten en betrekken bij meer gevoelige thema's rond het concept samen-leven ;
- In kaart brengen van de mogelijke terreinuitdagingen en hierop onze acties richten om bepaalde tekortkomingen weg te werken ;
- De burgers sensibiliseren voor verschillende onderwerpen die afhankelijk zijn van het concept 'Samen-leven', waarbij een artistieke en ludieke aanpak wordt gehanteerd.

Partners:

Instelling «Arsenic2» vzw. - Lokale partners.

Beoordeling:

De subsidierende overheid voorziet een beoordeling van het project, op basis van een terreinbezoek en een activiteitenverslag.

Budget bij benadering:

Subsidies die in het kader van de projectoproep werden toegekend: € 129.200.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

De duur van het project was zeer kort om een langetermijns strategie voor de wijk uit te werken. Dit project had veeleer de bedoeling om een blikvanger te creëren.

Project « Et si j'apprenais à connaître mon voisin »

Gemeente: Hoei

Instelling: PCS

Provincie: Luik

Domein: Sensibiliserings-communicatieacties

Preventie: Primair

Contactpersoon: pcs@huy.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Dit project behoort tot de projecten omtrent 'Verbeteren van de sociale cohesie en preventie van radicalisme'. De Waalse regering heeft in deze context beslist om, vanaf 2016, jaarlijks 2 miljoen euro te besteden om projecten ter preventie van radicalisering te ondersteunen, specifiek in die gemeenten met een PCS maar die niet erkend worden in het kader van het groot steden beleid (GSB). Vertrekkende van deze competenties is het de wens van de regering om een klimaat van vertrouwen te promoten en duurzame antwoorden te bieden aan de triggers en oorzaken van radicalisering bij families, met respect voor de fundamentele waarden van het 'samen leven'.

Rangezien deze onderwerpen passen in het kader van de opdrachten van de plannen sociale cohesie, heeft de stad Hoei zich hierbij aangesloten.

Filosofie van het project:

In plaats van ons te richten op het radicalisme en af te wijken van de filosofie van sociale cohesie, ontwikkeld via in ons PCS voorziene acties, hebben wij ons geconcentreerd op het begrip "samenleven", ongeacht of men vreemdeling is of niet.

Beschrijving van het project:

Ons project werd ontwikkeld op basis van een partnerschap met verenigingen en/of instellingen die rechtstreeks in contact staan met zogenaamde "verschillende" doelgroepen (migranten, nieuwkomers, kansarmen, sociaal achtergestelden, enz.).

Elk van hen heeft een activiteit voorgesteld met betrekking tot het thema van de aanvankelijke projectoproep. Deze projecten werden ontwikkeld op verschillende dragers (bezoek aan een thematische tentoonstelling, filmvoorstelling, spektakels-ontmoetingen, conferenties, multicultureel burgeraperitief, enz.).

Eén van de voorstellen, concretiseert zich in een reis ter herinnering aan het kamp van Buchenwald om het etnische radicalisme te bespreken.

Al deze ontmoetingen hebben tot doel om de clichés, de gekregen ideeën en de ongegronde angsten over onze burens, ongeacht of het vreemdelingen zijn of niet, uit de wereld te helpen.

Doelgroep:

De hele bevolking van Hoei vanaf 14 jaar.

Doelstellingen:

Onze doelstelling is de bevolking erover te doen nadenken om nieuwe efficiënte pistes te creëren en uit te voeren om zo de relaties tussen de personen te verbeteren. Hoewel wij deze pistes in het begin probeerden te concretiseren in beperkte kring (familie, burens, collega's, enz.), was het eveneens de bedoeling om deze nadien verruimen via het publiek dat deelneemt aan de activiteiten.

Partners:

"Les Territoires de la Mémoire", UNIA, de jeugdhuizen van Hoei ("la Mezon", "le Goéland"), "Infor Jeunes", het OCMW, het Rode Kruis, het Cultureel Centrum van Hoei, Dora Döres, de psychosociale club Altis.

Beoordeling:

Rangezien het gaat over een project op langere termijn (van september 2016 tot december 2017), schommelde ons publiek nogal volgens de voorgestelde activiteiten. Gemiddeld konden wij op een vijftigtal personen rekenen voor elke activiteit.

Wat ons verblijf in Buchenwald betreft, werd een groep van 60 personen gevormd. Voor deze bijzondere activiteit werd dit aantal op voorhand vastgelegd opdat het aanwezige publiek zich volledig zou kunnen inleven en zelf getuige zou kunnen worden van dit tragische moment in de Europese hedendaagse geschiedenis.

Naarmate groepen met elkaar in aanraking komen en elkaar kruisen, merkten wij reeds op dat er realiseerbare suggesties naar voren kwamen wat de manier betreft om de anderen tegemoet te komen zonder vooroordelen (zijn nieuwe burens begroeten, gesprekken delen, niet vrezen dat kinderen die elkaar niet kennen, samen spelen, een dienst voorstellen, zelfs als men de persoon niet goed kent, enz.).

Hoewel wij in het begin gewoon het idee van rondetafels en meer doelgerichte ontmoetingen geformuleerd hadden (studie van de religies, mediaopvoeding, kritiek op de informatie, impact van de migratiestroom op de economie van het land, kostprijs van de migraties voor de Europese landen, enz.), merkten wij bovendien op dat de deelnemers aan de verschillende activiteiten echt geïnteresseerd zijn in deze nieuwe voorstellen.

Ons project zal zich dan ook ongetwijfeld blijven ontwikkelen.

Een evaluatie van het project is voorzien door de subsidiërende overheid op basis van terreinbezoeken en een activiteitenrapport.

Budget bij benadering:

De toegekende subsidie in het kader van de oproep tot het indienen van het project : € 21.800.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

Ondanks onze samenwerking met de jeugdhuizen op het grondgebied van Hoei, zijn er weinig jonge mensen aanwezig op onze activiteiten.

Het ontbreekt bepaalde partners aan doorzettingsvermogen om hun aanwezigheid over een dergelijk lange periode te verzekeren.

Bepaalde deelnemers wijken geen duimbreed af van hun strikte standpunten en blijven bij hun uitgesproken meningen, ondanks hun regelmatige deelname aan de activiteiten. Zodra het debat ontstaat, duikt er weer een veiligheidsdiscours op. Wij stellen dan alles in het werk opdat de woordenuitwisseling meer overdacht en geanalyseerd zou worden.

Lokaal advies:

Wat de gemeentelijke overheden betreft, kunnen wij op de ondersteuning van het gemeentecollege rekenen. Tijdens de voorstelling van dit dossier aan de burgemeester heeft de burgemeester onmiddellijk het idee van een bij het gemeentelijk magazine bijgevoegd speciaal dossier geformuleerd, opdat alle inwoners van het grondgebied Hoei geïnformeerd zouden worden. Wij dienen hier te vermelden dat wij voor ons bezoek aan Buchenwald snel een wachtlijst hebben moeten openen, die een zestigtal extra personen telde bovenop de zestig reeds ingeschreven personen.

Wij brengen regelmatig een activiteitenrapport uit, opdat de betrokken schepenen op de hoogte zouden zijn van de activiteiten. Zij antwoorden ook vaak zeer positief op onze verzoeken.

Sensibiliseringsactiviteiten

Gemeente: Luik

Instelling: Preventiedienst van de stad Luik

Provincie: Luik

Domein: Sensibiliserings-communicatieacties

Preventie: Primair

Contactpersoon: manuel.comeron@liege.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Onlangs een duidelijke « polarisatie » in de samenleving (cf. context van de aanslagen) is het potentieel om het « samenleven en het samen opbouwen » te bevorderen aanwezig bij de bevolking, voornamelijk bij jongeren.

De sensibilisering van het publiek impliceert een direct contact en vormt het vertrekpunt van een initiatief dat samen met de onderwijzers in de klassen, de opvoeders in de jeugdhuizen, de AMO's of de gemeentelijke wijk-antennes moet worden voortgezet.

Filosofie van het project:

Een positieve communicatie over de problematiek ontwikkelen, door gebruik te maken van specifieke middelen:

- Audiovisueel instrument (professionele documentaire) ;
- Getuigenissen (rechtstreekse interactie met de realiteit).

Beschrijving van het project::

Organisatie van activiteiten die op een doelgroep gericht zijn of waaraan het publiek kan deelnemen:

- Ontmoetingen met scholen en burgerdebatten in de bioscoop over de documentaire "La chambre vide" in aanwezigheid van een getuige (moeders van jihadisten), 2016 en 2017 ;
- Ontmoeting en dialoog in het stadhuis met een persoon die voor vrede en religieuze tolerantie pleit (Latifa Ibn Ziaten), 2015 ;
- Politiek café over « complottheorieën en radicalisme », met experts op het gebied van de politicologie, criminologen en journalisten (2016) ;
- Medewerking aan debatten, met vertoning van films over de problematiek (bv. « Le ciel attendra », « Les chevaux de dieux », enz., 2016 en 2017 ;
- Conferentie en gesprek met een getuige (Christian P., voormalige Amerikaanse skinhead, NGO Life After Hate) (oktober 2016).

Doelgroep:

- Alle burgers en professionals ;
- De scholen.

Doelstelling(en):

- Het grote publiek en professionals in verband met het fenomeen radicalisering (waaronder voedingsbodems, zoals complotdenken) sensibiliseren ;
- Het mogelijk maken om zichzelf uit te drukken ;
- Experts objectieve informatie laten verschaffen ;
- Beginnen met mediaopvoeding.

Partner(s):

vzw Grignoux (permanente educatie) ; Vzw Dérives production ; ULG

Beoordeling:

Positieve feedback van de deelnemers.

Budget bij benadering :

Financiële steun FOD Binnenlandse Zaken voor de coproductie van de film en het drukken van de affiches + terbeschikkingstelling van de zalen via het partnerschap. Vrijwillige bijdrage van de tussenbeide komende partijen (experts en getuigen).

Ondervond(en) moeilijk(heden):

De voorbereiding van een gerichte activiteit en de omkadering ervan vereisen veel energie, maar dit wordt gecompenseerd door de kwaliteit en de impact van de activiteiten.

De activiteit maakt het mogelijk om op lange termijn grondig werk te leveren. Hiervoor is een professionele en menselijke investering vereist (men heeft dus personeel nodig).

Bijlagen:

Lundi 12 septembre 2016

Café politique

«Radicalisme : entre théories du complot et géopolitique de l'enfer»

Avec:

Marie PELTIER (chercheur et enseignante)

Michaël DANTINNE (criminologue-Université de Liège)

Philippe LERUTH (Président de la Fédération Internationale des Journalistes)

Lundi 12 septembre à 20h30

Un débat animé par Jérôme Jamin (ULg)
à la Brasserie du cinéma Sauvenière.

En partenariat avec le Plan de Prévention
de la Ville de Liège

Conférence et échange avec un « témoin du vécu » EXTREMISM AND VIOLENCE: « MEMOIRS OF AN EX-SKINHEAD » Christian PICCIOLINI, Chicago Foundation "LIFE AFTER HATE" (USA)	ROMANTIC MEMOIRS of an AMERICAN SKINHEAD VIOLENCE CHRISTIAN PICCIOLINI Foreword by JOAN JETT	Mardi 18 octobre à 14h30 Espace Opera - Université de Liège (salle Lejeune) Place République Française, 35 4000 Liège ENTREE GRATUITE <u>Infos et inscriptions :</u> audrey.laeremans@ulg.ac.be / 04 3662272 Traduction français / anglais (Collingua) Dpt Psychologie de la délinquance de l'Université de Liège en partenariat avec la Ville de Liège (Plan de prévention)
---	--	---

« QUI SONT CES BELGES PARTIS COMBATTRE EN SYRIE ? »

22 novembre 2016 de 11h30 à 14h

Mohssin El Ghabri, Co-auteur de la recherche « Qui sont ces belges partis combattre en Syrie » / Conseiller à la prospective chez Etopia, Centre d'animation et de recherche en écologie politique.

La guerre civile est devenue, au fil des mois, un véritable aimant pour les combattants étrangers. À ce jour, près de 300 y sont partis combattre. En proportion de sa population, la Belgique serait le pays européen le plus touché par l'engagement de ses ressortissants dans ce conflit. Ce phénomène a suscité de nombreuses réactions dans la société. Mais, à ce jour, il n'a donné lieu à aucune véritable production académique. Avec cette étude, Mohssin El Ghabri et Soufian Gharbaoui livrent un éclairage inédit sur cette problématique.

« QUI SONT CES BELGES PARTIS COMBATTRE EN SYRIE ? » présente un regard novateur sur les facteurs à l'origine de la violence politique en général. L'objectif principal de cette étude est d'appliquer cette grille d'analyse micro-économique au cas des Belges partis combattre en Syrie et de produire un outil susceptible d'éclairer la décision publique à ce sujet.

« LE SECRÉT PROFESSIONNEL, LIMITES ET POSITIONNEMENT DU TRAVAILLEUR SOCIAL. »

8 décembre 2016 de 11h30 à 14h

Jean-François Servais, Directeur du Service Droit des Jeunes de Liège/ Co-auteur du livre « Confidentialité et secret professionnel : enjeux pour une société démocratique ».

Le professionnel ou le bénévole en relation avec des enfants, des adolescents ou des adultes est amené à recevoir des informations dans le cadre de son mandat ou simplement à titre de confident. Cette position d'écoute engage l'intervenant dans un cadre, voir dans des obligations, de confidentialité ou de secret professionnel. Les références légales, les codes et les pratiques diffèrent d'un secteur professionnel à l'autre.

Entre contrôle social et relation d'aide, quel choix la société démocratique pose-t-elle en créant une obligation de respect du secret professionnel ? Par ailleurs, le travail en réseau pose une question complexe de secret professionnel partagé.

Editeur responsable : Kathy Forquet, Rue Swedman, 26 - 4000 Liège

Avec le soutien de :

avec le soutien de :

Getuigenissenavond: 'Hoe terreur het leven kan beïnvloeden'

Gemeente: Leuven

Instelling: Preventiedienst

Provincie: Vlaams-Brabant

Domein: Sensibiliserings-communicatieacties

Preventie: Primair

Contactpersoon: Miran.Scheers@leuven.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Leuven is tot op heden gespaard gebleven van concrete cases die rechtstreeks te maken hebben met de radicaliseringsproblematiek en terroristische dreigingen. Net daarom wil Leuven op de kar van preventie springen en waar mogelijk zowel proactief als preventief aandacht besteden aan mogelijke risicogroepen, -plaatsen of -gedragingen.

Een van de beleidsdoelstellingen van Stad Leuven is om een open, leefbare en solidaire stad te zijn. In deze context wil men uiteraard polarisering en radicalisering voorkomen door de vroegtijdige detectie van risicofactoren en -situaties en door het voeren van een inclusief beleid ter voorkoming van racisme, uitsluiting, geweld en aanverwante thema's aan te moedigen.

Daartoe werkt de Afdeling Preventie en Veiligheid nauw samen met andere stadsdiensten alsook met externe organisatie en met de scholen.

Filosofie van het project:

Werken aan de beeldvorming en perceptie van de Leuvenaar.

Beschrijving van het project:

Drie getuigen komen vertellen op welke manier zij slachtoffer zijn geworden van terreur. Moderatie werd opgenomen door Viona Westra.

- **Fatima Ezzarhouni** is een moeder van 3 kinderen. In de zomer van 2013 is haar 18-jarige zoon vertrokken naar Syrië. Vervolgens begon haar nachtmerrie. Ondertussen is zij samen met een andere moeder een vereniging gestart om getroffen families te ondersteunen.

- **Ismael Bouzammour** is jeugdwelzijnswerker bij vzw D'Broei die met hun 8 deelwerkingen gevestigd zijn in Brussel. 90% van hun doelpubliek heeft één zaak gemeen; ze staan meestal aan de kant van de verliezers in de maatschappij. Zij horen bij die groep die zelden tot niet aan het woord komt, die goedbedoelde maatregelen niet bereiken, etc.
Ismael komt o.a. getuigen over hun werking en ervaring met jongeren die kampen met een identiteitsproblematiek.
- **Vzw Samadoon** is een door de stad Leuven erkende etnisch diverse organisatie. Deze vzw vangt vluchtelingen uit Somalië op, biedt administratieve ondersteuning, organiseert verschillende activiteiten,... Eén van de leden komt getuigen over de vreselijke vlucht uit Somalië voor de terreurorganisatie Al Shabaab en het opbouwen van een nieuw leven in België.

Doelgroep:

Alle Leuvense inwoners.

Doelstelling(en):

- Polarisatie voorkomen ;
- Slachtoffers een stem geven.

Partner(s):

- Vzw d'Broei ;
- Vzw jihad van de moeders ;
- Vzw Samadoon ;
- Viona Westra.

Beoordeling:

Positieve reacties ontvangen.

Budget bij benadering :

€ 1.342

Ondervond(en) moeilijk(heden):

Niet evident om een groot publiek te bereiken en te mobiliseren.

Sociale artistieke werkplaats H30

Gemeente: Mechelen

Instelling: Cultuur center Mechelen

Provincie: Antwerpen

Domein: Pedagogisch-educatieve projecten/tools

Preventie: Primair

Contactpersoon: werner.vanherle@mechelen.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

H30 is een onderdeel van cultuurcentrum Mechelen dat zich toespits op jongeren. Enerzijds willen we talentontwikkeling, binnen de breedste vorm van kunst en cultuur, bevorderen. Anderzijds willen we het cultuuraanbod binnen Mechelen verbreden een toegankelijker/aantrekkelijker maken voor jongeren.

Filosofie van het project:

We werken vanuit de talenten en passies van de jongeren zelf. Hierdoor gaan we emancipatorisch te werk. We werken laagdrempelig omdat alles gratis is bij H30, maar na verloop van tijd verwachten we een wederdienst terug. Hierbij spreken we de jongeren aan op hun engagement en krijgen ze taken toegedeeld binnen #TeamH30 of binnen hun project.

Beschrijving van het project:

H30 is de **artistieke werkplek** voor jongeren van 14-30jaar. Deze experimentenfabriek wil jongeren stimuleren in het zoeken en ontwikkelen van hun talenten. Via gratis repetitie ruimtes kunnen jongeren op ontdekking gaan, experimenteren en oefenen in één van onze 7 ruimtes. Ook biedt H30 coaching en projecten aan waar jongeren gratis kunnen aan deel nemen binnen een afgebakend thema/concept. Daarnaast organiseert H30 ook evenement en toonavonden waarbij jonge artiesten podiumkansen krijgen.

Doelgroep:

Jongeren van 14-30jaar.

Doelstelling(en):

Artistieke werkplek voor jongeren waarbij ze hun talent kunnen ontwikkelen.

Partner(s):

Cultuurcentrum Mechelen

Afhankelijk van project werken we ook samen met andere organisaties zoals: j@m vzw, Arsenaal/Lazarus, conservatorium, Academie Mechelen, Artenova, etc.

Beoordeling:

De jongeren hebben hun eigen traject in handen. Wij omkaderen onze visie en wat H30 kan betekenen voor jongeren. Hierbij hanteren we het 'geven en nemen' principe.

Budget bij benadering:

Alles is gratis bij H30.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

- Jongeren die hun engagement niet nakomen ;
- Begeleiding op maat loopt soms stroef ;
- Werkdruk en flexibiliteit.

Project “Wegwijzer”

Gemeenten: Grobbendonk, Herentals, Herenthout, Kasterlee, Lille, Olen en Vorselaar

Instelling: ISOM (Intergemeentelijke Samenwerking OCMW 's Middenkempen -coopération intercommunale des CPAS des Middenkempen)

Provincie: Antwerpen

Domein: Preventieve projecten met betrekking tot samen-leven en interculturaliteit

Preventie: Primair

Contactpersoon: charlotte.brosius@isom.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Voor kleinere gemeenten is het niet altijd eenvoudig om adequate projecten op te starten. Met een samenwerkingsverband tussen de gemeenten uit de middenkempen wil men actie ondernemen tegen de uitdagingen van radicalisering, voornamelijk door in te zetten op een multiculturele en inclusieve gemeenschap. Hiervoor werd een nieuw project ‘Wegwijzer’ ontwikkeld.

Door het van start gaan met een Zonaal LIVC werd ook de nood aan expertise duidelijk. Daarom dat in dezelfde context de nood aan expertise en opleidingen duidelijk werd. Niet enkel over wat radicalisering is en hoe er mee om te gaan, maar evengoed informatie omtrent de werking van LIVC's en de rol van de maatschappelijke actoren hierin.

Op basis van bovenstaande aspecten, besloot de medewerker van het project Wegwijzer vormingen rond radicalisering te organiseren voor zowel personeelsleden van gemeenten en OCMW's als voor beleidsmedewerkers.

Deze vormingen kaderen zich binnen operationele doelstelling 2.2: Verhogen van het draagvlak en competenties van de medewerkers van het lokaal bestuur en OCMW.

Filosofie van het project:

Momenteel is er nog geen onthaal-/integratiebeleid in de Middenkempen. We willen dit uitwerken, zodat de integratie van personen van buitenlandse herkomst bevorderd wordt.

Beschrijving van het project:

Wegwijzer is een intergemeentelijke samenwerking in de Middenkempen tussen de gemeenten en OCMW 's van Grobbendonk, Herentals, Herenthout, Kasterlee, Lille, Olen en Vorselaar.

Het project Wegwijzer wil personen van buitenlandse herkomst wegwijzen in de gemeenten en onderwijs in de Middenkempem.

- Wegwijs in je gemeente zet in op een toegankelijk onthaal en een toegankelijke dienstverlening, met specifieke focus op anderstalige nieuwkomers.
- Wegwijs in het onderwijs legt de nadruk op een sterke instap en participatie van anderstalige ouders en kinderen in het onderwijs.

Het project loopt over een periode van 3 jaar (tot eind november 2018). De vraag tot projectverlening is gesteld aan het Agentschap Binnenlands Bestuur.

Zoals blijkt uit de projectplanning (zie bijlage 2), worden er binnen Wegwijzer verschillende acties uitgewerkt. Deze acties zijn opgesteld met het oog op de integratie van personen van buitenlandse herkomst in de Middenkempem en niet op de preventie van radicalisering. Toch kan gezegd worden dat er een link is tussen beide aspecten:

Door de uitbouw van een sterk onthaalbeleid en de uitwerking van acties die de integratie van personen bevorderen kan de voedingsbodem van radicalisering proactief benaderd worden. Dit kan leiden tot de verkleining van factoren die aanleiding kunnen geven tot radicalisering.

Vormingen radicalisering :

Voor de personeelsleden van de OCMW 's en lokale besturen werd een vorming 'radicalisering' van Ondersteuningsteam Allochtonen Antwerpen (OTA) aangeboden. Om alle medewerkers de kans te geven hieraan deel te nemen, werd de vorming twee keer georganiseerd: Op 05/02/2018 en op 08/02/2018. De vorming nam een hele dag in beslag en omvatte volgende thema's:

- Kennismaking met Islam als wereldgodsdienst ;
- Het radicaliseringsproces ;
- Hulpverlening.

In totaal waren er 21 personeelsleden uit de Middenkempem aanwezig op de vormingsdagen van OTA.

De beleidsmedewerkers kregen op 30/11/2017 een infomoment rond radicalisering van VVSG. De aanwezige burgemeesters, schepenen en raadsleden kregen meer informatie over de problematiek radicalisering, de informatieflux, de taak van een LIVC en de aanpak van radicalisering.

In totaal waren er 16 personen aanwezig.

Doelgroep:

Project Wegwijzer :

Het project Wegwijzer richt zich zowel op de personeelsleden van de lokale besturen en OCMW's van de Middenkempem (vormingen) als op personen van buitenlandse herkomst zelf (oa. Praatwijzer, moeder-taal, onthaalbrochure, inburgeringsceremonie, enz).

Vormingen radicalisering :

De vormingen radicalisering van OTA zijn gericht op personeelsleden van de betrokken OCMW 's en lokale besturen (Grobendonk, Herentals, Herenthout, Kasterlee, Lille, Olen en Vorselaar).

Het infomoment van VVSG was gericht op de beleidsmakers in de Middenkempen (Grobbendonk, Herentals, Herenthout, Kasterlee, Lille, Olen en Vorselaar)

Doelstelling(en):

Project Wegwijzer:

De centrale doelstelling is de opmaak van een regionale procedure voor onthaalbeleid, met specifieke focus op onderstalige nieuwkomers, die verfijnd wordt naar het specifieke karakter van de verschillende gemeenten, hun context en hun inwoners.

Vormingen radicalisering:

Met de vorming 'radicalisering' van OTA willen we de personeelsleden van de OCMW 's en lokale besturen in de Middenkempen informeren over het thema. We willen hen handvaten aanreiken over hoe ze mogelijk kunnen handelen in een situatie van (vermoeden van) radicalisering.

Met het infomoment 'radicalisering' van VVSG willen we beleidsmakers handvaten geven om het LIVC van politiezone Neteland zo optimaal mogelijk te organiseren.

We willen hen informatie over het thema aanbieden zodat ze kunnen nadenken en reflecteren over de lokale aanpak van radicalisering.

Partner(s):

Project Wegwijzer:

- 7 lokale besturen en 7 OCMW 's in de Middenkempen ;
- Agentschap Integratie en Inburgering ;
- CVO DTL Herentals ;
- CBE Kempen ;
- Kind en Gezin ;
- ACV ;
- Kreatief vzw.

Vormingen radicalisering:

- Ondersteuningsteam Alloctonen Antwerpen (OTA) ;
- VVSG.

Beoordeling:

Vormingen radicalisering:

De vormingen van OTA werden door de deelnemers als zeer interessant ervaren. Theorie werd afgewisseld met een film, voorbeelden en extra informatie.

De aanwezige personeelsleden gaven aan blij te zijn met de uiteenzetting over de Islam en zijn verschillende stromingen. Vele aanwezigen werken dagelijks met moslims, maar de kennis over hun geloof was minimaal. Een LOI medewerker gaf aan nu te kunnen kaderen waarom sommige cliënten een bepaalde houding aannemen.

Hoewel er weinig tot geen sprake is van radicalisering in de Middenkempen, vonden de hulpverleners de aangereikte handvaten nuttig. Indien er zich (een vermoeden van) radicalisering voordoet zullen ze terugdenken aan de vorming en de presentatie raadplegen.

Het infomoment van VVSG was vrij theoretisch, maar het werd luchtig gehouden door verschillende filmpjes.

De informatie omtrent de informatieflex werd als zeer interessant beoordeeld, aangezien verschillende aanwezigen hier nog geen zicht op hadden.

De informatie rond de organisatie, doelen en aandachtspunten van een LVC zullen worden meegenomen naar het LVC van politiezone Neteland.

Budget bij benadering :

Project Wegwijzer:

€ 150.000 projectsubsidie + € 42.000 cofinanciering van de lokale besturen en OCMW's.

Vormingen radicalisering:

Twee vormingen via OTR: € 400

Infomoment VVSG: Gratis

Indien er vanuit de personeelsleden vraag is naar een vervolgtraject, kan hier budget (van het project Wegwijzer) voor worden vrijgemaakt.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

Project Wegwijzer:

- Het gaat om een project van bepaalde duur. Er is momenteel nog geen zicht op de mogelijkheid van inbedding van de verschillende acties van het project Wegwijzer in de reguliere werking van de lokale besturen en/of OCMW's.
- De communicatie met de lokale besturen verloopt moeilijker dan met de OCMW's: Er zijn vaste contactpersonen bij zowel de lokale als bij de OCMW's. Bij de OCMW's gaat het om de diensthoofden. Deze geven informatie/vragen meteen door aan de hulpverleners. De contactpersoon bij de lokale besturen is in de ene gemeente een diensthoofd, in de andere gemeente de personeelsverantwoordelijke of een medewerker van burgerzaken. De werking van een lokaal bestuur is groter dan die van een OCMW, wat maakt dat de vragen/informatie van het project Wegwijzer onder meer personen verdeeld moet worden. Binnen een lokaal bestuur zijn ook meer diensten. De contactpersonen binnen de lokale besturen bezorgen de vragen/informatie vaak niet aan alle personeelsleden. Hierdoor is niet iedereen binnen de gemeente op de hoogte van het project Wegwijzer, de informatie en de vragen.
- Er lopen in de Middenkempen acties rond personen van buitenlandse herkomst naast elkaar: Er zijn verschillende initiatiefnemers, er is weinig tot geen gebundeld overzicht van alle bestaande initiatieven. Er is weinig tot geen communicatie naar andere initiatiefnemers.

Vormingen radicalisering:

- Enkel geïnteresseerde personeelsleden en beleidsmakers namen deel aan de vormingen.
- De cijfers omtrent radicalisering zijn laag in de Middenkempen (in vergelijking met centrumsteden als bv. Antwerpen). Hierdoor is het thema voor veel personeelsleden en beleidsmakers een ver-van-hun-bed-show. Het is moeilijk om diegenen die niet overtuigd zijn van de relevantie van de vormingen toch op de vormingen te krijgen.
- Het project Wegwijzer kan personeelsleden niet verplichten een vorming te volgen. Dit is de taak van de OCMW's en de lokale besturen zelf.
- Het is moeilijk om een gepaste vorming te vinden die aansluit bij de noden van de personeelsleden en binnen het beperkte budget blijft.

Lokaal advies:

Dienst integratie en diversiteit/horizontaal integratiebeleid

Momenteel is er geen onthaal- en integratiebeleid in de verschillende gemeenten van de Middenkempen.

Daarom raden we vanuit het project Wegwijzer aan om een dienst integratie en diversiteit op te richten, waarbij integratie transversaal kan opgenomen worden binnen alle beleidsdomeinen van de gemeente (= horizontaal integratiebeleid).

Het horizontaal integratiebeleid voor onthaal in de Middenkempen gaat uit van een integraal beleid, met name het opnemen van onthaalbeleid in alle beleidsdomeinen van de gemeente, d.w.z. niet enkel binnen burgerzaken maar ook binnen onderwijs, integratie, preventie, welzijn en gezondheid, jeugd/sport/cultuur, milieu/wonen, tewerkstelling, ... Hierbij ligt de nadruk, evenals in het Vlaams integratie- en inburgeringsbeleid, op een inclusief en horizontaal beleid dat gerealiseerd wordt 'binnen het algemene beleid van de verschillende beleidsdomeinen, grotendeels via algemene maatregelen en alleen als dat nodig is via een specifiek aanbod'. Naar lokaal onthaalbeleid vertaald betekent dit dat onthaalbeleid een vanzelfsprekend en transversaal onderdeel is van het takenpakket van alle relevante gemeentelijke diensten en van andere belangrijke maatschappelijke partijen.

Door de uitbouw van een sterk onthaal- en integratiebeleid en de uitwerking van acties die de integratie van personen bevorderen kan de voedingsbodem van radicalisering proactief benaderd worden. Dit kan leiden tot de verkleining van factoren die aanleiding kunnen geven tot radicalisering.

Door een duidelijk onthaal- en integratiebeleid op te maken, streven we naar een optimale betrokkenheid en participatie van alle inwoners, en specifiek van nieuwkomers en personen van buitenlandse herkomst, aan de samenleving in al haar facetten;

Door een duidelijk onthaalbeleid willen we een warme en gastvrije gemeente zijn met plaats en aandacht voor super-diversiteit.

Daar het project Wegwijzer een intergemeentelijke samenwerking is, raden we aan om ook de **dienst integratie en diversiteit** in deze bestaande structuren te organiseren. Een intergemeentelijke samenwerking stelt lokale besturen in staat gezamenlijk expertise op te bouwen, ambities en uitdagingen te realiseren, innoverend en kwalitatief te blijven in een steeds wijzigende maatschappelijke context: gezamenlijke expertise, efficiënt gebruik van personeel, middelen, tijd, kennis, enz.

Enquête op het terrein over ervaringen van burgers via European Institute of Peace (EIP)

Gemeente: Sint-Jans-Molenbeek

Instelling: Preventiedienst van de stad Sint-Jans-Molenbeek

Gewest: Brussel-Hoofdstad

Domein: Diagnose van de situatie

Preventie: Primair

Contactpersoon: OVanderhaeghen@molenbeek.irisnet.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Kort na de aanslagen in Parijs van 13 november 2015 werd de gemeente vanuit verschillende hoeken gevraagd deel te nemen aan projecten of initiatieven die het mogelijk zouden moeten maken om Sint-Jans-Molenbeek te “deradicaliseren”. De gemeentelijke overheden hebben evenwel beslist om de impact te proberen te begrijpen van de gebeurtenissen van de aanslagen op de bevolking en in de wijken. Het European Institute of Peace (EIP), ontmoet in het kader van de aanslagen heeft een project uitgewerkt om tot een sociale mapping te komen van de gemeente Sint-Jans-Molenbeek. Voor de gemeentelijke overheden is het European Institute of Peace het best geplaatst om vanuit haar neutraliteit, objectiviteit en methodologische expertise dit project uit te rollen.

Filosofie van het project:

De eerste vraag die zich stelde is om tot een beter begrip te komen over hoe bevolkingsgroepen van bepaalde wijken in Sint-Jans-Molenbeek omgaan met de problematiek van gewelddadige radicalisering. De doelstelling was deze vraag te analyseren door middel van een brede enquête die het mogelijk maakt de moeilijkheden die burgers ondervinden in twee wijken in Sint-Jans-Molenbeek, in kaart te brengen en te evalueren.

Beschrijving van het project:

Het project is opgebouwd als volgt:

- Ontwikkeling van een vragenlijst in samenwerking met het EIP en de preventiedienst van Sint-Jans-Molenbeek ;
- Uitwerking van een planning voor het afnemen van de enquêtes ;
- Uitwerking van een methodologie voor het afnemen van de enquêtes ;
- Denkoefening over de methodologie voor telling en analyse van de gegevens.

Wat het proces betreft, verliep de enquête als volgt:

- Er werden ongeveer 500 enquêtes afgenomen op het terrein door een team van 5 universitairers, opgeleid over een periode van twee maanden ;
- Analyse van de ruwe resultaten binnen de 3 maanden na afname van de enquêtes ;
- Opstellen van een definitief rapport één jaar na het afnemen van de enquêtes.

Doelgroep:

De enquête vond plaats in twee wijken in Sint-Jans-Molenbeek en bereikte ongeveer 500 burgers.

Doelstelling(en):

De enquête onder de vorm van een "social mapping" heeft het mogelijk gemaakt om:

- Analyse van de wijze waarop individuen het gewelddadig radicalisme aanpakken als prioritair fenomeen ;
- Analyse van de prioriteit van door de inwoners ondervonden moeilijkheden en problemen in hun wijk ;
- Evaluatie van het niveau van vertrouwen van de inwoners in de instellingen, Politie, verenigingen, etc. ;
- Evaluatie van het niveau van cohabitatie tussen de verschillende gemeenschappen in Sint-Jans-Molenbeek, en de moeilijkheden die hieruit voortvloeien voor elke gemeenschap begrijpen.

Partner(s):

European Institute of Peace.

Beoordeling:

Positief : het rapport werd gepubliceerd en ruim verspreid en zal opgenomen worden in de Lokale Veiligheidsdiagnostiek.

Budget bij benadering:

€ 0 voor de gemeente - tussen € 15.000 en € 20.000 voor het EIP.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

Terughoudendheid van de verenigingen op het terrein om zich aan te sluiten bij een dergelijk project uit vrees om geïnstrumentaliseerd te worden of niet willen geïnterviewd worden door onbekenden die niet van hun wijk zijn.

Project "See something - Say something" Rutgers University

Gemeente: Sint-Jans-Molenbeek

Instelling: Preventiedienst van de stad Sint-Jans-Molenbeek

Gewest: Brussel-Hoofdstad

Domein: Sensibiliserings-communicatieacties

Preventie: Primair

Contactpersoon: OVanderhaeghen@molenbeek.irisnet.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Het project "See Something, Say Something" is een project van "Community Policing" ontwikkeld in de Verenigde Staten, dat tot doel heeft de banden tussen de politiediensten en de burgermaatschappij te versterken. Concreet beoogd het project de burger ertoe te bewegen de politie te verwittigen bij feiten of gebeurtenissen die de openbare orde kunnen verstoren of bij verhindering van een goede verloop van de dingen in de publieke ruimte.

Filosofie van het project:

De uitdaging van een dergelijk project is het mogelijk maken dat informatie over verdachte handelingen of problemen in de buurt kunnen worden gecommuniceerd. Er werd geprobeerd om het project over te dragen naar het grondgebied van de gemeente Sint-Jans-Molenbeek, rekening houdend met de specificiteiten van de politiezone en met de lokale context in bepaalde wijken waar de relaties met de politie niet altijd vlot verlopen.

Beschrijving van het project:

Het project is opgesplitst in twee fases:

- Organisatie van een colloquium in samenwerking met de Federale Politie en het Egmont-instituut over het thema van de banden tussen de Politie, de burgermaatschappij en gewelddadige radicalisering (10 november 2016);
- Organisatie van workshops voor burgers en de politie op 6 juni 2017. Concreet zijn 40 burgers uit het middenveld (burgers, handelaars, verantwoordelijken van erediensten, geëngageerden uit het verenigingsleven, etc.), bijeengekomen en gedurende een dag in discussie getreden met politieagenten op het terrein. De thema's hadden voornamelijk betrekking op de aard van de relaties tussen de Politie en de burger, de manier om deze relaties te verbeteren, de aard van de informatie die meegedeeld kan worden aan de Politie, de manier waarop de Politie zich bewust kon worden van buurtproblemen en de evolutie hiervan, het doorsturen van informatie over verdachte handelingen, enz. Een aantal video's met getuigenissen van burgers en politieagenten werd als leidraad gebruikt voor omkadering van de debatten.

Doelgroep:

Het project had zowel betrekking op politieagenten van de politiezone als op burgers.

Doelstelling(en):

De doelstellingen waren de volgende:

- Een “community policing” in Molenbeek ontwikkelen ;
- Ruimtes creëren voor concrete uitwisselingen tussen de politie en de burgermaatschappij in verband met lokale uitdagingen ;
- Het bevorderen van het wederzijds begrip en de wederzijdse kennis van de Politie en de burgers, die gezien worden als actor van hun wijk ;
- Zich ervan bewust worden dat veiligheid de zaak van iedereen is en vaak een kwestie van goede communicatie is ;
- Werken aan een beter begrip, door politieagenten, van de noden en verwachtingen van de bevolking inzake onveiligheid.

Partner(s):

- Rutgers University (Verenigde Staten) ;
- Lokale Politie ;
- Federale Politie ;
- Preventiedienst ;
- Netwerk van Molenbeekse verenigingen ;
- Gemeenschapswacht.

Budget bij benadering:

Financiële tenlastename door de Rutgers University (catering, materiaal, enz.). - raming: € 5.000.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

- De moeilijkheid om bepaalde politieagenten ertoe te brengen met de bevolking in contact te treden ;
- De moeilijkheid om bepaalde verenigingen ertoe te brengen met de Politie in contact te treden ;
- Bestaande vooroordelen en clichés ten aanzien van de Politie ;
- Gebrek aan kennis van de preventieve rol van de Politie.

Project "Les maisons du Vivre ensemble"

Gemeente: Viroinval

Instellingen: PCS

Provincie: Namen

Domein: Sensibiliserings-communicatieacties

Preventie: Primair

Contactpersoon: caroline.philippe@viroinval.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Dit project behoort tot de projecten omtrent 'Verbeteren van de sociale cohesie en preventie van radicalisme'. De Waalse regering heeft in deze context beslist om, vanaf 2016, jaarlijks 2 miljoen euro te besteden om projecten ter preventie van radicalisering te ondersteunen, specifiek in die gemeenten met een PCS maar die niet erkend worden in het kader van het groot steden beleid (GSB). Vertrekkende van deze competenties is het de wens van de regering om een klimaat van vertrouwen te promoten en duurzame antwoorden te bieden aan de triggers en oorzaken van radicalisering bij families, met respect voor de fundamentele waarden van het 'samen leven'.

Filosofie van het project:

Het samenleven verbeteren, elke vorm van discriminatie bestrijden, de vooroordelen bestrijden en radicalisering voorkomen.

Beschrijving van het project:

Gedurende een jaar hebben de deelnemers uit 2 solidaire en participatieve initiatieven, via tweewekelijkse ontmoetingen, respectievelijk georganiseerd in 2 vestigingen verspreid over de gemeenten Couvin en Viroinval, activiteiten ontwikkeld met betrekking tot het samen-leven en de preventie van radicalisme.

Van maart tot november: Elke woensdagochtend: permanentie in het "Kfé Alternatif" in Couvin in partnerschap met het PCS van Couvin, "Le Répit", "L'Aubligneux" en "Infor-jeunes".

In maart:

- “**Namur sans murs**” om de jongeren van Couvin en Viroinval te sensibiliseren voor het probleem van het racisme. Deze jongeren hebben kunnen deelnemen aan debatten met politici ;
- Voorstelling van het project in het opvanghuis “L’Aubligneux” in Dailly.

In april:

- Informatievergadering met de NBMV van Couvin + een vergadering met Chantecler + vergadering met alle vzw’s van Couvin en Viroinval ;
- Informatie- en uitwisselingvergadering (met een stuk taart) met de burgers van Couvin en idem voor Viroinval: vergadering over de noden en verwachtingen van de burgers.

In mei:

- Vergadering met alle partners: Couvin, Viroinval en Florennes;
- “Carrefours des générations” Stand met het Rode Kruiscentrum Chantecler + cricketdemonstratie door Afghanen ;
- Twee opleidingsdagen voor de beroepsmensen van Couvin en Viroinval (CIAC, SAJ, OCMW, enz.) ;
- Workshop “**Machtssystemen**” met “Vie Féminine Couvin” ;
- Couvin: collectieve frescoworkshop met betrekking tot de culturele waarden: “Vie féminine Couvin” + “Loisirs et Vacances Couvin” - (3 workshops verspreid over mei en juni).

In juni:

- Kaartspelsessies over het verschil van de kaartspelletjes in de wereld: één in Chantecler en één in het LOI van Couvin ;
- Juli: van 24 tot 28 juli met de NBMV van Couvin, het jeugdhuis van Couvin en het jeugdhuis van Viroinval + Chantecler.

Augustus:

- Inhoudiging van een graffitiwimpe in Couvin met “Rave On” en het OCMW van Couvin ;

September:

- Vertegenwoordiging van de PSC’s van Couvin en Viroinval in de CAI-platformen ;
- Vertegenwoordiging van Couvin en Viroinval op de dag “**Gewelddadige radicalisering en gewelddadige extremismes van de jongeren online: preventie en reactie**”.

Oktober:

- **Stuk “Djihad”** voor het Atheneum van Couvin en Sainte-Marie de Pesche + Florennes;
- Vertegenwoordiging van de PSC’s van Couvin en Viroinval op de dag “**Trajecten gewelddadige radicalisering, stand van zaken met betrekking tot de preventie**”;
- Festival FADHA (“Festival des Arts pour les Droits Humains d’Amnesty International”) met de jongeren van “L’Etape de Couvin” en het jeugdhuis van Viroinval;
- Twee uitzendingen met debat van de film “**Le ciel attendra**” (brede publiek);
- Bezoek aan het Nationaal Gedenkteken van het Fort van Breendonk, gevolgd door een animatie met betrekking tot de film “**La Vague**”. Vertrek uit Couvin en Viroinval.

November:

- Lichtfestival: georganiseerd door de jeugdhuizen van Couvin en Viroinval;
- Kookworkshop met de jongeren van "L'Étape" en het jeugdhuis van Viroinval
- Opleiding van twee dagen voor de beroepsmensen in Couvin: **"De sociale polarisatie en het radicalisme begrijpen en voorkomen"** door het CAI.

Toekomstige projecten (data te bepalen):

- Samenwerking met de politiezone van de 3 Valleien;
- Animaties met AFICO **"Het extreemrechts bestrijden"**;
- Lichamelijke contacten mama's-kinderen: culturele verschillen, contacten tussen mama's en baby's;
- Animatie **"Une girafe sous la pluie"** in de gemeentescholen van Couvin en Viroinval;
- Partnerschap "Respect Zone" met de scholen van Couvin en Viroinval;
- Uitzendingen in Couvin en debatten met betrekking tot films in verband met het radicalisme;
- Idee van partnerschap met de Bunker in Brûly;
- Animaties met "Les territoires de la mémoire".

Doelgroep:

- De bevolking in het algemeen;
- De bevolking van de jeugdhuizen;
- De kansarme bevolking;
- De leerlingen van het secundair onderwijs;
- Doelgroepen geïdentificeerd als risicogroepen.

Doelstelling(en):

- De waarden van het samen-leven en de sociale cohesie ontwikkelen;
- Een vertrouwensklimaat ontwikkelen;
- Specifieke doelgroepen ondersteunen;
- Het opwaarderen van het gevoel tot een grondgebied te behoren;
- Het creëren of versterken van een partnerschap met reeds gevormde groepen of bestaande actoren inzake preventie van het radicalisme.

Partner(s):

Hoewel het project gedragen wordt door het PCS van Viroinval, wordt het mee uitgebouwd met het PCS van Couvin. Het essentiële aspect van dit project is de synergie tussen beide gemeenten. Alle partners die zich bij het project aansluiten, zijn gemeenschappelijk voor de grondgebieden.

Partners Couvin: "Vie féminine"; "Le Répit"; "Le CIAC" (AMO); Het centrum voor geestelijke gezondheidszorg; Het centrum voor NBMV "L'Étape"; "L'auligneux"; Jeugdhuis "le 404"; Vzw "Carrefour"; OCMW; "Loisirs et Vacances"; het LOI, het Koninklijk Atheneum Jean Rey; "Infor-jeunes".

Partners Viroinval: Chantecler; Het natuurpark Viroin-Hermeton; "Le Relais Verlaine"; Het jeugdhuis; "Le PAC"; Het Cultureel Centrum "Action Sud"; "Les FPS"; het OCMW; "le CODEF"; "le CFT Treignes"; "La Maison de la Laïcité"; "l'ATL"; "Gascot".

Andere partners: Plan Sociale Cohesie van Florennes; Cultureel Centrum van Florennes; Vzw "Les territoires de la mémoire"; "le C.A.I."; Vzw "GSARA"; "Bouillon de culture"; "Ça vaut pas le coup".

Beoordeling:

De feedback over alle georganiseerde activiteiten/animaties was positief.

Een evaluatie van het project is voorzien door de subsidiërende overheid op basis van terreinbezoeken en een activiteitenrapport.

Budget bij benadering:

De toegekende subsidie in het kader van de oproep tot het indienen van het project : € 80.000.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

Het publiek en bepaalde actoren op het terrein mobiliseren.

Project « Mieux vivre ensemble la multiculturalité et prévention du radicalisme »

Gemeente: Wanze

Instelling: PCS

Provincie: Luik

Domein: Sensibiliserings-communicatieacties

Preventie: Primair

Contactpersoon: Nadine.Ellapin@Wanze.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Dit project past in het kader van de oproep voor projecten in verband met « het verbeteren van het samenleven en de preventie van het radicalisme ». In deze context heeft de Waalse regering besloten om vanaf 2016 jaarlijks 2 miljoen euro te besteden aan het ondersteunen van specifieke projecten voor de preventie van radicalisme in gemeenten die over een SCP beschikken, maar die niet erkend worden in het kader van het grootstedenbeleid (GSB). Op basis van deze bevoegdheden wil de regering een vertrouwensklimaat bevorderen en duurzame antwoorden op de wanhoop van gezinnen en de oorzaken van radicalisering bieden, met respect voor de fundamentele waarden van het samenleven.

Wat de stad Wanze betreft werd in het kader van het Sociale Cohesieplan een vaststelling gedaan in verband met dit project:

- Met de betrokken lokale actoren (platformen, werkgroepen, enz.) werd niet gezamenlijk nagedacht over de preventie van radicalisme ;
- Interculturele conflicten en isolement/sociale breuk met bepaalde personen of gemeenschappen in Wanze, potentieel verbonden met radicalisme ;
- Afgezien van een alfabetiseringsactie zijn zeer weinig buitenlanders of personen van buitenlandse afkomst betrokken bij de uitgevoerde acties ► de redenen kennen en de acties aanpassen, om de interculturaliteit te bevorderen.

Filosofie van het project:

Een vertrouwensklimaat ontwikkelen door de oprichting van plaatsen waar naar de doelgroepen geluisterd wordt, plaatsen voor familie- en ouderschapsondersteuning, praatgroepen.

Beschrijving van het project:

Raanwerving van een gespecialiseerde opvoeder, om:

- een praatgroep te organiseren en te omkaderen ;
- een voor de burgers bestemde informatiemodule te organiseren ;
- de vergaderingen van de werkgroep bij te wonen en opvolging te verzekeren ;
- een culinaire workshop over de « Wereldkeuken » te creëren en te omkaderen ;
- samen met het doelpubliek een nieuwe actie creëren ;
- de competenties inzake de materie aanvullen, door specifieke opleidingen over de thematiek te volgen.

Activiteitenverslag en sensibiliseringsacties in het kader van dit project:

1. Ontmoeting van de werkgroep die zich bezighoudt met de thematiek:

- 3 april 2017 : vergadering met de vzw « Réussir à l'école » en reflectie in verband met onze volgende samenwerking (workshops voor het grote publiek, om een praatgroep voor de burgers te creëren);
- 4 april 2017 : ontmoeting met de Directrice-generaal van het OCMW om het project uit te leggen en te bekijken wat zou kunnen worden voorzien;
- 6, 10, 11 en 20 april 2017 : Voorstelling van het project « mieux vivre la multiculturalité » en deelname aan de vergaderingen van de verschillende commissies van de CCCA, om ideeën over de behandelde punten aan te dragen en vragen, behoeften, gevoelens, indrukken, opmerkingen, suggesties, enz., met betrekking tot het leven van de burgers van Wanze te verzamelen;
- 6 april 2017 : ontmoeting met het hoofd van de communicatiedienst van het gemeentebestuur, om het project uit te leggen en de samenwerking voor te bereiden ► contact met journalisten, burgers via de site van de gemeente en sociale media informeren over de acties, ideeën voor reclame, enz.;
- 18 april 2017 : vergadering met de maatschappelijke dienst van het OCMW, voorstelling van eenieders functies en de eventuele mogelijkheden om met de werknemers samen te werken (verzending van de informatie voor de acties die gericht zijn op de burgers en de opleiding voor de professionals, aangezien de samenwerking beperkt wordt door het beroepsgeheim);
- vanaf 6 juni 2017. hoofdzakelijk contact met de maatschappelijk werkster, coördinatrice, van de « Petit Bazar », van Wanzibus, van de artikelen 27, van de culinaire workshops, enz.;
- 20 april 2017: reflexief debat bij de vzw AJS Tal-Lafi en ontmoeting met de coördinator, met het oog op het creëren van een partnerschap en toekomstige werkbanden met betrekking tot de thematiek ► deelname aan de voorbereidingsvergaderingen en de multiculturele dag van 28 oktober 2017 + uitnodigingen en doorsturen van uitnodigingen in verband met opleidingen, informatie en debatten over de thematiek;
- 24 april 2017: ontmoeting met Bernard Landen van het Centre Culturel om een samenwerking in het kader van diverse acties in verband met de thematiek te voorzien en die acties, evenals die van het Centre Culturel, te promoten;

- 24 april 2017: ontmoeting met het PCS van Hoei om informatie uit te wisselen over toekomstige acties in Wanze en dat wat al werd uitgevoerd in Hoei en dat wat zal worden uitgevoerd in Hoei;
 - Voorstel voor samenwerking in het kader van een project, voorgesteld door een jonge volwassene (neef van het voorzitterschap van de moskee van Statte), zodra het PCS van Hoei contact zal hebben opgenomen met deze jongere (aangezien de moskee in Hoei gesitueerd is, wordt deze dus bezocht door moslimburgers van Hoei en Wanze) ► Het PCS van Hoei heeft gebeld, maar was niet succesvol.
 - Begin november 2017 zal de opvoedster samen met een burger die de moskee vaak bezoekt naar de moskee gaan.
 - Vervolgens zal ze verantwoordelijken van de moskee ontmoeten, en dit met het oog op een samenwerking in het kader van de preventie van radicalisme.
- 28 april 2017: ontmoeting met de zonechef (uitleg van het project en voorstel voor een eventuele samenwerking, met respect voor het kader van ons werk) ► akkoord voor een ontmoeting met de politieofficier die belast is met de repressie (20 juni), evenals een uitwisseling van informatie (zonder het vertrouwen tussen de sociale actie en de burgers te verraden);
- 4 mei 2017: ontmoeting met de directies van de gemeentelijke scholen (voorstelling van het project, vragen beantwoorden en opmerkingen en commentaar verzamelen) ► momenteel valt er voor de leerlingen en de ouders niets te melden - de betrokkenheid van de ouders bij de gemengde activiteiten die worden voorgesteld verschilt van school tot school- behoefte aan opleidingen over de thematiek;
- 5 mei 2017: ontmoeting met de Groupe d'Action Locale (GAL) (voorstelling van de respectieve projecten ► 's avonds de eerste workshop over natuurlijke producten herhalen (het gaat erom aan de vraag van geïnteresseerde burgers die overdag werken te voldoen):
 - de gemeenschappelijke acties en alles waarin ze geïnteresseerd zouden kunnen zijn bij de contactpersonen promoten;
 - deelname aan de multiculturele dag van 28 oktober 2017 (presentatiestand van de GAL en « Mask Book »-activiteiten die aangepast zijn aan de bezoekers, zonder verplichting om een foto te laten nemen).
- 29 mei 2017: ontmoeting met de animatrices en de coördinator van de Maisons des jeunes (voorstelling van de projecten en respectieve acties ► bij onze burgerlijke en professionele contactpersonen promoten - **er zijn te veel projecten, zodat ze zich niet met al deze projecten kunnen bezighouden** - voorstel voor een permanentie in hun lokalen in juli en augustus, waarop geen antwoord werd gegeven (beperkt aantal personeelsleden en zeer druk).

2. Organisatie van een opleiding voor de professionals, in functie van de bepaalde behoeften:

Na verschillende ontmoetingen met partners en medewerkers in april en mei 2017 bleek dat niet alle professionals geïnformeerd zijn over de Islam, het radicalisme en het begrip van de verwerping of de geslotenheid, strategieën die gebruikt kunnen worden door leidinggevendenden (zeer veel stereotypen, vooroordelen die beïnvloed worden door een gebrek aan kennis, door de media, door de entourage of uit vrees voor andere culturen).

Op 12 juni 2017 werd een opleiding georganiseerd, maar deze datum paste niet voor verschillende partners en medewerkers.

Met het oog op het geringe aantal inschrijvingen werd deze opleiding naar 29 september 2017 verplaatst.

PROGRAMMA (8.30u à 16.30u)

- 8.30u: onthaal
- 9u-12u: **de heer Hamdan Al Dimir** van het Centre Régional d'intégration des personnes étrangères ou d'origine étrangère van Luik (Cripel) zal de **geopolitieke situatie van Syrië, het radicalisme en de extremistische beweging voorstellen. De heer Soleiman**, leraar van Frans als vreemde taal bij de vzw Dora Döres en erkende Syrische vluchteling, zal zijn getuigenis aan deze uiteenzetting toevoegen.
- 12u-13.30u: middagpauze
- 13.30u -16.30u: animatie voorgesteld door de heren Legros Samuel en Zaleski Thibault, animatoren van de Coordination Nationale d'Actie pour la Paix et la Démocratie (CNQPD).

3. Oprichting van een praatgroep bij de vzw « Réussir à l'école », voor personen die zich gestigmatiseerd voelen (1x/maand)

Volgens de animatrices van de vzw "Réussir à l'école" was het niveau van de personen die tijdens het schooljaar 2016-2017 Frans als vreemde taal leerden niet toereikend om een eenvoudig gesprek te kunnen voeren. Vandaar de weigering om hen een uur per maand ter beschikking te stellen ► Bijgevolg kan men aan deze personen niet vragen hoe ze zich in Wanze voelen en wat ze in het kader van het « beter samenleven in het kader van de multiculturaliteit » zouden willen doen, en kan het gevoel van stigmatisering niet verminderd worden, met name door hen tijdens andere activiteiten en in andere lokalen van deze vzw te begeleiden. Deze activiteiten worden in samenwerking met het Cultureel Centrum voorgesteld (bijvoorbeeld de gemeentelijke tuin, een bezoek aan een tentoonstelling, naar een voorstelling gaan, deelname aan een wandeling).

Om goed te kunnen worden begrepen door de animatrices konden de cursisten in april en juni aan workshops deelnemen.

Zo konden ze zelfvertrouwen ontwikkelen om met andere deelnemers te praten en tijdens het socializen in kleine groepen praten.

Voor het jaar 2017-2018 zijn de cursussen Frans als vreemde taal midden september begonnen. De animatrices zullen zich informeren over het niveau waarop de nieuwe cursisten het Frans begrijpen.

Tijdens de tweede week zal de pedagoge het mogelijk maken om een praatgroep op te richten (9.30 u tot 10.30, vooraleer de cursussen beginnen) en zal ze het mogelijk maken om samen met andere burgers van Wanze aan meer activiteiten deel te nemen.

Dit zal de personen die zich gestigmatiseerd voelen, helpen om hun isolement te doorbreken. Zo zal de integratie in de gemeente bevorderd worden, om een maatschappelijke band, een gevoel dat men deel uitmaakt van een grondgebied te creëren (te herstellen).

Zo zal men ook minder bang worden voor andere personen.

4. Organisatie van een informatiemodule voor de burgers, om tegen amalgamen en hun gevolgen te strijden (film, conferentie, enz.).

In eerste instantie konden de burgers van april tot juni 2017 deelnemen aan drie workshops die in de lokalen van de vzw « Réussir à l'école » georganiseerd werden. Deze workshops werden georganiseerd om hen samen te brengen rond de onderwerpen waarin ze geïnteresseerd waren (natuurlijke huishoudproducten en natuurlijke producten voor de tuin) en om een groep met personen van uiteenlopende herkomst te creëren.

Sinds 18 juli komt een praatgroep voor burgers een keer per maand in een lokaal van het gemeentebestuur samen (18 juli, 8 augustus, 5 september, enz.). Deze groep wordt door de pedagoge geleid en behandelt verschillende thema's: de rondtrekkende personen die een terrein bezetten, wat is de Islam, de schrik voor terrorisme en jihadisten, de inlijving van jongeren, vrouwen en joods-christelijke personen en/of personen van Europese afkomst, het gevoel dat men niet begrepen wordt, een gevoel van onrechtvaardigheid en/of machteloosheid, de behoefte om eenvoudigweg geïnformeerd te worden, zonder dat er pogingen worden ondernomen om te beïnvloeden of te overtuigen, de zin om over een aangename, neutrale en interculturele plaats te beschikken om elkaar meer dan een keer per maand te kunnen ontmoeten, tonen van de film « Ne m'abandonne pas », gevolgd door een debat, lezen van getuigenissen van vrouwen en jongeren die naar Syrië vertrokken zijn, evenals frasen van radicale groepen op het internet, gevolgd door een debat, het debat over het laatste thema op verzoek van de deelnemers herhalen, zoeken naar ideeën, zodat de groep na 30 november 2017 verder kan samenkomen.

Momenteel bestaat de groep uit 10 à 15 personen die afkomstig zijn van de CCCA, de CCCPH en de omgeving van de Chaussée de Wavre (waar het gebouw van het gemeentebestuur zich bevindt).

De personen die hebben deelgenomen aan de workshops waren geïnteresseerd en hadden onderwerpen opgegeven waarin ze geïnteresseerd waren en waarover ze zich vragen stelden, maar ze hebben nog geen positief antwoord gegeven op de uitnodigingen.

De volgende ontmoeting zal overdag plaatsvinden, zodat deze personen en de ouders die geïnteresseerd zijn kunnen deelnemen (donderdag 12 oktober, van 13 u tot 15 u in de raadzaal van het gemeentehuis).

5. Aanpassing van de PCS-acties die al bestaan, om buitenlanders of personen van buitenlandse afkomst te onthalen en dit te valoriseren (1x/maand workshop « wereldkeuken ») met het OCMW

Vanaf eind september 2017 zal gedurende 3 maanden een workshop « Wereldkeuken » georganiseerd worden, in samenwerking met het OCMW van Wanze.

Deze workshop zal geanimeerd worden door Chantal Fanhen en Julie Minten, culinaire animatrices.

De eerste drie maanden zal de subsidie die verbonden is met het project « de multiculturaliteit beter beleven » gebruikt worden voor de workshop. De volgende drie maanden zal het OCMW van Wanze de verantwoordelijkheid voor de workshop op zich nemen (loon en ingrediënten).

Jammer genoeg kon de workshop niet vroeger georganiseerd worden (de animatrice die gespecialiseerd is in de keuken van de Antillen en andere keukens was niet beschikbaar).

6. Creëren van een gemeenschappelijke actie met het publiek dat tijdens de fases 3, 4 en 5 ontmoet werd, om de module te finaliseren (bv.: tentoonstelling, levensparcours, bezoek, enz.):

- Van 10 tot 28 oktober 2017 zal de tentoonstelling « Een gezicht, een geschiedenis » georganiseerd worden in de gangen van het gemeentebestuur : « Niet alle buitenlanders zijn verplegers, vuilnisophalers of werkozen die jobs stelen of van het systeem profiteren »
Portretten van migranten in België, met getuigenissen over uiteenlopende socio-professionele parkoersen .
- Op 27 zal het toneelstuk "D'autres" voorgesteld worden aan de professionals en hun publiek:
De actrices hernemen de getuigenissen over de reis van migrantenvrouwen, van daar tot hier.

Vervolgens zullen de actrices het publiek ontmoeten om te debatteren/vragen te stellen over de inzet en de implicaties van de migratie (de redenen, de risico's, de moeilijkheden, de ontmoetingen, de opvang, wat men moet doen om het gemakkelijker te maken, enz.).

► delen van getuigenissen en valorisatie van de personen.

- Op 28 oktober 2017 zal een multiculturele dag (zie bijlage) plaatsvinden waarop medewerkers, partners en privé-personen verwezenlijkingen zullen voorstellen.
De bezoekers zullen gerechten van hier en elders kunnen degusteren (taarten, specialiteiten, enz., met de recepten).
Er zullen ook workshops en ludieke activiteiten voor kinderen en volwassenen en informatiestands zijn.
Verenigingen zullen aanwezig zijn en er zullen dans-, zang- en percussiedemonstraties georganiseerd worden.

Deze dag zal met een concert van de Iraakse groep Nawaris afgesloten worden.

► in een gezellige en feestelijke sfeer:

- ervoor zorgen dat de bezoekers anderen willen ontmoeten, via degustaties, ludieke activiteiten en culinaire workshops, muziek en dans;
- de nadruk leggen op privé-personen en verenigingen, door de ontdekking van stands die verband houden met de thematiek van het project in Wanze en omstreken;
- aanzetten tot een reflectie inzake de aanvaarding van verschillen.

7. Actie in het kader van de strijd tegen het racisme van doelgroepen (jongeren, werkzoekenden, enz.).

- **Straatwerk:** een kleine vragenlijst over het welzijn en wat ze van terrorisme, radicalisme, enz. vinden beantwoorden. De dienst voorstellen en hen informeren over het feit dat ze hier kunnen worden geholpen, zonder dat ze naar een grote stad moeten gaan ► de jongeren voelen zich goed in de gemeente. Ze vinden het jammer dat niet meer jongeren elkaar na school ontmoeten en dat er geen ruimten zijn -« het is gemakkelijker wanneer men een sport beoefent of een instrument bespeelt»- sommigen verkiezen om naar Hoei te gaan, in plaats van in Wanze te blijven - de personen van minder dan 14 jaar die op het plein ontmoet werden vinden dat de volwassenen vriendelijk zijn, maar dat er andere jongeren zijn die gemeen zijn - de jongeren van buitenlandse afkomst gaan over het

algemeen met elkaar om, omdat « de anderen hen uitlachen », maar wanneer ze goed geïntegreerd (« aanvaard ») zijn in hun klas, is het gemakkelijker voor hen om hun vrienden na school te ontmoeten, indien de ouders hun toestemming geven.

Ze wisten niet veel over terrorisme en radicalisme en wilden meer te weten komen over de islamitische religie en de redenen waarom personen zichzelf « opblazen » of mensen doden. Ze begrijpen dit niet en over het algemeen vinden ze dat de religie van moslims « idioot » is, omdat « die verplicht om vaak te bidden, meisjes verplicht om een sluier te dragen, men mag niet eten wat men wil, enz. ».

Het was nog niet mogelijk om jonge moslims te ontmoeten.

- Voorstel om in de jeugdhuisen **een permanentie** te voorzien.
- Voorstel om met de maatschappelijk werkers van het OCMW van Wanze samen te werken.
- Animatie « De rode vleermuis, die niet anders is ? », in samenwerking met de schooldirecties, de leraars en de vzw Dora Dorës, in september en oktober, in gemeentelokalen, voor de leerlingen van een klas van het eerste jaar en een klas van het tweede jaar van de school van Vinalmont, van een klas van het vierde jaar van de school van Antheit, van een klas van het vierde jaar van de school van Wanze en van een klas van het tweede jaar van de school van Bas-Oha.
- Formations de l'éducatrice spécialisée:
 - Preventie van radicalisering: inlijvingen, inzet voor de gewapende strijd, een moeder vertelt ;
 - Over nieuwe instrumenten beschikken om interculturele projecten te verwezenlijken ;
 - Benadering van de verschillende overtuigingen op de werkplaats ;
 - Laat ons de verschillen met elkaar verbinden ;
 - Reflectiedag: radicalisering en gewelddadig extremisme van jongeren online ;
 - Recht op verblijf en toegang tot opleiding en maatschappelijke bijstand ;
 - Radicalisme, instrumenten om te begrijpen, instrumenten om te voorkomen ;
 - Internationaal colloquium "trajecten van gewelddadige radicalisering, stand van zaken van de preventie".

Doelgroep:

- De professionals;
- De buitenlandse gemeenschappen die op het grondgebied verblijven, waaronder de personen die Frans als vreemde taal leren;
- De eerst aangekomenen;
- Elke persoon die geïnteresseerd is in de methode, de thematiek of die objective informatie of antwoorden op vragen over de thematiek wenst te bekomen;
- Een supragemeentelijk publiek, aangezien de vzw « Réussir à l'école » personen die het Frans als vreemde taal leren en die niet op het geografisch grondgebied van de entiteit van Wanze wonen opvangt.

Doelstelling(en):

- De waarden van het samen-leven en de sociale cohesie ontwikkelen;
- Specifieke doelgroepen ondersteunen;

- Het opwaarderen van het gevoel tot een grondgebied te behoren/ werken aan een gevoel dat men tot een grondgebied behoort;
- Het creëren of versterken van een partnerschap met reeds gevormde groepen of bestaande actoren inzake preventie van het radicalisme.

Partner(s):

De maatschappelijke dienst, het OCMW van Wanze, le Cultureel Centrum, de vzw « Réussir à l'école », de GAL, de gemeentelijke adviesraad voor oudere personen en de gemeentelijke adviesraad voor gehandicapte personen, de jeugthuizen, de vzw « Horizons Nouveaux ».

Op het supragemeentelijk niveau: de CRIPEL, het PCS Hoei, de vzw Dora Dorès, de Service d'Education à la Santé, de preventiedienst van de Stad Luik, Meuse Condroz Logement, de AMO « Mille lieux de vie », de dienst voor de preventie van radicalisme van de Visé, de vzw AJS Tal-Lafi », de preventiedienst van Eupen, enz.

Er moet worden opgemerkt dat de partners in functie van de verwachtingen van de verschillende actoren en van het publiek evolueren.

Beoordeling:

De subsidierende overheid voorziet een beoordeling van het project, op basis van een bezoek op het terrein en een activiteitenverslag.

Budget bij benadering:

Subsidies die in het kader van de oproep voor het project werden toegekend : € 30.850.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

- Het is moeilijk om in de scholen te informeren en in de scholen voor animaties/informatie te zorgen, aangezien het Sociale Cohesieplan niet toegestaan is in de schoolinstellingen;
- Het is moeilijk om in de jeugthuizen voor animaties te zorgen en er informatie te verspreiden, aangezien het personeel druk bezig is met de lopende projecten;
- Het is moeilijk om met de buitenlandse leerlingen of de leerlingen van buitenlandse afkomst voor de maand september een praatgroep te creëren. Volgens de vzw « Réussir à l'école » was dat, met het oog op het zeer lage niveau van de leerlingen, onmogelijk. Sinds oktober 2017 wordt er echter een poging ondernomen om dit te doen.

Project « Balance »

Gemeente: Zele

Instelling: Lokaal bestuur

Provincie: Oost-Vlaanderen

Domein: Preventieve projecten met betrekking tot samenleven en interculturaliteit

Preventie: Primair

Contactpersoon: umit.kamali@zele.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Het project in Zele is gefinancierd met Vlaamse middelen. Het indienen van het project gebeurde in een context waarbij politiediensten geconfronteerd werden met een groep jongeren die radicaliseringsgedrag vertonen. Deze jongeren vonden geen aansluiting bij de reguliere jeugdwerkingen. Er werd gevreesd dat zij geïsoleerd zouden raken van de Zeelse samenleving.

Filosofie van het project:

Het project poogt de realisatie van een inclusief beleid via een intersectorale aanpak waarbij preventief wordt gewerkt aan een hogere participatie van jongeren in de Zeelse samenleving. Ondertussen is de focus breder dan jongeren alleen. Deze werkingspunten worden veruitwendigd door het aanstellen van een inclusiewerker voor de gemeente Zele.

Beschrijving van het project:

1. De focus ligt op de intersectorale preventieve werking, geleid door de inclusiewerker:

INBEDDING IN SOCIO-PREVENTIEVE NETWERK:

- Aanwezigheid in verschillende netwerkmomenten, werkgroepen en interviews op zowel Vlaams, provinciaal als lokaal niveau ;
- Onderhoud van contacten met relevantie (lokale) partners (zoals bv de moskeevereniging) ;
- Intense samenwerking met het huis van het kind (ROTZ), met directe collega's de gezinsondersteuner en brugfiguur. Zij werken ook met de doelgroep (vooral de ouders van).

VERSPREIDING INFORMATIEMATERIAAL:

- Opmaak van een informatieve folder voor ouders wanneer ze verontrusting ervaren i.v.m. mogelijke radicalisering van hun kind(eren). Dit is gebaseerd op de folder van Stad Antwerpen ;

- Opmaak van een handleiding voor professionals ;
- Het openstellen van een portaal op de website ;
- Alles kan teruggevonden worden op www.zele.be/inclusiewerker.

VORMINGEN:

- Het organiseren van vormingen i.f.v. het herkennen en reageren op mogelijke signalen van radicalisering:
 - o Eigen diensten: loketbedienden en wijkagenten ;
 - o Onderwijs: toelichting op personeelsvergadering van een lagere school.
- Een vorming voor hulpverleners met als thema interculturele hulpverlening i.s.m. vzw De Touter;
- Een vorming voor jeugdwerkers i.s.m. vzw Uit De Marge;
- Een infoavond voor de bevolking omtrent de geschiedenis van de republiek Turkije (in navolging van de polarisatie omtrent de Turkse kwestie).

UITBOUW EIGEN KENNIS EN EXPERTISE:

- Door deelname aan nodige vormingen.

2. Er is ook een systematiek geïnstalleerd indien een curatieve aanpak nodig blijkt te zijn:

- Uitbouw van een intergemeentelijk LIVC (Berlare en Zele) dat zich toespits op radicalisering en cases met een complexe multiproblematiek. Laatst heeft vooral betrekking op intrafamiliaal geweld, een problematiek die steeds meer naar de oppervlak komt.
- Casusmanagement waarbij de inclusiewerker gesprekken en huisbezoeken uitvoert om problematische cases de nodige ondersteuning te bieden door toeleiding naar de reguliere eerstelijnswerking.

3. Samenwerking Arktos:

Het gemeentebestuur van Zele had een eigen straathoekwerker, maar door het gebrek aan nodige expertise is er geen gepaste ondersteuning gegarandeerd geweest. Om hierop in te spelen in een samenwerking aangegaan met vzw Arktos om een vormingswerker in Zele tewerk te stellen. Vzw Arktos heeft wel de expertise om vindplaatsgericht jeugdwerk uit te voeren.

Doel: het bereiken van niet-geëngageerde jongeren in Zele om hen toe te leiden naar de reguliere jeugdwerking via projecten en activiteiten die inzetten op het versterken van de individuele persoonlijkheid en kracht van de jongeren.

Noodzaak: vindplaatsgericht jeugdwerk is noodzakelijk om voelsprieten te hebben in het werkveld. Op die manier weten we wat er leeft onder de jongeren en kunnen we direct inzetten op de verhoging van de participatie van jongeren.

Acties:

- Vindplaatsgericht jongeren aanspreken ;
- Samenwerken met lokaal jeugdhuis Juvenes ;
- Activiteiten organiseren vanuit de jongeren ;

- Tentoonstelling waarin het geleverd werk toegelicht wordt ;
- Etc.

4. Algemene preventie:

Inzetten op algemene preventie die indirect gelinkt zijn aan radicalisering en andere complexe problemen zoals alcohol- drugsbeleid, samenwerking gemeenschapswacht, overlastproblematieken e.d.

5. Diversiteit :

Momenteel wordt gewerkt aan een werkgroep diversiteit die zich zal inzetten op actuele vraagstukken omtrent de thematiek.

Doelgroep:

Alle personen die geconfronteerd worden met radicaliseringsproblematiek of andere complexe problematiek.

Doelstelling(en):

Inzetten op een inclusieve samenleving.

Beoordeling:

Door de expansie van de werking merken we dat de nood aan preventie hoog is. Hoewel radicalisering an sich een marginaal fenomeen is, zijn er andere verontrustende situaties (die het proces tot radicalisering in gang kunnen steken).

Budget bij benadering:

€ 56.000 personeelskost (loon inclusiewerker) gesubsidieerd door de Vlaamse overheid tot maart 2019.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

Het regulier secundair onderwijs blijft een moeilijke partner om te betrekken. Onderwijs vertoont een hoge terughoudendheid.

Lokaal advies:

Inzetten op het versterken van de welzijnssector door een efficiëntere werking, meer middelen en meer personeel. Wij moeten beroep doen op deze partners in geval van curatie maar het aanbod is ontoereikend. Hoewel dit Vlaamse bevoegdheid is, kan er op federaal niveau hieromtrent de nodige aandacht besteed worden.

Secundaire preventie

Project « Diversité, identité, harmonie »

Gemeente: Andenne

Instelling: PCS

Provincie: Namen

Domein: Sensibiliserings-communicatieacties

Preventie: Secundair

Contactpersonen: corinne.wyart@ac.andenne.be ; adrien.laruelle@ac.andenne.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Dit project behoort tot de projecten met betrekking tot het 'Verbeteren van de sociale cohesie en preventie van radicalisme'. De Waalse regering heeft in deze context beslist om, vanaf 2016, jaarlijks 2 miljoen euro te besteden aan het ondersteunen van projecten ter preventie van radicalisering, specifiek in de gemeenten met een PCS maar die niet erkend worden in het kader van het groot steden beleid (GSB). Vertrekkende van deze competenties, is het de wens van de regering om een klimaat van vertrouwen te promoten en duurzame antwoorden te bieden aan de triggers en oorzaken van radicalisering bij families, met respect voor de fundamentele waarden van het 'samen leven'.

De gemeente Andenne heeft een rijke industriële geschiedenis en heeft verschillende immigratiegolven van werknemers met een vreemde herkomst gekend (voornamelijk van Italiaanse afkomst en in de tweede plaats van Marokkaanse afkomst).

Uit deze migratiegolven volgde de vestiging van grote Italiaanse en Marokkaanse gemeenschappen op het grondgebied, waarbij de Marokkaanse gemeenschap de gewoonte behield om bijzonder gehecht te blijven en zich in bepaalde wijken te verzamelen.

In één van deze wijken, werd in de jaren '80 de moskee van Andenne opgericht. Het betreft één van de oudste Belgische moskeeën.

Er werden in de loop der jaren talrijke initiatieven genomen om te vermijden dat de inwoners van deze wijken zich van de rest van de bevolking zouden afzonderen en zelfvoorzienend zouden leven. Het belangrijkste initiatief is ongetwijfeld de oprichting van een buurthuis in Seilles, in oktober 2004. Seilles is één van de wijken met een sterke bevolkingsconcentratie van personen van vreemde herkomst.

Sindsdien is deze ruimte een verzamel- en uitwisselingsplaats geworden, die bezocht wordt door burgers van alle leeftijden, nationaliteiten en geloofsovertuigingen. Het buurthuis van Seilles heeft enorm bijgedragen tot de opwaardering van de wijk en tot de cohesie van de inwoners van verschillende herkomst.

Er worden nog talrijke andere initiatieven genomen door de Diensten Sociale Cohesie om de inschakeling van personen van vreemde herkomst in Andenne te bevorderen: de cursussen FLE en alfabetisering (in partnerschap met de vzw "L'Envol"), vooropleidingsaanbiedingen in partnerschap met de "Régie des Quartiers" van Andenne, de digitale openbare ruimte, enzovoort.

Hoewel er in de gemeente een enorme inspanning geleverd werd om bepaalde wijken nieuw leven in te blazen, de burgers die er wonen tot hun recht te laten komen en deze wijken en hun bevolking op te waarderen, blijven andere wijken helaas meer achtergesteld. Tevens blijft hun bevolking dus kwetsbaarder en ook gevoelig voor een extremistisch ideologisch discours (hoewel de populairste extremistische strekking eerder die van extreem-rechtse zou zijn).

Ondanks alle inspanningen van de teams van de Diensten Sociale Cohesie, heerst er in de stad Andenne een soms gespannen sfeer door de aanwezigheid van de gevangenis van Andenne, op enkele kilometers van het stadscentrum.

Tijdens de vergaderingen van het Raadgevend Comité Preventie van Andenne, samengesteld uit de verantwoordelijke van de politiezone, de directies van de secundaire scholen van Andenne en de "Service d'Assistance de Guidance et d'Intervention Sanitaire et Sociale" van Andenne, werd vernomen dat bepaalde studenten van Andenne soms dingen zeggen die ervaren kunnen worden als tekenen van radicalisering.

Filosofie van het project:

Het door de stad Andenne voorgestelde project, is gebaseerd op twee verschillende pijlers: een pijler "opleiding voor de maatschappelijk werkers op het terrein" en een pijler "animaties".

De doelstelling van de eerste pijler is voornamelijk om aan de maatschappelijk werkers de middelen te geven om het thema van de gewelddadige radicalisering en de verschillende processen die deze radicalisering kenmerken (en die geïdentificeerd kunnen worden), te begrijpen.

De doelstelling van de tweede pijler vereist bovenal animaties met een preventief doel en het openen van een dialoog tussen de burgers.

Beschrijving van het project:

Pijler 1: opleidingen

Tijdens de uitwerking van het project van Andenne ter bestrijding van het radicalisme, hebben de verschillende teams van de Diensten Sociale Cohesie snel hun vrees opgemerkt om het thema van het radicalisme ter sprake te brengen bij hun doelgroepen. Het betreft immers een angstaanjagend en delicaat thema waarvan zij meenden dat zij het niet voldoende beheersen om het ter sprake te kunnen brengen of enkel al te kunnen begrijpen.

Ongeacht of het gaat om de opleiders "Frans als vreemde taal", de opvoeders of de straathoekwerkers van de Diensten Sociale Cohesie, allemaal meenden zij onvoldoende opgeleid en geïnformeerd te zijn over de fenomenen van radicalisering.

Logischerwijs was het dan ook één van onze prioriteiten om specifieke opleidingen aan deze personeelsleden voor te stellen naar gelang hun doelgroepen. Eveneens wilden we een basisdocumentatie samenstellen die zij zouden kunnen raadplegen en waarvan de ontwikkeling en het beheer ervan toevertrouwd werd aan de projectverantwoordelijke.

De tweede prioriteit was het opleiden van het gemeentepersoneel, die gewoonlijk belast werden met het onthaal van de burgers. Terwijl de voorgestelde opleiding van de maatschappelijk werkers van de stad werkelijk gericht is op het gewelddadig radicalisme en het begrijpen ervan, is de aan het onthaalpersoneel voorgestelde opleiding veeleer gebaseerd op **het onthaalwerk in een multiculturele context**.

Onze hoop was niet om het volledige onthaalpersoneel op te leiden met betrekking tot de preventie van het radicalisme, maar wij hopen wel dat het volledige onthaalpersoneel in staat is om een vergelijkbare onthaaldienst en -kwaliteit te bieden aan alle burgers, ongeacht hun herkomst en ondanks op het eerste gezicht onvermijdelijke "culturele conflicten". Sommige personen, meer bepaald leerlingen van de opleidingsdienst FLE, hadden immers kritiek geuit over het onthaal in specifieke diensten en over de complexiteit van de administratieve stappen voor de personen die moeilijkheden ondervinden met de beheersing van het Frans.

Wij hebben ervoor gekozen om het onthaalpersoneel onmiddellijk de mogelijkheid te geven om een opleiding te genieten in Andenne zelf. Dit terwijl de opleiding van het personeel van de Diensten Sociale Cohesie normaal gezien verloopt via een deelname aan zo veel mogelijk en vaak excentrisch gelegen opleidingen en conferenties. De meeste colloquia, conferenties en uitwisselingsdagen in Brussel blijven daarentegen gecentreerd.

Het CAI ("Centre d'Action Interculturelle" van de provincie Namen) was een grote hulp bij de organisatie en de ontwikkeling van deze opleiding.

Pijler 2: Animaties

De exacte titel van de Waalse projectoproep is: "Verbetering van het samenleven en preventie van het radicalisme". Net zoals Wallonië, hebben wij deze twee begrippen met elkaar in verband willen brengen door deze aan te pakken aan de hand van verschillende animaties.

Hoewel het één van onze prioriteiten was om de specifieke animaties met betrekking tot het thema van het religieus radicalisme voor te stellen, hebben wij onze acties en animaties prioritair gefocust op de **problematiek van het "samenleven"**.

De Diensten Sociale Cohesie van de stad Andenne hadden in de loop van 2017 gepland om met de jonge doelgroep de geschiedenis van België, de evolutie van België en de redenen ter sprake te brengen die de migranten van vreemde herkomst gemotiveerd hebben om naar ons land te komen tijdens de grote immigratiegolven.

Er werd een activiteitenprogramma bedacht in het kader van een provinciale projectoproep "Territoire de Mémoire", met inbegrip van bezoeken aan industriële sites en vooral bezoeken aan de "Cité Miroir" van Luik. Dit om de permanente tentoonstellingen van het "Centre d'Actions Laïques de la Province de Liège" en van de vzw "Les Territoires de la Mémoire" te ontdekken.

Bezoeken aan de Blegny-Mijn hebben het eveneens mogelijk gemaakt om aan jongere kinderen de geschiedenis van de immigratie in België en de redenen van de Belgische cultuurvermenging uit te leggen.

Door de in het kader van dit project ontwikkelde activiteiten konden meer dan honderd deelnemers van alle leeftijden gensensibiliseerd worden over de begrippen “grote migraties” en “samen leven”, alsook over de gevaren van het totalitarisme van extreemrechts.

Binnen dezelfde ideologie, gekoppeld aan het begrip “samen-leven”, worden er in oktober en november 2017 eveneens bezoeken gepland aan de tentoonstelling “Islam, dit is ook onze geschiedenis” in Brussel, zowel met groepen jongeren als met volwassenen.

Er werd een enquête gelanceerd voor de jongeren van Andenne, via de jeugthuizen en de klassen die deelnemen aan de animaties “radicalisme”, om hen te bevragen over verschillende maatschappelijke problemen: het gevoel tot het grondgebied te behoren en hun toekomstperspectief, religie, immigratie en hun veiligheidsgevoel. Het doel van deze enquête is om de resultaten te vergelijken met die van de door de krant “Le Soir” begin 2017 gepubliceerde studie “Noir Jaune Blues”. Deze schetste immers een uiterst donker en pessimistisch beeld van de Belgische publieke opinie.

Er werd eveneens contact opgenomen met de vertegenwoordigers van de moskee “El Fath” van Andenne. Zodat onze actoren op het terrein de manier waarop het Islamitisch geloof in onze gemeente beleefd wordt, beter zouden leren kennen.

Er wordt momenteel een basisdocumentatie “integratie” uitgewerkt in samenwerking met de gemeentelijke bibliotheek om een selectie tweetalige werken voor te stellen in talrijke talen, alsook werken waarbipersonen die moeilijkheden met Frans hebben, de werking van de Belgische samenleving beter kunnen begrijpen. In hetzelfde opzicht zal een pedagogische drager, die gebruikt wordt in het kader van de FLE-cursussen (meer bepaald het “Carnet de 1er accueil pour les familles non-francophones”), eveneens gedigitaliseerd worden en online toegankelijk gemaakt worden.

Tot slot wordt er ook nog een project met betrekking tot met het maken van een **videofragment** gepland, tegen 2018, om de jongeren van de buurt- en jeugthuizen de mogelijkheid te bieden om zich te uiten over de stad Andenne en om een soort “mini-tutorials” te creëren over het leven in Andenne en de gemeentelijke instellingen. De thema’s zullen gekozen worden op basis van de resultaten van de bovenvermelde enquête en zullen aansluiten bij de geplande activiteiten met “de verbetering van het samen leven” als doel.

De tweede doelstelling van de pijler “animaties”, die op zijn beurt tot doel had de jongeren te sensibiliseren omtrent het propagandadiscours van de Islamitische terreurbewegingen, nam twee vormen aan: de voorstelling van animaties door de projectverantwoordelijke rechtstreeks in de klassen en de organisatie van gerichte evenementen.

De klasanimaties waren gebaseerd op twee documenten: de film “**Le ciel attendra**” van Marie-Castille MENTION-Schaar en het werk “**Finalement, il y a quoi dans le coran?**” van Rachid Benzine. Terwijl de eerste animatie gebeurde via een filmprojectie, gevolgd door een analyse van verschillende thema’s (voornamelijk de analyse van de rekruteringsprofielen en -technieken van Daesh volgens de werken van Dounia Bouzar), maakt de tweede, lichtere animatie het mogelijk om de oorsprong en betekenissen te doorgronden van bepaalde mos-

limtradities die soms "culturele conflicten" kunnen veroorzaken. Voorbeeld hiervan zijn het dragen van de sluier, het begrip "Halal", enz.

De stad Andenne heeft tevens een beroep gedaan op de diensten van de CNAPD, opdat hun animatoren hun animatie "**Le terrorisme en question**" zouden komen voorstellen aan de laatstejaarsleerlingen van het secundair onderwijs en aan de cursisten alfabetisering van de vzw "L'envol".

Tot slot werden er twee grote gerichte activiteiten georganiseerd via bepaalde partnerschappen: de komst van het stuk "**Djihad**" naar het Cultureel Centrum van Andenne in mei 2017 en de komst van **Mourad Benchellali** naar het "Maison de la Laïcité d'Andenne" inzake verschillende getuigenissen bestemd voor de scholen en een sessie voor het brede publiek.

Deze twee activiteiten zijn de activiteiten die het breedste publiek bereiken maar in 2017 zal er eveneens een projectie van de film "Le ciel attendra" plaatsvinden, gevolgd door een uitwisseling bestemd voor het brede publiek.

Doelgroep:

Beroepsmensen, elke doelgroep, sterk gericht op de leerlingen van het secundair onderwijs voor de sensibiliseringsacties en de doelgroepen van de buurt- en jeugthuizen.

Doelstellingen:

- Preventie van de cyber-rekrutering;
- Vooroordelen uit de wereld helpen;
- Preventie van racistische ideologische extremismen;
- Opleiding van de maatschappelijk werkers;
- Denkoefening en bespreking met de bevolking in het kader van de debatten die met de activiteiten gepaard gaan;
- Peilen naar de mening van de jongeren over hun gevoel tot het grondgebied te behoren en verschillende thema's (religie, immigratie, veiligheid).

Partner(s):

- Het Plan Sociale Cohesie en zijn partners;
- Het cultureel centrum van Andenne;
- De dienst Frans als vreemde taal;
- Vzw "L'envol" (Alfabetisering);
- De "Régie des Quartiers" van Andenne;
- De "Service d'Assistance de Guidance et d'Intervention Sanitaire et Sociale" van Andenne
- Strategische veiligheids en preventieplannen (SVPP);
- Het "Maison de la Convivialité" van Seilles en de bibliotheek Edouard Aidans.

Beoordeling:

Een evaluatie van het project is voorzien door de subsidiërende overheid op basis van terreinbezoeken en een activiteitenrapport.

Budget bij benadering:

De toegekende subsidie in het kader van de oproep tot het indienen van het project : € 97.422.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

- Beperkte beschikbaarheid van het schoolpubliek voor de animaties;
- Noodzakelijke termijnen voor de opleiding van de projectverantwoordelijke;
- De vrees om het brede publiek af te schrikken door te veel activiteiten over het thema voor te stellen binnen een beperkte tijd;
- Het gebrek aan duidelijkheid van de PO in de te bereiken doelstellingen en wat de toelating betreft om een opleider aan te werven;
- De moeilijkheid van de aanwerving, gevolgd door de grote vraag van de al dan niet voortzetting van de projectoproep in de toekomst, de te late beschikbaarheid van een reëel opleidingsaanbod bestemd voor de beroepsmensen over het thema (ongeveer tweede helft van 2017);
- Te grote centralisatie van het aanbod in Brussel.

Lokaal advies:

Het project "Bestrijding van het radicalisme" is een uiterst complex project dat talrijke moeilijkheden telt en globaal veel tijd in beslag genomen heeft om werkelijk tot stand te komen. Eén van de grootste obstakels van dit project was de aanwerving. Ondanks verschillende oproepen tot kandidaten, was het aantal relevante kandidaturen voor de betrekking vrij laag.

Hoewel het aantal gekwalificeerde kandidaten voor een dergelijk specifiek werk reeds uiterst beperkt was, hebben wij bovendien een weigering van één van onze kandidaten gekregen, aangezien hij te veel risico meende te nemen door zich te engageren voor een project waarvan de toekomst zeer vaag bleef wat de financiering ervan betreft.

Uiteindelijk moest het project dat aanvankelijk bedacht was om door twee personeelsleden gedragen te worden, toevertrouwd worden aan slechts één personeelslid. Dit personeelslid had bovendien zelf een lange periode van zelfscholing nodig om zich voldoende competent te voelen om de eerste animaties voor te stellen die echt gewijd zijn aan het religieus radicalisme. De eerste georganiseerde activiteiten brachten veeleer het rechtse totalitarisme dan het louter ideologische radicalisme ter sprake.

Het opleidingsaanbod in het Waals Gewest bleef eveneens zeer bescheiden; geen enkele gecontacteerde operator leek ons een opleiding te kunnen voorstellen die overeenkwam met de doelstellingen die wij beoogden. Globaal werd er bij de personen die betrokken zijn bij dit project, een zeker gevoel ervaren van in de steek te worden gelaten met daarbij een gebrek aan opvolging en structuur vanuit de gewestelijke overheden.

Pas vanaf de periode april-mei kon het project echt van start gaan en konden de verschillende samenwerkingen opgericht worden op efficiënte wijze.

De komst van het stuk "Djihad" naar Andenne was het begin van een mooie constructieve dynamiek met de scholen van het secundair onderwijs maar de schoolvakanties blijven in alle gemeenten een zeer complexe periode om te beheren voor dit soort project. De scholen zijn niet beschikbaar, er zijn weinig contactpersonen aanwezig om het verband te leggen tussen de projectverantwoordelijke en hun respectieve doelgroepen, enzovoort.

Globaal was september 2017 een maand van grote heropleving, zowel in de pure dynamiek van Andenne als in die van België in het algemeen. De klassen reageerden opnieuw positief op het animatieaanbod, de opleidingen nemen toe, net zoals de denkoefeningdagen en de colloquia, enzovoort.

De vaststellingen in dit stadium van het project zijn de volgende:

- Het publiek van Andenne toont zeer sterke interesse voor het thema en zoekt begripselementen die onze activiteiten lijken te kunnen invullen;
- Het thema van het radicalisme en het terrorisme in het algemeen lijkt veeleer een zorg voor de volwassenen dan voor de jongeren, die vrij zorgeloos lijken;
- Globaal gezien lijken de Andense structuren, die zeer aanwezig zijn in het leven van bepaalde jongeren, hen goed te hebben vrijwaard van een proces van terugtrekking uit de maatschappij;
- De scholen blijven een onmisbare partner in de ontwikkeling van dit project: bepaalde scholen werken meer samen, maar het zijn echt bepaalde gemotiveerde leerkrachten die hun klassen de mogelijkheid bieden om bij het project betrokken te worden. De directies moedigen de discussies over de als te delicaat geachte thema's niet aan;
- De sensibilisering, de bewustwording en gewoon het feit in Andenne te beschikken over een persoon die de contactpersoon kan zijn tussen de burgers en de instellingen die bevoegd zijn voor de bestrijding van het radicalisme, wordt als fundamenteel noodzakelijk beschouwd door de ondervraagde personen, meer bepaald de leerkrachten en de jongeren.

Brochure voor ouders: "Wat als je kind radicaliseert?"

Gemeente: Antwerpen

Instelling: Stad Antwerpen

Provincie: Antwerpen

Domein: Sensibiliserings-communicatieacties

Preventie: Secundair

Contactpersoon: Anissa.Akhandaf@stad.Antwerpen.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

De toegang tot het hulpverleningsaanbod in Antwerpen voor jongeren die risico lopen op radicalisering verloopt tot nog toe enkel via professionele partners. Zo ook het aanbod van de stad Antwerpen: jongeren waarover bezorgdheden bestaan inzake radicalisering kunnen enkel bij de dienst Jeugdinterventie aangemeld worden door eerste lijnsinstanties, zoals scholen, clb's, jeugdwerk, ocmw, politie, etc.

De keuze om enkel op deze manier te werken is bewust en onderbouwd, maar laat terzelfdertijd een leemte. Voor bezorgde ouders/familieleden/vrienden van radicaliserende jongeren bestaan er, naast de Opvoedingslijn en de Opvoedingswinkel, weinig of geen alternatieven. Ouders die zich echt ernstige zorgen maken over een mogelijk radicaliseringsproces bij hun kind, kunnen zich eigenlijk enkel tot de politie wenden.

Filosofie van het project:

De brochure wil ouders van tieners een eerste houvast bieden wanneer het gaat om bezorgdheden rond radicalisering. Nog voor ze stappen zetten naar instanties, kunnen ouders hun bezorgdheden aan de brochure aftoetsen.

Bedoeling is ouders enerzijds gerust te stellen: elke tiener maakt wel eens een moeilijk periode door, is zoekende, of doet wel eens straffe uitspraken.

Anderzijds worden kanalen aangereikt die ouders kunnen gebruiken wanneer ze denken dat er toch meer aan de hand is: de Opvoedingslijn, de Opvoedingswinkel, maar ook de school en het CLB worden naar voor geschoven als eerste contactpunten om dit thema te bespreken. Voorts vinden we het erg belangrijk om ouders te verlossen van eventueel schuldgevoel.

Beschrijving van het project:

De folder werd opgesteld in 5 talen, naast het Nederlands werd achteraan ook een vertaling toegevoegd in het Frans, Engels, Turks en Arabisch. Volgende items komen aan bod: wat is radicaal/radicalisering? Wanneer moet ik me als ouder zorgen maken en wat is 'normaal' puberaal gedrag? Do's & don'ts, Waar kan ik als ouder terecht met vragen?

Doelgroep:

Alle ouders van jongeren, tieners, pubers, met een focus op ouders van moslimjongeren.

Doelstelling(en):

Alle ouders van jongeren een eerste houvast bieden bij bezorgdheden rond radicalisering van alle aard (extreem-rechts, extreem-links, etc).

Partner(s):

De folder wordt voornamelijk verspreid via moskeeën, in zeer drukke periodes zoals tijdens de ramadan, wanneer veel ouders de moskee bezoeken. Ook scholen, CLB's, CAW's, Opvoedingswinkels beschikken over de folder om zeer gericht te verspreiden naar bezorgde ouders. De folder is ook ter beschikking gesteld op het bovenlokale niveau : VVSG heeft hem digitaal gedeeld met de leden van de werkgroep preventie radicalisering.

Budget bij benadering :

€ 5.000

Ondervond(en) moeilijk(heden):

Het bereiken van een zo groot mogelijk publiek aan ouders is niet evident, vandaar onze keuze om hier o.a. de moskeeën in te schakelen.

Vormingspakket voor moskeebesturen en socio-culturele verenigingen

Gemeente: Antwerpen

Instelling : Stad Antwerpen

Provincie: Antwerpen

Domein: Opleiding voor professionals en eerstelijnsintervenanten

Preventie: Secundair

Contactpersoon: Anissa.Akhandaf@stad.Antwerpen.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Antwerpen telt meer dan 60 moskeeën. Niettemin vinden heel wat moslimjongeren in onze stad, op zoek naar zingeving en in volle identiteitsontwikkeling, er weinig of geen aansluiting. Heel wat jongeren hebben vragen over hun geloof, willen er meer over weten, zich erin verdiepen. In de moskee vinden ze zelden antwoord op die vragen, omdat de imam geen Nederlands spreekt, of eenvoudigweg omdat de moskee dicht is tussen de gebeden door. Er is geen ruimte voor ontmoeting onder jongeren, er worden geen activiteiten voor jongeren georganiseerd, kortom: de moskee is vaak niet aantrekkelijk voor jongeren.

De stad vraagt dat moskeeën een belangrijke rol opnemen in de preventie van radicalisering bij moslimjongeren.

Filosofie van het project:

Binnen de werking van de individuele aanpak van radicalisering van de stad Antwerpen, zien we dat jongeren die risico lopen op radicalisering, vaak 'islamitisch analfabeet' zijn. De meesten onder hen werden weinig religieus opgevoed en kregen weinig of geen godsdienstonderricht. Sommigen zochten op een bepaald ogenblik tijdens hun adolescentie zelf de moskee op, op zoek naar antwoorden op de vele vragen in hun zoektocht naar zingeving en identiteit, om er meestal na enkele maanden teleurgesteld weer weg te blijven en de zoektocht elders -vaak op het internet- verder te zetten.

Om hun maatschappelijke rol te kunnen opnemen hebben heel wat moskeeën nood aan vorming en sensibilisering rond de problematiek van radicalisering en aanverwante thema's zoals opvoeding, het bespreekbaar maken van taboes, de kwaliteit en aanpak van islamonderwijs.

Beschrijving van het project:

In een eerste fase vindt verkennend onderzoek plaats bij 16 Antwerpse moskeeën. Dit onderzoek vindt plaats als voortraject op een vervolgtraject waartoe deze (en eventueel andere) moskeeën desgevallend uitgenodigd zullen worden en dat gebaseerd zal worden op de gedane bevindingen.

Bedoeling is enerzijds de huidige werking van de moskeeën in kaart te brengen, en anderzijds draagvlak te creëren voor een vervolgtraject met diezelfde moskeeën.

Zowel de visie van het bestuur als die van de imam, maar ook het bereik en de algemene werking van de moskee worden onder de loupe genomen. Daarnaast worden ook het aanbod en ondersteuning naar jongeren toe, en de kwaliteit en methodiek van het al dan niet aanwezige islamonderricht van naderbij bekeken. Op basis van de vaststellingen wordt dan vorm gegeven aan een meerdaagse vorming uitgewerkt voor 3 doelgroepen: imams/besturen/moskeegangers (eventueel nog opgesplitst: jongeren/ouders).

Thema's die aan bod komen:

- Islam in een seculiere samenleving;
- Radicalisering en counter-narratief;
- Hoe maatschappelijk fenomenen benaderen vanuit theologisch perspectief;
- Ethiek, deontologie;
- Taboes doorbreken (gelijkwaardigheid man/vrouw, seksuele voorlichting, homoseksualiteit, etc.);
- Rol van moskee/imam/bestuur;
- Hoe jongeren betrekken;
- Wij-zij-denken;
- Etc.

Doelgroep:

16 geselecteerde Antwerpse moskeeën en hun bezoekers.

Doelstelling(en):

Moskeeën sensibiliseren en handvatten bieden bij het opnemen van hun maatschappelijke rol naar jongeren en hun ouders toe, voornamelijk in functie van de preventie van radicalisering.

Partner(s):

Vzw Ceapire.

Beoordeling:

Evaluatie vindt plaats midden 2018.

Videocapsules : Levensverhalen “Histoire en héritage”

Gemeenten: Brussel-Stad ; Schaerbeek

Instellingen: Vzw Bravvo (Cel Pre-Rad) ; Preventiedienst Brussel-Stad ; Preventiedienst Schaerbeek

Gewest: Brussels-Hoofdstedelijk

Domein: Pedagogisch-educatieve projecten/tools

Preventie: Secundair

Contactpersonen Hadelin.Feront@brucity.be ; Violeta.Esteban@brucity.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

De vzw « BRAVVO » is een structuur die voortdurend aangepast wordt, volgens de evolutie van de wijken en de prioriteiten van de subsidiërende overheden en hun groeiende belangstelling voor preventieinitiatieven.

De Cel PRE-RAD, die deel uitmaakt van de algemene coördinatie van de vzw BRAVVO, biedt steun aan jongeren, hun familie en aan Brusselse verenigingen. De cel stelt beschermings- en steunmaatregelen voor in de strijd tegen organisaties die haat prediken en aansporen tot geweld.

Het dispositief voor de preventie van gewelddadige radicalisering heeft dus twee hoofddoelstellingen:

- 1) Het beheer van de risico's in verband met geradicaliseerde individuen of individuen die radicaliseren;
- 2) De preventie, op middellange en lange termijn, in de geviseerde wijken.

Om deze doelstellingen te verwezenlijken wordt het dispositief op drie niveaus ingezet:

- Primaire preventie (informatie en sensibilisering);
- Secundaire preventie (opleiding van de eerstelijnsactoren en ontwikkeling van projecten of activiteiten die tot doel hebben bepaalde groepen weerbaarder te maken);
- Tertiaire preventie (begeleiding van de individuen en hun naasten).

In het kader van secundaire preventie wil de Cel PreRad dat de families vrijuit praten over het fenomeen van gewelddadige radicalisering. Op basis van een reeks video's waarin bepaalde familieleden, via hun levensverhaal, uitleggen hoe ze het radicaliseringsproces van hun naasten beleefd hebben, wil het project een toegang creëren om het gesprek te beginnen en het gemakkelijker maken om met het doelpubliek en de betrokken professionals te communiceren.

In het verlengde van het geïnitieerd project « Rien à faire, rien à perdre » (pedagogische drager met betrekking tot het fenomeen van de gewelddadige radicalisering) is het doel de verzameling van getuigenissen uit te breiden tot de betrokken familieleden (een moeder, een jonge echtgenote, een zuster, een vader, een broer of een vriend) en een echt of fictief gezinsportret samen te stellen, om zo een reflectie inzake de impact van het vertrek op het gezinsweefsel mogelijk te maken. Vanuit dit standpunt van overdracht kan er worden nagedacht over mogelijke gevolgen. Hiervoor wordt samengewerkt met de Stad Schaarbeek, de Délégué Général des Droits de l'Enfant, SAVE Belgium en de Koning Boudewijnstichting..

Filosofie van het project:

Sensibiliseren met betrekking tot familiale en maatschappelijke dimensies van het proces van gewelddadige radicalisering – de focus niet enkel op het individu leggen.

Beschrijving van het project:

De Cel Pre-Rad en het team van het **project RAFRAP** hebben hun respectieve kennis en bijdragen gecombineerd, om het fenomeen van gewelddadige radicalisering aan te pakken en om 3 bijkomende capsules te creëren, met respect voor de methodologie die geïnitieerd werd door het project « Rien à faire, Rien à perdre ».

De geanalyseerde levensverhalen, die in de vorm van fiches worden voorgesteld, vullen de verhalen van de betrokken jongeren (initieel project RAFRAP) aan en vormen een bijdrage tot een reflectie inzake de persoonlijke, familiale en maatschappelijke geschiedenis.

Formaat van de capsules:

Elke capsule zal 3 à 5 minuten duren. Om zijn anonimiteit te respecteren zal de persoon niet op het scherm te zien zijn en zal hij zijn verhaal door een andere persoon kunnen laten voorlezen.

Wanneer het project eindigt (2017) zullen in totaal drie video's met de getuigenis van familieleden die getroffen worden door het fenomeen van radicalisering van één van hun naasten, beschikbaar zijn.

De videocapsules zullen gepaard gaan met een schriftelijke drager, zodat ze gebruikt kunnen worden om de groepsdynamiek en de opleidingen te animeren.

Ze zullen ter beschikking worden gesteld van partners (scholen, verenigingen, gemeenten) en in het kader van de informatiesessies met het publiek en de professionals gebruikt worden.

Verwezenlijking van het project:

Het project werd tussen maart en december 2017 verwezenlijkt.

- Maart – mei 2017 : registratie van het persoonlijk verhaal van de eerste deelnemer en creatie van de eerste videocapsule.
- Mei- juli : registratie van het persoonlijk verhaal van de tweede deelnemer en creatie van de tweede videocapsule.
- Juli – september 2017 : registratie van het persoonlijk verhaal van de derde deelnemer en creatie van de derde videocapsule.
- September-december 2017 : opmaak, redactie schriftelijke drager, verspreiding.

Doelgroep:

- Begeleidingsprofessionals;
- Praatgroepen met families die geconfronteerd worden met het fenomeen;
- Voor iedereen.

Doelgroep(en):

- De impact van het fenomeen op de gezinsomgeving tonen;
- Een toegang creëren, om het gesprek te beginnen en het gemakkelijker te maken om met het doelpubliek en de betrokken professionals te communiceren;
- Bijdragen tot een kritische aanpak, door verschillende standpunten te belichten;
- Het publiek informeren met betrekking tot het door de Cel uitgevoerde werk;
- De weerbaarheid van gezinnen versterken.

Partner(s):

- Stad Schaerbeek;
- Leden van het team van het project « Rien à faire, Rien à perdre » ;
- Koning Boudewijnstichting;
- SAVE Belgium.

Beoordeling:

Een kwalitatieve beoordeling, in de vorm van een vragenlijst, zal aan de deelnemers van de workshops en de animaties worden aangeboden.

Budget bij benadering:

Zie contactpersoon voor meer informatie.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

Het project wordt momenteel verwezenlijkt. Zodra het beëindigd is zal het finaal verslag van het project een synthese van de moeilijkheden waarmee men werd geconfronteerd, bevatten. Zo zal er een balans kunnen worden opgemaakt van de verwezenlijkingen, met het oog op de oorspronkelijke doelstellingen.

Interculturele opleiding

Gemeente: Brussel-Stad

Instellingen: Vzw Bravvo (Cel Pre-Rad) ; Preventiedienst Brussel-Stad

Gewest: Brussels-Hoofdstedelijk

Domein: Opleiding voor professionals en eerstelijnsintervenanten

Preventie: Secundair

Contactpersonen: Hadelin.Feront@brucity.be ; Violeta.Esteban@brucity.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

De vzw « BRAVVO » is een structuur die voortdurend aangepast wordt, volgens de evolutie van de wijken en de prioriteiten van de subsidiërende overheden en hun groeiende belangstelling voor preventie initiatieven.

De Cel PRE-RAD, die deel uitmaakt van de algemene coördinatie van de vzw BRAVVO, biedt steun aan jongeren, hun familie en aan Brusselse verenigingen. De cel stelt beschermings- en steunmaatregelen voor in de strijd tegen organisaties die haat prediken en aansporen tot geweld.

Het dispositief voor de preventie van gewelddadige radicalisering heeft dus twee hoofddoelstellingen:

- 1) Het beheer van de risico's in verband met geradicaliseerde individuen of individuen die radicaliseren;
- 2) De preventie, op middellange en lange termijn, in de geviseerde wijken.

Om deze doelstellingen te verwezenlijken wordt het dispositief op drie niveaus ingezet:

- Primaire preventie (informatie en sensibilisering);
- Secundaire preventie (opleiding van de eerstelijnsactoren en ontwikkeling van projecten of activiteiten die tot doel hebben bepaalde groepen weerbaarder te maken);
- Tertiaire preventie (begeleiding van de individuen en hun naasten).

In het kader van preventie van polarisatie wil Bravvo zijn sociale bemiddelaars een opleiding met betrekking tot interculturaliteit voorzien. Deze opleiding versterkt hun vermogen om een dialoog aan te gaan met alle componenten van de maatschappij, om de gemeenschappen te ontzuilen en om interculturele uitwisselingen te organiseren, en dit met het oog op een sterke maatschappelijke cohesie.

Filosofie van het project:

De sociale bemiddelaars van Bravvo moeten op het niveau van de wijk toezicht houden op de maatschappelijke cohesie. Ze vormen een interface tussen het publiek, de verenigingssector en de diensten van de stad. Ze zijn aanwezig op het terrein en in het leven van de bewoners. Ze leveren een bijdrage tot de identificatie van de problemen en de obstakels voor het samenleven en werken samen met andere actoren van Bravvo en associatieve partners, die in het kader van de uitvoering van wijkprojecten het mogelijk maken om spanningen te verminderen en de uitwisselingen en levenskwaliteit in een wijk te verbeteren.

In dit professioneel kader is het belangrijk dat de opleiding van de sociale bemiddelaars gericht is op de interculturele dynamiek van onze lokale realiteiten.

De begrippen van identiteit, geloof, normen en culturele codes zullen vanuit een socio-antropologische invalshoek en met de instrumenten van de interculturele psychologie bepaald worden. Het constructivisme zal gebruikt worden om de kwestie van de veranderlijkheid van de socio-culturele dynamiek te behandelen: de waarden zijn subjectief, worden door normen gematerialiseerd en variëren in functie van de plaats, het geslacht, het sociaal milieu, het tijdperk. Door middel van een aanpak die met name juridisch is zullen wij de geschiedenis van de concepten van identiteit, diversiteit, discriminatie en racisme in het openbaar discours in België, en meer in het bijzonder in Brussel, behandelen.

Beschrijving van het project:

Doelstelling 1: *Een bijdrage leveren tot een betere kennis van de Brusselse diversiteit en haar uitdagingen.*

De balans van het onderzoek met betrekking tot de geschiedenis en sociologie van de migraties in Brussel zal worden voorgesteld. Het gaat om de historische migratiebewegingen, maar ook om de meest recente tendensen (met name de immigratie vanuit West-Afrika) en de installatie van Syrische vluchtelingen sinds de « asielcrisis » van 2015. Op basis van de vertegenwoordigingen van de deelnemers zal een oefening het mogelijk maken om de cijfers inzake de opvang van vluchtelingen gedurende de afgelopen twee jaar te verduidelijken. Enkele specifieke punten zullen het mogelijk maken om de gevallen die de bemiddelaars op het terrein hebben meegemaakt met theoretische gegevens te confronteren:

- De toegang tot de huisvesting en de gentrificatie van bepaalde wijken ;
- De bevolkingsbewegingen in en vanuit de gentrificerende wijken ;
- De diversiteit van de sociale en etnische herkomst van de jongeren ;
- Verdeling van de jongeren, in functie van de gemeenten en wijken ;
- Schoollandschap, opleiding en socio-economische stratificatie.

Doelstelling 2: *De vormen van gemeenschapsorganisatie en de uitwisselings-, integratie- en terugplooiingsdynamiek die eigen is aan deze vormen begrijpen.*

Op basis van het meest recente onderzoek inzake de materie zullen de dynamiek van het cultureel en separatistisch differentialisme, de evolutie van de klassensolidariteit en hun context in Brussel bestudeerd worden. Ook in dit geval zullen de theoretische begrippen in samenhang met verschillende gevallen die deelnemers hebben meegemaakt en die het voorwerp zullen uitmaken van een collectieve analyse bekeken worden, via de voorgestelde concepten.

Dit deel van de opleiding wordt door de volgende punten gestructureerd: Identiteit en anders zijn; Racisme en discriminatie; Stereotypen en vooroordelen; Discriminatie bij aanwervingen; Solidariteitsmechanismen en terugkeer van het stigma; Radicalisering.

Doelstelling 3 : *Technieken leren die het mogelijk maken om op lokaal niveau een interculturele dialoog te organiseren.*

De basis van een **ervaringsgerichte pedagogie** op het gebied van de interculturaliteit wordt voorgesteld door middel van oefeningen die de deelnemers bepaalde situaties laten beleven.

NB : Deze oefeningen werden in context van de animatie en de opleiding getest en geperfectioneerd met een publiek van jeugdige schoolverlaters zonder diploma die 13 à 15 jaar oud zijn en/of volwassenen en jongeren die 18 à 25 jaar oud zijn en het voorwerp uitmaken van een socio-professionele integratie, eerst aangekomenen of immigranten. De deelnemers worden op de hoogte gebracht van het feit dat ze tijdens de opleiding, naast het gezamenlijk opbouwen van kennis, het voorwerp zullen uitmaken van hun eigen ondervragingen en observaties, in het kader van een tijdelijke ruimte voor sociale experimenten. Voor deze werkmethode, die op een ervaringsgerichte pedagogie gebaseerd is, is eenieders instemming vereist, evenals, naast een duidelijke belangstelling voor het begrijpen van de mechanismen die het voorwerp van de opleiding uitmaken, een welwillende houding van alle deelnemers. De deelnemers zullen met een groep die geanimeerd wordt leren om het kader dat onontbeerlijk is voor dit soort pedagogie te creëren (bewustzijn van de gebruikte methode, instemming met de doelstelling, opschorting van het oordeel, welwillende houding).

Algemeen gezien zijn wij van mening dat de interculturele aanpak uit drie fases bestaat:

- **De verandering van referentiepunt:** zich bewust worden van zijn eigen referentiekaders, zijn eigen socio-culturele automatismen.
- **De exploratie van het systeem van de andere persoon:** proberen om door de ogen van de andere persoon te kijken en hem te begrijpen.
- **De onderhandeling:** de harde kernen (waarover niet kan worden onderhandeld) en de mogelijke onderhandelingsruimte identificeren, om oplossingen te vinden die door elke partij bewust zullen worden aanvaard. Hiervoor moet vaak een minimaal compromis gesloten worden.

Door middel van oefeningen die uit het theater afkomstig zijn en die beroep doen op het lichaamsgeheugen zal de groep een eerste representatie van zijn socioculturele automatismen kunnen uitwerken. Deze oefeningen maken het mogelijk om de intellectuele dimensie van het onderwerp van meet af aan te overstijgen, om nadruk te leggen op zeer emotionele aspecten van het onderwerp en zo maat te nemen van de moeilijkheden van het omgaan met diversiteit in het dagelijkse leven. De groep zal worden uitgenodigd om zich voor te stellen wat dezelfde oefening als resultaat zou kunnen hebben opgeleverd in contexten die cultureel gezien als vrij gelijkwaardig worden beschouwd (Scandinavië, de Verenigde Staten, enz.), en vervolgens in contexten die verder van ons af staan.

De opleidster zal de deelnemers sensibiliseren met betrekking tot het begrip van socioculturele diversiteit door de grens tussen de « sociale » dimensie en de « culturele » dimensie van de diversiteit te relativeren. Op basis

van de getuigenissen van deelnemers (buiten het kader van hun huidige functies, herinneringen aan « kritieke momenten » waarop omwille van een grote of minder grote socioculturele schok emotioneel gereageerd werd) zal de groep zich bewust worden van de rijkdom van zijn ervaring met diversiteit en hoe oud die is. Naast het feit dat de meeste landen van West-Europa immigratielanden geworden zijn zullen we samen het idee dat er een gebied, een gemeenschap of zelfs een familie is waarvan de interne cultuur volledig homogeen is bekijken. De emotionele ontredde die gepaard gaat met de ervaring van een socioculturele schok is zeer nuttig om de mechanismen die aan het werk zijn beter te begrijpen. Door de discussie die als gevolg van de evocatie ontstaat, kan het sociocultureel referentiekader van de deelnemers geschetst worden.

Een bewegend debat zal het mogelijk maken om uitwisselingen te creëren die de aandacht vestigen op waarden en normen van aanwezige deelnemers, en om op zeer visuele wijze aan te tonen hoe ze elkaar beïnvloeden wanneer ze contact met elkaar hebben. De ruimte zal verdeeld worden in drie zones die elk overeenkomen met een reactie van het type: « volledig akkoord », « helemaal niet akkoord », « gedeeltelijk akkoord ». De groep zal vervolgens geconfronteerd worden met uitgesproken, zelfs karikaturale, stellingen in verband met de socioculturele dynamiek. Ze zullen op deze stellingen moeten reageren door zich fysiek in een van de drie zones te plaatsen. De deelnemers die dit wensen, kunnen hun stellingname dan verdedigen of nuanceren. Indien deelnemers hun standpunt in functie van de argumentatie van een ander lid van de groep wijzigen zullen ze zich naar een andere zone kunnen begeven.

Elk van deze oefeningen zal gevolgd worden door een debriefing, om de waarden en normen die volgens de deelnemers naar voren zijn gekomen te bespreken. De kwestie emoties zal ook behandeld worden, zodat men zich bewust wordt van het type emoties (positieve en negatieve) die het gevolg zijn van uitwisselingen, en reacties die er het gevolg van zijn. Tijdens de uitwisselingen zullen verschillende elementen die het mogelijk maken om datgene wat het sociocultureel referentiekader vormt beter te bepalen naar voren worden gebracht (zoals de dialectiek van het inner self en het outer self, het gevoel dat men tot een minderheid/meerderheid behoort, enz.). De opleidster zal een analyserooster voorstellen dat het mogelijk zal maken om de mechanismen die aan het werk zijn met betrekking tot kritieke incidenten die tijdens de opleiding vermeld worden, beter te begrijpen. Elk kritiek incident kan door middel van begrippen van lichaam, tijd, ruimte, waarden, normen en maatschappelijke orde begrepen worden. De analyse van gevallen die al genoemd werden tijdens de vorige oefeningen of die in dit kader vermeld werden zal het mogelijk maken om een verband te leggen tussen de theoretische begrippen en de praktische situaties, die vaak emotioneel geladen zijn.

De lijst van de universele waarden van de psycholoog Shalom Schwartz zal voorgesteld worden en de groep zal uitgenodigd worden om na te denken over de verdeling van deze waarden op een kaart van de wereld. Met het oog op de mondialisering en de gevolgen daarvan zal dit ideale type vervolgens genuanceerd worden. Het geheel van deze oefeningen, waarmee door deelnemers geëxperimenteerd wordt om ze gemakkelijker uit te kunnen voeren en om het gemakkelijker te maken om ze door andere groepen, die ze zullen moeten animeren, uit te laten voeren, zal de basis van een eerste instrumentendoos vormen. Er zal ook een gedetailleerd overzicht worden geboden van websites, en een bibliografie zal ter beschikking worden gesteld. Deze referenties zullen de bemiddelaars in staat stellen om andere animatieinstrumenten die ze in functie van de groepen waarmee ze werken op adequate wijze te selecteren. Ten slotte zal de lijst van de animatieinstrumenten eventueel verrijkt worden door de uitwisselingen tussen de deelnemers.

Doelstelling 4: Overzicht van goede praktijken die al bestaan in België en Europa

Ook in dit geval zullen de uitwisselingen tussen de deelnemers het mogelijk maken om een eerste lijst van goede praktijken op te stellen. De analyse van de geobserveerde initiatieven die hun doel volledig of gedeeltelijk gemist hebben is eveneens relevant. Ziehier enkele voorbeelden van praktijken in het kader van het beheer van de diversiteit in het buitenland die het voorwerp zullen kunnen uitmaken van een presentatie en een collectieve reflectie:

- Technieken met betrekking tot mentorschap en « duo's » (mentoring en befriending) : er wordt gekeken naar de Angelsaksische wereld en Belgische voorbeelden (Duo for a job, individuele begeleidingsprojecten voor vluchtelingen of NBMV's in de verenigingssector ...) ;
- Landschap van de interculturaliteit in Vlaanderen : de gevolgen van het integratieparcours ;
- Het geval van Canada, en meer in het bijzonder Québec : « adoptie » van vluchtelingenfamilies door Canadese families voor de duur van een jaar, visie van de integratie en de socio-professionele inschakeling van de immigranten, welke methodes voor de maatschappelijke cohesie in een politiek, economisch en filosofisch kader dat zeer verschillend is? Dit deel van de opleiding zal gebaseerd zijn op een studiereis van tien dagen die de opleidster in januari 2016 ondernomen heeft in Québec, in de sector van de opvang en de socioprofessionele inschakeling van de immigranten en de vluchtelingen.
- Een Noors project dat gericht is op een interculturele aanpak in het schoolmilieu : het Project Intercultureel Glossarium (PGI) in Noorwegen.
- Een Italiaans project in het schoolmilieu: het parcours « Voorbij de monotone » dat gecreëerd werd door onderwijzers en psychopedagogische experts in Lombardije.

Praktische regelingen:

In ideale omstandigheden bestaat de groep uit minimum 6 en maximum 18 deelnemers.

De eerste dag zal hoofdzakelijk gewijd zijn aan oefeningen met betrekking tot verandering van referentiepunt, via de ervaringsgerichte pedagogische aanpak. Deze oefeningen zullen het mogelijk maken om de eerste verhalen te verzamelen van gevallen die bemiddelaars meegemaakt hebben en die op het einde van de dag of tijdens de tweede opleidingsdag het voorwerp zullen uitmaken van een collectieve analyse. Ze zullen onderstreept worden met concepten die de collectieve analyse van de praktische oefeningen gemakkelijker zullen maken. In het midden van de namiddag zal er een balans van het onderzoek inzake de diversiteit in Brussel kunnen worden voorgesteld en zal het theoretisch kader in samenhang met de situaties die de deelnemers meegemaakt hebben bekeken kunnen worden.

Tijdens de tweede opleidingsdag zullen de begrippen van de organisatie van gemeenschappen, uitwisselingen en het op zichzelf terugplooiën behandeld worden en in het licht van de situaties op het terrein bekeken worden. Vervolgens zal het overzicht van goede praktijken voorgesteld worden, met verschillende voorbeelden in België en het buitenland en inbreng van deelnemers. Op het einde van de opleiding zal een volledige pedagogische drager, met een bibliografie, een instrumentendoos en een lijst van relevante websites worden uitgedeeld.

Duur van de opleiding : 2 dagen (6 à 7 uur).

Doelgroep:

De sociale bemiddelaars van Bravvo.

Doelstelling(en):**Pedagogische doelstellingen**

- Een bijdrage leveren tot een betere kennis van de Brusselse diversiteit en haar uitdagingen ;
- De vormen van gemeenschapsorganisatie en de uitwisselings-, integratie- en terugplooiingsdynamiek die eigen is aan deze vormen begrijpen ;
- Technieken leren die het mogelijk maken om op het lokaal niveau een interculturele dialoog te organiseren ;
- Overzicht van de goede praktijken die al bestaan in België en Europa.

Specifieke doelstellingen

- Een opleiding voor een groep van een tiental personen van universitair niveau die aan de voornoemde pedagogische doelstellingen beantwoordt ;
- Een gedetailleerde pedagogische dragger ;
- Een lijst van gevalsstudies (overzicht van goede praktijken).

Partner(s):

Emilie Brébant

Beoordeling:

Voor en na de opleiding zullen kwalitatieve vragenlijsten uitgedeeld worden aan de deelnemers. Zo zullen we de verwerving van competenties en de suggesties en verbeteringen die voorgesteld worden voor het project kunnen evalueren.

Budget bij benadering:

Zie contactpersoon voor meer informatie.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

Het project wordt momenteel verwezenlijkt. Zodra het beëindigd is zal het finaal verslag van het project een synthese van de moeilijkheden waarmee men geconfronteerd werd bevatten. Zo zal er een balans kunnen worden opgemaakt van de verwezenlijkingen, met het oog op de oorspronkelijke doelstellingen.

Project « Perceptions et identités »

Gemeente: Brussel-Stad

Instellingen: Vzw Bravvo (Cel Pre-Rad) ; Preventiedienst Brussel-Stad

Gewest: Brussels-Hoofdstedelijk

Domein: Opleiding voor professionals en eerstelijnsintervenanten

Preventie: Secundair

Contactpersonen: Hadelin.Feront@brucity.be ; Violeta.Esteban@brucity.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

De vzw « BRAVVO » is een structuur die voortdurend aangepast wordt, gezien de evolutie van wijken, de prioriteiten van subsidiërende overheden en hun groeiende belangstelling voor het gebied van preventie.

De Cel PRE-RAD, die deel uitmaakt van de algemene coördinatie van de vzw BRAVVO, biedt steun aan jongeren, hun familie en aan Brusselse verenigingen. De cel stelt beschermings- en steunmaatregelen voor in de strijd tegen organisaties die haat prediken en aansporen tot geweld.

Het dispositief voor de preventie van gewelddadige radicalisering heeft dus twee hoofddoelstellingen:

- 1) Het beheer van risico in verband met geradicaliseerde individuen of individuen die dreigen te radicaliseren;
- 2) Preventie, op middellange en lange termijn, in de geviseerde wijken.

Om deze doelstellingen te verwezenlijken wordt het dispositief op drie niveaus ingezet:

- Primaire preventie (informatie en sensibilisering);
- Secundaire preventie (opleiding van de eerstelijnsactoren en ontwikkeling van projecten of activiteiten die tot doel hebben bepaalde groepen weerbaarder te maken);
- Tertiaire preventie (begeleiding van de individuen en hun naasten).

Op vlak van secundair preventiewerk wil de Cel Pre-Rad zijn collega's van 'As Jeugd en Burgerschap' ondersteunen, namelijk door het ter beschikking stellen van opleidingen. Daarnaast wordt eveneens voorzien in instrumenten ter versterking van persoonlijke capaciteiten waardoor jongeren beschermd kunnen worden tegen de aantrekkingskracht van sommige gewelddadige ideologieën.

Filosofie van het project:

Het ontwikkelen van een project, bestemd voor de jongeren en de jongerenwerkers van het jeugdcentrum « AVerroes », staat centraal. De versterking van capaciteiten van sociaal werkers om zodoende gewelddadige radicalisering en polarisatie te voorkomen treedt hierbij op de voorgrond. Sociaal werkers worden op deze manier in staat gesteld om, in het kader van hun normale takenpakket, de weerbaarheid en de opbouw van een positieve identiteit te versterken.

Beschrijving van het project:

Het project «**Percepties en Identiteiten** » is een parcours van opleiding en begeleiding voor zowel de coördinatoren/jongeren van onze verschillende JC/CC, als de jongeren die deelnemen aan de activiteiten van deze centra.

Dit parcours van opleiding en begeleiding heeft tot doel om deelnemers, zowel de professionals als de jongeren die ingeschreven zijn in onze centra, te helpen een beter zicht te geven op de perceptie die zij van elkaar hebben, alsook de rollen die ze op zich nemen, de wijze waarop zij zich gedragen en omgaan met de anderen in het kader van de activiteiten van het centrum en daarbuiten. Het parcours bestaat uit drie blokken van drie uur per groep met vervolgens een opleiding van twee dagen in een natuurlijk milieu met de focus op het invoeren of het versterken van een collectief project tussen jongerenwerkers en jongeren.

Op deze wijze helpt het parcours de polariserende dynamiek binnen de centra te voorkomen of te neutraliseren, waarbij het vermogen van de jongerenwerkers en de jongeren om verantwoordelijkheid op te nemen voor zichzelf en in hun wijk wordt versterkt. Deze opdracht sluit dus aan op het perspectief van een versterking van capaciteiten van de jongerenwerkers om radicalisering te voorkomen.

Het programma heeft de volgende onderwerpen:

- Werken aan bewustwording;
- Identiteit en culturele diversiteit;
- Relaxatie- en ademhalingstechnieken;
- Werken aan kritisch denken.

Hieronder een lijst van voorbeelden van de geplande onderwerpen:

1. Werken aan identiteitsversterking op vlak van inclusie (culturele diversiteit).
2. Werken aan bewustwording van daden en gevolgen.
3. Werken aan bewustwording op vlak van assertiviteit en de rollen die men op zich neemt tegenover anderen.
4. Werken aan vooroordelen en -onderstellingen, met inbegrip van verschillende percepties.
5. Werken aan kritisch denken, meervoudige perspectieven, vragen stellen bij de gegrondheid van externe info/media.
6. Teamwerk, bepalen wie de actoren/beslissers zijn, hun prioriteiten begrijpen, positieve marketing.
7. Werken aan verschillende methodes om een verandering te bewerkstelligen, een actieplan opstellen, uitvoeren van het plan.
8. Relaxatie- en ademhalingsoefeningen.

Planning van de opleiding :

De opleiding duurt 18 dagen (9 dagen opleiding + 9 opvolgingsdagen). De opleiding duurt 2,5 uur per workshop. De uiteindelijke planning zal worden vastgelegd in overleg met het jeugdcentrum.

Doelgroep:

- Animatoren van het Jeugdcentrum « Averroes »;
- Jongeren die deelnemen aan de activiteiten van het Jeugdcentrum « Averroes ».

Doelstelling(en):**Preventiedoelstellingen**

- Voorkomen en/of neutraliseren van de polarisatiedynamiek in gemeenschaps- en jeugdcentra;
- Versterken van het vermogen van de teams om deze dynamiek het hoofd te bieden;
- Versterken van het vermogen van jongeren om verantwoordelijkheid op te nemen voor zichzelf en in hun gemeenschap.

Partner(s):

IAHV (International Association for Human Values).

Beoordeling:

De leverancier verbindt zich ertoe een activiteitenrapport af te leveren op het einde van de opleiding zodat zijn tussenkomst kan worden geëvalueerd.

Budget bij benadering :

Zie contactpersoon voor meer informatie.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

Het project wordt momenteel verwezenlijkt. Zodra het beëindigd is, zal het finaal verslag van het project een synthese bevatten van de moeilijkheden waarmee men geconfronteerd werd. Vervolgens zal er een balans kunnen worden opgemaakt van de verwezenlijkingen, met het oog op de oorspronkelijke doelstellingen.

Project « Ecopol »

Gemeente: Brussel-Stad

Instellingen: Vzw Bravvo (Cel Pre-Rad) ; Preventiedienst Brussel-Stad

Gewest: Brussels-Hoofdstedelijk

Domein: Opleiding voor professionals en eerstelijnsintervenanten

Preventie: Secundair

Contactpersonen: Hadelin.Feront@brucity.be ; Violeta.Esteban@brucity.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

De vzw « BRAVVO » is een structuur die voortdurend aangepast wordt, volgens de evolutie van de wijken en de prioriteiten van de subsidiërende overheden en hun groeiende belangstelling voor preventieinitiatieven.

De Cel PRE-RAD, die deel uitmaakt van de algemene coördinatie van de vzw BRAVVO, biedt steun aan jongeren, hun familie en aan Brusselse verenigingen. De cel stelt beschermings- en steunmaatregelen voor in de strijd tegen organisaties die haat prediken en aansporen tot geweld.

Het dispositief voor de preventie van gewelddadige radicalisering heeft dus twee hoofddoelstellingen:

- 1) Het beheer van de risico's in verband met geradicaliseerde individuen of individuen die radicaliseren;
- 2) De preventie, op middellange en lange termijn, in de geïdentificeerde wijken.

Om deze doelstellingen te verwezenlijken wordt het dispositief op drie niveaus ingezet:

- Primaire preventie (informatie en sensibilisering);
- Secundaire preventie (opleiding van de eerstelijnsactoren en ontwikkeling van projecten of activiteiten die tot doel hebben bepaalde groepen weerbaarder te maken);
- Tertiaire preventie (begeleiding van de individuen en hun naasten).

In het kader van de preventie van polarisatie wil Bravvo een project voor de opleiding en de opvolging van meerdere testscholen uitvoeren dat tot doel heeft de mechanismen voor de polarisatie in het schoolmilieu te neutraliseren. Door middel van het aanleren van praatcirkeltechnieken, enerzijds, en een regelmatige methodologische begeleiding van de deelnemende scholen, anderzijds, wil dit project de onderwijzers technieken verschaffen die het mogelijk maken om in hun klas meer empathie, een grotere luisterbereidheid, een betere omgang met emoties en een grotere cognitieve capaciteit te ontwikkelen. Zo zal er kunnen worden nagedacht over gevoelige onderwerpen.

Filosofie van het project:

Ontwikkeling van de cognitieve, emotionele en empathische capaciteiten die het mogelijk maken om controle uit te oefenen op wat de jongeren zeggen en hoe ze redeneren.

Beschrijving van het project:

De prestatie van een opleidster-animatrice die is opgeleid in het kader van het actietheater en de « sociocratie » bestaat uit een opleiding met betrekking tot praatcirkels waarvoor de instrumenten van de collectieve intelligentie, de Prodas-methode en de sociocratie worden ingezet. Deze participatieve opleiding, die op de praktijk gericht is, zal nagevolgd worden door begeleidingssessies voor de betrokken groepen, naarmate de deelnemers de praatcirkeltechnieken in het kader van hun werk zullen toepassen.

1. Preventiedoelstellingen

1.1. *De empathie en de luisterbereidheid bij de onderwijzers en de leerlingen ontwikkelen*

De instrumenten van de collectieve intelligentie, en meer in het bijzonder de Prodas-methode en de sociocratie, maken het mogelijk om actiever te luisteren, assertiever te zijn en een grotere empathie aan de dag te leggen. De praatcirkels zijn gebaseerd op regels die door de groep gelegitimeerd worden en die het mogelijk maken om te luisteren en zich tegelijkertijd veilig te voelen. De deelnemers worden in een cirkel verzameld, zodat het gemakkelijker wordt om eenieders lichaamstaal te lezen. De animator bepaalt wie spreekt, en de deelnemers luisteren meestal actief. Indien de sociocratische aanpak wordt toegepast vindt er een « verduidelijkingsronde » plaats nadat een deelnemer iets gezegd heeft. Deze ronde stelt de groep in staat om precieze vragen te stellen. Dankzij deze vragen wordt iedereen beter begrepen en wordt het vermogen om actief te luisteren verfijnd. De sociocratie en de Prodas-methode impliceren eveneens een opschorting van de vergelijking tussen individuen, enerzijds, en het vellen van een oordeel, anderzijds. Ze zijn gebaseerd op essentiële begrippen van niet-gewelddadige communicatie, zoals « ik » gebruiken wanneer men het woord neemt. Iedereen wordt systematisch uitgenodigd om het woord te nemen. Zo wordt het voor iedereen, met inbegrip van diegenen die over het algemeen weinig zeggen tijdens een vergadering, gemakkelijker om zich uit te drukken. Elke deelnemer kan er echter ook voor kiezen om niets te zeggen.

1.2. *Het vermogen om met emoties om te gaan ontwikkelen*

De Prodas-methode maakt het mogelijk om gevoeliger te worden en rekening te houden met het gevoelsleven van de deelnemers. Ratio en emoties worden als aanvullend beschouwd. De manier waarop men emoties onder woorden brengt maakt het mogelijk om met deze emoties om te gaan.

Er worden ruimtes voorzien volgens de principes van de sociocratie, zodat elke vorm van frustratie kan worden uitgedrukt en, indien dat nodig is, door de groep kan worden behandeld. Zodra de vergadering begint, wordt de expressie van emoties bevorderd, door middel van een « openingsronde » die eenieder in staat stelt om mee te delen in welke emotionele toestand hij de groep vervoegt. In het kader van het collectief werk worden er regelmatig momenten voorzien voor de expressie van emoties. Indien het moeilijk is om dit te doen, maken bepaalde technieken (voorbeeld: de animator die verschillende keren « waarom ? » vraagt) het mogelijk om de deelnemers

te helpen om hun emotie op precieze wijze te omschrijven en die in verband te brengen met een specifieke, duidelijk bepaalde gebeurtenis. Op basis daarvan wordt de onderliggende behoefte gepreciseerd. Men is zich dus niet enkel bewust van de emotie, die onder woorden wordt gebracht, maar de emotie wordt ook in verband gebracht met onbevredigde behoeften. Zo wordt het mogelijk om hefbomen die bestemd zijn voor de betrokken deelnemer, de groep of de animator te gebruiken.

1.3. De cognitieve capaciteit om een dialoog aan te gaan en om over gevoelige onderwerpen na te denken, ontwikkelen

De deelnemers worden op de hoogte gebracht van het feit dat ze in de loop van de opleiding, parallel met het gezamenlijk opbouwen van kennis, het voorwerp zullen uitmaken van hun eigen ondervragingen en observaties, in het kader van een tijdelijke ruimte voor sociale experimenten. Voor deze werkmethode, die op een ervarings-gerichte pedagogie gebaseerd is, is eenieders instemming vereist, evenals, naast een duidelijke belangstelling voor het begrijpen van de mechanismen die het voorwerp van de opleiding uitmaken, een welwillende houding van alle deelnemers. Door middel van gerichte oefeningen, die met name uit het theater afkomstig zijn en die een beroep doen op het lichaamsgeheugen en de deconstructie van emoties, zal de groep zich bewust worden van zijn automatisen. Deze oefeningen maken het van meet af aan mogelijk om de intellectuele dimensie van het onderwerp te overstijgen en de nadruk te leggen op de emotionele aspecten ervan. Zo wordt het mogelijk om de maat te nemen van de moeilijkheden in het kader van het dagelijks beheer van de interpersoonlijke relaties.

De Prodas-methode moedigt ons aan om bewust te worden van onze eigen emoties en die van andere personen. Ze stimuleert ook de bewustwording van de gelijkwaardigheid en de onderlinge afhankelijkheid van individuen. De niet-gewelddadige communicatiemethodes die tijdens sociocratische vergaderingen worden gebruikt wijzigen de emotionele lading van de uitwisseling op aanzienlijke wijze. Aangezien men in het kader van deze methode getraind wordt om empathie aan de dag te leggen en actief te luisteren wordt zo een bijdrage geleverd tot het creëren van een vertrouwensklimaat en een groter wederzijds respect. De praktijk van de assertieve communicatie maakt deel uit van deze aanpak, en de communicatiemethodes die in een sociocratisch kader worden gebruikt maken het mogelijk om de agressiviteit te verminderen.

Elke deelnemer kan een problematiek die op hem betrekking heeft voorleggen aan de groep. Elke deelnemer zal mogelijke reacties of oplossingen suggereren : « Indien ik jou zou zijn, X, zou ik..... ». Het betrokken groepslid, eventueel door een andere deelnemer geholpen, zal dan een « actieplan » kunnen uitwerken dat eventueel voor goedkeuring aan de groep zal worden voorgelegd. Dit is het principe van de collectieve intelligentie, dat het mogelijk maakt om zich in de plaats van een andere persoon te stellen, problematische situaties vanuit zijn standpunt te bekijken en hem te helpen om het aantal mogelijke reacties uit te breiden. Een ander instrument voor collectieve analyse van de sociocratie bestaat uit het gezamenlijk bepalen van de remmen en de motoren die het mogelijk maken om van een initiële situatie, die als onbevredigend wordt beschouwd, naar een ideale situatie, die op voorhand bedacht werd door de groep, over te gaan. De sociocratie omvat eveneens instrumenten voor conflictbeheer die gebaseerd zijn op de niet-stigmatiserende expressie van de emoties van de betrokken personen.

1.4. Een gevoel van solidariteit en sereniteit in de scholen bevorderen

De Prodas-methode maakt het mogelijk om een gevoel van veiligheid te creëren, door de capaciteit om zich uit te drukken (respect voor zichzelf en zijn behoeften) en te luisteren (respect voor anderen) te ontwikkelen. De methode versterkt het zelfvertrouwen van de deelnemers door hen te helpen om een onderscheid te maken tussen « zijn » en « hebben » : een persoon die aan de praatgroepen in het kader van de Prodas-methode deelneemt zal leren om van een discours van het type « ik ben slecht in ... » over te gaan naar een ander discours, van het type « ik kan competenties verwerven op het gebied van... ».

De « stemming zonder kandidaat » is een zeer krachtig instrument van de sociocratie. Dit instrument bevordert de positieve versterking voor alle kandidaten. De animator kent een functie toe aan een lid van de groep, voor de goede werking van de groep, of bij wijze van reactie op een specifiek probleem dat door een van de deelnemers werd vermeld. Het kan bijvoorbeeld gaan om de rol van secretaris of assistent voor een lid van de groep die zich met een specifieke problematiek wil bezighouden, of van woordvoerder van de groep. Elke deelnemer kiest een andere deelnemer en rechtvaardigt vervolgens zijn keuze door zich rechtstreeks tot de betrokken persoon te wenden: « Ik heb voor jou gestemd, X, omdat ik denk dat je... ». Voor de formulering wordt « je » gebruikt en worden enkel positieve elementen vermeld. Elke vergelijking met andere leden van de groep wordt vermeden. Deze positieve versterking heeft een onmiddellijk effect op het zelfvertrouwen van de deelnemers, maar ook op de solidariteit in de groep.

De instrumenten van de sociocratie en de Prodas-methode verleggen de plaats van het debat. In plaats van opinies op min of meer spontane wijze uit te wisselen, integreren de leden van de groep elke opinie die tijdens de discussierondes geuit werd : het debat vindt dan « in het hoofd » van elke deelnemer plaats, zodat de standpunten van alle deelnemers kunnen evolueren. Zeer regelmatige feedback voor de groep bevordert de expressie van negatieve emoties en maakt het mogelijk om met deze emoties om te gaan.

2. Specifieke doelstellingen

2.1. Opleiding van onderwijzers van minimum twee scholen (ongeveer 60 personen) met betrekking tot praatcirkeltechnieken.

De onderwijzers zullen in groepen van 15 personen worden ingewijd in de technieken van de sociocratie, de instrumenten van collectieve intelligentie en de Prodas-methode. Deze opleiding zal actief en participatief zijn. Zodra de basisprincipes van de methode zullen zijn vastgesteld zullen de leden van elke groep regelmatig uitgenodigd worden om zelf bepaalde oefeningen te animeren. De groep zal al vrij snel kunnen werken op basis van gevallen die de deelnemers meegemaakt hebben. Na een aantal sessies die tot doel hebben de deelnemers in te wijden in de basismechanismen van de collectieve intelligentie en de Prodas-methode zullen de activiteiten van de deelnemers kunnen worden opgevolgd. Tegelijkertijd zal hun praktijk verder kunnen worden verankerd, aangezien de opvolgingsvergaderingen volgens de principes van de praatcirkels zullen verlopen.

Om de basis van de methodes te verwerven zijn twee sessie van een dag, per subgroep van maximum 15 personen, noodzakelijk.

Belangrijkste instrumenten die in het kader van de collectieve intelligentie en de sociocratie worden voorgesteld:

Openingsronde ; Bepaling van de regels ; Ronde met betrekking tot spanningen/ergernissen ; Verduidelijkingsronde ; Bezwarenronde ; Differentiatie tussen « constructief » nee en « obstructief » nee; Stemming zonder kandidaat ; Zichzelf beoordelen ; « In jouw plaats zou ik » ; Chaordisch proces ; Het begrip « instemming » ; Remmen en versnellers om van een initiële situatie naar een ideale situatie over te gaan ; Afsluitende ronde.

De Prodas-methode zal eveneens worden voorgesteld en de verschillende gebruikte technieken zullen in de praktijk worden gebracht door de groep.

2.2. Regelmatige methodologische begeleiding van de deelnemende scholen gedurende een periode van minimum een jaar, met intervisiegroep.

De opvolgingsvergaderingen zullen op socratische wijze of volgens de Prodas-methode verlopen, waardoor de beheersing van de instrumenten nog dieper zal worden verankerd. De deelnemers zullen worden uitgenodigd om situaties die ze meegemaakt hebben met de groep te delen, om van de collectieve intelligentie te profiteren en de praktijken zo te verbeteren. Actieplannen zullen worden verwezenlijkt of zullen vervolgens kunnen worden uitgevoerd. De resultaten van de concretisering van deze actieplannen zullen tijdens de volgende vergaderingen worden besproken. De opleidingssessies zullen worden gevolgd door begeleidingssessies, naarmate de deelnemers zich vertrouwd zullen maken met de instrumenten en ze samen met hun leerlingen zullen gebruiken. Aan deze opvolgingssessies zullen eveneens groepen van maximum 15 personen deelnemen.

Doelgroep:

- Onderwijzers van het schoolmilieu.

Doelstelling(en):

- De empathie en de luisterbereidheid bij de onderwijzers en de leerlingen ontwikkelen;
- Het vermogen om met emoties om te gaan ontwikkelen;
- De cognitieve capaciteit om een dialoog aan te gaan en om over gevoelige onderwerpen na te denken, ontwikkelen;
- Een gevoel van solidariteit en sereniteit in de scholen bevorderen.

Partner(s):

Emilie Brébant

Beoordeling:

Na afloop van de periode voor de implementatie en de opvolging van de methode zal een finale beoordeling worden uitgevoerd, in de vorm van kwalitatieve vragenlijsten (voor en na de test).

Budget bij benadering:

Zie contactpersoon voor meer informatie.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

Het project wordt momenteel verwezenlijkt. Zodra het beëindigd is zal het finaal verslag van het project een synthese van de moeilijkheden waarmee men geconfronteerd werd bevatten. Zo zal er een balans kunnen worden opgemaakt van de verwezenlijkingen, met het oog op de oorspronkelijke doelstellingen.

Opleiding « Lutte contre la polarisation » bestemd voor de sociale bemiddelaars

Gemeente: Brussel-Stad

Instellingen: Vzw Bravvo (Cel Ereraad); Preventiedienst Brussel-Stad

Gewest: Brussels-Hoofdstedelijk

Domein: Opleiding voor professionals en eerstelijnsintervenanten

Preventie: Secundair

Contactpersonen: Hadelin.Feront@brucity.be ; Violeta.Esteban@brucity.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

De vzw « BRAVVO » is een structuur die voortdurend aangepast wordt, volgens de evolutie van de wijken en de prioriteiten van de subsidiërende overheden en hun groeiende belangstelling voor preventie initiatieven.

De Cel PRE-RAD, die deel uitmaakt van de algemene coördinatie van de vzw BRAVVO, biedt steun aan jongeren, hun familie en aan Brusselse verenigingen. De cel stelt beschermings- en steunmaatregelen voor in de strijd tegen organisaties die haat prediken en aansporen tot geweld.

Het dispositief voor de preventie van gewelddadige radicalisering heeft dus twee hoofddoelstellingen:

- 1) Het beheer van de risico's in verband met geradicaliseerde individuen of individuen die radicaliseren;
- 2) De preventie, op middellange en lange termijn, in de geviseerde wijken.

Om deze doelstellingen te verwezenlijken wordt het dispositief op drie niveaus ingezet:

- Primaire preventie (informatie en sensibilisering);
- Secundaire preventie (opleiding van de eerstelijnsactoren en ontwikkeling van projecten of activiteiten die tot doel hebben bepaalde groepen weerbaarder te maken);
- Tertiaire preventie (begeleiding van de individuen en hun naasten).

De Cel Pre-Rad wil de sociale bemiddelaars in het kader van secundaire preventie ondersteunen, met name door opleidingen en instrumenten ter beschikking te stellen voor de strijd tegen polarisatie in wijken en het terugplooiën in de eigen gemeenschap tegen te gaan. Op die manier wil men weerbaarheid tegen gewelddadige radicalisering in wijken te versterken.

Filosofie van het project:

Dit opleidings-en begeleidingsparcours heeft tot doel deelnemers te helpen om de perceptie die ze van zichzelf en van hun publiek hebben beter te begrijpen. Dit geldt ook voor de rollen die ze spelen en de band die ze met zichzelf en anderen, in het kader van hun functies en daarbuiten, creëren.

Op die manier helpt het parcours om aan de persoonlijke ervaring en de weerbaarheid te werken, om polariserende discoursen te neutraliseren en om situaties waarin er sprake is van personen die zich terugplooien op de eigen gemeenschap en polarisatie beter aan te kunnen pakken. Dit werk past dus in het kader van een versterking van de capaciteiten van de animatoren om radicalisering te voorkomen en de weerbaarheid en burgerlijke capaciteiten van hun publiek te versterken.

Beschrijving van het project:

De Vzw « IAHV » biedt aan de sociale bemiddelaars een Self Management-programma aan, om aan hun zelfbeeld en hun beperkingen te werken en om hun persoonlijke weerbaarheid, hun gevoel van eigenwaarde en hun objectiviteit te versterken.

Er wordt de voorkeur gegeven aan individuele coaching, in plaats van een groepsaankpak.

Het groepsprogramma kan in 12 uur, gespreid over 2 à 4 opeenvolgende dagen (minimum 2,5 uur per workshop), gegeven worden. De workshops kunnen op een dag gecumuleerd worden, bijvoorbeeld: dag 1 - 3 uur; dag - 2 6 uur; dag 3 - 3 uur of 4 x 3 uur.

Het Self Management-programma bestaat uit verschillende elementen, zoals:

- Een inleiding in de dynamiek van de geest, onze zeven zijsniveaus en de kracht van de adem;
- Grondige ademhalingsoefeningen, om verlost te worden van spanning en stress;
- Grondige ontspanning, om de geest te kalmeren;
- Interactieve processen die helpen om het hoofd te bieden aan moeilijke situaties en personen, om de persoonlijke en interpersoonlijke betrekkingen te verbeteren;
- Oefeningen met betrekking tot introspectie, bewustwording en mindfulness;
- Een « home practice » techniek om de positieve gevolgen van het programma te behouden en mentale hygiëne in het dagelijkse leven te integreren

Positieve gevolgen van het programma:

- Begrip van de dynamiek van de geest, de tendensen, emotionele en fysieke bewustwording;
- Algemene verbetering van het gevoel van innerlijk welzijn;
- Betere beheersing van de reflectie-, gedrags- en emotieschema's;
- Verhoogde intuïtie en creativiteit ;
- Verbetering van de helderheid van geest en van de concentratie;
- Beter kunnen omgaan met moeilijke situaties of personen;
- Betere persoonlijke en professionele prestaties;
- Minder slapeloosheid, gejaagdheid, angst en depressie;
- Lagere cortisolwaarde (stresshormoon), versterking van de stressbestendigheid en grotere capaciteit om in moeilijke omstandigheden te werken;
- Men kan gemakkelijker afstand nemen;
- « Handelen » in plaats van « reageren », beter omgaan met provocaties.

Opleiding

De opleiding zal zeven dagen duren (4 opleidingsdagen + 3 opvolgingsdagen). Per workshop wordt 2,5 uur voorzien. De uiteindelijke planning zal in overleg met het jongerencentrum opgesteld worden.

Naast de opleidingsdagen : een voorbereidende vergadering met de Cel Pre-Rad ; een vergadering gedurende dewelke het dispositief aan de bemiddelingsverantwoordelijken wordt voorgesteld ; een evaluatievergadering met de bemiddelingsverantwoordelijken en de dienstverantwoordelijke van de cel Pre-Rad.

Doelgroep:

De sociale bemiddelaars van Bravvo.

Doelstelling(en):

- De polarisatiedynamiek in de wijken voorkomen en/of neutraliseren ;
- De capaciteit van de teams om dit soort dynamiek het hoofd te bieden versterken.

Partner(s):

IAHV (Association internationale pour les valeurs humaines).

Beoordeling:

Opvolging : om ervoor te zorgen dat de positieve gevolgen van het programma niet verloren gaan worden 3 opvolgingen van 2 uur met de groep, gedurende in totaal zes weken, voorzien. Zo zal een ruimte worden gecreëerd voor het delen van persoonlijke bespiegelingen, de positieve invloed op de dagelijkse praktijk, een herinnering van de technieken die samen geleerd werden en bijkomende coaching, indien dat nodig is. IAHV verbindt zich ertoe om op het einde van de opleiding een activiteitenverslag op te stellen, om de impact van de tussenkomst te evalueren.

Budget bij benadering:

Zie contactpersoon voor meer informatie.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

Het project wordt momenteel verwezenlijkt. Zodra het beëindigd is zal het finaal verslag van het project een synthese van de moeilijkheden waarmee men geconfronteerd werd, bevatten. Zo zal er een balans kunnen worden opgemaakt van de verwezenlijkingen, met het oog op de oorspronkelijke doelstellingen.

Project "Toute Voile Dehors"

Gemeente: Brussel-Stad

Instellingen: Vzw Bravvo (Cel Pre-Rad) ; Preventiedienst Brussel-Stad

Gewest: Brussels-Hoofdstedelijk

Domein: Pedagogisch-educatieve projecten/tools

Preventie: Secundair

Contactpersonen: Hadelin.Feront@brucity.be ; Violeta.Esteban@brucity.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

De vzw « BRAVVO » is een structuur die voortdurend aangepast wordt, volgens de evolutie van de wijken en de prioriteit- en van de subsidiërende overheden en hun groeiende belangstelling voor preventie initiatieven.

De Cel PRE-RAD, die deel uitmaakt van de algemene coördinatie van de vzw BRAVVO, biedt steun aan jongeren, hun familie en aan Brusselse verenigingen. De cel stelt beschermings- en steunmaatregelen voor in de strijd tegen organisaties die haat prediken en aansporen tot geweld.

Het dispositief voor de preventie van gewelddadige radicalisering heeft dus twee hoofddoelstellingen:

1. Het beheer van de risico's in verband met geradicaliseerde individuen of individuen die radicaliseren ;
2. De preventie, op middellange en lange termijn, in de geviseerde wijken.

Om deze doelstellingen te verwezenlijken wordt het dispositief op drie niveaus ingezet:

- Primaire preventie (informatie en sensibilisering);
- Secundaire preventie (opleiding van de eerstelijnsactoren en ontwikkeling van projecten of activiteiten die tot doel hebben bepaalde groepen weerbaarder te maken);
- Tertiaire preventie (begeleiding van de individuen en hun naasten).

Filosofie van het project:

In zijn werkgebied van secundaire en tertiaire preventie wil Bravvo een programma ontwikkelen waarmee de kwetsbare jongeren en/of vroegtijdige schoolverlaters uit hun context en gewoonten kunnen worden gehaald, door een leertraject zeevaart dat zal uitmonden in een reis als bemanning aan boord van een zeilschip.

De zeevaart is een sport die theoretische en praktische kennis vereist alsook organisatorische en menselijke vaardigheden. Dankzij individuele inspanningen en inspanningen in teamverband, het respecteren van de regels en het rekening houden met de gevaren van de zee, verleggen de deelnemers hun grenzen, verruimen ze hun horizon en verwerven ze een grotere mate van autonomie, namelijk de vaardigheid om op alle zeeën ter wereld te varen.

Beschrijving van het project:

Het gaat er in eerste instantie om uit het kader van het stadsleven te treden om nieuwe einders te ontdekken, een andere cultuur, een eilandwereld die van het continent is afgesneden. Door een week lang in een gesloten wereldje te leven, zullen de deelnemers blij moeten geven van empathie en wellevendheid, respect voor iedereen en wederzijdse hulp. Alle of bijna alle taken zijn collectief en iedereen doet bij beurtrol het zijne, voor het goede verloop van het verblijf. De zee, en a fortiori de oceaan, is een rigide omgeving die een bepaalde discipline en een goede verstandhouding onder de bemanningsleden vereist, zowel in de haven als buitengaats. Wij weten uit ervaring dat iedereen, in een dergelijke situatie geplaatst, zeer verschillend reageert. Maar wij proberen bij iedereen motivatie en enthousiasme te wekken om van hen bemanningsleden te maken die naam waardig, die in staat zijn basiswerkzaamheden aan boord van een zeilschip uit te voeren, en, waarom niet, toekomstige skippers binnen onze Vereniging en die van onze partners. Een opening naar andere perspectieven mogelijkheden lijkt ons een verdienstelijke weg voor het doorbreken van het isolement en een logica die ertoe strekt individuen in een impasse op te sluiten.

Stappen / Acties:

1. Een technisch opleidingscircuit in Brussel;
2. Een voorbereiding op de reis op basis van de geografie, lokale cultuur, maritieme geschiedenis van het bezochte land.
3. Een reis van een week aan boord van een zeilboot in Europa waarbij de deelnemers ter beschikking worden gesteld als bemanningsleden.

Programma van het verblijf

Vorbereidend stadium

Een dag voor de voorstelling van het project aan de groep van betrokken jongeren: samen met jongeren werken aan de thema's en disciplines die op zee zullen worden uitgediept. Namelijk de basisbeginselen van de veiligheid op zee en het functioneren van een zeilboot, maar ook andere aspecten (sensibilisering in verband met de zeebodems, visvangst, diverse navigatietechnieken, geschiedenis, geografie, observatie van walvisachtigen, enz.).

Stadium van de reis

Een week in Gran Canaria met overvaart heen-en-terug naar Fuerteventura. Deze week draait rond de overtocht die de groep van het ene eiland naar een ander zal brengen en dan weer terug.

Deze overtocht is afhankelijk van de bekwaamheden die de groep zal hebben verworven in de voorafgaande dagen, en van de weersomstandigheden uiteraard. Als bijlage worden activiteiten voorgesteld, maar de zeevaart inter-eilanden is hier de kern van het project.

- **Zaterdag:** Aankomst in Las Palmas de Gran Canaria, kennismaken met de boot en praktische organisatie van het leven aan boord. Verdeling van de rollen en de taken voor de week. Collectieve cursussen, inslaan van de basisbevoorrading. Ontdekken van de haven, observatie van de verschillende boten. Organisatie van de eerste maaltijd aan boord.
- **Zondag:** Technische ronde van de boot, veiligheidsprocedures, uitleg over de havenmaneuvers, de belangrijkste knopen, korte cursus over het besturen van de zeilboot. Bij gunstig weer, eerste zeereis, debriefing (zeeziekte, manoeuvres, gedrag van iedereen op zee). Bij gunstig weer, excursie in de stad, naar het huis van Christoffel Columbus.
- **Maandag:** Herhaling van de veiligheidsmaneuvers, havenmaneuvers, cartografische activiteit (geografie-geschiedenis-wat vandaag). Varen en in de praktijk brengen van de cartografie. Varen: iedereen staat eens aan het roer, manoeuvre van het hijsen van het zeil, het overstag gaan. Debriefing.
- **Dinsdag:** Varen naar Fuerteventura, haven van Moro Jable.
- **Woensdag:** Opruimen van de boot, vervolgens wandeling in de omgeving van de haven of, bij gunstig weer, voor anker gaan naast Moro Jable.
- **Donderdag:** Terugvaart naar Gran Canaria.
- **Vrijdag:** Opruimen van de boot, vervolgens excursie, naar keuze, in de bergen of in de stad, of laatste tocht op zee als daar interesse voor is en de omstandigheden gunstig zijn.

Doelgroep:

Het programma moet twee groepen van jongeren tussen 16 en 18 of tussen 19 en 26 jaar kunnen opvangen, plus twee opvoeders van Bravvo. De prioritaire doelgroep zijn de jongeren die:

- op zoek zijn naar hun identiteit/niet genoeg houvast hebben/houvast zoeken ;
- schoolverlater zijn en/of met de justitie in aanraking gekomen zijn ;
- gevoelens van frustratie/woede/haat aan de dag leggen ;
- een polariserend discours hebben.

Doelstelling(en):

- Jongeren die vroegtijdig de school verlaten (hebben) confronteren met een ondervinding en een omgeving die ver verwijderd is van hun dagelijks leven;
- Op ludieke en responsabiliserende wijze kennis laten maken met de zeevaart;
- Bijdragen tot het creëren van een teamgeest en interesse voor de anderen bij de deelnemers.

Partner(s):

Chicon Pleine Mer Vzw

Beoordeling:

Verscheidene instrumenten en evaluatiemomenten zijn ingesteld om de efficiëntie van het project te evalueren:

- Het evaluatielogboek ter beschikking gesteld van de opvoeders en de werknemers van de VZW aan boord, bevat de verschillende kernpunten voor de analyse van het project in verband met de strategische doelstellingen, dat naarmate de reis vordert moet worden ingevuld. Het biedt het voordeel dat de lijst van de sleutelmateriaal wordt gepresenteerd vanuit het oogpunt van de impact van het project:

- **Beoordeling van de opleiding:** knowhow, interesse en openheid voor nieuwe onderwerpen.
- **Algemene houding:** openheid, frustratie, motivatie, wellevendheid, zelfvertrouwen.
- **Groepsdynamiek:** dialoog, conflicten, incidenten.
- **Verhouding tot de norm:** respect voor de leiding, kritiek op het gezag.
- **Betrokkenheid:** verantwoordelijkheidszin, proactief optreden van de jongeren, participatie.
- **Rolverdeling onder partners.**
- **Moeilijke punten.**

- Het omstandig en volledig evaluatieverslag van de dienstverlener in verband met deze criteria.
 - Collectieve semigestructureerde gesprekken met de jongeren, ex ante en ex post vanuit een voorafgaand « scenario », op een dergelijke wijze dat de groepsdynamiek, het verslag aan de overheid, de ontvankelijkheid en de verwachtingen tegenover het project kwalitatief worden geïdentificeerd.

Budget bij benadering:

Zie contactpersoon voor meer informatie.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

- Gebrek aan voorbereiding en overhaast vertrek van sommige jongeren. Een initiatieweekend zou de jongeren in staat hebben gesteld zich meer te concentreren op de ervaring op zich, en minder op de technische aspecten. Deze kritiek heeft echter nuancering, de nadruk werd gelegd op het verrassingselement bij de jongeren, door namelijk niet op de reis voorbereid te zijn, en op de technische aspecten op zee. De nagestreefde verandering van omgeving was voor de jongeren dus totaal, hetgeen voordelen bood op het niveau van hun aanpassingsvermogen en weerstandsvermogen, in een informeel kader, gunstiger misschien voor het ontwikkelen van ieders capaciteiten dan een meer formeel uitgewerkt voorbereidend kader.
- Een van de groepen telde uiteindelijk 3 jongeren in plaats van 4 omdat iemand zich op het laatste ogenblik terugtrok.

Supralokale ontmoetingen met als thema "Preventie van de gewelddadige radicalisering : uitwisseling van goede praktijken"

Gemeente: Charleroi

Instellingen: Directie Preventie en Veiligheid van de stad Charleroi ; Dienst Interne Evolutie en Onderzoek

Provincie: Henegouwen

Domein: Opleiding voor professionals en eerstelijnsintervenanten

Preventie: Secundair

Contactpersoon: radicalisme@charleroi.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Impulsbeleid van de FOD Binnenlandse Zaken, IMPULS II.

Filosofie van het project:

Het bestaande netwerk versterken, uitwisseling over de situatie en de noden in de steden maar ook over de opgestarte of ondernomen acties ter preventie van de radicalisering.

Beschrijving van het project:

De voormiddag werd als volgt georganiseerd: een uiteenzetting die de basis vormt voor de daaropvolgende bespreking in de workshop, brainstorming en uitwerking van actiepunten (zie bijlage).

Doelgroep:

Eerst steden van de provincie Henegouwen, vervolgens "beroepsmensen inzake radicalisering".

Doelstelling(en):

- Het netwerk uitbreiden en de dynamiek ervan ontwikkelen;
- De stand van zaken opmaken met betrekking tot drie thema's in verband met gewelddadige radicalisering: sociale netwerken, beroepsgeheim en praatgroep;
- Uitwisselingen op basis van de voorgestelde thema's;
- Uitwerking van denkpunten, kort overzicht van nieuwe acties.

Partner(s):

Genodigden: steden/provincie Henegouwen, referentiepersonen radicalisme, verenigingen van Charleroi, FOD Binnenlandse Zaken, OCAD, Mobile Team, ADIV, VSSE, Federatie Wallonië-Brussel (CAPREV-CREA-Onderwijs), Waals Gewest, OCMW, CPMS, "Centre Régional d'Intégration de Charleroi", FEDASIL, IPPJ, justitiehuis, SAJ, ORS "Espace Libre", Politie, gevangenis, ULg, UNamur, UNIA, enz.

Budget bij benadering :

€ 4.500

Ondervond(en) moeilijk(heden):

Verspreiding van de uitnodiging: ervoor zorgen dat iedereen die geïnteresseerd is in het initiatief, op de hoogte gehouden wordt dat dit initiatief genomen wordt.

Studiedag « Preventie van gewelddadige radicalisering op het lokaal niveau »

Gemeente: Charleroi

Instellingen: Directie Preventie en Veiligheid van de stad Charleroi ; Het Centrum voor Hulp aan Slachtoffers van de stad Charleroi

Provincie: Henegouwen

Domein: Opleiding voor professionals en eerstelijnsintervenanten

Preventie: Secundair

Contactpersoon: radicalisme@charleroi.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Impulsbeleid van de FOD Binnenlandse Zaken, IMPULS II.

Filosofie van het project:

Introductie van theoretische en praktische begrippen in het kader van de preventieve aanpak van radicaliseringsprocessen.

Beschrijving van het project:

Organisatie van een sensibiliseringsdag voor eerstelijnsintervenanten en professionals op 22 september 2016. Tijdens deze dag werden verschillende theoretische en praktische aspecten besproken (zie bijgevoegd programma).

Doelgroep:

Professionals en eerstelijnsintervenanten die rechtstreeks of onrechtstreeks betrokken zijn bij de thematiek van de preventie van radicalisering.

Doelstelling(en):

- De thematiek door middel van verschillende theoretische benaderingen introduceren;
- Voorzien in het distribueren van een preventieve aanpak inzake radicalisering voor professionals die een dergelijke bijscholing in het kader van hun job zouden wensen;
- Voorstelling van concrete initiatieven die op verschillende bevoegdheidsniveaus zijn genomen;
- Uitwisselingen op basis van de voorgestelde thema's;
- Uitwerking van denkpistes, kort overzicht van nieuwe acties.

Partner(s):

Stad Charleroi ; FOD Binnenlandse Zaken.

Beoordeling:

De voormiddag was bijzonder interessant en leerrijk voor professionals die voor het eerst kennis maakten met het fenomeen. De organisatoren hebben hun uiterste best gedaan en slaagden erin om een breed forum aan intervenanten voor te stellen. De ontvangen reacties waren zeer positief. Men wilde meer te weten komen over een complex fenomeen dat zowel verrassend als verwarrend kan zijn. Tijdens deze dag werden er eveneens contacten gelegd en werd er volop genetwerkt, wat onontbeerlijk is voor deze preventieve aanpak.

Budget bij benadering:

€ 7.000

Lokaal advies:

Een kennismaking met het fenomeen stond centraal. Hiertoe werd nieuwe informatie verstrekt aan professionals. Het doel van de dag werd bereikt: een publiek van professionals werd gesensibiliseerd door middel van complementaire uiteenzettingen. De nodige uitleg werd verschaft en/of nuttige ervaringen werden gedeeld. Deze sensibilisering heeft de weg vrijgemaakt voor de preventieve aanpak van een fenomeen waarvoor al andere acties werden georganiseerd (folder, oproep voor projecten, supralokale ontmoetingen, opleiding).

Praatgroepen

Gemeenten: Gemeenten van de regio Mons-Borinage

Instelling: PAVEE (Plateforme Agir pour un Vivre Ensemble Egalitaire)

Provincie: Henegouwen

Domein: Pedagogisch-educatieve projecten/tools

Preventie: Secundair

Contactpersoon: mohammed.zentar@colfontaine.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Zie algemene voorstelling van PAVEE (cfr fiche project PAVEE).

In het kader van dit subproject willen we door creatie van praatgroepen een behoefte meting uitvoeren bij onze doelgroep om problemen te identificeren met betrekking tot het samen-leven. Vanuit gedeelde ervaringen in deze praatgroepen willen we onze reflecties verrijken om te komen tot acties die bottom up georganiseerd worden.

Filosofie van het project:

Zie algemene voorstelling van PAVEE (cfr fiche ontwerp PAVEE).

De uitwisselingsmomenten vormen niet alleen de basis voor onze acties en reflecties, maar bieden ook de gelegenheid voor sensibilisering voor de complexiteit van het samen-leven in onze hypermoderne samenleving. Binnen een niet-oordelende context en een open visie wordt getracht de sociale banden weer aan te knopen van achtergestelde bevolkingsgroepen met de samenleving. Het doel is hen opnieuw een positief gevoel te geven dat ze deel uit maken van onze samenleving.

Beschrijving van het project:

Beschrijving van een standaard sessie :

1. Inleiding (5')
2. Cultionary (30') (spel rond bestrijding van stereotypes en vooroordelen)

Thema's die aan bod komen: beelden, stereotypes en vooroordelen.

Doelstellingen:

- Werken aan de bestrijding van stereotypes en vooroordelen door analyse.
- Begrijpen hoe stereotypes werken.
- Creativiteit en spontane ideeën bij de groep tot stand brengen.

Verloop:

1. Groepsvorming van 4-5 deelnemers/-sters.
2. Elke groep neemt pen en papier en zit apart van de andere groepen.
3. Elk lid van een groep wordt opgeroepen met overhandiging van een woord (huis, bloem, Belg, moslim, homo seksueel, vreemdeling, discriminatie, etc.).
4. De opgeroepen persoon keert met het woord terug naar zijn groep met de opdracht het woord weer te geven in een tekening, dit terwijl de overige leden van de groep trachten te raden waarover de tekening gaat. Regels zijn dat er geen cijfers, woorden mogen worden opgeschreven. De tekenaar mag ook niet praten tenzij om te bevestigen dat het gerade woord de juiste is.
5. De rest van de groep dient oplossingen voor te stellen en mag geen vragen stellen.
6. Eenmaal alle antwoorden gevonden zijn, wordt aan de tekenaar van elke groep gevraagd het woord onder zijn/haar tekening te schrijven, ongeacht of de tekening afgewerkt is kunnen worden.
7. Vervolgens wordt aan de teams gevraagd een andere tekenaar te kiezen. Dit tot elke persoon van het team minstens één keer aan de beurt is gekomen.
8. Op het einde van het spel wordt aan de teams gevraagd hun tekeningen op te hangen voor bespreking van de geassocieerde interpretaties van de woorden.

Verslaggeving & uitwisseling:

- Leek de activiteit u gemakkelijk of moeilijk? Waarom?
- Komen deze beelden overeen met de realiteit?
- Waarom heeft u deze beelden gekozen om de woorden te illustreren?
- Zijn de beelden positief of negatief?
- Wat zouden de gevolgen voor onze relaties met de betrokken personen kunnen zijn?
- Wat is een stereotype voor u?
- Wat is de oorsprong van stereotypes?
- Wat is het verband tussen stereotypes, vooroordelen en discriminatie?

3. Onderzoekscirkel (60')

A. Werken rond een woord

- Noteer het thema ("samenleven") in het midden van een groot blad dat op de tafel ligt (men moet zich rond het blad kunnen verplaatsen).
- Elke persoon neemt een markeerstift in een bepaalde kleur (naar keuze) om 3 woorden op te

schrijven in verband met het thema (tijd: 40 sec. tot 1 min.).

- Elke persoon schuift door naar rechts, zodat hij/zij vóór de woorden van zijn/haar buur komt te staan. Men mag van kleur veranderen en de woorden van aantekeningen voorzien, verbanden leggen, er commentaar op geven, maar nooit censureren (tijd: 40 sec. tot 1 min).
- Elke persoon draait meerdere keren rond de tafel totdat hij/zij opnieuw op zijn/haar oorspronkelijke plaats terechtkomt.
- Neem de tijd om de interventies van de anderen te lezen.
- Kies 2 of 3 woorden en noteer deze op een ander blad, dat zichtbaar is voor iedereen.
- Kijk of er een woord méér terugkomt dan de andere woorden en zet dit woord in de kijker.

B. Filosofische bespreking

Het woord wordt vervolgens besproken tussen alle deelnemers/-sters.

De bespreking heeft een filosofisch doel, de bedoeling is om:

- In vraag te stellen wat vanzelfsprekend is;
- Na te denken over het mens-zijn;
- Het bewijzen en rechtvaardigen van veronderstelde waarheden;
- Een methodologisch onderzoek te voeren met als doel tot een antwoord of oplossing te komen;
- De inspanning te doen om het gevonden antwoord te rechtvaardigen.

4. Illustratie van het woord (45')

Elke letter van het gekozen woord wordt toegewezen aan een deelnemer/-ster. Hij/zij illustreert de letter met een tekening, een collage, enz. De bedoeling is om minstens één tijdens de bespreking gehoord idee op te nemen in de tekening.

Wanneer de deelnemers/-sters klaar zijn met het illustreren van hun letter, geeft elke persoon een korte uitleg aan de groep. Het woord wordt vervolgens opnieuw samengesteld met de illustraties van elke persoon.

Doelgroep:

De praatgroepen staan open voor iedereen: kinderen, adolescenten, volwassenen.

Doelstelling(en):

- Deelnemers bewustmaken van hun perceptie over hun plaats in de samenleving;
- Vragen stellen over het samen-leven (wat betekent samenleven?);
- Het verband leggen tussen de percepties en de door de PAVEE georganiseerde denkoefeningen.

Partner(s):

De partners van het platform en op vraag van elke andere instelling.

Beoordeling:

De evaluatiemethode dient nog bepaald te worden. Idealiter zou er gedacht worden aan het bezorgen van een evaluatieformulier aan de deelnemers/-sters. De animatoren nemen nadien ook de tijd om na te denken over de denkoefening van het publiek, maar ook om de voorziening en het kader te verbeteren in het geval van animaties die niet gewerkt hebben (gebrek aan inhoud, deelname, motivatie, etc.).

Budget bij benadering :

Indien de workshops toenemen, zou er een budget bepaald moeten worden voor de aankoop van materieel. Er werden tijdens interventies bij kinderen van 8 tot 12 jaar echter al wel boeken aangekocht voor verdeling.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

De vorming van groepen om de workshops voor te stellen.

Lokaal advies:

Verschillende lokale partners hebben hun interesse getoond en een vraag ingediend voor opvoering van animaties voor diverse groepen. Momenteel worden de volgende sessies geprogrammeerd.

Opleidingscyclus

Gemeenten: Gemeenten van de regio Mons-Borinage

Instelling: PAVEE (Plateforme Agir pour un Vivre Ensemble Egalitaire)

Provincie: Henegouwen

Domein: Opleiding voor professionals en eerstelijnsintervenanten

Preventie: Secundair

Contactpersoon: mohammed.zentar@colfontaine.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Aan de basis ligt de vaststelling dat professionals en eerstelijnswerkers op het terrein uit het verenigingsleven (buurthuizen, jeugthuizen, etc.), reeds verschillende jaren veranderingen opmerken in het gedrag van bepaalde jongeren, die nochtans vertrouwd zijn met de diensten, soms vanaf zeer jonge leeftijd.

Daarenboven is het publiek debat verhard door verhitte discussies in de sociale media vanwege de gewelddadige feiten die gepleegd worden in naam van de islam. Deze heersende context maakt het moeilijk om een sereen klimaat te creëren.

De sociale werkers van het team voelen zich machteloos en overstelpt door de omvang van de problematiek. Zij kampen met een handelingsverlegenheid in de omgang met jongeren rond de thematiek van gewelddadige radicalisering.

Filosofie van het project:

De gevoerde reflecties en acties hebben tot doel de stigmatiseringen en discriminaties aan te pakken vertrekkend vanuit de ervaringen op het terrein. Dit door het vermijden van een conflictmodel en een securitaire aanpak.

In het kader van dit subproject wordt beoogd aan professionals en eerstelijnswerkers tools aan te reiken voor omgang met interculturaliteit en bevordering van het samen-leven. Door het aanbieden aan de groep opleiders binnen PAVEE van een theoretische en praktische vorming wordt de expertise versterkt in de ontwikkeling van adequate tools voor lokale implementatie.

Beschrijving van het project:

Het platform organiseerde in 2016-2017 en actueel nog steeds vormingen voor lokale actoren in de socioculturele sector. Ook in de toekomst zullen vormingen worden georganiseerd. De sociale werkers die vormingen krijgen behoren ofwel bij de partners van PAVEE of bij een lokaal partnerschap. De vormingen worden georganiseerd op basis van de noden en verwachtingen.

- In 2016, organisatie van een eerste module van 3 opleidingsdagen, voor 15 eerstelijns werkers. Tijdens deze opleidingsdagen werden de volgende thema's behandeld: de fenomenen racisme, islamofobie en antisemitisme, bestrijding van stereotypevorming, vooroordelen, discriminaties en versterking van transculturele competenties.
- In 2017, organisatie van een tweede module van 3 opleidingsdagen, naar aanleiding van de feedback van de eerste module, voor 15 eerstelijns werkers (in mei en juni 2017). Tijdens deze opleidingsdagen werden de volgende thema's behandeld: actuele uitdagingen van de islam, de plaats van secularisme in de hedendaagse samenleving, sociaal-cultureel werk met immigranten en hun nakomelingen binnen de actuele context.
- Gepland tegen eind 2017/begin 2018, herprogrammatie van de eerste opleidingsmodule, aangepast na feedback van de eerste editie van 2016.

Doelgroep:

Sociale werkers die voornamelijk behoren tot de lokale partner of van het platform.

Doelstelling(en):

Inzicht verkrijgen in het proces van gewelddadige radicalisering en deze voorkomen door bestrijding van discriminaties en het bevorderen van het "samen-leven". Dit door versterking van de theoretische kennis om tot een betere articulatie te komen in de praktijk.

Partner(s):

De leden van het PAVEE (cf. projectfiche van het platform "PAVEE").

Beoordeling:

Na elke actie vindt er een kwalitatieve en kwantitatieve evaluatie plaats op basis van de vooropgestelde doelstellingen waarin succesindicatoren zijn opgenomen. Een reflectiemoment wordt telkens gehouden om de acties te verbeteren in functie van een betere realisatie van de doelstellingen.

Er zal tevens een bevraging worden georganiseerd van de deelnemers aan de opleidingen in de vorm van een vragenlijst. Het doel hiervan is de gebruikte methodologie en de inhoud in vraag te stellen en eventueel bij te sturen om de pedagogische meerwaarde te verhogen.

Budget bij benadering :

Bijna alle opleidingen zijn gratis. Echter, omdat het aanstellen van kwalitatieve opleiders een kostprijs heeft zal PAVEE genoodzaakt worden om hiervoor fondsen vrij te maken.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

Er wordt getracht met de acties een zo breed mogelijke doelgroep van sociale werkers te bereiken. Momenteel wordt hiervoor enkel gebruik gemaakt van papieren flyers, maar het objectief is op korte termijn te communiceren via geïnformatiseerde media, meer bepaald via de website.

Lokaal advies:

De sociale werkers van de regio Bergen-Borinage zijn vragende partij voor opleidingen met betrekking tot samen-leven. Elke instelling heeft evenwel haar specifieke kenmerken en is niet altijd geïnteresseerd in opleidingen die transversale thema's ter sprake brengen. Hierdoor wordt overwogen om aan het netwerk van opleiders te vragen zich te specialiseren in het domein "samen-leven".

Bijlagen:

The flyer is for a conference titled "INITIATIVE A L'OCCASION DE LA JOURNÉE INTERNATIONALE DES NATIONS UNIES POUR L'ÉLIMINATION DE LA DISCRIMINATION RACIALE". It is scheduled for "21 mars 2017 de 9h30 à 12h30". The theme is "« Les inégalités et les discriminations raciales en matière d'accès à l'emploi des immigrés et leur descendants : une histoire qui continue.... »". The speakers listed are "M. Calogero CONTI - Recteur de l'UMONS" and "Mme Nouria OUALI (METICES - ULB)", with a discussion by "Rachid BATHOUM (Collaborateur Unia)". The entry is "Entrée libre". The address is "Espace Magnum - Avenue Dr Schweitzer, 1—7340 Colfontaine". The flyer features a background of interlocking gears in orange and grey. Logos for PAVEE, UMONS, Wallonie, and a red square logo are at the bottom.

**INITIATIVE A L'OCCASION DE LA JOURNÉE
INTERNATIONALE DES NATIONS UNIES POUR
L'ÉLIMINATION DE LA DISCRIMINATION RACIALE**

21 mars 2017 de 9h30 à 12h30

**« Les inégalités et les discriminations raciales
en matière d'accès à l'emploi des immigrés
et leur descendants : une histoire qui continue.... »**

Intervenants:
M. Calogero CONTI - Recteur de l'UMONS
Mme Nouria OUALI (METICES - ULB)
Discutant: Rachid BATHOUM (Collaborateur Unia)

Entrée libre

Adresse de la conférence :
Espace Magnum - Avenue Dr Schweitzer, 1—7340 Colfontaine

Les intervenants

- **Radouane ATTIYA**, titulaire d'une licence en droit et principes islamiques obtenue à l'Université de Médine (2003) et d'un Master en langues et littératures anciennes, orientation orientale.
- **Marc JACQUEMAIN**, sociologue, chargé de cours à la Faculté des sciences sociales de l'ULg.
- **Said BOUAMAMA**, Sociologue, membre du Centre d'Intervention Formation Action Recherche (IFAR)

Modalités pratiques

Participation gratuite

Inscription obligatoire par e-mail: plateformepavee@gmail.com pour le 15 mai au plus tard !

Il n'est pas obligatoire de participer aux quatre matinées.

Si vous souhaitez participer à l'une ou à l'ensemble de ces rencontres, envoyez-nous vos questions et réflexions à adresser aux intervenants pour le 5 mai au plus tard !

Cycle formations et réflexions

Plateforme Agir pour un Vivre Ensemble Egalitaire

La PAVEE (Plateforme Agir pour un Vivre Ensemble Egalitaire) a la volonté de sortir d'une dynamique conflictuelle et dialectique.

Le compromis a été trouvé par la voie du travail sur la question d'un vivre-ensemble qui soit réellement égalitaire, qui nécessite avant tout de travailler sur les stigmatisations et les discriminations en s'appuyant sur le travail et l'expertise du terrain.

La "PAVEE" reste ouverte à l'adhésion de tout nouveau partenaire qui adhère aux valeurs et aux principes d'une convention ainsi qu'à la méthodologie définie dans la charte établie par les partenaires.

Dans le cadre de nos actions nous proposons aujourd'hui le présent module de formation

Pour qui ?

Tout travailleur du secteur social, culturel ou éducatif, qui se questionne sur l'effectivité du vivre ensemble en Belgique et toute personne ayant à entretenir des relations professionnelles avec les immigrés et leurs descendants.

Quoi ?

Nous y aborderons l'histoire des migrations turque et maghrébine, l'Islam et les enjeux contemporains ainsi que la place de la laïcité dans la société belge, le travail social et les jeunes descendants de l'immigration.

Le 29 mai 2017 de 10h à 13h

Radouane ATTIYA

Les enjeux contemporains de l'Islam.

Lieu : Maison de quartier du Centre

Rue de l'Egalité 95

7390 Quaregnon

Le 30 mai 2017 de 13h à 16h

Marc JACQUEMAIN

La place de la laïcité dans la société contemporaine et l'organisation du vivre ensemble.

Lieu : Abbaye de la Court

(1er étage)

7340 Colfontaine

Le 21 juin 2017 de 10h à 13h

Said BOUAMAMA

Quel travail social avec les immigrés et les descendants de l'immigration dans le contexte actuel ?...

Lieu : Maison Communale

Place de Wasmuël, 1

7390 Wasmuël

Plateforme Agir pour un Vivre Ensemble Egalitaire

La PAVEE (Plateforme Agir pour un Vivre Ensemble Egalitaire) a la volonté de sortir d'une dynamique conflictuelle et dialectique.

Le compromis a été trouvé par la voie du travail sur la question d'un vivre-ensemble qui soit réellement égalitaire, qui nécessite avant tout de travailler sur les stigmatisations et les discriminations en s'appuyant sur le travail et l'expertise du terrain.

La "PAVEE" reste ouverte à l'adhésion de tout nouveau partenaire qui adhère aux valeurs et aux principes d'une convention ainsi qu'à la méthodologie définie dans la charte établie par les partenaires.

Dans le cadre de nos actions nous proposons aujourd'hui le présent module de formation.

Pour qui ?

Tout travailleur du secteur social, culturel ou éducatif qui se questionne sur l'effectivité du vivre ensemble en Belgique et toute personne ayant à entretenir des relations professionnelles avec les immigrés et leurs descendants.

Quoi ?

Nous y aborderons les questions relatives au stéréotypes, l'islamophobie et l'antisémitisme. Nous nous pencherons également sur les « compétences transculturelles ».

Module 1 :

Les 15 et 16 janvier 2018 de 9h à 16h

Rachid BATHOUM et Stéphanie LECESNE

« stéréotypes - Islamophobie/antisémitisme » **REPORTÉ AU 16 & 17 AVRIL 2018**

Lieu : Place de Wasmuël, 1 7390 Wasmuël (local du service de prévention)

Module 2 :

Les 30 et 31 janvier 2018 de 9h à 16h

Barbara MOURIN et Foued BELLALI

« Les compétences transculturelles »

Lieu : Place de Wasmuël, 1 7390 Wasmuël (local du service de prévention)

Opleiding CEAPIRE (Centrum voor expertise en advies inzake preventie en interventie met betrekking tot radicalisme en extremisme)

Gemeente: Kortrijk

Instelling : Stad van Kortrijk

Provincie: West-Vlaanderen

Domein: Opleiding voor professionals en eerstelijnsintervenanten

Preventie: Secundair

Contactpersoon: dirk.staessens@kortrijk.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

In uitvoering van het IMPULS II-programma kreeg Kortrijk een éénmalige toelage ten bedrage van € 100.000. Ongeveer de helft ervan werd gespendeerd aan een contract met "Ceapire" dat een jaar lang zijn expertise ter beschikking stelt voor problematieken gerelateerd aan Islam, radicalisme, diversiteit, etc.

Filosofie van het project:

In thema's met een religieuze context verloopt het contact tussen stad/politie en de moslimgemeenschap niet zo vlot omdat stad en politie de levensbeschouwelijke achtergrond van de Islam ontbreken. Dank zij de adviezen en de tussenkomsten van de mensen van Ceapire, zelf moslims, slagen we er beter in connectie te maken.

Beschrijving van het project:

Ceapire verzorgt een pak vormingen i.v.m. radicalisering : voor de politie, voor de moskee, voor jeugdwerkers, voor schooldirecties, voor leerlingenbegeleiders, voor zorgcoördinatoren, onderwijscafés, etc.

Ceapire staat ook ter beschikking voor individuele gesprekken met moslimjongeren over wie de politie twijfelt over hun (religieus) gedachtengoed. Zij nemen die gesprekken, die vaak een religieuze inhoud hebben, op en schatten in of die personen al of niet een risico betekenen.

Ceapire heeft rees meer dan 10000 professioneels gevormd in verschillende domeinen doorheen de Benelux. De opleidingen, seminaries en cursussen zijn aangepast aan de noden van het publiek en aan de personen die de opleiding volgen. Volgende opleidingen, seminaries en cursussen worden aangeboden door Ceapire:

- Islam & islamisme
 - o Islam, culture en behandelen van conflicten
 - o Bijstaan van jonge moslims

- Islam & djihadisme
 - o Extremistische bewegingen en terrorisme
 - o Djihad in het verleden en heden
 - o De invloed van Islam politiek in Europa
- DERAD: vaststellen en signaleren
 - o Recrutement technieken : de recruiter, hoe werkt hij en hoe kunnen we hem herkennen ?
 - o Analyse van propaganda
 - o Preventie en interventietechnieken

Ceapire kan de opleiding, seminarie of cursus aanpassen aan de verwachtingen en noden van de klant.

Website: <http://www.ceapire.be/nl/>

Doelgroep:

Politie, moskee, jeugdwerk, onderwijzend kader, etc.

Doelstelling(en):

- Partijen inzicht bieden in elkaars leefwereld en in elkaars wereldvisie;
- Duidelijk maken op welke wijze ronen moeten reageren. men best reageert tegenover signalen van radicalisering;
- Terreinwerkers vormen om met superdiversiteit om te gaan en leren hoe zij op botsende leef- en cultuurpat.

Partner(s):

Stad, politie, onderwijs, hulpverlening, Ceapire.

Beoordeling:

Loopt echt héél goed. De reacties op de vormingen zijn unaniem lovend ; mensen geven aan dat zij veel van de opleiding hebben opgestoken en dat zij de sessies als zeer waardevol hebben ervaren.

Budget bij benadering:

€ 45.000

Ondervond(en) moeilijk(heden):

- Kortrijk kreeg een contract van één jaar cadeau van de federale overheid als gevolg van IMPULS II. Voor andere steden zou zo'n ondersteuning ook zeer nuttig zijn maar de kostprijs zal veel steden daarvan weerhouden.
- Het was ook bijzonder moeilijk om een organisatie te vinden die zo'n service aanbiedt én waarvan de VSSE aangeeft dat er geen bezorgdheden rond bestaan.

Lokaal advies:

Zonder meer een aanrader voor elke stad die kampt met problemen rond diversiteit.

Educatieproject met betrekking tot de media met de scholen "Vivre ensemble en dehors de tout extrémisme"

Gemeente: Dison

Instelling: PCS

Provincie: Luik

Domein: Pedagogisch-educatieve projecten/tools

Preventie: Secundair

Contactpersoon: christine.petit-jean@dison.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Dit project hoort thuis bij projecten die voortvloeien uit de oproep "Bevordering van de sociale cohesie en preventie van radicalisme". De Waalse regering heeft in deze context beslist om vanaf 2016 jaarlijks 2 miljoen euro te besteden om specifiek projecten ter preventie van radicalisering te ondersteunen in de gemeenten met een PCS die niet erkend worden in het kader van het grootstedenbeleid (GSB). Vertrekkende vanuit haar bevoegdheden is het de wens van de regering om een klimaat van vertrouwen te promoten en duurzame antwoorden te bieden aan noodsituaties van families en oorzaken van radicalisering, met respect voor de fundamentele waarden van het samenleven.

Filosofie van het project:

Het samenleven opwaarderen, de ontdekking van en het respect voor de culturele diversiteit bevorderen door de door de media verspreide stereotypen uit de wereld te helpen.

Beschrijving van het project:

Een project dat de ontwikkeling van een kritische geest en van weerstand tegen de pogingen tot indoctrinatie bij jongeren beoogt.

Er zal een pilootklas van het 5de leerjaar geselecteerd worden in een school in één van de volkswijken van Dison om, samen met de directeur, de leerkracht, de vzw "Open Ado" en de leerlingen de meest gepaste methode te bepalen om te werken aan het samenleven, zich open te stellen voor het anders-zijn en de door de media verspreide stereotypen uit de wereld te helpen gedurende hun hele 6de leerjaar.

De meerwaarde van dit project zal vervolgens geëvalueerd worden en het project zal verlengd worden in andere klassen en andere scholen indien de resultaten positief blijken.

De vzw "Open ADO" is een vzw die voornamelijk gericht is op het "samen-leven", alsook op de media en verspreide boodschappen in de klassen van het 5de en 6de leerjaar.

Vóór de bepaling van een steun werden er suggesties geformuleerd: spel met betrekking tot de interculturaliteit, videofragmenten van de vzw "Save Belgium" bestemd voor de klassen van de basisschool.

De door Open ADO voorgestelde animaties zijn:

- Cyclus van 10 sessies van 1u-1u30 vanaf oktober 2017, om de 2-3 weken.
- Werk met betrekking tot de creatie van tools die ter beschikking van de leerkrachten gesteld zullen worden om de animaties te herhalen tijdens de volgende schooljaren.
- Werk dat in de eerste plaats gebaseerd is op het samen-leven, de rechten van het kind, de rechten van de mens, enz. Thema's die ter sprake gebracht worden: de verschillen, het respect, de gevoelens en de uiting ervan, het gevoel van eigenwaarde, de gelijkheid van meisjes en jongens, werken rond uiterlijke schijn, een kritische geest ontwikkelen, voornamelijk ten aanzien van de informatie verspreid via de media, werken rond de stereotypen en de vooroordelen, verhouding tot de overheid, enz.

Doelgroep:

Jongeren van het 5de leerjaar, opvolging in hun 6de leerjaar.

Doelstelling(en):

De kritische geest van de jongeren en hun weerstand tegen pogingen tot indoctrinatie ontwikkelen.

Partner(s):

- Vzw "Open ADO" ;
- Directeurs van basisscholen ;
- Plan Sociale Cohesie.

Beoordeling:

De positieve projecten zullen voortgezet worden in andere klassen en andere scholen indien de resultaten positief blijken.

Een evaluatie van het project is voorzien door de subsidiërende overheid op basis van terreinbezoeken en een activiteitenrapport.

Budget bij benadering:

Openbaar partnerschap - werktijd van de gemeentelijke en provinciale personeelsleden.

Lokaal advies:

Het is belangrijk om vroeg met de preventie te starten bij de jongeren/kinderen om hun geest open te stellen en hun vermogen te vergroten om de informatie die zij via de media, de sociale netwerken, enz., krijgen, te analyseren.

Project « Schola ULB »

Gemeente: Evere

Instelling: Gemeentebestuur

Gewest: Brussel-Hoofdstad

Domein: Pedagogisch-educatieve projecten/tools

Preventie: Secundair

Contactperson: mduseuwoir@evere.brussels

Context waarin het project ontwikkeld werd:

De opvoeders van de buurthuizen en hun coördinator hebben vastgesteld dat jongeren van 12-13 jaar vaak te maken hebben met grote aanpassingsproblemen in de eerste graad van het secundair onderwijs. Het was dus nodig om een bijkomend ouder- en schoolondersteuning te organiseren voor deze jongeren, aangezien onze buurthuizen al huiswerkscholen organiseerden voor hun Franstalige kinderen in het lager onderwijs, maar niet voor de leerlingen in het secundair onderwijs.

Filosofie van het project:

Ondersteuning bieden aan jongeren voor een nieuw project waarvoor er een werkmethodologie kan worden ontworpen, met focus op responsabilisering. Dit door de ondertekening van een reglement van mentorschapsprogramma, waarbij ze zich engageren om het hele jaar te komen. Hun ouders medeondertekenen dit reglement om het hele gezin in het proces te betrekken.

Beschrijving van het project:

Opvang, alle woensdagnamiddagen, van 16.00 tot 18.00 uur, voor een groep van tien tot twaalf jongeren onder begeleiding van een opvoeder en twee studenten van de vzw Schola ULB. De opvoeder van het buurthuis beheert het lokaal, de aanwezigheden, de stilte, het materiaal en het algemeen comfort van de deelnemers. De schoolactiviteiten voor follow-up, methodologie of remediëring worden verzekerd door de studenten van Schola ULB.

Doelgroep:

Al onze projecten en acties beogen zowel de kinderen van Evere als de kinderen die in een andere gemeente wonen, maar naar school gaan op ons grondgebied.

Doelstelling(en):

De eerste doelstelling van dit project is de risico's van gewelddadige radicalisering van jongeren te voorkomen door **de ouderrol te ondersteunen** en de jongeren te helpen bij het voorkomen dat ze degraderen naar studierichtingen die niet gepast zijn voor het profiel van de betrokken jongere. Hiermee wordt de strijd aangegaan tegen het zittenblijven of de schooluitval en is het mogelijk snel door te verwijzen naar de gespecialiseerde structuren.

Partner(s):

De vzw Schola ULB.

Beoordeling:

Er wordt een duidelijke verbetering van het zelfbeeld van de jongere als student opgemerkt dankzij met name de relationele kwaliteiten van de mentors. Hoewel de jongeren op aandringen van de ouders zijn gekomen, schrijven ze zich bijna allemaal vrijwillig en met plezier terug in.

Er is een zeer goede omkadering van de activiteiten door de opvoeders van de buurthuizen en de mentors van Schola ULB die zorgen voor een goede werksfeer en een goed contact met de ouders die zelf het enthousiasme van hun kinderen waarderen, maar ook de mogelijkheid dat zij advies of hulp kunnen krijgen in hun relaties met de school of met hun kind.

De opvoeders en coördinatoren hebben bevoorrechte contacten met de jongeren en kunnen luisteren naar hun bezorgdheden en hen advies geven.

Budget bij benadering:

Ongeveer € 5.000 kosten aan materiaal en samenwerking met de vzw Schola ULB (administratieve kosten en bijdrage schoolondersteuning). .

Ondervond(en) moeilijk(heden)::

De deelname van jongeren moest aan het begin van het project worden gestimuleerd en er waren verschillende contacten met de ouders nodig opdat de jongeren hun engagement zouden respecteren (ondertekening van het inschrijvingsblad). Sommige jongeren hebben nog niet voldoende maturiteit om dit soort van beslissing op lange termijn te aanvaarden. Bijleren gebeurt geleidelijk aan maar is constructief.

Lokaal advies:

Dit project geeft goede resultaten en de deelnemers boeken zichtbaar vooruitgang.

Project "Samen voor een positief klimaat"

Gemeente: Gent

Instelling: Departement Samenleven, Welzijn en Gezondheid

Provincie: Oost-Vlaanderen

Domein: Opleiding voor professionals en eerstelijnsintervenanten

Preventie: Secundair

Contactpersoon: hannes.schotte@stad.gent

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Het thema radicalisering brengt prangende vragen naar boven. Hoe herken je signalen van radicalisering? Waar ligt de grens tussen puberaal en gevaarlijk gedrag? Wanneer gaat zo'n gedrag te ver en hoe ga je daar dan best mee om?

Filosofie van het project:

Dit vormingsaanbod past binnen het driesporenbeleid van de Stad Gent (preventief, curatief en repressief) tegen radicalisering. Het zwaartepunt ligt op algemene preventie.

Beschrijving van het project:

Het vormingsaanbod van de Stad Gent biedt een antwoord op een aantal vragen:

- Hoe zorg ik voor een positief klimaat in mijn organisatie?
- Hoe maak ik jongeren weerbaar?
- Wat is radicalisering?
- Hoe ondersteun ik jongeren bij de ontwikkeling van hun identiteit?
- Hoe verhoog ik het algemeen welbevinden?

Indien een school, organisatie of vereniging een activiteit interessant vindt om te organiseren, zorgen ze zelf voor een groep deelnemers, een lokaal en een datum. Het Team Radicalisering van de stad Gent zorgt voor het inschakelen van hun vormingsgevers.

Vormingsaanbod Radicalisering:

Aanbod 1: Positief klimaat

- De school of organisatie als positieve gemeenschap;
- Systeendenken;
- Verbindende en geweldloze communicatie;
- Interculturele communicatie;
- Effectief reageren op discriminerende uitspraken;
- Verbinden in diversiteit;
- Democratische dialoog: socratisch gesprek over gevoelige thema's;
- Democratische dialoog: intercultureel gesprek over gevoelige thema's.

Aanbod 2: Jongeren weerbaar maken

- Machtig

Aanbod 3: Radicalisering begrijpen

- Signalen van radicalisering herkennen;
- Duiding bij de Islam en theologische benadering;
- Tussen rede, redelijkheid en waanzin.

Aanbod 4: Identiteitsontwikkeling

- Identiteit?;
- Positieve identiteitsontwikkeling bij (moslim)jongeren;
- Identiteit en 'belonging' ;
- Impact van religieuze identiteit op organisaties.

Aanbod 5: Algemeen welbevinden

- Positieve gespreksvoering;
- NokNok;
- Mind-Spring voor leerkrachten;
- Open Mind;
- Zorgen voor uzelf.

Meer uitleg bij elk van deze vormen kan u vinden in onze brochure¹ (zie bijlagen).

Doelgroep:

De stad Gent biedt een gespecialiseerd vormingsaanbod aan voor leerkrachten, begeleiders en eerstelijnswerkers. De vormen helpen uw organisatie weerbaar maken tegen één van de grote uitdagingen van vandaag.

¹ https://stad.gent/sites/default/files/page/documents/20170619_PU_17_01110_R5%20brochure%20radicalisering_WEB.pdf

Doelstelling(en):

Met de vormingen willen we vermijden dat Gentenaars ten prooi vallen aan vervreemding en indoctrinatie. Het geeft eerstelijnswerkers tools om jongeren en jong volwassenen tegen alle mogelijke verschijningsvormen van radicalisering te wapenen.

Partner(s):

Stad Gent, Governance & Integrity, Informant VZW, Interactie-Academie VZW Antwerpen, Goesthing VZW, IN-Gent, CGG Eclips, OCMW Gent, Averroes VZW, CIET, logo Gezond +, OTIZ, etc.

Beoordeling:

Positief.

Budget bij benadering:

Sommige vormingen zijn gratis, andere betalend. Organisaties betalen € 5 per deelnemer. De rest wordt bijgepast door het Team Radicalisering van de Stad Gent.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

Bereiken van vrijwilligersverenigingen zoals bv. zelfverenigingen, oudergroepen.

Lokaal advies:

Een zeer breed en gevarieerd vormingsaanbod dat niet enkel specifieke uitleg geeft over het fenomeen radicalisering, maar ook ingaat op alle mogelijke oorzaken voor radicalisering. Zie ook de titel 'samen voor een positief klimaat'. Dit helpt om zoveel mogelijk partners te kunnen bereiken.

Bijlagen:

SAMEN VOOR EEN POSITIEF KLIMAAT

VORMINGSAANBOD RADICALISERING
VOOR LEERKRACHTEN, JEUGDWERKERS, BEGELEIDERS
EN EERSTELIJNWERKERS

Aanbod 1

ZORGEN VOOR EEN POSITIEF KLIMAAT

1. De school of organisatie als morele gemeenschap

Deze training morele oordeelsvorming geeft u als leerkracht, directie of management een instrument om het juiste antwoord te vinden op lastige morele vragen uit de praktijk van het werk. U oefent dit vervolgens met de leerlingen. In elke school- of werkomgeving rijst de vraag: wat is, in deze specifieke situatie, het moreel juiste om te doen? Wetten, regels en voorschriften van de school geven niet altijd uitsluitsel, al was het maar omdat ze onderling strijdig kunnen zijn. Persoonlijke overtuigingen en sociale normen kunnen op zichzelf ook niet de maatstaf zijn.

Duur	Halve dag of een volledige dag
Aantal deelnemers	maximum 8 (halve dag) of 12 deelnemers (volledige dag)
Docent	Alexander De Waele of Bieke Steenhaut (Governance & Integrity)
Voordeeltarief	5 euro per persoon

2. Systeendenken

Binnen deze workshop krijgen we meer zicht op de complexe interactie tussen individu en omgeving. Welke invloed heeft de opvoeding, het verleden, de ruimere maatschappij op het ontstaan van delinquent of radicaliserend gedrag? Hoe kunnen we hierbij de verantwoordelijkheid van de jongere zelf niet uit het oog verliezen? Wat kunnen we doen voor deze jongeren? In deze workshop zoeken we naar manieren om in dialoog te blijven met deze jongeren. U leert methodieken en denkkaders om met deze jongeren in gesprek te blijven en hen perspectief te geven.

Duur	Volledige dag
Aantal deelnemers	maximum 16 deelnemers
Docent	Sarah Gooris (Interactie-Academie Vzw Antwerpen)
Voordeeltarief	5 euro per persoon

Alexander De Waele

Fanny Matheusen

3. Verbindende en geweldloze communicatie

Deze opleiding leert u om verbindende en geweldloze communicatie te creëren. Zo bevordert u de samenwerking tussen leerkrachten onderling en tussen leerkracht en leerling.

We gaan actief aan de slag met tal van ervaringsgerichte oefeningen. Deze aanpak kan een oplossing bieden voor het probleem dat leerkrachten vaak van mening verschillen over de aanpak van een specifieke klas of leerling. We weten uit ervaring dat werken vanuit eenzelfde visie en aanpak vruchten afwerpt en duidelijkheid geeft voor leerling én leerkracht.

Duur	Volledige dag
Aantal deelnemers	maximum 16 deelnemers
Docent	Martine Bal of Marleen Vandenberghe (Informant Vzw)
Voordeeltarief	5 euro per persoon

4. Interculturele communicatie

U maakt in deze interactieve vorming kennis met het TOPOI-model, een model voor interculturele communicatie waarbij u via 5 ingangspoorten misverstanden leert analyseren en waarbij u ook tips krijgt hoe u kan interveniëren op vlak van Taal, Ordening (hoe we de wereld zien), Personen (relationele aspect), Organisatie en Inzet. Door de combinatie van praktijk en theorie wordt u aan het denken gezet over hoe we naar de wereld kijken en hoe we elkaar beter kunnen begrijpen.

Duur	Volledige dag of een sessie van minstens 2 uur
Aantal deelnemers	maximum 16 deelnemers
Docent	Fanny Matheusen (Goething Vzw, docent bij Thomas More, coördinator van het postgraduaat Interculturele Hulpverlening)
Voordeeltarief	5 euro per persoon

Debby Vercauteren

5. Effectief reageren op discriminerende uitspraken

Iedereen maakt het mee: een opmerking rechtstreeks of 'in den duik', die u als discriminerend ervaart. Hoe reageren? Waarom zou u reageren? Wat doen anderen als u reageert, krijgt u steun? Wat doet een reactie met de ander? Wat doet een opmerking met uzelf? Allemaal vragen waar we ons over gaan buigen. Op een interactieve en inlevende manier. Het resultaat is inzicht in uzelf en uw reacties, inzicht in andermans reacties en strategieën om met discriminerende uitspraken om te gaan.

Duur	volledige dag
Aantal deelnemers	maximum 15 deelnemers
Docent	Désirée Derksen (IN-Gent)
Voordeeltarief	GRATIS

6. Verbinden in diversiteit

Tijdens de workshop leren we binnen uw organisatie omgaan met superdiversiteit. We focussen niet op verschillen, maar we vertrekken vanuit wat mensen verbindt. Met enkele denkkaders over cultuur en individu gaan we aan de slag om de diverse realiteit op een andere manier te bekijken. Vanuit dat nieuwe perspectief gaan we dieper in op interculturele communicatie en interculturele competenties in de praktijk. Het is een workshop die soms verrassend positieve resultaten oplevert.

Duur	Halve dag
Aantal deelnemers	maximum 20 deelnemers
Docent	Debby Vercauteren (IN-Gent)
Voordeeltarief	GRATIS

Eef Cornelissen

7. Democratische Dialoog: Socratisch gesprek over gevoelige thema's.

Tijdens deze navorming maakt u kennis met de 'socratische dialoog'. Extreme en aanstootgevende uitspraken worden aan een kritisch onderzoek onderworpen. We gaan gevoelige thema's niet uit de weg en creëren ruimte voor een open en onderzoekend gesprek. Tijdens het gesprek staan vragen centraal en gaan we op zoek naar de achterliggende gedachten en beweegredenen van onze meningen en oordelen. Hoe komt het dat we denken wat we denken? Waarom zijn bepaalde onderwerpen gevoelig en andere niet? Waar komen onze oordelen vandaan? We verkennen verschillende perspectieven en leren hoe we ons eigen denken en dat van de ander op een respectvolle manier kunnen onderzoeken en hierover in gesprek kunnen gaan.

Duur	3 uur
Aantal deelnemers	maximum 15 deelnemers
Docent	Eef Cornelissen
Voordeeltarief	GRATIS

8. Democratische Dialoog: Intercultureel gesprek over gevoelige thema's.

Tijdens deze nascholing maakt u kennis met de 'interculturele dialoog'.

Welke factoren werken belemmerend in onze communicatie met de ander?

Waarom zijn bepaalde thema's moeilijk bespreekbaar? En hoe reageert u op extreme en aanstootgevende uitspraken? Aan de hand van communicatiemethodieken leren we ons bewust worden van onze eigen referentiekaders en leren we ons openstellen voor het referentiekader van de ander. Deelnemers kunnen een houding aanleren die een open, diepgaande en waardevolle communicatie met de ander mogelijk maakt. Deze nascholing biedt u als deelnemer handvaten en concrete tips & tricks om met gevoelige en moeilijk bespreekbare thema's om te gaan.

Duur	3 uur
Aantal deelnemers	maximum 15 deelnemers
Docent	Arzu Yentür
Voordeeltarief	GRATIS

Aanbod 2

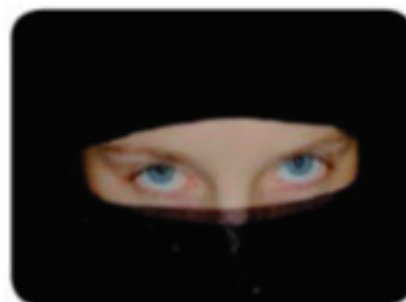
JONGEREN WEERBAAR MAKEN

9. Machtig

Deze kennismakingssessie brengt begeleiders en onderwijsmedewerkers in contact met een methodiek die jongeren weerbaar maakt. Het gaat om een vaardigheidstraining voor een groep jongeren met verhoogde kwetsbaarheid en hun omgeving. Of jongeren zich competent gedragen hangt niet enkel af van hun capaciteiten maar ook van de situatie. Door fysiek te trainen kunnen jongeren sociaal competent gedrag oefenen en meer 'macht' over hun gedrag en leven krijgen.

Duur	2 uur
Aantal deelnemers	maximum 20 deelnemers
Docent	Christophe Kino en/of Laurent Rouckhout (CGG Eclips)
Kostprijs	GRATIS

Aanbod 3 RADICALISERING BEGRIJPEN

10. Signalen van radicalisering herkennen

Het is belangrijk om uit te zoeken of mogelijke signalen van radicalisering kaderen binnen de zoektocht van een puber, dan wel reden zijn tot bezorgdheid en ingrijpen.

Deze sessie geeft u de achtergrond om dat onderscheid te helpen maken.

U verneemt meer over het radicaliseringsproces, dat niet volgens een vast stramien verloopt, en de verschillende factoren die daarin een rol kunnen spelen.

U leert het verschil tussen radicalisering en extremisme.

Duur	2,5 uur
Aantal	maximum 30 deelnemers
Docent	Hannes Schotte en/of Charlotte Vansteelant (Team Radicalisering Stad Gent) en Yarmila D'hondt (OCMW Gent) eventueel in samenwerking met andere partners uit verschillende eerstelijnssectoren
Voordeeltarief	GRATIS

11. Duiding bij de islam en theologische benadering

Wat houdt radicalisering precies in? Waarom vertrekken Belgische jongeren naar de conflictgebieden? Welke rol speelt de islam hierin?

Op deze vragen tracht spreker Khalid Benhaddou een antwoord te formuleren.

Hij maakt radicalisering bespreekbaar en doorbreekt de tegenstelling waarvan vele mensen in onze samenleving zijn doordrongen. Een boeiend betoog over de geschiedenis en de grondbeginselen van de islam.

Duur	2 uur
Aantal	maximum 50 deelnemers
Docent	Khalid Benhaddou (coördinator onderwijsnetwerk islamexperten tegendiscours, voorzitter Platform Vlaamse Imams)
Voordeeltarief	5 euro per persoon

Khalid Benhaddou

Mohamed Benhaddou

12. Tussen rede, redelijkheid en waanzin

Vandaag is onze maatschappij meer dan gekleurd. De ontmoeting tussen verschillende culturen en levensbeschouwingen is heel fascinerend, maar soms ook beangstigend. Hoe kan u als professional of als vrijwilliger het welzijn verhogen bij jongeren en (jong)volwassenen met een migratieachtergrond? Tijdens deze workshop krijgt u psycho-sociale en levensbeschouwelijke bouwstenen aangereikt om radicalisering te begrijpen en erop in te grijpen.

Duur	2 uur, een halve dag of een volledige dag
Aantal deelnemers	maximum 20 deelnemers
Docent	Mohamed Benhaddou (Averroes Vzw)
Voordeeltarief	5 euro per persoon

Aanbod 4

IDENTITEITSONTWIKKELING

13. Identiteit?

Een vorming ter ondersteuning van eerstelijns werkers die met moslimjongeren werken. Hoe kunt u als eerstelijns werker de identiteitsconstructie van moslimjongeren op een pedagogische manier ondersteunen? Hoe kunt u op een open manier met jongeren in gesprek gaan over thema's als islam, islamofobie, Syrië ... ?

Duur	Volledige dag
Aantal deelnemers	maximum 20 deelnemers
Docent	IN-Gent en/of Averroes vzw
Kostprijs	GRATIS

14. Positieve identiteitsontwikkeling bij (moslim)jongeren

Deze sessie biedt u inzicht in de zoektocht naar religieuze identiteitsontwikkeling. Jongeren in de puberteit zijn sterk beïnvloedbaar en worstelen vaak met hun identiteit. Deze sessie biedt u inzicht in de zoektocht naar religieuze identiteitsontwikkeling. Begeleiders krijgen tools om dit proces op een positieve maniere doen verlopen.

Duur	Er zijn verschillende formules mogelijk.
Aantal deelnemers	Afhankelijk van de gekozen formule
Docent	Hilmi Lazhar of Caroline De Baere (CIET = Centrum voor Islamitische Educatie De Toekomst)
Kostprijs	Meer info www.ciet.be/workshops 5 euro per persoon

Hilmi Lashar

Winny Ang

Khadija Aznag

15. Identiteit en 'belonging'

In deze workshop staan we stil bij een van de belangrijkste leerprocessen van kinderen: de identiteitsontwikkeling. De docent belicht deze fascinerende zoektocht aan de hand van praktijkervaringen. Etnische identiteitsvorming is een dimensie die voor sommige kinderen en jongeren vaak voor een extra uitdaging zorgt. Het is een zoektocht die beïnvloed wordt door de complexe wereld waarin we leven. Het gevoel van 'belonging' speelt een grote rol in het welbevinden en de persoonlijke ontwikkeling van mensen.

Duur	1,5 tot 3 uur
Aantal deelnemers	maximum 20 deelnemers
Docent	Winny Ang (kinder- en jeugdpsychiater in UZA)
Voordeeltarief	5 euro per persoon

16. Impact van religieuze identiteit op organisaties

Deze vorming biedt u een analysestructuur en een interventiekader waarmee organisaties een plek kunnen geven aan religie. Khadija Aznag gaat dieper in op de beleving van de islam en hoe een organisatie een plek kan geven aan religie. Khadija volgt maatschappelijke fenomenen en hun impact vanuit het Agentschap Integratie en Inburgering.

Duur	3 uur
Aantal deelnemers	maximum 30 deelnemers
Docent	Khadija Aznag
Kostprijs	GRATIS

Aanbod 5

ALGEMEEN WELBEVINDEN

Deze vormingen maken deel uit van 'Blijf er niet mee zitten', een campagne die Gentenaars helpt om hun mentale veerkracht te vergroten. Meer informatie op gezonde.stad.gent

17. Positieve gespreksvoering

Deze interactieve ervaringsworkshop geeft hulpverleners, wijkwerkers, maatschappelijk werkers en welzijnswerkers praktische tips over positieve gespreksvoering.

U kunt die meteen toepassen in de eigen praktijk. We gaan samen op zoek naar passende antwoorden op een aantal vragen. Hoe blijft u aandacht hebben voor de kwaliteiten en sterktes van uw mensen?

Hoe blijft u hoop geven in de gesprekken die u voert met mensen?

Duur	2 x 3 uur
Aantal deelnemers	maximum 15 deelnemers
Docent	CGG Eclips en OCMW Gent
Kostprijs	GRATIS

18. NokNok

Tijdens deze workshop maakt u uitvoerig kennis met de methodieken van 'NokNok'.

Na een theoretische inleiding gaat u zelf aan het werk. 'NokNok' is een manier om de geestelijke gezondheid van jongeren van 12 tot en met 16 jaar te bevorderen.

Deze workshop is bedoeld voor jeugdwerkers of andere eerstelijns werkers die met jongeren werken.

Duur	2 uur
Aantal deelnemers	maximum 20 deelnemers
Docent	Logo Gezond +
Kostprijs	GRATIS

19. Mind-Spring voor beroepskrachten

De mentale veerkracht verhogen van mensen met een migratiegeschiedenis, hoe kunt u daaraan werken? In een interactieve workshop kunt u als beroepskracht kennismaken met enkele werkvormen van Mind-Spring, psycho-educatie voor asielzoekers en vluchtelingen.

Duur	2-3 uur
Aantal deelnemers	maximum 15 deelnemers
Docent	Desiree Derksen (IN-Gent)
Voordeeltarief	GRATIS

20. Open Mind

Open Mind is een interactief bordspel waarbij u op een speelse manier bewust wordt van uw kwaliteiten en die van uw team. Open Mind bevordert oplossingsgerichte interactie binnen uw team. Het spel versterkt de veerkracht waardoor u als persoon en als groep sterker staat ten aanzien van de huidige maatschappelijk en professionele uitdagingen. Het is een laagdrempelige manier om meer oplossingsgericht te leren denken.

Duur	2 uur
Aantal deelnemers	maximum 12 deelnemers
Docent	OTIZ
Kostprijs	GRATIS

Charlotte Vansteelandt

Hannes Schotte

21. Zorgen voor uzelf

Deze workshop helpt u om beter om te gaan met alledaagse situaties en uw veerkracht te versterken.

Dagelijkse stress en levensgebeurtenissen kunnen heel wat van u vragen.

Hoe blijft u overeind en draagt u zorg voor uzelf?

Hoe blijven uw batterijen opgeladen?

Duur	2 uur
Aantal deelnemers	maximum 20 deelnemers
Docent	Logo gezond +
Kostprijs	GRATIS

CONTACT EN MEER INFO

Wenst u zich in te schrijven? Heeft u nog vragen?
Heeft u nog suggesties voor een workshop, vorming of lezing?
Neem contact op met het Team Radicalisering van de Stad Gent.

Stad Gent

Departement Samenleven, Welzijn en Gezondheid
Team Radicalisering
09 266 82 74

Hannes Schotte

09 266 82 74 of 0473 21 22 23
hannes.schotte@stad.gent

Charlotte Vansteelant

09 266 82 58 of 0479 84 07 19
charlotte.vansteelant@stad.gent

Volg ons

Deze brochure biedt een actuele stand van zaken van ons aanbod. Het dynamische programma beweegt mee met de veranderende maatschappelijke contexten en met nieuwe inzichten. De laatste versie van ons vormingsaanbod vindt u steeds terug op www.stad.gent/radicalisering.

Weerbaarheidsdialoog

Gemeente: Genk

Instelling: Stadsbestuur Genk

Provincie: Limburg

Domein: Pedagogisch-educatieve projecten/tools

Preventie: Secundair

Contactpersoon: Karien.Lantmeeters@genk.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

In een wereld waar terrorisme, geweld, agressie, polarisering, etc. de aandacht trekken, zijn jongeren meer dan ooit bezig met het zoeken naar zichzelf. Jongeren staan voor de grote uitdaging om een eigen identiteit op te bouwen. Ze zijn voortdurend zoekende met het ontwikkelen van een mens- en maatschappijvisie waarmee ze zich kunnen identificeren.

Het opbouwen van een identiteit is een dynamisch proces dat gepaard gaat met het zoeken uitwisselen en experimenteren. De lokale besturen van Genk en Houthalen vinden het van groot belang dat jongeren bewust worden van hun maatschappelijke positie, zich gehoord voelen, daadwerkelijk het verschil kunnen maken en dat ze zelf vorm kunnen geven aan een positieve toekomst.

Beschrijving van het project:

Tijdens de weerbaarheidsdialoog creëren we beleevingsmomenten waarbij jongeren zich kunnen uiten en zich een actieve en volwaardige burger van de maatschappij kunnen voelen.

Daarnaast wordt bepaalde kennis gedeeld en in verbondenheid getreden met elkaar. Angezien we inzetten op het laagdrempelig werken en 'maat'werk, hebben we beroep gedaan op **PI-elements**, met een jarenlange ervaring in het jeugd welzijnswerk.

Aan de hand van allerlei methodieken biedt ze jongeren de kans om hun zoektocht naar hun identiteit kracht bij te zetten. Daarnaast werd ook aan leerkrachten gevraagd om zich open te stellen en zich laagdrempelig op te stellen. We trachtten eveneens om, op dat niveau, universele thema's in te schakelen met als doel individuen te verbinden en herkenbaarheid te creëren bij zowel leerlingen als leerkrachten. Want ook volwassenen worden geconfronteerd met thema's zoals verlies, racisme, etc.

Leerlingen uit zowel ASO, TSO, BSO en deeltijds onderwijs werden gedurende een dag samengebracht om rond deze leefsleutels aan de slag te gaan. Er werd iedere dag gestart met het theaterstuk **“Pasta met munt”**, waarin herkenbare thema’s aan bod kwamen gedurende het hele stuk. Doordat dit theaterstuk gebracht werd door lokale mensen van PI-elements, waren de gespeelde situaties voor de meeste leerlingen bekend, hetgeen onmiddellijk zorgde voor een bepaalde verbondenheid.

In de namiddag werd verder gewerkt rond de leefsleutels in 4 verschillende workshops. Deze leefsleutels werden vooraf aan de scholen bezorgd. Zij konden in de klas reeds in dialoog gaan met hun leerlingen over deze thema’s. Elke leerling en leerkracht had op voorhand ook een thema, leefsleutel gekozen waarmee hij/zij aan de slag wilde gaan tijdens de weerbaarheidsdialoog.

Tijdens de workshops werden verschillende methodieken gekozen om met elkaar in dialoog te treden over universele thema’s. Zoals o.a. het schrijven van brieven, luisteren en maken van muziek en rap, creatief atelier, etc.

Een voor-en natraject werd aangeboden aan de scholen. Hierbij werden methodieken aangereikt om laagdrempelig in dialoog te gaan met leerlingen. Evenals methodieken om met leerkrachten in dialoog te gaan over thema’s werden aangereikt.

Doelgroep:

Derde graad secundair onderwijs: jongeren en leerkrachten.

Doelstelling(en):

- Stimuleren van positieve identiteitsontwikkeling ;
- Jongeren en leerkrachten de kans geven hun angsten en gevoelens te uiten ;
- Wegnemen van wij-zij gevoel door gebruik te maken van universele thema’s waar rond gewerkt wordt (inzetten op verbondenheid).

Partner(s):

- Secundaire scholen Genk en Houthalen ;
- PI-elements.

Beoordeling:

9 middelbare scholen uit Genk hebben deelgenomen, met een 450-tal leerlingen en een 50-tal leerkrachten.

Deelname leerlingen :

ASO: 30

BSO: 170

TSO: 110

Deeltijds onderwijs: 140

Een voor- en natraject werd aangeboden aan de scholen.

Budget bij benadering:

€ 5.000

Voorstellingen in scholen van het theaterstuk « Nadia »

Gemeente: Luik

Instellingen: Théâtre de Liège ; Preventieplan van de stad

Provincie: Luik

Domein: Pedagogisch-educatieve projecten/tools

Preventie: Secundair

Contactpersonen: i.collard@theatredeliège.be ; manuel.comeron@liege.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Nadia is een project dat wordt geleid door de European Theatre Convention (ETC), in samenwerking met de Fondazione Teatro Due Parma (Italië), de Toneelmakerij Amsterdam (Nederland), Det Norske Teatret Oslo (Noorwegen), het Staatstheater Braunschweig (Duitsland) en het Théâtre de Liège (België).

Vragen in verband met de opkomst van het extremisme in alle regio's van de wereld, en meer in het bijzonder de radicaliseringsfenomenen die hiervan het gevolg zijn, liggen aan de basis van dit project.

De basis is een tekst van de Nederlandse auteur Daniel Van Klaveren die door de Toneelmakerij Amsterdam voorgesteld werd. Alle partnerinstellingen hebben aanvaard om deze tekst op te voeren en in het (middelbaar) schoolmilieu te verspreiden, om een pedagogisch instrument van artistieke aard dat voor de scholen bestemd is te ontwikkelen¹.

Voor België wordt de voorstelling, op initiatief van het Théâtre de Liège, opgevoerd en onder andere aan de klassen van het Institut Marie-Thérèse en het Athénée Maurice Destenay in Luik, de scholen van de provincie, het Athénée Paul Brussion van Montegnée, enz. voorgesteld. In de loop van het seizoen zou de voorstelling in andere Belgische scholen moeten worden opgevoerd.

Filosofie van het project:

Het project draait rond een voorstelling die live wordt opgevoerd : « Nadia vertelt het verhaal van twee jonge meisjes, twee goede vriendinnen die veel met elkaar gemeen hebben. Totdat één van hen op het internet op zoek gaat naar antwoorden over haar identiteit en een jonge luitenant van 'Daesh' ontmoet. Ze wordt verleid door zijn egalitair discours en door de droom van een betere wereld die opnieuw moet worden uitgevonden en opgebouwd en gaat overstag. Anna, haar beste vriendin, is getuige van haar langzame transformatie. »

¹ <http://theatredeliège.be/nadia/>

Beschrijving van het project:

Opvoeringen in november 2017 voor 2000 adolescenten in 7 Luikse scholen. De voorstellingen werden gevolgd door een debat en een uitwisseling van ideeën tussen de leerlingen, de acteurs en een expert (preventieplan, ULg, Cripel, Open Ado, Mobiele team FOD Binnenlands Zaken, enz).

Opstellen van een pedagogisch dossier met deze verschillende referentiepersonen. In dit dossier wordt de problematiek van de radicaliseringsprocessen behandeld. Dit pedagogisch dossier is voor de onderwijzers en/of de opvoeders bestemd².

Doelgroep:

Adolescenten (opvoeringen voor de jongeren van het 4de jaar van het middelbaar onderwijs tot het 6de jaar van het middelbaar onderwijs), onderwijzers, opvoeders, enz.

Doelstelling(en):

- Sensibilisering van de jongeren:
 - o inzake het proces van gewelddadig radicalisme en het begrijpen van de sociale oorzaken ervan;
 - o inzake de manipulatie van de extremistische groepen (decodering);
 - o inzake de moeilijkheden waarmee jongeren uit gezinnen die afkomstig zijn uit andere culturen geconfronteerd worden;
 - o inzake de preventieve stappen die moeten worden ondernomen wanneer men met radicalisme geconfronteerd wordt;
 - o inzake de rol van gender in het kader van radicaliseringsprocessen, enz.
- Mogelijk maken om een dialoog te voeren en aanmoedigen van discussies over dit gevoelige onderwerp.

Partner(s):

Théâtre de Liège (test) en Plan prévention et Echevinat instruction van de stad, met de steun van de Universiteit, CRIPEL et OpenAdo (provincie);

Beoordeling:

Zeer positief. Alle debatten en de kwaliteit ervan hebben duidelijk gemaakt dat de jongeren geïnteresseerd zijn in deze thematiek en de behoefte voelen om over een dergelijk onderwerp te praten.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

De omvang van de installatie impliceert een aanzienlijke voorbereiding en een voortdurende begeleiding.

Lokaal advies:

- Met het oog op de interesse van de jongeren en het verloop van de debatten moet voorzien worden dat de debatten na de voorstellingen langer dan twintig minuten duren, zodat de interactie het mogelijk maakt om grondig na te denken over het thema.
- Dit project kan evenzeer vertoont worden door sociale voorzieningen die rechtstreeks met jongeren werkzaam zijn.

Bijlagen:

2 http://theatredeliège.be/wp-content/uploads/2014/11/Dossier_Nadia3010.pdf

THÉÂTRE
DE LIÈGE

NADIA

de Daniel Van Kleveren

Mise en scène d'Isabelle Gyselinx

© Sarah Jonker

Opleidingen

Gemeente: Luik

Instelling: Preventiedienst van de stad Luik

Provincie: Luik

Domein: Opleiding voor professionals en eerstelijnsintervenanten

Preventie: Secundair

Contactpersoon: manuel.comeron@liege.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Na het vertrek van jongeren uit Europese steden naar Syrië/Irak heeft het fenomeen van het radicaliseren zich verder ontwikkeld, met de opeenvolging van moorddadige aanslagen. Elke aanslag of elke symbolische provocatie leidt tot de verdere stigmatisatie van een gemeenschap en zorgt ervoor dat het racisme bij de bevolking toeneemt, zodat een ander extremisme versterkt wordt en het moeilijk wordt om samen te leven.

Met het oog op dit nieuw fenomeen en de omvang ervan moet de theoretische en praktische kennis van de intervenanten verbeterd worden, om hen in staat te stellen om de situaties te decoderen en zinvolle projecten te stimuleren.

Filosofie van het project:

Door de specifieke opleiding van de professionals, via een kwaliteitsvolle input (door middel van de Belgische en internationale expertise), de bevoegdheden versterken en met elkaar delen. Lange termijnvisie realiseren, en tegelijkertijd de continuïteit van de preventie verzekeren.

Beschrijving van het project:

- Studiedag (colloquium) met EFUS over de "preventie van het gewelddadig radicalisme op het lokaal niveau" en Europese experts (UFUQ-Berlin, ISD-London, EFUS-Paris), maart 2015;
- Studiedag (colloquium) met het Cripel over « Radicalisme: begrijpen van het fenomeen en pistes voor de preventie » (oktober 2016);
- Seminars over de psychosociale interventie inzake radicalisering, met het Centre de prévention de la radicalisation menant à la violence van Montreal (Canada);
- Werkseminarie « preventie gewelddadig radicalisme en terrorisme » met ULG en professor Anne Speckhard (psycholoog, internationaal centrum voor gewelddadig extremisme aan de universiteit van Georgetown, USA) (maart en mei 2017);

- Seminarie over « Gewelddadig radicalisme: welke psychosociale begeleiding? » door Europese experts (Legato-Hamburg, ISD-London, University Melbourne-AUS) met EFUS en ULG, mei 2017;
- Opleiding met betrekking tot het beheer van situaties voor de eerstelijnsintervenanten van de stad Luik (preventieplan en lokale politie);
- Opleiding met betrekking tot het beheer van situaties voor de verantwoordelijken van de sociale antennes van het OCMW (Federale Politie);
- BOUNCE-opleiding voor de opvoeders (zie fiche Leuven);
- Groepsopleiding (3 dagen) met CRIPEL voor socio-educatieve intervenanten.

Doelgroep:

De professionals van de educatieve, sociale en interculturele sector en van de psychosociale interventies (openbare diensten en verenigingen).

Doelstelling(en):

- Ervoor zorgen dat de intervenanten over een gemeenschappelijk beeld van het fenomeen beschikken die een preventiecultuur bevorderen;
- Ervoor zorgen dat men het fenomeen van « gewelddadig radicalisme » begrijpt samen met het beheersen van de interventiepraktijken (via de Belgische en internationale ervaring);
- De situatie door middel van dat wat de intervenanten op het terrein meemaken afbakenen en de lokale diagnose verrijken;
- Het lokaal potentieel en de middelen voor preventie versterken, met name wat het maatschappelijk werk en het werk met jongeren betreft, en hun betrokkenheid in de hoedanigheid van partner bevorderen.

Partner(s):

Cripel (Centre régional d'intégration des personnes étrangères de Liège) ; **Universiteit van Luik** (Afdelingen: psychologie, criminologie, politieke wetenschappen) ; **EFUS** (European Forum for Urban Security).

Beoordeling:

Sterke betrokkenheid van de deelnemers (meer dan 500 in totaal) en hoge kwaliteit van de experts.

Budget bij benadering:

Financiering FOD Binnenlandse Zaken + logistieke steun van de partners (lokalen, enz.), vrijwillige deelname van de experts.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

Voor de latere begeleiding op het terrein is specifiek personeel vereist.

Bijlagen:

BOUNCE^{up}

train the trainer

INFORMATION BOOKLET

Formation Train the Trainer (TTT)

Liège – 29, 30, 31 Mai 2017

11 OCTOBRE 2016 – CITE MIROIR - JOURNEE D'ETUDE

RADICALISME:
Compréhension du phénomène et pistes pour la prévention

PROGRAMME

8h30 : Accueil et café

9h - **Introduction :**

Willy DEMEYER, Bourgmestre

Isabelle SIMONIS, Ministre Jeunesse et Égalité des Chances (ou son représentant)

Le processus de radicalisation violente de nature idéologique:

9h30 - « *L'islamisme et la menace terroriste* » par **Alain GRIGNARD**, islamologue, Université de Liège et anti-terrorisme Police fédérale

10h - « *Aspects criminologiques et radicalisme* », **Michael DANTINNE**, criminologue, Université de Liège

La diversité culturelle: un atout pour la prévention et un enjeu pour le vivre-ensemble

10h30 - « *Multiculturalisme, phénomène identitaire et citoyenneté* » par **Hassan BOUSETTA**, politologue, Université de Liège

11h00 : PAUSE CAFE

Etat des lieux et gestion du phénomène

11h15 - « *Les mesures de sécurité, aspects policiers et indicateurs de radicalisation* » par **Béatrice BOUHARMONT**, Police fédérale et **Stéphane PELET**, Renseignement Généraux, Cellule Ordre Public, Zone de Police de Liège

11h45 - « *Une politique sociale de prévention à dimension citoyenne vers la jeunesse* », panel

12h05 - « *Gestion de l'information : le secret professionnel des travailleurs sociaux à l'épreuve du terrorisme* », **Vincent SERON**, Faculté de Droit, Université de Liège

12h30 : **Discussion**

12h45 : PAUSE DE MIDI

Des outils pour l'action préventive et l'expérience internationale :

14h - « *Pistes pour l'accompagnement psychosocial* », **Fabienne GLOWACZ**, Psychologue, Université de Liège

14h30 - **Herman DEPARICE-OKOMBA**, Directeur du "Centre de Prévention de la Radicalisation Menant à la Violence", **Valérie SAINT-LOUIS** et **Pascale LEBLANC**, équipe d'intervention psychosociale et développement communautaire, MONTREAL, Canada.

16h30 - **Conclusion :**

Régis SIMON, Directeur, Centre Régional pour l'Intégration des Personnes Étrangères

Jean-Claude OVART, Directeur Services sociaux, Proximité et Petite enfance, Ville de Liège

Une organisation du Plan de prévention de la ville de Liège
avec la coopération du CRIPEL

« Prévention de la radicalisation violente au niveau local »

Journée de travail dans le cadre du projet
"Local Initiatives Against Extremism - LIAISE"

Mardi 17 mars 2015, Salle du Conseil, Hôtel de Ville, Liège

Programme

- 09h00 – 09h30 **Introduction : Le besoin d'une prévention locale face à un phénomène international**
- Willy DEMEYER, Bourgmestre
 - Elizabeth JOHNSTON, Déléguée générale, Forum Européen Sécurité Urbaine, Paris
- 09h30 – 10h15 **Questions relatives au processus de radicalisation**
- « *L'islam et la menace d'extrémisme violent* » par Alain GRIGNARD, islamologue, Université de Liège
 - « *Multiculturalisme et citoyenneté* » par Hassan BOUSSETA, politologue, Université de Liège
- 10h15 – 10h50 **Connaissance et expérience internationale**
- « *Une approche globale pour lutter contre l'extrémisme* » par Sebastien FEVE, Institute for Strategic Dialogue, Londres
 - « *Culture juvénile et formation à la politique et aux médias dans les populations immigrées* », par Götz NORDBRUCH, Ufuq, Berlin
- 10h50 – 11h00 *Pause*
- 11h00 – 11h30 **Etat des lieux et gestion du phénomène en Belgique**
- « *Stratégies locales de prévention intégrée: diagnostic et recommandations* », Véronique KETELAER, chargée de mission EFUS et fonctionnaire de prévention détachée par la Ville de Bruxelles
 - « *Une approche fédérale en relation avec les Villes* », Juan CORTES LECLOU, Direction Générale Sécurité et Prévention, SPF Intérieur
- 11h30 – 12h30 **Discussion**
- 12h30 – 13h45 *Pause midi*

Le projet LIAISE est co-financé par la Commission européenne
Programme pour combattre la criminalité ISEC

Séminaire européen : Formation

« Radicalisme violent : quel accompagnement psycho-social ? »

Mardi 23 mai 2017 à Liège

Ville de Liège - Université de Liège - European Forum for Urban Security

Programme

8h30: Accueil et café

9h : Introduction

Didier VRANCKEN, Vice-Recteur à la Citoyenneté, Relations Institutionnelles et Internationales, Université de Liège

Présentation des participants et des experts européens

9h30 : « *Stratégie locale de prévention et projet LIAISE - Local Institutions Against Extremism-EFUS* », **Manuel COMERON**, CASU, Plan de prévention de la Ville de Liège

9h45 : « *Concept de radicalisme, déradicalisation/désengagement et action CHANNEL* » : **Rashad ALI**, The Institute for Strategic Dialogue, Londres, UK

11h15 : Pause-café

11h30 : « *Intervention psychosociale dans le contexte du radicalisme violent et projet PSYRAD* », prof. **Fabienne GLOWACZ**, Service psychologie clinique de la délinquance et des inadaptations sociales et processus d'insertion, Université de Liège

12h00 : Analyse de cas

12h30 : LUNCH (sur place)

13h30 : « *Approche systémique de la radicalisation à motivation religieuse et processus EXIT* », **André TAUBERT**, association LEGATO, Hambourg, Allemagne

15h00 : Analyse de cas

15h15 : Pause

15h30: Contribution spéciale de **Virginie ANDRE**, Deakin University, Melbourne, Australie (Institut sur la citoyenneté et la mondialisation), « *Représentation du djihadisme chez les jeunes et opportunités de l'intervention préventive multidisciplinaire* »

-16h30 Discussion

17h00 : Conclusion

Catherine SCHLITZ, Fonctionnaire de prévention, Ville de Liège

Interprétation simultanée anglais / français par Colingua Traduction

Co-financé par le Fonds de sécurité intérieure de l'Union européenne

Dans le cadre du projet « PsyRad »

Université de Liège (Psychologie délinquance, inadaptations sociales et processus d'insertion)
en coopération avec le Plan de prévention de la Ville de Liège
et EFUS (European Forum for Urban Security)

Séminaire de formation sur la prévention du radicalisme violent et du terrorisme

Avec la Professeure **Anne SPECKHARD**, psychologue

Directrice "Centre International pour l'étude de l'Extrémisme Violent" (ICSVE)

Université de Georgetown, Washington, USA

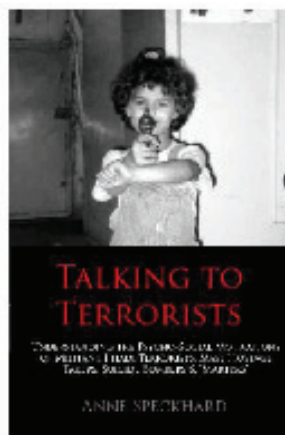
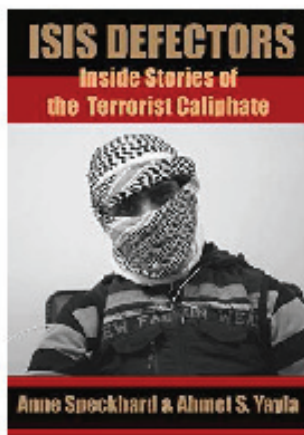
Topics:

- *The lethal cocktail of terrorism: ingredients that go into making a terrorist & individual vulnerabilities/motivations that may also play a role*
- *Is social prevention the best weapon to defeat ISIS ?*
- *Focus on the ISIS Defectors Interviews Project: « Breaking the ISIS Brand »*

Vendredi 16 juin 2017 : 9h30-12h00 (Salle François DUYCKAERTS)

B32 - Faculté de Psychologie, Université de Liège (Bd Rectorat, Sart Tilman - Parking 16)

Participation gratuite avec inscription obligatoire : audrey.laeremans@ulg.ac.be, 04 3662272

« TORU »: video-instrument voor het behandelen van de thema's van extremisme en tolerantie

Gemeente: Luik

Instellingen: Preventieplan van de stad met Camera-etc. (vzw voor permanente educatie) ; Jeugddienst van de stad Luik.

Provincie: Luik

Domein: Pedagogisch-educatieve projecten/tools

Preventie: Secundair

Contactpersoon: patrick.gagliardi@liege.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Hoofddoelstelling van de lokale strategie voor de preventie van radicalisering van de stad Luik: pedagogische preventie die gericht is op jongeren.

Filosofie van het project:

Gewelddadig radicalisering bij jongeren voorkomen door hen via de promotie van tolerantie en democratische waarden weerbaarder te maken, met behulp van een audiovisueel instrument:

- Jongeren nemen deel bij vormgeving en inhoud van het proces in het kader van een pedagogische uitvalshoek. Video wordt verzorgd door professionele actoren;
- Zogenaamde « animatiefilm », met een metaforische kracht en een universele draagwijdte (moraliserende of dreigende boodschappen, die vaak een contraproductief effect hebben op jongeren, moeten vermeden worden);
- Voor de jongeren een kader voorzien, met de vrijheid om binnen dat kader te kunnen handelen;
- Vanaf het begin een proces van symbolisch engagement voorzien, om zich ervan te verzekeren dat de jongeren niet snel opnieuw afhaken.

Beschrijving van het project:

Verwezenlijking van een videoclip (10 minuten) over ideologisch extremisme en tolerantie, als drager voor pedagogisch animatiewerk (60 minuten) dat bestemd is voor jongerengroepen (Jeugthuizen of scholen).

Educatief en socialiserend werk met een groep van een twintigtal jongeren over de thematische inhoud en audiovisuele initiatie, met verwezenlijking van een clip van 5 minuten.

Doelgroep:

Jongeren (12-14 jaar) die deelnemen aan de CCJ (Conseil Communal des Jeunes), met opening voor de adolescenten die gebruik maken van de Luikse jeugdhuizen (ook terbeschikkingstelling van de scholen).

Doelstelling(en):

- Op het pedagogisch vlak: adolescenten sensibiliseren in verband met tolerantie en openheid van geest, met het oog op een burgeropvoeding en een democratisch leerproces. Dit alles gericht op de preventie van gewelddadig radicalisering en extremistische ideologieën die tot geweld leiden;
- Op het technisch-educatief vlak: audiovisuele initiatie van de jongeren en gezamenlijke creatie van een drager met een preventieve boodschap, die de expressie van jongeren stimuleert en onder andere jongeren, en zelfs het grote publiek, zal worden verspreid.

Partner(s):

Camera-etc. (vzw voor permanente educatie) en jeugddienst van de stad Luik.

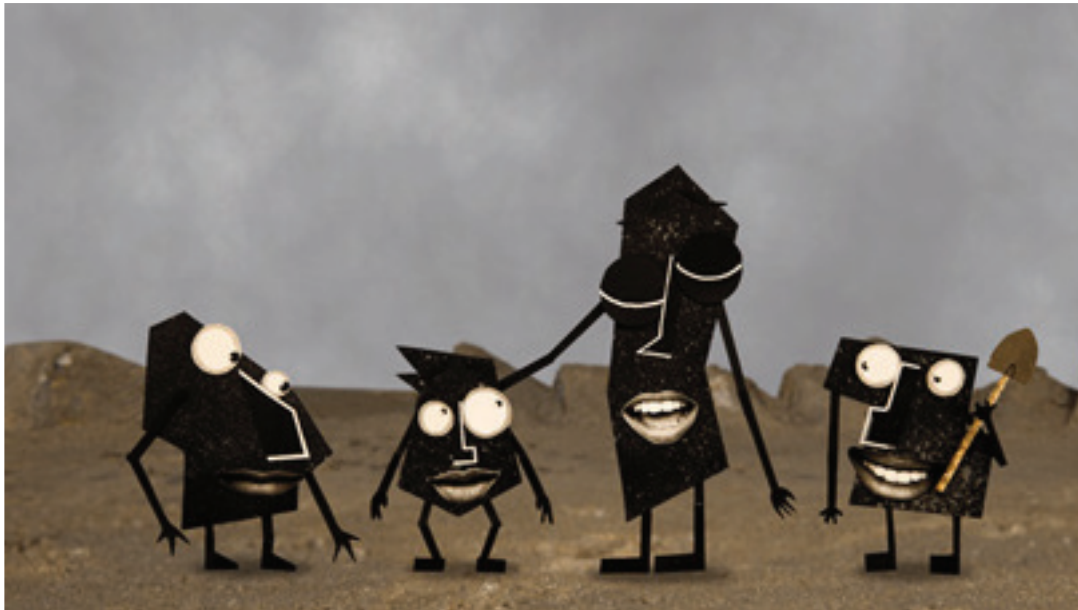
Beoordeling:

Wordt gefinaliseerd.

Budget bij benadering:

Subsidies FOD Binnenlandse Zaken impulsbeleid.

Bijlagen:

Opleiding COPPRA light

Gemeente: Leuven

Instelling: Preventiedienst

Provincie: Vlaams-Brabant

Domein: Opleiding voor professionals en eerstelijnsintervenanten

Preventie: Secundair

Contactpersoon: Miran.Scheers@leuven.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Leuven is tot op heden gespaard gebleven van concrete cases die rechtstreeks te maken hebben met de radicaliseringsproblematiek en terroristische dreigingen. Net daarom wil Leuven op de kar van preventie springen en waar mogelijk zowel proactief als preventief aandacht besteden aan mogelijke risicogroepen, -plaatsen of -gedragingen.

Een van de beleidsdoelstellingen van Stad Leuven is om een open, leefbare en solidaire stad te zijn. In deze context wil men uiteraard polarisering en radicalisering voorkomen door de vroegtijdige detectie van risico-factoren en -situaties en door het voeren van een inclusief beleid ter voorkoming van racisme, uitsluiting, geweld en aanverwante thema's aan te moedigen.

Daartoe werkt de Afdeling Preventie en Veiligheid nauw samen met andere stadsdiensten alsook met externe organisatie en met de scholen.

Filosofie van het project:

COPPRA staat voor 'Community Policing and Prevention of Radicalisation'. De opleiding werd in het kader van een Europees project ontwikkeld en richtte zich in eerste instantie op het politiepersoneel. Hiervan werd een 'lightversie' ontwikkeld voor eerstelijnswerkers, preventiewerkers en hulpverleners.

Beschrijving van het project:

Het betreft een 8-uur durende opleiding waarbij volgende thema's aanbod komen:

- Een opleiding met wettelijk kader (EU en België);
- Proces van radicalisering;
- 6 pre-indicatoren die van belang zijn bij een aanslag;
- Ideologieën en groeperingen;

- Praktijkvoorbeelden;
- Inzamelen van informatie en signalen;
- Analyse van verkregen informatie;
- Virtueel bezoek: film met betrekking tot het radicaliseringsproces;
- Life-time factoren, triggers. Push en pull factoren;
- Kwetsbaarheids- en vatbaarheidsfactoren.

Doelgroep:

Eerstelijns werkers, preventiewerkers, hulpverleners en politiepersoneel.

Doelstelling(en):

Inzicht verwerven in de radicaliseringsprocessen die uiteindelijk kunnen leiden tot terrorisme, alsook het herkennen van risicosituaties en -signalen.

Partner(s):

PIVO (Provinciaal Instituut voor Vorming en Opleiding)

Beoordeling:

Deze opleiding werd geëvalueerd door het PIVO.

Budget bij benadering:

€ 3.600

Ondervond(en) moeilijk(heden):

- Te veel informatie op één lesdag;
- Geen naslagwerk;
- Te veel details voor organisaties die nog niet rechtstreeks met de problematiek in aanraking zijn gekomen.

Lokaal advies:

De vorming verspreiden over 2 lesdagen.

Filmvoorstelling "Layla M."

Gemeente: Leuven

Instelling: Preventiedienst

Gewest: Vlaams-Brabant

Domein: Sensibiliserings-communicatieacties

Preventie: Secundair

Contactpersoon: miran.scheers@leuven.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Leuven is tot op heden gespaard gebleven van concrete cases die rechtstreeks te maken hebben met de radicaliseringsproblematiek en terroristische dreigingen. Net daarom wil Leuven op de kar van preventie springen en waar mogelijk zowel proactief als preventief aandacht besteden aan mogelijke risicogroepen, -plaatsen of -gedragingen.

Een van de beleidsdoelstellingen van Stad Leuven is om een open, leefbare en solidaire stad te zijn. In deze context wil men uiteraard polarisering en radicalisering voorkomen door de vroegtijdige detectie van risicofactoren en -situaties en door het voeren van een inclusief beleid ter voorkoming van racisme, uitsluiting, geweld en aanverwante thema's aan te moedigen.

Daartoe werkt de Afdeling Preventie en Veiligheid nauw samen met andere stadsdiensten alsook met externe organisatie en met de scholen.

Filosofie van het project: :

We willen Leuvense scholieren enerzijds tonen hoe een radicaliseringsproces verloopt en anderzijds willen we discussie teweegbrengen bij peers en dieper ingaan op bepaalde thema's waar jongeren mee geconfronteerd worden zoals identiteit, conflicthantering, burgerzin, invloed van sociale media en internet, radicalisering, terrorisme, multiculturele samenleving en religie.

Beschrijving van het project:

Voorstelling van de film **Layla M** met nabespreking in klasverband aan de hand van een uitgewerkte lesmap.

De film schetst een portret van de jonge, in Amsterdam geboren en getogen Layla, die in de huidige verdeelde samenleving moeite heeft om een helder beeld van de toekomst te zien. Ze voelt zich Nederlandse, maar ook Marokkaanse en in haar zoektocht naar identiteit vindt ze steeds minder aansluiting bij haar familie en vrienden.

Hoewel ze uit een warm gezin komt en goed presteert op de middelbare school, voelt ze zich onbegrepen en gefrustreerd. Terwijl haar frustraties toenemen, groeit haar islamitische geloofsovertuiging. Ze sluit zich aan bij een groep jonge moslims die aanvaard wil worden door de maatschappij en die hun geloof willen belijden. Wanneer ze de charismatische Abdel ontmoet, kiest ze ervoor zijn pad te volgen.

Doelgroep:

3de graad secundair onderwijs.

Doelstelling(en):

- Inzicht verwerven in het radicaliseringsproces ;
- Jongeren bewust maken van de invloed van sociale media ;
- Jongeren met een kritische blik leren kijken naar onze maatschappij ;
- Polarisering verminderen.

Partner(s):

Stad Leuven ism Cinemien en Cinemazed.

Beoordeling:

We plannen een evaluatie aan de hand van een vragenlijst.

Budget bij benadering:

€ 1.935

Ondervond(en) moeilijk(heden):

- Niet elke leerkracht heeft evenveel voeling met het onderwerp en vond het daardoor niet evident om de nabespreking in de klas te doen.
- De vertoning vond plaats in november 2017 op een moment dat het publieke debat omtrent radicalisering minder op de voorgrond was. Dit houdt extra risico's in omtrent beeldvorming en mogelijke polarisering.

Lokaal advies:

Zelf naar de klassen gaan om de nabesprekingen en de evaluaties te geven.

Bijlagen:

Project internationaal "Casablanca Goes Casablanca"

Gemeente: Leuven

Instelling: Preventiedienst en Jeugddienst

Provincie: Vlaams-Brabant

Domein: Pedagogisch-educatieve projecten/tools

Preventie: Secundair

Contactpersoon: miran.scheers@leuven.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Het project is ontstaan nadat de wijk Casablanca enkele malen besproken werd op het stedelijk hanjongeren-overleg.

De problemen hebben te maken met drugsoverlast, geluidsoverlast, zwerfvuil, etc. De politie voert in de wijk ook regelmatig controles uit.

Na een uitgebreid plaatsbezoek werd vastgesteld dat er bepaalde frustraties in de wijk bestaan:

1. Polarisering tussen de jongeren en de politiediensten.
2. De hangjongeren verschuilen zich vaak in een slachtofferrol.
3. Ze hadden weinig toekomstperspectief (doelloos hangen).
4. Zeer diverse groep met zeer uiteenlopende noden.

Op basis van intern overleg werd besloten om in te zetten op een internationaal project dat de jongeren meer zelfvertrouwen zal geven, hen de voldoening van het geven te doen ervaren en een positieve bijdrage aan de maatschappij te leveren.

Filosofie van het project:

Met het project willen we een positieve mentaliteitsverandering in de wijk in gang zetten. We werken hier op twee sporen namelijk bottom up (de jongeren) als top down (de wijk, partners, politie en lokale overheid) om deze verandering te verwezenlijken.

Het eerste spoor is ervoor zorgen dat de jongeren bepaalde competenties behalen op een veilige manier en op hun eigen tempo. De jongeren moeten uitgroeien tot de ambassadeurs binnen hun wijk en door hun positieve houding ook andere jongeren aantrekken.

Het gaat om volgende competenties:

1. Eigenaarschap;
2. Weerbaarheid;
3. Toekomstperspectief;
4. Ruimdenkendheid;
5. Netwerking.

Het tweede spoor is ervoor zorgen dat de externe partners (wijkbewoners, politie en stadsdiensten) mee betrokken worden en initiatief nemen om een positieve mentaliteitsverandering teweeg te brengen. Heel belangrijk in deze samenwerking is het nieuwe netwerk dat gelegd wordt tussen jongeren en externen via verschillende acties (Bv.: gezamenlijke sportactiviteit met de politie organiseren). De jongeren bouwen zelf aan dit netwerk zodat deze duurzaam wordt en niet afhankelijk is van de aanwezigheid van preventie- en jeugdwerkers. Van de externe partners wordt hetzelfde engagement verwacht om binnen hun organisatie te kijken naar hoe zij een structurele band met de jongeren kunnen opbouwen.

Beschrijving van het project:

De jongeren organiseren zelf een internationale uitwisseling in Casablanca (Marokko) met jongeren van daar. Beide jongerengroepen zijn verantwoordelijk voor de helft van het programma waarbij de focus ligt op het ondersteunen van een weeshuis. Om aan deze reis te kunnen deelnemen leggen ze een jaartraject af waarbij ze verschillende acties ondernemen om een positieve mentaliteitsverandering in de wijk teweeg te brengen.

Voorbeelden van acties zijn:

- Opruimen van zwerfvuil;
- Halloweentocht organiseren;
- Straatinterviews van wijkbewoners afnemen;
- Geschiedenis van de wijk in beeld brengen;
- Gezamenlijke sportactiviteit met de politie organiseren;
- Helpen op de familiedag van de politie;
- Catering voorzien op de winterspeeltuin van de stad;
- Organiseren van evenement rond het WK voetbal;
- Buurtmaaltijd organiseren;
- Wekelijkse zaalvoetbalwedstrijd organiseren voor jongeren uit de wijk.

De jongeren zullen ook de BOUNCE-opleiding kunnen volgen en krijgen een vorming rond interview technieken voor de documentaire die over het project gemaakt zal worden. De voorbereiding hieromtrent zijn lopende. Ook vormingen die hen kunnen helpen om werk te vinden en rond druggebruik staan op het programma.

Doelgroep:

Tien jongeren tussen de 16 en 23 jaar met een Marokkaanse achtergrond. Binnen deze groep zit ook 1 jongen met Vlaamse achtergrond en 1 jongere heeft een lichte mentale beperking. Deze kerngroep was reeds gevormd voor het project maar tijdens de acties wordt hun bereik groter en betrekken ze meerdere jongeren (jongens en meisjes) uit de wijk.

Doelstelling(en):

1. Mentaliteitswijziging bij jongeren;
2. Bewustmaking bij beleidsmakers, buurt, partners, etc. (= omgeving van de jongeren waarin ze zich bevinden);
3. Integratie bevorderen en polarisering voorkomen.

Partner(s):

Stad Leuven (diverse diensten) ; Lokale politie Leuven ; Riso ; Jint ; French 8 (productiehuis) ; Lokale handelaars.

Internationale partners: Jongerenwerking Essaouira ; Weeshuis in Casablanca.

Beoordeling:

Het project wordt samen met jongeren gerealiseerd en wordt in overleg continu bijgestuurd wordt. Het project is momenteel in de fase waarbij geld ingezameld wordt door de jongeren zelf voor het weeshuis in Casablanca en waarbij de jongerenpreventiewerkers het nodige budget verzamelen voor de reis en de film.

Budget bij benadering:

€ 34.000€, waarvan € 15.000 voor regie, opname en montage van een film en € 15.000 aan reiskosten.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

- Rekening houden met agenda's van partners;
- De administratieve verplichtingen die vaak tijd vragen tegenover de snelheid waarmee jongeren aan de slag willen gaan;
- Rekening houden met bestaande structuren.

Lokaal advies:

Betrek de eigen stadsdiensten zoveel mogelijk. Zo zorg je voor lokale verbindingen tussen jongeren en partners. Ook zijn deze vaak gratis voor een andere stadsdienst.

Het project moet ook een lange termijn visie hebben. Het moet jongeren laten opgroeien tot ambassadeurs van de wijk zodat de werking na afloop binnen de wijk opgenomen wordt.

Project Bounce : opleiding Bounce-Up voor eerstelijns werkers

Gemeente: Leuven

Instelling: Preventiedienst

Provincie: Vlaams-Brabant

Domein: Opleiding voor professionals en eerstelijns intervenanten

Preventie: Secundair

Contactperson: Myra.Hoeven@leuven.be ; cpr@ibz.fgov.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

In het kader van het project STRESAVIORA (Strengthening Resilience Against Violent Radicalisation), dat gefinancierd wordt door de Europese Commissie en gecoördineerd en uitgevoerd wordt vanuit de FOD Binnenlandse Zaken, stelde Leuven zich kandidaat als pilootstad voor België. Negen andere pilootsteden, gelokaliseerd in vijf verschillende Europese lidstaten, werden tevens geselecteerd. België, Frankrijk, Nederland, Duitsland en Zweden werkten mee aan het programma en ontvingen zodoende verschillende trainingen omtrent de preventieve BOUNCE-tool met een potentiële versterking van de weerbaarheid ten aanzien van radicalisme tot gevolg.

Filosofie van het project:

“BOUNCE”¹ kan worden aanzien als een pedagogische benadering van primaire preventie, gezien de focus op een versterking van de weerbaarheid. Het in een vroeg stadium aanscherpen van de morele weerstand, als effectieve beschermingsfactor tegen radicalisme of extremisme, vormt de essentie van het project.

Met BOUNCE wil men in Leuven een ‘trainerspoel’ creëren door een train-the-trainer-opleiding te organiseren voor organisaties die werken met jongeren en uiteraard in de omgeving actief zijn. Men wil aldus met BounceYoung en BOUNCEAlong aan de slag.

Beschrijving van het project:

BOUNCE is een pakket van drie trainings- en bewustmakingstools voor jongeren en hun sociale omgeving. Het biedt een positief antwoord op de uitdaging van vroegtijdige preventie van gewelddadige radicalisering. De BOUNCE-tools zijn ontworpen als een preventief instrument wanneer er sprake is - of bij voorkeur zelfs nog ervoor - van gewelddadige radicalisering. De tools bieden jongeren en hun omgeving instrumenten om met deze uitdagingen om te gaan.

¹ <https://www.bounce-resilience-tools.eu/fr>

De drie BOUNCE-tools (BOUNCE^{Young}, BOUNCE^{Along} en BOUNCE^{Up}) zijn onderling verbonden en versterken elkaar als vroegpreventieve instrumenten tegen gewelddadige radicalisering. Toch nemen de BOUNCE-tools het element 'gewelddadige radicalisering' niet als een centraal uitgangspunt. Rangezien de focus ligt op een vroegtijdige, brede en positieve preventie, zetten de tools veeleer in op de versterking van protectieve factoren. BOUNCE emancipeert daarbij jongeren en hun netwerk om 'weerbaarder' en 'veerkrachtig' te worden. Zodoende zullen jongeren interageren met de en in een bewuste omgeving. Concreter, de centrale focus van het BOUNCE-pakket komt daarom te liggen op "veerkrachtige jongeren in interactie met een bewuste omgeving".

In deze context passen opvoeders bepaalde praktische oefeningen toe om jeugdvaardigheden en -competenties op te wekken en/of te versterken. Het betreft hier onder andere zelfrespect, zelfvertrouwen, het bieden van weerstand tegen frustraties en het leren kritisch denken. Men wil jongeren helpen om om te gaan met radicale (religieus of politiek) invloeden.

Een groep eerstelijns werkers ontving een BOUNCE^{Up}-training (train-the-trainer) tijdens een tweetal 3-daagse modules om te leren hoe het BOUNCE^{Young}-resilience-programma (voor jongeren) in elkaar zit en hoe het dient te worden gebruikt en geïmplementeerd. De bewustmakingshulpmiddel BOUNCE^{Along} (voor volwassenen die deel uitmaken van de sociale omgeving van jongeren: ouders, leerkrachten en opvoeders) kwam eveneens aan bod.

Doelgroep:

Bounce^{Young}: jongeren in hun puberteit en jongvolwassenheid

Bounce^{Along}: ouders en eerstelijns werkers

Bounce^{Up}: eerstelijns werkers die werken met jongeren ongeveer tussen 12 en 18 jarigen. (opvoeders, jeugdwerkers, leerkrachten, etc.).

Doelstelling(en):

- De Leuvense jongeren veerkrachtiger maken;
- Een permanent aanbod van BOUNCE voorzien;
- Eerstelijns werkers en ouders veerkrachtiger maken en hen tools aanreiken om de aanwezige jongeren te ondersteunen;
- Op regelmatige basis samenkomen met de 'Bounce-trainerspoule' om bepaalde cases te bespreken en intervisiemomenten te organiseren.

Partner(s):

- Arktos en Huis van het Kind;
- Leden van de Bouncepoule: CGG, huis van het kind, Arktos, jongerenwerking den Tube en Jac;
- FOD Binnenlandse Zaken;
- Europese Commissie.

Becoördeling:

Zie evaluatie met korte termijn effecten op officiële BOUNCE-website (Maart 2018).

Budget bij benadering:

Per Bounce sessie: € 5.000

Ondervond(en) moeilijk(heden):

- Het blijkt helaas niet altijd mogelijk te zijn om beroep te doen op trainers van de 'Bouncepoule' voor het geven van Bounce^{Young}-sessies buiten hun organisatie
- In samenwerking met enkele partners zoeken we momenteel naar alternatieven om BOUNCE verder uit te rollen;
- Indien het totale pakket aan jongeren gegeven dient te worden vraagt het project zowel een aanzienlijke tijdsinvestering van de jongeren *an sich* als een aanzienlijke kost om de trainers in te zetten.

Lokaal advies:

BOUNCE is een interessante tool om in te zetten in het kader van de algemene preventie:

- Inzetten op Bounce^{Up} om ervoor te zorgen dat BOUNCE binnen eigen werkingen uitgedragen wordt;
- Samenwerken met verschillende diensten om toch een BOUNCE-pakket binnen de stad te kunnen aanbieden;
- Aangezien Arktos vzw in Leuven gevestigd is en Stad Leuven alsook eigen trainers heeft, zijn duidelijke afspraken nodig omtrent de bredere implementatie van het project. Aangezien de stad in sommige gevallen (op financieel vlak) tussen kan komen en aldus kan voorzien in een betaald aanbod, kunnen lokale scholen of organisaties die met jongeren werken hiervan profiteren.

Vorming bij de “Uit de Marge” vzw

Gemeente: Maaseik

Instelling : Dienst maatschappelijke integratie

Provincie: Limburg

Domein: Opleiding voor professionals en eerstelijnsintervenanten

Preventie: Secundair

Contactpersoon: hamid.aitouhammou@maaseik.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

De deelname aan verschillende vormen van “Uit de Marge” kadert in de opstart van een lokale jongerenwerking met specifieke aandacht voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren.

Filosofie van het project:

De jongerenwerking zet o.a. in op het versterken van de weerbaarheid en het ondersteunen van jongeren in hun identiteitsontwikkeling. Beide zijn belangrijke hefboomen in de preventie van radicalisering en polarisering bij jongeren. Om de jongeren hierin goed te kunnen begeleiden, is het van belang dat de jongerenwerker zich permanent bijschoolt.

Beschrijving van het project:

Om de jongerenwerker te ondersteunen, hebben we ingezet op coaching door de vzw Centrum voor Maatschappelijke Gelijkheid en Jeugdwelzijn (CMGJ). Naast individuele coachinggesprekken behelst de coaching ook deelname aan intervisiemomenten met andere jongeren- en jeugdwelzijnswerkers en het volgen van vorming om de eigen deskundigheid te vergroten.

Het aanbod van vzw Uit de Marge, die specifieke expertise opbouwde in het werken met kinderen en jongeren in maatschappelijk kwetsbare situaties, sluit hierbij heel goed aan.

De jongerenwerker volgde sinds hij begon enkele van deze vormen, nl.

- “Opleiding jeugdopbouwwerk” (4 volledige dagen);
- “Identiteitsvorming bij kinderen en jongeren”;
- “Omgaan met grensoverschrijdend gedrag, conflict en agressie”;
- “Jongeren steunen in identiteitsontwikkeling”.

Doelgroep:

Eerstelijnswerkers, actief in het jeugdwerk met aandacht voor kinderen en jongeren in maatschappelijk kwetsbare situaties.

Doelstelling(en):

Aanreiken van zowel een theoretisch kader al praktische tools om onze jongerenwerker te versterken en deskundig te leren omgaan en werken met kinderen en jongeren in een maatschappelijk kwetsbare situatie.

Partner(s):

Vzw CMGJ, vzw Uit De Marge;

Beoordeling:

De bij Uit de Marge gevolgde vormingen sloten heel goed aan bij de coaching die CMGJ biedt ter ondersteuning van de jongerenwerker. Vooral in de opstartfase was dit belangrijk. Betrokkene had als vrijwilliger al wat praktische ervaring opgedaan in het werken met maatschappelijke kwetsbare kinderen en jongeren met een migratieachtergrond maar hij miste een theoretisch kader. Een basisopleiding was een eerste vereiste maar verder is permanente bijscholing en vorming nodig om deskundig met de doelgroep om te gaan.

Budget bij benadering:

+/- € 500 op jaarbasis

Jongerenwerking

Gemeente: Maaseik

Instelling : Dienst maatschappelijke integratie

Provincie: Limburg

Domein: Straatwerk

Preventie: Secundair

Contactpersoon: hamid.aitouhammou@maaseik.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Het project kadert in de uitvoering van het integraal plan voor de beheersing van radicalisering en polarisering, dat stad Maaseik in 2014 en 2015 schreef in samenwerking met relevante lokale partners. Het plan bevat acties op diverse terreinen, zowel persoons- als groepsgericht.

Dankzij het KB van 9/11/2015 over het voeren van een impulsbeleid rond pilootprojecten voor beheersing van gewelddadige radicalisering en de strijd tegen radicalisme, kon Maaseik gedurende 1 jaar extra inzetten op het optimaliseren van de persoonsgerichte aanpak en tegelijk een inhaalbeweging verwezenlijken naar risicojongeren, vooral jongeren die (nog steeds) onvoldoende aansluiting bij de samenleving vinden en mede daardoor extra kwetsbaar kunnen zijn voor beïnvloeding.

Op het moment van de projectaanvraag baarden de aanwezigheid en de activiteiten van een bepaalde harde kern en getrouwen ons immers zorgen. We konden niet voorkomen dat ze jongeren bleven benaderen én bereiken met hun radicale gedachtegoed.

Filosofie van het project:

Het uiteindelijke doel van de lokale integrale aanpak is (vooral) jongeren en jongvolwassenen die dreigen te radicaliseren zo snel mogelijk op te sporen en "aan boord te houden". Trachten te voorkomen dat ze omwille van een bepaald gedachtegoed hun leven en toekomst op de helling zetten door de samenleving af te wijzen of, in extreme gevallen, over te gaan tot het propageren of zelf gebruiken van geweld. We willen met de jongerenwerking een tandje bij steken in het bereiken, begeleiden en opvolgen van jongeren die door de mazen van het net (dreigen te) glijpen en hen op weg helpen (terug) aansluiting te vinden bij de samenleving.

Beschrijving van het project:

Er werd een jongerenwerker aangeworven met volgend takenpakket:

- Jongeren actief opzoeken, met hen in gesprek gaan, een vertrouwenspositie verwerven en hierbij specifiek oog hebben voor maatschappelijk kwetsbare jongeren (outreaching werken);
- In beperkte mate groepsactiviteiten organiseren en/of jongeren individueel begeleiden/opvolgen zonder zelf aan hulpverlening te doen (wel gericht doorverwijzen);
- Jongeren toe leiden naar het reguliere aanbod (opleiding en vorming, tewerkstelling, verenigingsleven, sport- en cultureel aanbod, etc.);
- Knelpunten, noden, vragen van jongeren in kaart brengen en deze signaleren aan relevante instanties zodat een gepaste aanpak, verankerd in het reguliere aanbod, kan uitgewerkt worden.

Doelgroep:

Vooraf niet-georganiseerde jongeren, met specifieke aandacht voor jongeren in een maatschappelijk kwetsbare situatie.

Doelstelling(en):

Centrale doelstelling is vooral niet-georganiseerde (maatschappelijk kwetsbare) jongeren bereiken, zicht krijgen op hun vragen, noden en behoefte, op hun kansen en kunnen en hen via een persoons- en groepsgerichte aanpak (opnieuw) aansluiting doen vinden bij de samenleving en dit in samenwerking met relevante reguliere partners. Op die manier trachten we een aantal voedingsbodems voor (o.a.) mogelijke radicalisering weg te nemen en bv. beïnvloeding door de lokale harde kern te voorkomen.

Partner(s):

Verschillende lokale partners zoals jeugdwerk, scholen, sportdienst, wijkwerking, projectmedewerker preventie radicalisering en polarisering, etc.

De jongerenwerker wordt gecoacht door het Centrum voor Maatschappelijke Gelijkheid en Jeugdwelzijn (CMGJ).

Beoordeling:

De start van de jongerenwerking bracht een aantal zaken aan het licht, o.a. het bestaan van groep jongeren die geen aansluiting vindt bij het reguliere aanbod (jeugd, sport, cultuur), weinig contacten heeft met de omringende samenleving, een beperkt netwerk heeft, zich zelfs uitgesloten voelt. Tijdens het projectjaar bereikte de jongerenwerking een groep van een 20-tal jongeren vrij regelmatig bereikt, via individuele contacten en groepsactiviteiten.

Daarnaast zijn er nog steeds jongeren die enkel benaderbaar zijn op plekken in de openbare ruimte en die (nog) niet wensen aan te sluiten bij het aanbod, ook niet van de jongerenwerking. Het stadsbestuur besliste daarom de werking na afloop van het projectjaar te continueren. De jongerenwerking concentreert zich nu op het toe leiden van de vaste groep naar het reguliere aanbod en tracht daarnaast eerder vindplaatsgericht te werken om ook een bredere groep kwetsbare jongeren met diverse culturele achtergronden te bereiken.

De eigen activiteiten van de jongerenwerking blijven nog bestaan, waarbij het accent ligt op ontmoeting en uitwisseling en een aanbod waarin aandacht gaat naar positieve identiteitsontwikkeling. Verder werkt de jongerenwerking aan de uitbreiding van zijn eigen netwerk en inbedding in de bestaande structuren.

Er zal bv. gestart worden met een jeugdwelzijnsoverleg waarbij alle lokale actoren, actief op het terrein van jeugd(welzijns)werk betrokken worden. Een bijkomend aandachtspunt is het uitbreiden en omkaderen van de vrijwilligersploeg.

Budget bij benadering:

Loonkost VTE + werkingsmiddelen.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

Wat het werken naar en met niet-georganiseerde (voornamelijk maatschappelijk kwetsbare) jongeren betreft, heeft Maaseik een inhaalbeweging te maken. De federale subsidie heeft hier letterlijk een impuls aan gegeven maar het is duidelijk dat er nog heel wat werk geleverd moet worden. Het is een proces van jaren en vraagt de actieve betrokkenheid van heel wat lokale partners. Voor het stadsbestuur is dit een uitdaging, omdat er telkens ook budgettaire afwegingen gemaakt moeten worden.

Project "Opboksen"

Gemeente: Maaseik

Instelling: Dienst maatschappelijke integratie

Provincie: Limburg

Domein: Pedagogisch-educatieve projecten/tools

Preventie: Secundair

Contactpersoon: hamid.aitouhammou@maaseik.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

In Maaseik kunnen kinderen en jongeren zich al enkele jaren bekwamen in het Olympisch boksen. De trainingen gaan wekelijks door in de stedelijke sporthal. Ze staan onder begeleiding van ervaren en gediplomeerde trainers, ter beschikking gesteld via het project "Opboksen". Dit project ging bijna 25 jaar geleden van start in Genk. Bezieler was Abdel Wahhabi, voormalig Olympisch bokser.

Filosofie van het project:

Het beoefenen van een vechtsport kan een belangrijke bijdrage leveren aan het verhogen van weerbaarheid, agressiebeheersing en persoonlijke groei. De trainingen van het project "Opboksen" zijn dan ook niet gericht op "leren vechten" maar eerder op conditietraining, techniek, beheersing en veiligheid. Er is aandacht voor het sporttechnische aspect maar ook voor waarden als respect, discipline, doorzettingsvermogen en communicatie. Kinderen en jongeren kunnen op die manier hun sociale vaardigheden verbeteren, zelfvertrouwen opbouwen en leren hun agressie te beheersen. Deze competenties dragen bij tot het afwenden van een gevoel van verlatenheid en dragen bij tot het versterken van de band met de maatschappij, en op die manier vermijdt men indirect dat jongeren afglijden in een radicaal proces.

Beschrijving van het project:

De lessen Olympisch boksen worden al enkele jaren georganiseerd door de stedelijke sportdienst, in samenwerking met de vzw In Cordée uit Genk. De vzw stelt via het project "Opboksen" trainers ter beschikking. Van bij het begin trachtte men te focussen op kwetsbare jongeren. Het boksen werd gezien als een mogelijkheid om jongeren van de straat te houden en hen een zinvolle, sportieve bezigheid aan te bieden.

Men slaagde echter nauwelijks in deze opzet. Daarom werden er een jaar lang (september 2016 – juni 2017) iedere week extra lessen georganiseerd die doorgingen in het lokaal van de jongerenwerking. Daarmee werd een 10-tal jongeren extra bereikt waarvan er 3 zijn doorgestroomd naar het reguliere aanbod bokslessen in de sporthal.

Momenteel gaan enkel deze lessen nog door. De jongerenwerker blijft jongeren die hij bereikt, ook tijdens het outreachend werken, attent maken op deze mogelijkheid.

In het najaar 2017 krijgen de secundaire scholen wel nog de kans om initiatielessen te organiseren, binnen hun eigen urenpakket. Een aantal scholen reageerde hier positief op. Tijdens deze initiaties werd ook informatie gegeven over het reguliere aanbod en gaf de jongerenwerker uitleg over zijn activiteiten.

Doelgroep:

Kinderen en jongeren, vanaf 6 jaar, met extra aandacht voor jongeren in een kwetsbare situatie.

Doelstellingen:

- Aanbieden van zinvolle vrijetijdsbesteding, voor sommige jongeren een alternatief voor rondhangen op straat;
- Via deze sport een hulpmiddel aanreiken voor het verhogen van weerbaarheid, agressiebeheersing, positieve identiteitsontwikkeling;
- Mogelijkheid voor jongeren om elkaar te ontmoeten en uit te wisselen in een sfeer van open communicatie en respect.

Partner(s):

Stedelijke sportdienst, vzw In Cordée Genk, Sport Vlaanderen.

Beoordeling:

Het aantal deelnemers blijft door de jaren heen vrij constant. Voor kwetsbare jongeren blijft de drempel nog hoog. Hiervoor is een meer individuele benadering aangewezen.

Budget bij benadering:

+/- € 3.000 tijdens het projectjaar.

Socio-educatieve projecten

Gemeente: Menen

Instelling: Dienst Veiligheid en Samenleven

Gewest: West-Vlaanderen

Domein: Pedagogische-educatieve projecten/tools

Preventie: Secundair

Contactpersoon: cornelia.cannaert@menen.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Bij aanvang van het project rond de preventie van radicalisering werd eerst een rondvraag gedaan bij alle lokale actoren : de politiezone, de stedelijke diensten, het sociale middenveld, het onderwijs, etc. Het project van de socio-educatieve projecten focust zich op de noden van het onderwijs. Bij de rondvraag werd het duidelijk dat het onderwijs de behoefte had om meer informatie te krijgen over allerlei maatschappelijke problematieken die aan de basis kunnen liggen van gewelddadige radicalisering (= voedingsbodems).

Filosofie van het project:

Gezien het fenomeen van radicalisering verscheidene voedingsbodems kent, trachten we via de algemene noemer van socio-educatieve projecten in te zetten op diverse thema's, namelijk : mediawijsheid, gender en identiteit, diversiteit en religie, geweld in de maatschappij, online haatdiscours, etc.

Beschrijving van het project:

Dit project bestaat uit de creatie van **socio-educatieve pakketten**, die bestemd zijn voor de scholen en de verschillende jeugdwerkingen in Menen. Elk pakket bevat meerdere handleidingen, dvd's en spelvormen/lespakketten rond de diverse thematieken (zie filosofie van het project). De pakketten zijn zowel gericht op het basis- als het secundair onderwijs. De leerkrachten kunnen dankzij de educatieve pakketten de thema's behandelen in de klas.

Doelgroep:

- Kinderen en jongeren uit het basis- en secundair onderwijs ;
- Eerstelijns werkers binnen de domeinen onderwijs en jeugd (jeugddienst, JAC, ontmoetingshuizen, etc.).

Doelstelling(en):

- Weerbaarheid van jongeren vergroten ;
- Knowhow binnen de domeinen van onderwijs en jeugd uitbreiden.

Partner(s):

Socio-educatieve pakketten : leveranciers van educatief lesmateriaal (o.a. vzw Motief, vzw Ella, Pax Christi Vlaanderen vzw, vzw Jong en Van Zin, etc.).

Beoordeling:

Dit project is momenteel nog in uitvoering. Het is te voorbarig om deze te evalueren.

Budget bij benadering:

Momenteel ongeveer € 3.000.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

Er is heel wat informatie voorhanden voor het onderwijs rond radicalisering, mediawijsheid, diversiteit en religie, etc. We merken echter dat door de overbelasting van informatie het onderwijs soms het bos door de bomen niet meer kan zien. Dientengevolge hebben we beslist om voor het onderwijs het lesmateriaal te selecteren.

Lokaal advies:

"Radicalisering" is vaak een dekmantel voor heel wat onderliggende problematieken. Om radicalisering preventief te bestrijden is het namelijk essentieel om die onderliggende oorzaken (zie *filosofie van het project*) aan te pakken. Omwille van die reden focussen wij ons op thema's zoals **mediawijsheid** om jongeren kritisch te leren omgaan met informatie-overload en online haatdiscours. Het vroegtijdig inzetten op sluimerende problemen is primordiaal om radicalisering te voorkomen.

Praatruimtes met Mourad Benchellali

Gemeente: Sint-Jans-Molenbeek

Instelling: Preventiedienst van de stad Sint-Jans-Molenbeek

Gewest: Brussel-Hoofdstad

Domein: Pedagogisch-educatieve projecten/tools

Preventie: Secundair

Contactpersoon: OVanderhaeghen@molenbeek.irisnet.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

De doelstelling van het project is praat- en debatruimtes te creëren waarin de doelgroep, voornamelijk de jongeren, vrijuit kunnen spreken over onderwerpen die hen rechtstreeks aanbelangen of verband houden met de actualiteit. In het kader van dit project werd beslist om te werken met "rolmodellen", namelijk personen die door hun ervaring of levenstraject een houding kunnen aanbieden waarin jongeren zich kunnen herkennen.

Filosofie van het project:

Rangezien het thema radicalisering zeer actueel is, werd beslist om Mourad BENCHELLALI, "ex-jihadist", uit te nodigen om te komen getuigen en het debat met de Molenbeekse jongeren op gang te brengen. Het doel is om op basis van deze persoonlijke getuigenis te werken aan die factoren die kunnen leiden tot een proces van radicalisering, een vertrek naar een gevechtszone of een risico van radicalisering na detentie.

Beschrijving van het project:

Mourad BENCHELLALI is verschillende keren in Sint-Jans-Molenbeek komen getuigen en heeft een bereik gerealiseerd van:

- 500 jongeren van het Atheneum Serge Creuz van het 2de en 3de jaar secundair onderwijs;
- 200 jongeren buiten het schoolleven via de door het lokale netwerk van verenigingen bereikte doelgroep.

Doelgroep:

Jongeren tussen 14 en 16 jaar in scholen en tussen 15 en 25 jaar buiten het schoolleven.

Doelstelling(en):

- Het debat over een actueel thema op gang brengen;
- Een praatruimte creëren waar jongeren hun gevoel onder woorden kunnen brengen;
- Een ervaring delen zonder moreel oordeel of normatieve positionering;
- De doelgroep sensibiliseren voor de problematiek van gewelddadige radicalisering via een authentiek levensverhaal.

Partner(s):

Het Belgisch Forum voor Preventie en Veiligheid in de Steden, De gemeenten Brussel-Stad, Schaarbeek en Anderlecht, Koninklijk Atheneum Serge Creuz, Het Molenbeeks netwerk van verenigingen.

Beoordeling:

De scholen: positief: opening van het debat met de jongeren, het uit de wereld helpen van vooroordelen in verband met het thema.

Buiten het schoolleven: positief: belangstelling voor de spreker, de vrije meningsuiting van de jongeren brengt de eerstelijnswerker ertoe afstand te nemen van zijn/haar normatieve houding in de omgang met kritiek, tegenspraak of een provocerende houding.

Budget bij benadering:

Voor 8 sessies: € 6.000

Ondervond(en) moeilijk(heden):

De moeilijkheid om deze getuigenis regelmatig op te voeren door een verminderde interesse voor het thema, aangezien de actoren nog andere onderwerpen aan bod willen laten komen.

Oprichting van een overkoepelende scholengroep

Gemeente: Sint-Jans-Molenbeek

Instelling: Preventiedienst van de stad Sint-Jans-Molenbeek

Gewest: Brussel-Hoofdstad

Domein: Pedagogisch-educatieve projecten/tools

Preventie: Secundair

Contactpersoon: OVanderhaeghen@molenbeek.irisnet.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Dit project is een doelgericht project dat ontwikkeld werd naar aanleiding van de aanslagen op Charlie Hebdo in januari 2015. Deze gebeurtenissen hebben tot heel wat reacties geleid bij leerkrachten en kinderen. Dit omdat na de vrijdeling van een aanslag door een terreurcel in Verviers, Sint-Jans-Molenbeek centraal is komen te staan in het jihadistisch netwerk. Op vraag van leerkrachten werd een praatruimte en tools ontwikkeld om de gebeurtenissen bij leerlingen bespreekbaar te maken.

Filosofie van het project:

De doelstelling is een praatruimte te ontwikkelen waar leerkrachten en andere professionelen hun emoties en ideeën over de gebeurtenissen kunnen uitwisselen. Dit initiatief heeft er ook toe geleid dat tools werden ontwikkeld voor gebruik binnen een klas en schoolcontext om de gebeurtenissen bespreekbaar te maken bij leerlingen (complottheorieën, rechtvaardiging van geweld, polariserend discours).

Beschrijving van het project:

Begin februari 2015 werden verschillende praatgroepen opgericht voor de Nederlandstalige en Franstalige leerkrachten. Het verloop werd als volgt georganiseerd:

- Uitleg wat radicalisme is in verband met de gebeurtenissen;
- Debatten en uitwisselingen tussen de leerkrachten ;
- Voorstelling van een tool voor omgang met leerlingen over de thematiek:
 - De beschrijving van de feiten/gebeurtenissen: wat is er gebeurd; het peilen naar de juiste kennis over de feiten en gebeurtenissen; deconstructie van foute voorstellingen, complottheorieën, etc.
 - Het onder woorden brengen van de emoties in verband met de feiten en gebeurtenissen.
 - Benadrukken van normen, wetten en regels die nodig zijn voor een civiele maatschappij en het samen-leven mogelijk maken.

Doelgroep:

Praatgroepen bestemd voor de leerkrachten van het Nederlandstalig en Franstalig gemeentelijk basisonderwijs.
Kinderen: 6 tot 12 jaar, niveau basisonderwijs.

Doelstelling(en):

- Praatruimtes voor leerkrachten creëren;
- Het dagelijks werk van de leerkrachten en pedagogische teams ondersteunen na een markante gebeurtenis;
- Een tool ontwikkelen om de actualiteit te analyseren en die bijdraagt tot een evenwichtige verwerking van de gebeurtenissen door leerlingen

Partner(s):

Gemeentescholen van het basisonderwijs.

Beoordeling:

Praatgroep: positief, feedback van de leerkrachten waaruit blijkt dat de oefening belangrijk was.
Klastool: enkele leerkrachten hebben deze tool gebruikt, maar niet geëvalueerd.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

De moeilijkheid om zij die weigeren zich uit te spreken of zich te uiten, bij het debat te betrekken. Sommige debatten die plaatsvonden in scholen waren hevig (conflicten tussen leerkrachten, etc.).

Seminarie met betrekking tot de preventie van gewelddadige radicalisering

Gemeente: Namen

Instelling: Dienst Sociale Cohesie

Provincie: Namen

Domein: Opleiding voor professionals en eerstelijnsintervenanten

Preventie: Secundair

Contactpersoon: Nathalie.Leprince@ville.namur.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

In de nasleep van de aanslagen van de laatste jaren, de belangrijke rol van de media met betrekking tot dit fenomeen, alsook het ontstaan van verschillende plannen ter bestrijding van radicalisme op verschillende bevoegdheidsniveaus van ons land, is de bekommernis om deze problematiek op lokaal niveau niet ontsnapt aan deze algemene beweging en aan deze heersende context van groeiende onveiligheid.

Het is derhalve opportuun en noodzakelijk gebleken om personeelsleden van de overheid uit te rusten, nog vooraleer buurtinitiatieven te concretiseren om de radicalisering van personen en jongeren in het bijzonder op te sporen en/of te vermijden.

Filosofie van het project:

Het samenleven en het samen-doen bevorderen zonder discriminatie of stigmatisering door zo goed mogelijk tegemoet te komen aan de noden en verwachtingen van de personeelsleden.

Beschrijving van het project:

Het colloquium duurde anderhalve dag en verliep als volgt:

1) Wat is radicalisering?

Geschiedenis van de gebruikte begrippen

Definitie van de termen "radicaal", "gewelddadige radicalisering", "terrorisme", "foreign terrorist fighters", "returnees".

2) De radicale bewegingen in Europa

Het jihadistisch geweld herkadere in de geschiedenis van het politiek geweld in Europa. Sluitsteen van de dag: gewelddadige radicalisering is een universeel fenomeen dat niet specifiek is voor de islam noch voor de religies. De voorbeelden maken het mogelijk om na te denken over de verschillen tussen radicale standpunten en gewelddadig radicalisme.

Deze module maakt het mogelijk om aan de hand van concrete voorbeelden te zien wanneer een ideologie gebruikt wordt voor gewelddadige doeleinden.

Omvang van het fenomeen op nationaal en internationaal niveau.

3) De jihadistische ideologie

Waar komen de door groepen zoals de Islamitische Staat gebruikte begrippen en ideologie vandaan?

Inleiding tot de Moslimbroeders en het salafisme, waarbij de combinatie van de gewelddadige politieke ideeën (minderheidsgroep van de Moslimbroeders) en een orthodoxe religieuze visie (salafisme) het waargenomen fenomeen oplevert. Om tot dit stadium te komen, is de inleiding tot de islam noodzakelijk (geschiedenis van de openbaring, de fitna, de pijlers, de moslimmaatschappij, enz.).

Definitie van de termen "islamisme", "fundamentalisme", "extremisme", enz.

Geschiedenis en definitie van de jihad.

4) Het radicaliseringsproces

Het radicaliseringsproces in de brede zin. Een geïntegreerd model met 4 factoren (context, individuele psychologie, omgevingsfactoren, socialisatie) en "ideaal-type"-profielen bieden een verklarend globaal kader.

Belangrijke begrippen zoals "morele barrières", "anomie" en "morele onvrede", "sociale uitsluiting", enz., worden uitgelegd in een eenvoudige en toegankelijke taal (dankzij concrete voorbeelden).

Rol van de sociale netwerken en van de instellingen (families, "sociale groep", invloed van gelijkgezinden, scholen, enz.).

Dragers zoals: uittreksels van boeken en getuigenissen, alsook voorbeelden uit de propaganda van Daesh worden gebruikt.

5) Ronselingsproces en sekte logica

Deze module maakt het voor de deelnemers mogelijk om te begrijpen hoe de ronseling gebeurt op collectief en individueel vlak, en de afstemming op de individuele geschiedenis van de welbepaalde persoon om zijn betrokkenheid op te wekken.

De complottheorieën maken deel uit van het proces.

De mogelijkheden om zich terug te trekken.

6) De indicatoren

Wat zijn de waarschuwingsindicatoren?

Discussie op basis van de gedragsbarometer.

Tools, zoals een interactief videospel, worden gebruikt om de deelnemers de mogelijkheid te bieden om zich te verplaatsen in een onderzoeker van een gespecialiseerde dienst. Het gebruik ervan maakt het mogelijk om na te denken over de aandachtssignalen.

Doelgroep:

De personeelsleden van de overheidsdiensten (stad en OCMW).

Doelstelling(en):

- De werknemers (coördinatieposten en personeelsleden op het terrein) sensibiliseren voor het radicaliseringsproces door de democratische waarden van onze samenleving opnieuw te bevestigen;
- Informatie, uitleg en begripselementen bezorgen via een systeemanalyse van het ontstaan, de evolutie en de binnendringing van de religieuze radicalisering en het ideologische extremisme om gewelddaden te plegen;
- Het mogelijk maken om de factoren te identificeren waarbij men kan/moet optreden op het vlak van preventie van radicalisering in het kader van het beroepsmandaat.

Partner(s):

Instellingen:

- De BVBA "DiverCity Advisory," mevrouw Corinne TORREKENS;
- Jean François HUSSON.

Beoordeling:

De verschillende hierboven vermelde en uitvoerig beschreven luiken van het colloquium kenden een echt succes voor de meeste deelnemers op basis van de volgende criteria:

- Inhoudelijk sterke presentatie;
- Duidelijkheid van de uiteenzetting;
- Drager van de presentatie;
- Dynamisme.

Budget bij benadering:

€ 8.500 voor ongeveer 90 personen.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

Tijdens de voorbereiding van de inhoud van het colloquium is het moeilijk gebleken om een dergelijk gebundeld informatiepakket samen te stellen voor alle soorten personeelsprofielen.

Lokaal advies:

Een vervolg op dit colloquium lijkt noodzakelijk voor de eerstelijnsmedewerkers die rechtstreeks geconfronteerd worden met dit fenomeen.

Lokale diagnose

Gemeente: Namen

Instelling: Dienst Sociale Cohesie

Provincie: Namen

Domein: Diagnose van de situatie

Preventie: Secundair

Contactpersoon: Nathalie.Leprince@ville.namur.be

Context waarin het project ontwikkeld werd :

De bekommernis om de problematiek van radicalisering op lokaal niveau is niet ontsnapt aan de algemene beweging en aan de heersende context van groeiende onveiligheid. Gelet op de lokale analyseleemte met betrekking tot dit fenomeen wilde de dienst Sociale Cohesie van de stad Namen dan ook een lokale diagnose opstellen om de grote lijnen ervan beter te leren kennen en interventies en acties te kunnen bedenken die beter afgestemd zijn op de bijzonderheden en specifieke kenmerken van de omgeving.

Elke gemeente heeft eigen kenmerken en de problematiek van de radicalisering moet behandeld worden volgens deze parameters. Dit moet gebeuren zonder de gemeenschappelijke noemer te negeren die de radicaliserende of geradicaliseerde personen verbindt, en die in de kijker gezet werd door de specialisten en de conclusies van hun analyse.

Filosofie van het project:

De gebruikte methode vereist een zo transversaal en globaal mogelijke aanpak, die zowel operatoren van het socio-preventieve en educatieve luik als spelers van het veiligheidsluik erbij betreft, wat het mogelijk gemaakt heeft om de verschillende beroepssectoren en contactpersonen te kruisen. Deze voorziening gebeurde op zeer participatieve wijze.

Beschrijving van het project:

Om dit overzicht tot een goed einde te brengen, werden er verschillende plenaire vergaderingen georganiseerd met de belangrijkste lokale actoren en partners, alsook meer doelgerichte ontmoetingen met kernoperatoren over het onderwerp (politie, veiligheid van de Staat). Er werden 4 sectorale en thematische groepen gevormd en er werd hen gevraagd om hun standpunten uit te wisselen: sociale sector en sector van de socio-professionele inschakeling, jeugdsector, godsdienstige en culturele centra, de verenigingen die socio-educatieve of socio-culturele acties voeren ten aanzien van de autochtone en allochtone bevolking.

Voor elk van de groepen werd de doelstelling verduidelijkt om een diagnose uit te werken op basis van hun vaststellingen en praktijken, met de wens het debat uit te breiden naar alle vormen van radicalisering (religieus, filosofisch, enz.).

De uitwisselingsmodaliteiten voor de ontmoetingen werden gebaseerd op de principes van anonimisering en vertrouwelijkheid van de eventueel vermelde situaties.

De gevolgde rode draad had betrekking op de volgende items:

- De definitie en de kennis van het fenomeen;
- De al dan niet aanwezigheid van concrete probleemsituaties in de ogen van beroepsmensen en de omvang (inhoud) ervan;
- Het soort betrokken publiek (jonge jongens of meisjes, volwassen mannen of vrouwen) ;
- De onrustwekkende tekenen (vorm);
- De vragen die beroepsmensen zich stellen tijdens en voor hun interventies;
- De ontwikkelde of aanbevolen procedures;
- De geactiveerde of te activeren partners of contactpersonen;
- De persoonlijke aanvragen of aanvragen van de sector;
- De ontwikkelde en op te starten acties.

Van elke ontmoeting werd een verslag opgesteld. Dit verslag is belangrijk basismateriaal ter duiding van de lokale situatie en werd ook aangevuld met de diverse lezingen en meer algemene informatie die in de loop van de onderzoeken in dit domein verzameld werden voor deze stand van zaken.

Op het einde van alle ontmoetingen werd een analyse van de verslagen van de vergaderingen gemaakt om de diagnose te structureren en op te stellen.

Vervolgens werd deze diagnose in plenaire zitting voorgesteld aan alle partners die deelgenomen hebben aan het project.

Doelgroep:

Alle lokale partners die geconfronteerd kunnen worden met deze problematiek.

Doelstelling(en):

De realiteit op het terrein zo goed mogelijk kunnen afbakenen door te vragen naar het standpunt van de beroepsmensen en instellingen die zij vertegenwoordigen en dat ze verantwoordelijk of eerstelijnsmedewerkers zijn die rechtstreeks in contact staan met de bevolking en de verschillende bevolkingscategorieën.

Partner(s):

- Lokale Politie;
- Regionaal Centrum voor Integratie;
- FOREM Namen;
- OCMW van Namen;
- De huisvestingsmaatschappijen van lokale overheidsdiensten;
- De jeugthuizen;

- De lokale scholen;
- De dienst voor bijstand aan rechtzoekenden;
- Het justitiehuis;
- De vzw CRAIG;
- De 3 lokale godsdienstige en culturele centra;
- De bijstand in open milieus;
- De Federatie Wallonië-Brussel;
- De lokale verenigingen die socio-educatieve of socio-culturele acties voeren ten aanzien van de autochtone en allochtone bevolking.

Beoordeling:

- Grote mobilisering van partners om deel te nemen aan het project;
- Integrale en geïntegreerde aanpak van het fenomeen met partners uit verschillende domeinen;
- Uitwisselingen in vertrouwen dankzij de confidentialiteit en de anonimisering van de gegevens.

Budget bij benadering:

Menselijke middelen : € 6.387,82

Ondervond(en) moeilijk(heden):

Gevoelige verzamelde gegevens die geherformuleerd dienen te worden voor een diagnose die toegankelijk is voor iedereen.

Lokaal advies:

Noodzaak om deze ruimte van intersectorale uitwisselingen te behouden in de vorm van een platform.

Uitwerking van een gedeelde diagnose

Gemeente: Sint-Gillis

Instelling: Preventiedienst

Gewest: Brussel-Hoofdstad

Domein: Diagnose van de situatie

Preventie: Secundair

Contactpersonen: pbellis@stgilles.irisnet.be ; ahaouari@stgilles.irisnet.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

De gemeente Sint-Gillis ligt in het zuiden van het Brussels Gewest en grenst aan de gemeenten Brussel-Stad, Anderlecht, Elsene en Vorst. Sint-Gillis heeft een oppervlakte van 2,52 km² en is hierdoor één van de kleinste gemeenten van het Gewest. Sint-Gillis telt meer dan 50.000 regelmatig ingeschreven inwoners. Qua bevolkingsdichtheid staat Sint-Gillis op de tweede plaats (in het Brussels Gewest), na Sint-Joost-ten-Node. Het gemiddeld inkomen per inwoner in Sint-Gillis is lager dan het gewestelijk gemiddelde. De gemeente is één van de armste gemeenten van het gewest. De bevolking van Sint-Gillis is gediversifieerd wat de nationaliteit betreft, aangezien ze meer dan 140 verschillende nationaliteiten telt op haar grondgebied.

Net zoals andere gemeenten wordt ook Sint-Gillis getroffen door het fenomeen van radicalisme en polarisatie. Sint-Gillis heeft zich vanaf 2013 geëngageerd in de strijd tegen radicalisme en geniet sinds het tweede trimester van 2016 een impulsfinanciering (FOD Binnenlandse Zaken) om de aanwerving van een projectverantwoordelijke "radicalisme" mogelijk te maken. Eenmaal deze "one shot"-subsidie afgelopen was (september 2017), werd de projectverantwoordelijke gefinancierd in het kader van het lokaal preventie- en nabijheidsplan (gewestelijke subsidie). Hij brengt verslag uit aan de directrice van het Departement Preventie en Levenskwaliteit (departement dat de materies gekoppeld aan politie en preventie leidt), die de "single point of contact" (SPOC) is inzake radicalisme.

Filosofie van het project:

De aanpak van Sint-Gillis van de fenomenen onveiligheid en delinquentie is gebaseerd op de werkfilosofie UNEUS.

UNEUS is een werkmethode die zich meer bepaald kenmerkt door de volgende elementen:

- Het betreft een gemeentelijke voorziening, geleid door de burgemeester;
- gekenmerkt door een partnerschap waarbij minstens vier partijen betrokken zijn: de gemeente Sint-Gillis

(via haar verschillende diensten), de politiezone Zuid, het Brussels Parket en de directie coördinatie van de federale politie Brussel;

- gebaseerd op een "integrale (alle aspecten van de ondervonden problematiek aanpakken) en geïntegreerde (alles in het werk stellen om het probleem op te lossen met alle partners die betrokken zijn bij de problematiek in kwestie)" aanpak;
- gebaseerd op een transversaliteit en een samenwerking tussen de verschillende actoren.

Deze filosofie houdt een vertrouwensrelatie en een goede coördinatie tussen partners in en meer transversaliteit in de verwezenlijking van de verschillende ondernomen acties. De communicatie tussen partijen is continu en volledig.

De gedeelde diagnose vormt de praktische concretisering van deze principes in het domein van de bestrijding van radicalisme en polarisatie.

Beschrijving van het project:

Eén van de opdrachten van de projectverantwoordelijke radicalisme is de uitwerking van een tussen de actoren op het terrein gedeelde diagnose.

Deze diagnose is gebaseerd op zowel kwalitatieve als op kwantitatieve gegevens. Ze omvat meer bepaald een stand van zaken van alle actoren op het terrein (openbare en private actoren, actoren uit het verenigingsleven, ...) die kunnen helpen bij de uitvoering van een preventieplan inzake radicalisering en polarisatie.

Deze diagnose omvat meer bepaald:

- Een voorstelling van de gemeente en haar inwoners op basis van talrijke geografische, sociale, demografische, economische enz., indicatoren;
- Een kadaster van de openbare actoren en de actoren uit het verenigingsleven en van hun specifieke opdrachten. Dit kadaster heeft niet alleen de preventie van polarisatie en de preventie en bestrijding van radicalisering tot doel, maar eveneens andere doelstellingen die er rechtstreeks of onrechtstreeks verband mee houden, zoals: een betere bestrijding van vroegtijdig schoolverlaten; het opsporen van jongeren zonder levensdoel en de ontwikkeling van een begeleidend project voor deze jongeren; het delen van middelen en resources van het verenigingsleven en de overheidsdiensten teneinde een maximale aanwezigheid op het terrein te waarborgen om de jongeren van de wijken bezig te houden in de openbare ruimte;
- Niet-nominatieve gegevens met betrekking tot de manier waarop de fenomenen polarisatie en radicalisme zich voordoen op het gemeentelijke grondgebied.

De diagnose heeft een gedeeld karakter wat de verzameling van de verschillende informatiegegevens die nuttig zijn voor het opstellen ervan betreft. Ze moet evenwel nog vertaald worden in het opstellen van een samenvattende nota ter attentie van de burgemeester. Deze nota zal vervolgens voorgelegd worden aan de partners om te leiden tot een echte gedeelde lokale diagnose. De gedeelde LVD zal als basis dienen en zal de inhoud en de uitvoering van projecten, tools en animaties bepalen.

Doelstelling(en):

In de eerste plaats, een diagnose opstellen om het fenomeen te contextualiseren en te kaderen in al zijn facetten (multidisciplinaire aanpak) en een stand van zaken op te stellen van de reeds ontwikkelde openbare en gemeentelijke voorzieningen en voorzieningen van het verenigingsleven. Deze diagnose zal de fenomenen (polarisatie en radicalisering) in de brede zin op het gemeentelijke grondgebied analyseren, maar eveneens de verbanden die kunnen bestaan op het niveau van het Gewest, het land en het buitenland. Zo wordt veel belang gehecht aan de verspreidingskanalen, de verspreidingswerkwijzen en de decodering van een radicale gedachte om de impact ervan in termen van polarisatie te kunnen meten. Deze diagnose omvat eveneens een stand van zaken van de bestaande initiatieven op het niveau van de gemeentediensten, de bijstand aan personen, de bijstand aan rechtzoekenden en ex-gedetineerden, schoolbegeleiding en ondersteuning van de socio-culturele verenigingen.

Deze diagnose vormt de basis waarop acties ter aanvulling van de reeds gevoerde acties gebaseerd zullen zijn;

Een tweede doelstelling is een onmiddellijke reactiviteit te hebben teneinde elke situatie die tot radicalisering en polarisatie in de wijken kan leiden zo veel mogelijk te beperken;

Een derde doelstelling is een dynamisch opleidingsbeleid inzake radicalisme en polarisatie te voeren ten aanzien van het gemeentepersoneel. In dit opzicht is er op het terrein vraag naar minder algemene, maar meer specifieke opleidingen naar gelang van de vraag van de actoren.

Partner(s) :

De gemeentediensten. Er bestaat bijvoorbeeld een zeer nauwe samenwerking met de directie van het departement demografie en de dienst domiciliëring in het genoemde departement. Deze samenwerking maakt de administratieve opvolging van de FTF en de geradicaliseerde personen mogelijk. Bovendien maakt deze samenwerking de uitwerking van een precieze cartografie van de FTF mogelijk, alsook de uitwerking van individuele administratieve fiches (zie fiche met betrekking tot de cartografie).

Alle gemeentediensten en het OCMW (doorsturen van de referentieadressen) worden opgeroepen om samen te werken op hun bevoegdheidsniveau. Er worden contacten gelegd met de andere Brusselse gemeenten, in de eerste plaats met de aangrenzende gemeenten.

De politie: op het niveau van de politiezone, bestaan er permanente contacten met de directeur van de territoriale afdeling van Sint-Gillis. Er hebben eveneens regelmatige contacten plaatsgevonden met de verantwoordelijke van de dienst radicalisme en de afdelingsdirecteur. Er werd eveneens een samenwerking opgericht met de afdeling radicalisme van de politiezone Zuid. Bovendien bestaan er quasi permanente contacten met de federale politie, meer precies met de diensten van het DirCo, aangezien het DirCo het protocol UNEUS ondertekend heeft.

De gewestelijke ambtenaar belast met de coördinatie van het gewestelijk platform.

Beoordeling:

Er werd een procesevaluatie gemaakt.

Budget bij benadering:

De personeelskosten gekoppeld aan de aanwerving van een projectverantwoordelijke radicalisme.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

De sectoren van het verenigingsleven en de bijstand aan personen zijn over het algemeen terughoudend tegenover het bezorgen van informatie die relevant kan blijken in de strijd tegen radicalisme, grotendeels omwille van hun slechte kennis van het fenomeen, maar eveneens uit vrees om de wet tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer en het beroepsgeheim te schenden. Men stelt eveneens een slechte kennis van het fenomeen vast bij welbepaalde actoren.

De daling van het aantal vertrekken, die te wijten is aan de situatie van de gevechten op het terrein, is een belangrijk element waarmee een diagnose inzake radicalisme en polarisatie rekening moet houden.

Lokaal advies:

Een kwalitatieve diagnose is een noodzakelijke fase voor de ontwikkeling van efficiënte maatregelen inzake de strijd tegen radicalisme en polarisatie.

Project «Rien à faire, Rien à perdre»

Gemeente: Schaarbeek

Instelling: Preventiedienst van de stad Schaarbeek

Gewest: Brussel-Hoofdstad

Domein: Pedagogisch-educatieve projecten/tools

Preventie: Secundair

Contactpersonen: preventionradicalisation@schaerbeek.irisnet.be ;
extremismes-violents@cfwb.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Eind 2015 vragen jongeren om te kunnen praten over het fenomeen gewelddadige radicalisering, zodat ze dit beter kunnen afbakenen en beter kunnen begrijpen. De professionals, die slechts over zeer weinig tools beschikken om dit met hen aan te kaarten, staan evenwel vaak machteloos.

Beschrijving van het project:

«**Rien à faire, rien à perdre**» is een pedagogisch binder bestaand uit videospotjes met de getuigenis van zogenaamd geradicaliseerde jongeren, die van plan zijn geweest om België te verlaten om zich bij radicale islamistische bewegingen in Syrië en Irak te voegen.

Het portret van naasten, verzameld onder de titel «L'Histoire en héritage» (zus, moeder, vader, echtgenote, enz. - zie projectfiche) werpt ook een licht op de gevolgen van deze familiebanden. Dit project werd ontwikkeld en geïmplementeerd door Isabelle Seret, opleidster en eerstelijnsworkster in levensverhalen en klinische sociologie.

Momenteel zijn er 6 spotjes beschikbaar:

- Marie: de spirituele zoektocht;
- Tia: de zoektocht naar identiteit;
- Eric: de zoektocht naar kennis;
- Mansour: de zoektocht naar verantwoordelijk handelen;
- Kenza: de broer wiens gezicht ik bang ben te vergeten;
- Nabila: dat is waar we niet genoeg aan gewerkt hebben met onze kinderen, de transmissie.

In 2018 zullen er 5 andere spotjes beschikbaar zijn.

De binder bestaat uit een dossier waarin het project, de historiek en de methodologie worden voorgesteld, met

ondersteunende fiches voor het gebruik van elke videospot en met het meer gedetailleerd levensverhaal van de betrokken jongere. Er wordt ook een pedagogische dossier aan gekoppeld.

De drager is bedoeld voor gebruik door de eerstelijns werkers (onderwijzers, pedagogen, CPMS, gespreksleiders van praatgroepen, enz.) met het oog op participatieve animatie voor een uiteenlopend publiek. Er zijn animatiesessies met een externe animator (vzw SAVE Belgium) beschikbaar.

Meer informatie over het project kan worden verkregen op de site
<https://extremismes-violents.cfwb.be/index.php?id=rafrag>

Doelgroep:

- Jongeren (vanaf 11-12 jaar): leerlingen van het secundair onderwijs uit alle richtingen, groepen jongeren uit de diensten voor hulpverlening in open milieu, uit overheidsinstellingen voor jeugdbescherming, enz.;
- Praatgroepen met de gezinnen die betrokken zijn bij de problematiek;
- De professionals van de begeleiding (onderwijzers, pedagogen, buurtanimatoren, maatschappelijke werkers, enz.) onder de vorm van reflectiegroepen;
- Elk publiek.

Doelstelling(en):

Met deze drager kan er een reflectie worden opgestart over de jongeren met de motivaties die ertoe kunnen leiden dat zij zich wagen aan een zogenaamd radicaliseringstraject dat soms tot geweld kan leiden. Er wordt een preventieve benadering op gang gebracht die steunt op het uitwisselingen tussen gelijkgezinden, met de steun van een onderwijzer of een animator.

Partner(s):

Naast de gemeente Schaarbeek wordt het project ook ondersteund door de Federatie Wallonië-Brussel, de vzw Save Belgium, de Koning Boudewijnstichting, de vzw BRAVVO, de algemeen afgevaardigde voor de rechten van het kind van de Federatie Wallonië-Brussel, het project PRACTICES, de GSARA, het "Réseau international de sociologie clinique".

Beoordeling:

- Er zijn veel animatie sessies die werden georganiseerd met deze tool. Zij vinden voornamelijk plaats in scholen of in overheidsinstellingen voor jeugdbescherming. Op dit ogenblik hebben ongeveer 1300 jongeren hiervan genoten (in de hele federatie Wallonië-Brussel);
- De feedback over de animatiesessie is erg positief: Een leraar schrijft (aan de animator): « *de animatie was veelbelovend en gunstig voor de klas. De begrippen gewelddadige radicalisering en rekrutering werden vergeleken. Over het algemeen hadden de leerlingen veel waardering voor dit moment (met name) omdat dit uitging van de beleving van een jongere zoals hen, (...). Het is concreet, ontroerend, menselijk en hoopgevend. (...) Kleine overwinning, de leerlingen zijn zelf tot de conclusie gekomen dat er goed draaiende en geplande ronsel- en wervingspraktijken bestaan. Uw preventie- en sensibiliseringsdoelstellingen zijn dus bereikt. (...) Nog veel succes met uw noodzakelijke en heilzame activiteit in aanvulling op onze ambitieuze opzet: de opvoeding van onze jongeren* ». Een jongere zegt tegen de animatrice: « *Mevrouw, u weet niet hoe*

zeer u mijn leven heeft veranderd. Ik weet niet hoe ik u moet bedanken. »;

- De tool wordt zowel gebruikt voor animatiedoeleinden bij jongeren als in het kader van een opleiding of sensibilisering van professionals;
- De tool was de inspiratie voor een theatervoorstelling voorgesteld door de algemeen afgevaardigde voor de rechten van het kind. De voorstelling werd een twintigtal keer opgevoerd in scholen en er zijn nog voorstellingen gepland.

Opmerking: er wordt systematisch beoordeeld.

Budget bij benadering:

De binder kan gratis worden bekomen bij de Federatie Wallonië-Brussel via het adres extremismes-violents@cfwb.be. Er kunnen ook animaties (gratis voor scholen) worden gevraagd via dit adres.

Bijlagen:

Récits de vie et supports d'approche pédagogique du phénomène dit de radicalisme violent

« Rien à faire, rien à perdre » est un support pédagogique qui vise à travailler le concept dit de « radicalisme violent » avec des publics divers (jeunes et adultes) sur base du récit de vie de jeunes filles et garçons directement concernés par la question.

Objectif

L'objectif général du projet « Rien à faire, rien à perdre » est de contribuer à favoriser le lien et à prévenir le repli sur soi et le passage à l'acte de certain(e)s jeunes par une meilleure compréhension des constructions identitaires et des appartenances de chacun(e).

À partir de la collecte de récits de vie, le projet vise aussi à permettre aux professionnels en lien avec des jeunes (enseignants, éducateurs, animateurs de quartier, travailleurs sociaux, etc.) de devenir des acteurs réflexifs, d'oser quitter le silence et de (re)trouver une place mobilisatrice tant éducationnelle que sociale au sein de notre société.

Marie dit : *Moi, je suis convaincue de moi, que je m'en suis sortie, que j'ai plus les mêmes idées... mais ça reste très dur quand même... c'est compliqué... c'est très rare que j'en parle, y'a personne qui sait...*

Description

Ces récits donnent à voir les **processus de « décisions »** qui les ont menés à s'engager dans un processus dit de « radicalisme violent ». Au travers de leurs récits, nous avons tenté de comprendre pourquoi ces jeunes belges éprouvent des difficultés à s'ancrer, dans leur propre société. Nous avons identifié le terreau des frustrations mais aussi celui des ressources qui permettent à certains de ne pas basculer dans l'extrémisme. Chaque témoignage ouvre une réflexion autre afin de ne pas généraliser ce qui se joue individuellement et de rencontrer la diversité des pensées, cheminements et croyances.

Eric dit : *Plutôt que de partir de l'avant, je restais sur le présent et sur le passé donc je n'avais pas quoi.* En partant de l'hypothèse selon laquelle « l'individu est le produit d'une histoire dont il cherche à devenir le sujet » explorée en sociologie clinique et par le biais d'un dispositif en récit de vie, ces jeunes ont mis en mots leurs parcours identitaires avant de les illustrer en images. Sur la base de cette matière vivante, nous avons conçu un support pédagogique composé d'une capsule vidéo réalisée par chacun des jeunes concernés, de son récit de vie retranscrit et de fiches de soutien à l'utilisation des différents outils proposés, afin de permettre d'élaborer une réflexion distanciée sur la thématique accessible au public le plus large.

Chaque jeune a été accompagné par une équipe de professionnels pour la **réalisation de sa capsule vidéo**. Lors du tournage, chacun(e) filme librement son univers symbolique. Mettre la créativité au cœur de cet accompagnement participe à un cheminement de reconnaissance, celui de transformer une vie en œuvre, ce que Freud nomme la sublimation, un mécanisme qui permet de se sortir de ce qui nous empêche de vivre, notamment par l'acte créateur.

Au total, **une dizaine de vidéos** de jeunes, essentiellement des mineurs, seront disponibles à l'échéance du projet (2017). Chaque capsule vidéo est autonome tout en étant complémentaire aux autres. Elles seront complétées par le récit des membres de familles concernés par l'engagement d'un de leurs enfants dans un processus dit de « radicalisme violent ».

Financé par la commune de Schaerbeek et la Fondation Roi Baudouin, les supports sont accessibles sur simple demande.

Le projet **Rien à faire, rien à perdre** est accueilli sur le site du Délégué général aux droits de l'enfant : <http://www.dgde.chwb.be>

Le logo se prête à de multiples interprétations. Il est une spirale à l'image d'un avenir où la perspective de se penser en projet semble vaine, comme une aspiration vers le néant. Il représente une empreinte digitale qui évoque l'identité. Le processus désormais désigné par le substantif de radicalisation naît bien souvent d'un questionnement identitaire lié à un sentiment d'identité négative, augmenté par des difficultés concrètes d'ordre culturel, scolaire, familial, social ou autre. Mais c'est davantage l'empreinte de son histoire, celle à démêler, qui nous détermine et qui par un travail sur l'historicité permet au sujet d'advenir. Le logo du projet nous dit aussi, « laisse ton empreinte, celle qui mène à construire une humanité partagée ».

Isabelle Seret, formatrice à l'EPE, formée à l'accompagnement et à l'animation de groupe en récit de vie et sociologie clinique, membre du réseau international de sociologie clinique, formée en victimologie appliquée, auteure.

EX-ADOS RADICAUX, ILS TÉMOIGNENT

Ils ont rêvé de se battre en terre d'islam, ou d'y refaire leur vie selon les préceptes salafistes. Leur but, aujourd'hui : préserver les jeunes contre la propagande djihadiste.

PAR CANDICE VANHECKE

Vendredi, 9 heures. Centre d'éducation secondaire Ernest Richard, à Etterbeek. Les élèves de 2e ont rendez-vous avec Saliha Ben Ali, l'animatrice du projet « Rien à faire, rien à perdre » (Rafap). Saliha est la maman de Sabri. A 19 ans, à l'été 2013, Sabri s'est envolé pour la Syrie. Il y meurt trois mois plus tard. En kamikaze ou au combat ? Saliha ne saura jamais. Mais aujourd'hui, cette maman au regard à la fois triste et déterminé n'est pas là pour parler de son fils. Elle travaille à la prévention dans les écoles. En s'appuyant sur les témoignages de quatre ados anciennement radicalisés : appelons-les Marie, Tia, Eric et Mansour.

Après un séjour en IPPI, les institutions publiques de protection de la jeunesse (Marie, Eric et Mansour), ou après un suivi psychologique (Tia), ils ont accepté de participer au projet Rafap, lancé par la sociologue clinicienne Isabelle Seret : pendant des heures, ils lui ont raconté, en détail, ce qui les a poussés à vouloir rejoindre une zone de guerre. Les images télé des bombardements en Syrie ou à Gaza, lesquelles leur arrivent comme autant de coups de poing en plein visage ; les interrogations sur l'islam, par exemple au sujet du djihad ; les claques de la vie ; leurs angoisses d'adolescent en crise. Isabelle écoute, prend note. Entre 100

et 150 pages pour chaque ado, qu'elle condense en un texte qui servira de fil conducteur à une capsule vidéo de cinq minutes. Aidé par une équipe de pros, le jeune filme ensuite des plans qui évoquent son récit de vie. Plus qu'un simple témoignage, ce travail de vidéaste lui permet, aussi, de prendre du recul par rapport au chemin sur lequel il s'était égaré. Trois capsules sont actuellement à la disposition des écoles. Celle de Mansour sortira en janvier. D'autres sont en préparation.

Aujourd'hui, à Etterbeek, Saliha a choisi de diffuser la vidéo d'Eric. A 17 ans, il bascule dans la radicalisation, durant le ramadan 2014. A quelques milliers de kilomètres, un certain Abou Bakr al-Baghdadi vient de s'autoproclamer calife d'un prétendu « Etat islamique ». Eric

Jean-Louis Denis, dit « le soumis », endoctrineur aujourd'hui condamné.

s'isole de plus en plus et se perd en questionnements. Pourquoi cette guerre en Syrie ? Pourquoi ces décapitations ? Les adultes gardent le silence. Où donc trouver les réponses ? Dans le Coran, sûrement, mais le livre saint est d'une telle complexité... Restent les réseaux sociaux, où l'on trouve toujours quelqu'un pour mettre le moindre verset à la portée de n'importe qui. Tout devient limpide : soit une chose, ou un acte, est *halal* (permis), soit il est *haram* (proscrit). Sous l'influence de ses nombreux « amis » virtuels, Eric ne pense bientôt plus qu'à ça. Le jeune homme raconte que l'un d'eux lui mettait énormément « la pression ». Alors, quand ce dernier disparaît de la Toile pour une raison inconnue, Eric prend ses distances avec la « djihadosphère » et retrouve, peu à peu, le contrôle de sa pensée.

Cheikh Google

A la fin de la vidéo, les réflexions fusent. Premier bon signe : les élèves prennent conscience que ceux qui se radicalisent ne sont pas forcément des délinquants qui veulent se racheter auprès de Dieu (comme entendu juste avant). La frontière avec Eric s'amincit. Cet ado, ce pourrait être l'un d'entre eux. Plusieurs s'interrogent aussi : comment parvenir à une compréhension exacte du Coran ? « Pour ça, il faut savoir parler l'arabe, Madame ! », lance un élève. Une jeune fille le coupe : « Rien à voir ! Moi, je parle arabe, mais ce n'est pas pour autant que je comprends le Coran. » Saliha recadre la discussion, évoque l'importance du contexte dans lequel les versets coraniques sont apparus. Surtout, elle met en garde contre ce qu'elle appelle « Cheikh Google », soit la grande foire 2.0 aux réponses simplistes sur l'islam. Contre les réseaux sociaux, aussi, terrain

Saliha Ben Ali, animatrice de Rafrap (« Rien à faire, rien à perdre »), travaille à la prévention dans les écoles.

de jeu favori des recruteurs de djihadistes. « Madame, les recruteurs, c'est pas que sur Internet !, s'écrie un gamin. Moi, mon frère, il avait reçu un CD de Jean-Louis le Soumis, sur lequel on parlait que de la mort et tout ça. Quand mon père a vu ça, il était super énervé et il a interdit à mon frère de le revoir. »

En quelques secondes, Saliha est ramenée à sa propre histoire, puisque Sabri a justement été endoctriné par Jean-Louis Denis (dit « le Soumis »). « Heureusement, ce monsieur a été condamné à 10 ans de prison pour ses agissements », conclut-elle. Quelques heures plus tard, Saliha apprendra, la rage au ventre, que la peine du propagandiste vient d'être réduite à 5 ans en appel. Une fois les élèves partis, les professeurs font part de leur enthousiasme à l'égard de l'animation, mais aussi d'un regret : le seul garçon de la classe qui tient parfois des propos radicaux est absent aujourd'hui.

Que ce soit lorsqu'un prof évoque le *Journal* d'Anne Franck ou les caricaturistes de *Charlie Hebdo*, il n'en est plus à un coup d'éclat près. « C'est très difficile de savoir s'il est dans la provocation ou s'il pense ce qu'il dit », reconnaît une enseignante.

L'élève a de la chance. Dans beaucoup d'écoles, on renvoie illico. Même intransigeance dans les tribunaux : très souvent, lorsqu'il y a suspicion de radicalisation, c'est tout de suite direction l'IPPJ. Une période de réclusion qui, pour le délégué général aux droits de l'enfant, Bernard De Vos, ne rime certainement pas avec déradicalisation : « La déradicalisation est un mythe. Et ce n'est pas en enfermant ces ados qu'on leur permet de se remettre en phase avec la société. D'autant plus que le personnel des IPPJ ne se sent toujours pas suffisamment formé pour prendre en charge ces mineurs au parcours si particulier. » Ce dont

témoigne la jeune Marie. Dans sa vidéo, elle évoque sa conseillère musulmane en IPPJ, complètement désemparée face à ses questions sur le djihad. Heureusement, les solutions viennent parfois à la sortie. Comme pour Mansour qui, grâce à sa maman, a rencontré un imam et un éducateur qui ont pris le temps de décortiquer avec lui des discours de Sharia4Belgium, pour en relever toutes les erreurs.

Aujourd'hui, Mansour, Marie, Tia et Eric se disent fiers de témoigner, pour mettre les jeunes en garde contre la propagande djihadiste. Une manière de donner du sens à leur vécu. Une manière, aussi, d'enfin endosser un rôle positif pour la société. ♦

Toutes les informations concernant le projet Rafrap sont disponibles sur le site du délégué général aux droits de l'enfant : www.dgde.cfwb.be

Sensibiliseringsproject van jongeren omtrent de situatie van de Syrische vluchtelingen en een actief burgerschap

Gemeente: Schaarbeek

Instelling: Preventiedienst van de stad Schaarbeek

Gewest: Brussel-Hoofdstad

Domein: Pedagogische-educatieve projecten/tools

Preventie: Secundair

Contactpersoon: preventionradicalisation@schaerbeek.irisnet.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Algemene context waarin:

- Jongeren de voorkeur geven aan de sociale netwerken als informatiekanal. Deze nieuwe media brengen nu en dan verkeerde en/of misleidende informatie over. Om geruchten en propaganda een halt toe te roepen, moet er betrouwbare en objectieve informatie verschaft kunnen worden ;
- Jongeren stellen zich vragen over hun actieve plaats in de maatschappij, zowel wat het Syrische drama als andere problematieken betreft ;
- Voor dit project moet er worden gezocht naar zingeving en naar een antwoord op identiteitsvragen.

Beschrijving van het project:

Op voorstel van een Schaarbeekse vereniging, de VZW «Network of supporting the syrian people», hebben de cel preventie van gewelddadige radicalisering en de dienst van straathoekwerkers (beiden verbonden aan het Stedelijk Preventieprogramma van de gemeente) een project ontwikkeld dat ertoe strekt de jongeren te sensibiliseren voor de situatie van de Syrische vluchtelingen en het engagement van de burger.

Twee opeenvolgende fases waren markant voor het project (opgericht in september - oktober 2015):

- Het informeren van de jongeren over de geopolitieke situatie van Syrië (verwezenlijkt door de CNAPD - Coordination Nationale d'Action pour la Paix et la Démocratie), over de opdrachten en projecten van de vereniging 'Network of supporting the syrian people', alsook het leveringsparcours van de verzamelde giften.
- Een feestelijk evenement in het Lacroix-park dat ertoe strekte om (materiële) giften te verzamelen en waarbij ook de verschillende activiteiten werden voorgesteld:
 - Het inzamelen van schoolmateriaal bestemd voor Syrië en een stand voor het vullen van dozen bestemd voor Syrië;
 - Het maken van papieren bloemen;

- Het schrijven van brieven voor de gevluchte Syrische gezinnen;
- Het aanbieden van Syrische specialiteiten, gebakjes, snoepjes en theesoorten van de wereld;
- Een tent waar spelletjes gespeeld kunnen worden en gekleurd kan worden;
- Het voorlezen van verhalen in het Frans en Nederlands;
- Een demonstratie van vechtsporten door de jongeren van het team van straathoekwerkers.

Doelgroep:

- Voor de infosessies waren de groepen jongeren van straathoekwerkers het doelpubliek ;
- Het feestelijk evenement was openbaar.

Doelstelling(en):

- De energie van jongeren kanaliseren in positieve en constructieve acties zoals humanitaire projecten. Zodoende zullen zij antwoorden vinden op hun wil om zich in te zetten als burger;
- Jongeren correcte en betrouwbare informatie bieden over de door de media vermelde fenomenen;
- De jongeren sensibiliseren voor de fenomenen rondom hen;
- Onrechtstreeks antwoorden op de zoektocht naar zingeving en antwoorden op de identiteitsvragen van bepaalde jongeren.

Partner(s):

- De CNAPD (Coordination Nationale d'Action pour la Paix et la Démocratie);
- De VZW «Network of supporting the syrian people»;
- De vereniging «Een visum, een leven»;
- De verenigingen «Ecoliers du monde» en «Esperanto», die actief hebben deelgenomen aan het publiek evenement.

Beoordeling:

- De voorstelling over de geopolitieke situatie in Syrië heeft veel vragen opgewekt bij de jongeren. Zij praten voortaan spontaner over het thema. Hierdoor kan men meer vrijuit spreken;
- Het publiek evenement was erg gemoedelijk, hartelijk. De aanwezige personen hebben veel met elkaar gepraat. De multiculturaliteit was mooi om te zien. De giften waren aanzienlijk. Het evenement heeft het publiek (meer) gesensibiliseerd voor de situatie van de Syrische vluchtelingen, waardoor zij positief kunnen handelen in deze situatie.

Budget bij benadering:

Ongeveer € 150 (buiten interne kosten met betrekking tot het materiaal en het drukken van de affiche voor het publieke evenement).

Opleiding/informatie bestemd voor de beroepsmensen en elk publiek

Gemeente: Verviers

Instelling: SAFER

Provincie: Luik

Domein: Opleiding voor professionals en eerstelijnsintervenanten

Preventie: Secundair

Contactpersoon: sophie.albert@verviers.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Projectoproep die tot doel heeft gewelddadige radicalisering te beheersen en radicalisme te bestrijden in het kader van een impulsbeleid van de FOD Binnenlandse Zaken.

Filosofie van het project:

In de huidige veiligheidscontext roepen publieke overheden de actoren op het terrein op om waakzaam te zijn voor de tekenen van radicalisme en nodigen zij hen uit om dergelijke tekenen te rapporteren aan wie hiervoor bevoegd is.

Er dient evenwel te worden vastgesteld dat deze actoren niet de middelen hebben om dit preventiewerk te doen. Voor verschillende actoren op het terrein vormt dit een reëel ethisch probleem, aangezien zij, zonder de noodzakelijke middelen om over een situatie te oordelen, vrezen dat zij zich te snel of juist niet snel genoeg zorgen maken. Een verkeerde analyse van een situatie, door een gebrekkige of foutieve kennis, kan negatieve gevolgen hebben voor de desbetreffende personen (voornamelijk een gevoel van stigmatisering).

Men dient dus uiteraard een opleiding bestemd voor de actoren op het terrein te organiseren, maar hen ook te informeren over de te gebruiken communicatiekanalen. Een actor op het terrein heeft meer vertrouwen wanneer hij weet langswaar zijn informatie passeert en wie deze zal behandelen.

SAFER wou dus bij elke opleiding aanwezig zijn samen met een politieagent om het werk dat reeds gedaan was door zowel de dienst zelf als door de lokale politie uit te leggen opdat zij elkaar zouden leren kennen.

Beschrijving van het project:

- Reeks opleidingen verstrekt door een commissaris van de FGP (**Opleiding CoWoPro** – zie *projetfiche COPPRA light Leuven*) bestemd voor het personeel van de gemeente en het OCMW.
- **Informatiedag bestemd voor actoren op het terrein** (opvoeders, leerkrachten, schooldirecteurs, sociale partners, enz.), in aanwezigheid van 3 sprekers van de ULG die elkaar opgevolgd hebben in de “Espace Duesberg” (280 personen).
 - De heer Alain Grignard heeft gesproken over de geschiedenis van de islam in Europa.
 - De heer Vincent Seron heeft het parcours van geradicaliseerde jongeren aan bod laten komen.
 - De heer Jérôme Jamin heeft ons de complottheorieën in verband met radicalisme uitgelegd.
- SAFER heeft eveneens enkele opleidingen verstrekt.

Doelgroep:

Beroepsmensen/actoren op het terrein en elke persoon die geïnteresseerd is in de problematiek (voor de informatiedag).

Doelstelling(en):

Sleutels en tools aanreiken aan de betrokkenen om het fenomeen van radicalisme beter aan te pakken.

Partner(s):

- ULG;
- FGP.

Beoordeling:

Zeer positieve feedback van de deelnemers. De opleidingen hebben het mogelijk gemaakt om elkaar te leren kennen en een antwoord te bieden op elkaars eventuele angsten

Budget bij benadering:

€ 2.500

Ondervond(en) moeilijk(heden):

- De verschillende diensten motiveren om deel te nemen aan de opleidingen, aangezien bepaalde diensten zich niet bij het thema betrokken voelden;
- Kwalitatieve sprekers vinden. Veel personen werpen zich op als deskundigen of hebben zeer georiënteerde discours. Het was de bedoeling om aangepaste toespraken aan te bieden.

INVITATION A LA JOURNEE DE FORMATION AUTOUR DU RADICALISME DE LA VILLE DE VERVIERS

Le SAFER (le Service d'Accompagnement des Familles et de l'Entourage en matière de Radicalisme) de la Ville de Verviers vous convie à un après-midi de conférence-formation autour du radicalisme le **18/01/2017 de 13h à 18h à l'Espace Duesberg**. Cet événement est gratuit.

Cet après-midi s'adresse de manière générale aux professionnels de terrain ainsi qu'aux enseignants des écoles primaires et secondaires.

La formation-conférence s'articulera autour de trois intervenants et se déroulera comme suit :

13h00 : Accueil

13h15-14h45 : Alain Grignard (islamologue (Ulg) et commissaire à la brigade anti-terrorisme), « l'histoire de l'islam radical en Belgique ». Séance de questions-réponses.

14h45-15h50 : Vincent Seron (criminologue, Ulg), « Le processus de radicalisation ». Séance de questions-réponses.

15h50-16h10 : Pause.

16h10-17h10 : Jérôme Jamin (politologue, Ulg), « le radicalisme et la théorie du complot ». Séance de questions-réponses.

17h10-18h00 : Débat.

Le nombre de places étant limité, nous demandons une inscription à une des deux adresses suivantes : sophie.albert@verviers.be ou charlotte.remacle@verviers.be.

Pedagogische tool over mediaopvoeding bestemd voor jongeren

Gemeente: Verviers

Instelling: SAFER

Provincie: Luik

Domein: Pedagogisch-educatieve projecten/tools

Preventie: Secundair

Contactpersoon: sophie.albert@verviers.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Projectoproep die tot doel heeft de gewelddadige radicalisering te beheersen en het radicalisme te bestrijden in het kader van een impulsbeleid van de FOD Binnenlandse Zaken.

Filosofie van het project:

De digitale media en de sociale netwerken hebben een belangrijke plaats verworven in de manier waarop men zich informeert. Er dient evenwel te worden vastgesteld dat het door de enorme toename van het media-aanbod en van de media-inhoud, soms moeilijk is om er wijs uit te worden.

“Is de informatie waar/vals?”, “wat zijn de bronnen?”, enzovoort zijn vragen die wij ons bijna niet meer stellen. Voor bepaalde mensen kan dit ertoe leiden dat ze volledig gedesinformeerd geraken en dat zij zich de wereld enkel voorstellen vanuit complottheorieën.

Het was dus dringend tijd om de kritische geest van de jongeren, en minder jongeren, op te wekken, en hen op te leiden in het journalistieke basiswerk opdat zij zouden begrijpen hoe de informatie werkt.

Beschrijving van het project:

Creatie van een **pedagogisch multimediaboekje** in samenwerking met een voor het probleem gesensibiliseerd beroepsjournalist.

Dit onlineboekje zal ter beschikking gesteld worden van de scholen en vzw's die hiervan verschillende versies zullen kunnen kiezen naar gelang van hun publiek en de tijd die zij aan het thema willen besteden.

Het boekje bevat theorie, maar ook en vooral veel activiteiten waarbij de jongeren in praktijk moeten brengen wat zij geleerd hebben.

Een lid van SAFER zal elke leerkracht of opvoeder tijdens de sessie begeleiden om zo volledig mogelijk te zijn.

Doelgroep:

Scholen en verenigingen in verband met de jongeren.

Doelstelling(en):

- De leerkrachten en animatoren van tools voorzien en ondersteunen om dit thema aan bod te laten komen;
- De jongeren de mogelijkheid bieden om hun kritische geest te ontwikkelen.

Partner(s):

Quentin Noirfalis, inwoner van Verviers en zelfstandig journalist in Médor - Hij is ook mede-oprichter van "Dancing Dog Productions" en producent van documentaires en webdocumentaires.

Beoordeling:

Actie lopende.

Budget bij benadering:

€ 7.500

Ondervond(en) moeilijk(heden):

- Ne pas tomber dans la stigmatisation, ne pas considérer que seuls les jeunes en « difficultés » sont impactés par ce phénomène;
- Zich niet bezig houden met de complottheorieën die slechts in één richting gaan;
- De theorieën niet uit de wereld proberen te helpen.

Omkadering van een minivoetbalproject door Terrain d'Aventure van Hodimont

Gemeente: Verviers

Instelling: SAFER

Provincie: Luik

Domein: Pedagogisch-educatieve projecten/tools

Preventie: Secundair

Contactpersoon: sophie.albert@verviers.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Dit project betreft een samenwerking tussen SAFER en Terrain d'aventure van Hodimont.

Terrain d'aventure is een vereniging die kampt met een tekort aan gekwalificeerd personeel voor de aanpak van diverse problemen bij de organisatie en uitvoering van activiteiten.

Filosofie van het project:

Dit project biedt de gelegenheid aan SAFER om een socio-preventieve aanpak te ontwikkelen door samen te werken met een vereniging die werkt met jongeren uit wijken gekenmerkt door sociale en economische problemen. De samenwerking kadert binnen een pedagogisch project met jongeren uit de wijk.

Bepaalde burgers zijn minder bereikbaar dan anderen: ze begeven zich meestal enkel in de omgeving van hun wijk waar ze naar school gaan, werken of zich ontspannen. Hierdoor is het soms moeilijk voor de overheid om contacten te leggen met deze doelgroep om een discussie op gang te brengen, moeilijkheden waarmee ze geconfronteerd worden te begrijpen en hun standpunt over maatschappelijke fenomenen te horen.

De uitdaging is om de drempel tussen de overheid en deze doelgroep te verlagen door middel van activiteiten waarop geen etiket 'radicalisme' wordt geplakt. Dit opdat een vertrouwen wordt ontwikkeld dat naar de doelgroep wordt geluisterd zonder veiligheidsdoeleinden.

Beschrijving van het project:

Organisatie van een minivoetbaltornooi met de jongeren van de vzw, wekelijkse ontmoetingen. De wedstrijden worden begeleid door een sportieve animator van Terrain d'aventure en een personeelslid van SAFER.

De jongeren spelen zelf scheidsrechter tijdens de wedstrijden met als doel hen te responsabiliseren en hen te sensibiliseren voor fair-play, respect voor de anderen en het materiaal, enz.

Bijzondere aandacht wordt besteed aan het kunnen samenwerken, ongeacht de afkomst van de andere (het doelpubliek van Terrain d' aventure van Hodimont bestaat uit mensen met verschillende achtergronden).

Organisatie aan het einde van het seizoen van een groot tornooi met een maaltijd en een beker uitreiking door een schepen.

Doelgroep:

- Jongeren die naar "Terrain d' aventure" komen.

Doelstelling(en):

- Een publiek bereiken en mobiliseren die sociaal en/of economisch kwetsbaar is;
- Via voetbal jongeren aanzetten tot betrokkenheid en deelname aan een reeks van activiteiten;
- Jongeren responsabiliseren en hen het gevoel geven dat ze erbij horen.

Partner(s):

- Vzw «le Terrain d'aventure de Hodimont».

Beoordeling:

Positief: de activiteit heeft banden tot stand kunnen brengen tussen leden van de vzw maar ook met de jongeren. SAFER maakte gebruik van die momenten tijdens het tornooi waarin ploegen niet speelden om dichterbij te komen bij de jongeren door uitwisseling van gedachten en ervaringen.

Budget ij benadering:

€ 1.300

Ondervond(en) moeilijk(heden):

Het vertrouwen krijgen van de vzw, dit wil zeggen, aantonen dat SAFER (negatief gelabeld als bestrijder van 'radicalisme') graag zou deelnemen aan deze pedagogische activiteit als een positieve stap in de herwaardering van de jongeren vanuit een preventieve benadering van het proces van radicalisering (maar niet enkel vanuit deze invalshoek).

Vanwege deze moeilijke relatie heeft de vzw getwijfeld om aan de jongeren de functie van het personeelslid van SAFER als deradicaliseringsambtenaar te communiceren. Dit uit vrees voor een stigmatiserend gevoel bij de jongeren en een afwijzing van het personeelslid.

Voorstelling van het theaterstuk "Lettres à Nour"

Gemeente: Verviers

Instelling: SAFER

Provincie: Luik

Domein: Sensibiliserings-communicatieacties

Preventie: Secundair

Contactpersoon: sophie.albert@verviers.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Projectoproep die tot doel heeft gewelddadige radicalisering te bestrijden in het kader van het federaal impulsbeleid van de FOD Binnenlandse Zaken.

Filosofie van het project:

Het theaterstuk van Rachid Benzine is een tool waarmee kan gesensibiliseerd worden voor de problematiek. Het uitgangspunt is dat een theaterstuk een ludiek en concreet middel kan zijn om het fenomeen van radicalisering en de daarmee gepaard gaande processen te benaderen.

Beschrijving van het project:

Frans-Marokkaans islamoloog en onderzoeker Rachid Benzine behoort tot een nieuwe generatie intellectuelen die de Koran kritisch en op een open manier benadert. Zijn theatertekst «Brieven aan Nour» getuigt in briefvorm de uitwisselingen tussen een vader, een praktiserende intellectuele moslim die zijn religie beleeft als een boodschap van vrede en liefde, en zijn dochter die naar Irak vertrokken is, een luitenant van IS achterna die ze in het geheim huwde.

De gemeente Verviers beoogde in een eerste instantie het stuk op te voeren in scholen en andere organisaties zoals vzw's (alpha FLE enz.). Daarnaast beoogt het ook om begeleiders op te leiden zodat zij over de juiste tools beschikken om hun publiek te brieven en debrieven, via twee opleidingsdagen over radicalisme met deskundigen van de ULG en twee dagen op PHILOCITE (dat de begeleiders opleidt voor spreken in het openbaar). Er is ook een activiteit vóór en na het stuk voorzien.

Doelgroep:

Verenigingen, scholen, elk publiek.

Doelstelling(en):

De toeschouwers via een theaterstuk sensibiliseren voor de problematiek en de begeleiders vóór en na het stuk van de nodige tools voorzien.

Partner(s):

Ccv, Crvi, PSC, lire et écrire enz.

Beoordeling: :

Nog niet afgesloten.

Budget bij benadering:

€ 1.500

Ondervond(en) moeilijk(heden):

Verschillende personen hebben zich tijdens de voorbereiding extra verdiept in het onderwerp, net door de emotionele lading die het stuk meebrengt. Deze voorbereiding stelde het publiek en het kader in staat om zowel voor als na het stuk alles goed te kunnen bevatten.

Lokaal advies:

Het feit dat Rachid Benzine een erkend islamoloog is, biedt de tekst een grotere geloofwaardigheid.

Project «Marocado»

Gemeente: Verviers

Instelling: SAFER

Provincie: Luik

Domein: Pedagogisch-educatieve projecten/tools

Preventie: Secundair

Contactpersoon: sophie.albert@verviers.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Projectoproep in het kader van het federaal impulsbeleid van de FOD Binnenlandse Zaken die tot doel heeft gewelddadige radicalisering te bestrijden.

Filosofie van het project:

Een groep jongeren door een verblijf in het buitenland een moment van solidariteit bieden met het land van herkomst van hun ouders. Doel hiervan is de jongeren te sensibiliseren voor de fenomenen van armoede en sociale uitsluiting in het land van herkomst van de ouders.

Het project dient gezien te worden als een doorbreking van de levensroutine door een kader te bieden waarin jongeren de tijd krijgen om anderen te helpen, te luisteren naar het verhaal van de andere. Dit om vervolgens tot reflectie te komen over de eigen leefwereld in België en deze te delen met jongeren uit het buitenland. Het gaat over delen, maar ook over het ondersteunen van de ontwikkeling van een positieve identiteit bij de jongeren. Daarenboven worden er verschillende activiteiten georganiseerd rond het fenomeen radicalisme voor sensibilisatie en bespreking van de thematiek in functie van de context.

Dit verblijf dient tevens voor verzameling van empirische data voor het CONRADT-project.¹

Beschrijving van het project:

Het project bestaat uit een verblijf van 10 dagen met een tiental jongeren van **Terrain d'aventure in Larache** (Noord-Marokko) tijdens de paasvakantie van 2018.

De jongeren vertrekken met twee opvoeders van "Terrain d'aventure" en "Vent debout" en verblijven in een wees- en jeugdhuis in Larache.

De groep jongeren zal zich inzetten voor een **humanitaire actie** in een weeshuis in Larache (dit weeshuis is partner van de jeugddienst "Vent debout" en ontvangt regelmatig jongeren). Naast een handje toe te steken in het weeshuis op verschillende werkterreinen, is het de bedoeling een reflectie op gang te brengen met de jongeren

¹ <https://www.belspo.be/belspo/fedra/proj.asp?1=fr&COD=BR%2F165%2FA4%2FCONRAD>

over de leefomstandigheden van de jongeren in het weeshuis en hun eigen leven in België. Het doel hiervan is het bewustzijn voor burgerschap bij de jongeren te verhogen.

Omdat de stad Larache zelf getroffen werd door het fenomeen van vertrekkende jongeren naar Syrië organiseert de stad in samenwerking met "Terrain d'aventure" uitwisselingsmomenten om het thema radicalisering bespreekbaar te maken. Deze uitwisselingsmomenten worden afgesloten met de opvoering van een theaterstuk over radicalisme waarvoor deze groep jongeren de eerste prijs in de wacht hebben gesleept op het festival van Mimouna.

In dit kader is er een bezoek aan de eredienstplaatsen van de stad gepland. Larache heeft immers verschillende kerkhoven voor verschillende religies, alsook synagogen en kerken. Het doel is de jongeren te tonen hoe een Marokkaanse stad omgaat met verschillende religies. Tevens plant SAFER in deze context een of twee gerichte animaties. Deze activiteiten zullen door een vertegenwoordiger van het CONRADT-project en SAFER ter plaatse worden gecoördineerd.

De jongeren worden ook begeleid door een persoon van het CONRADT-project (onderzoeksproject over het fenomeen radicalisme gefinancierd door de federale overheid in samenwerking met de ULG, de KUL, enz.). Het doel is gebruik te maken van het verblijf van de jongeren in het buitenland om vanuit deze context lessen te trekken over het discours en tegendiscours rond het fenomeen radicalisering voor het empirisch onderzoek. De groep jongeren zal haar ervaringen delen met de jongeren van Larache aan de hand van een foto- en videoreportage.

Doelgroep:

Jongeren uit Verviers.

Doelstelling(en):

- Zichzelf in vraag stellen in relatie tot de andere, over burgerschap, educatie, enz.;
- Ondersteunen van een positieve identiteitsontwikkeling van de jongeren via een solidair project;
- Een dialoog met de jongeren tot stand brengen;
- Verzamelen van empirische data voor onderzoek.

Partner(s):

- Terrain d'aventures;
- AMO Vent debout (<http://www.ventdebout.be/pages/nous.html>);
- CONRADT-project (via Hassan Bousseta).

Beoordeling:

Project is nog lopende.

Budget bij benadering:

€ 6.500

Straathoekwerk met jongeren van Cheratte/Visé – Project "Etnie Go et ne sois pas Nigaud"

Gemeente: Visé

Instelling: PCS

Provincie: Luik

Domein: Straatwerk

Preventie: Secundair

Contactpersoon: sandy.bosmans@vise.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Dit project hoort thuis bij projecten die voortvloeien uit de oproep "Bevordering van de sociale cohesie en preventie van radicalisme". De Waalse regering heeft in deze context beslist om vanaf 2016 jaarlijks 2 miljoen euro te besteden om specifiek projecten ter preventie van radicalisering te ondersteunen in de gemeenten met een PCS die niet erkend worden in het kader van het grootstedenbeleid (GSB). Vertrekkende vanuit haar bevoegdheden is het de wens van de regering om een klimaat van vertrouwen te promoten en duurzame antwoorden te bieden aan noodsituaties van families en oorzaken van radicalisering, met respect voor de fundamentele waarden van het samenleven.

Naar aanleiding van de projectoproep, zoekt de PCS van Visé middelen tegen de interculturele verdeeldheid in de wijk en wenst te werken aan een introductie tussen de verschillende gemeenschappen in en buiten de wijk.

Naar aanleiding van een enquête bij verenigingen en scholen van het dorp Cheratte, heeft het PCS van Visé vastgesteld dat de inwoners van de wijk zich terugplooiën op hun eigen gemeenschap. In dit oude mijsdorp woont een multicultureel rijke en grotendeels Turkse bevolking.

Cheratte telt drie moskeeën die personen van dit dorp, maar ook van Wandre en Luik verenigen. De aanwezigheid van nieuwe migranten wordt er eveneens geïdentificeerd.

Filosofie van het project:

Het project heeft tot doel het samenleven te bevorderen, buurtondersteuning te bieden aan de inwoners van Cheratte via straathoekwerk, discriminaties te bestrijden, de verschillende diensten, verenigingen en actoren die actief zijn op het terrein te coördineren en de bevolking te ondersteunen bij de ontwikkeling van lokale projecten.

Beschrijving van het project:

In een eerste fase werd er een opvoedster aangeworven om een sociale coördinatie van de diensten en verenigingen op het terrein te ontwikkelen. Er werd een flyer gemaakt voor de inwoners opdat zij al deze diensten en verenigingen, alsook de activiteiten op het grondgebied kunnen leren kennen.

De tweede pijler van het project legt de nadruk op straathoekwerk. Deze buurtaanpak maakt het mogelijk om samen met de inwoners van de wijk te “zijn” en te “handelen”. Deze aanpak is gevoelig voor hun noden.

Tijdens het straathoekwerk worden verschillende pijlers ontwikkeld, meer bepaald het luisteren naar en de ondersteuning van de inwoners bij verschillende initiatieven. Zo zouden jonge volwassenen bijvoorbeeld de ontwikkeling van een “streetworkout” in hun dorp willen, nog anderen vragen informatie over de toekomst van hun dorp. Via de coördinatie van de diensten verloopt de doorverwijzing naar een adequate partner vlotter. Ook maken verschillende voorstellen van activiteiten in samenwerking met deze diensten het mogelijk om buiten de grenzen van de wijk te gaan.

Er werd een tweede straathoekwerker aangeworven om het straathoekwerk te versterken en de complementariteit van de seksen voor te stellen. Beide straathoekwerkers creëren een niet-opdringerige, maar geleidelijke band via wekelijkse permanenties. Deze permanenties worden vastgelegd volgens een vast uurrooster. De straathoekwerkers wandelen rond in de wijk of positioneren zich op een plaats dankzij de “Mobile Home” van “AMO Reliance”, die hen een mobiel bureau in de buurt toevertrouwt.

De driehoekswerking “straathoekwerk - sociale coördinatie - gemeente” maakt het mogelijk om jongeren en hun familie op adequate wijze door te verwijzen naar gelang hun problemen.

Het derde luik van het project concentreert zich op de opleiding van maatschappelijk werkers inzake radicalisering. De straathoekwerkers hebben bovendien de EPTO-opleiding (zie bijlage) gevolgd met betrekking tot de strijd tegen discriminatie en vooroordelen. Naar aanleiding hiervan hebben zij een animatie voorgesteld aan kinderen van het 5de en 6de leerjaar uit verschillende scholen van de gemeente Visé. Het betreft een eerste werk van openstelling van de jongeren van Cheratte met jongeren uit andere wijken.

De opleiding EPTO (European Peer Training Organization) heeft tot doel de discriminatie en de vooroordelen te bestrijden. Ze moedigt haar deelnemers aan om sensibiliseringsworkshops te organiseren die hun/de stereotypen in vraag stellen.

De opleidingsmethode is interactief en wordt gebruikt door collega's. De opleider is een facilitator die tot doel heeft uitwisselingen tot stand te brengen. De aan de opleiding gekoppelde leerprocessen en kennis vloeien dus voort uit de deelnemers zelf.

De opleiding maakt het mogelijk om empathie, een kritische geest en verschillende communicatietools te ontwikkelen.

Naar aanleiding van de vaststellingen die de straathoekwerkers gedaan hebben tijdens hun permanenties in de wijk Cheratte-Bas, leek deze opleiding EPTO hen van fundamenteel belang om te organiseren met de jongeren van de wijk.

De jongeren van de wijk worden immers dagelijks geconfronteerd met racistische gedachten dat zij van buiten het dorp komen, net zoals zij een vorm van racisme uitdragen ten aanzien van de andere culturen en jongeren uit externe wijken. Wat de problematiek betreft, hebben de opvoeders beslist om deze opleiding te organiseren met verschillende jongeren uit basisscholen die zij in de wijk ontmoetten.

De opvoeders achtten het opportuun om de doelgroep van Cheratte te mengen met die van de andere dorpen in de gemeente. Naar aanleiding van de samenwerking met "AMO Reliance", dat contacten onderhoudt met de verschillende basisscholen in Cheratte en Richelle, hebben zich twee groepen gevormd uit vier verschillende basisscholen, namelijk de gemeentescholen en vrije scholen.

De opleiding werd gegeven op drie woensdagen en verdeeld over beide entiteiten. Deze opleiding beoogde een jongere doelgroep dan de door het programma EPTO aanvankelijk voorziene doelgroep. De opvoeders hebben het programma dan ook opnieuw aangepast, opdat het specifiek zou zijn voor hun aanpak.

De samenwerking met lokale actoren (verenigingen, scholen en politici) via de ontwikkeling van gezamenlijke activiteiten zorgt opnieuw voor coherentie binnen de maatschappelijke hulp door alle leefmilieus van de jongere en zijn familie te bereiken. Deze beschikbaarheid en verschillende aanpakken maken het eveneens mogelijk om de door radicaliserende jongeren gevoelde existentiële kloof op te sporen en te bestrijden.

Doelgroep:

Jongeren en, bij uitbreiding, hun familie.

Voor de opleiding EPTO, de doelgroep bestaat uit kinderen van het 5de en 6de leerjaar van verschillende scholen. Door hen te bereiken, wensen de opvoeders een impact op verschillende niveaus:

- Preventief: door hen een andere visie dan hun eigen oordelen en een openheid ten aanzien van de andere te laten ontdekken;
- Intercultureel: door kinderen van vreemde herkomst en van Belgische herkomst uit verschillende wijken en met verschillende religieuze overtuigingen te mengen;
- Op het niveau van de identiteit: zichzelf ontdekken, zichzelf definiëren door te leren van gelijken en een grotere openheid van geest verwerven.

Doelstelling(en):

- Voorkomen dat de bevolking van Cheratte zich terugplooit op de eigen gemeenschap;
- Radicalisering opsporen en voorkomen, alsook werken rond het thema radicalisering;
- Werken aan de openheid van inwoners buiten de wijk;
- De integratie en de ontplooiing van jongeren in moeilijkheden bevorderen;
- Alle sociale, preventieve en interculturele acties op het grondgebied van Cheratte bevorderen;
- Tekortkomingen in het Frans van bepaalde jongeren verhelpen om hun slaagkansen op school te vergroten;
- De problemen van vandalisme, vroegtijdig schoolverlaten en professionele inschakeling voorkomen;
- Een debat en openheid van geest in verband met de verschillende vormen van discriminatie bij de jongeren opwekken door de uitwisseling tussen gelijken.

Partner(s):

- Buurthuis OCMW in Cheratte-Bas;
- Buurthuis PCS (naai-atelier);
- Huiswerkschool (Scheper van gezin en burgerschap);
- Jeugdhuis van Basse-Meuse (decentralisering in Cheratte);
- Buurthuis in Cheratte-Hauteurs (PCS);
- Vzw "Cheratte Quartier de vie";
- Boxclubs "GMG";
- Spelothek "La porte ouverte";
- AMO Reliance (Visé);
- Politie;
- Moskee (in contact met 1/3 aanwezig in Cheratte);
- De scholen.

Beoordeling:

De pijler "Straathoekwerk" werd geleidelijk aan ontwikkeld.

De straathoekwerkers worden nu herkend door de bevolking, die vaak een beroep op hen doet. Ondanks de vooroordelen die in de wijk de ronde doen, werden zij er goed onthaald. Er ontstaan vragen naar begeleiding, alsook vragen naar activiteiten vanwege de jongeren.

De werkers ontmoeten groepen jongeren van verschillende leeftijden, gaande van 4-5 jaar tot 20-22 jaar. Het initiatief van de straathoekwerkers moet dus dagelijks opnieuw aangepast worden op basis van de ontmoetingen en de noden van de inwoners.

De straathoekwerkers stellen vast dat er een vrij sterke gemeenschapszin is tussen de inwoners en de jongeren van de wijk. Er heerst in Cheratte een groepscohesie die zich door de jaren heen ontwikkeld heeft, maar die het terugplooiën op de eigen gemeenschap versterkt. Alhoewel we voorzichtig moeten blijven, laat dit element ons hopen op een verwijdering van het fenomeen van gewelddadige radicalisering van het publiek door de ontwikkeling van een systeem van onderlinge ondersteuning.

De Sociale Coördinatie wordt op haar beurt in twee groepen verdeeld. De eerste groep omvat het "beperkt comité", dat de dagelijks aanwezige maatschappelijk werkers op het terrein omvat. Zij ontmoeten elkaar maandelijks.

De tweede groep vergadert om de drie maanden. Deze groep omvat alle actoren van de verenigingen (sportverenigingen, culturele verenigingen, enz.), in de wijk.

De verschillende vergaderingen maken uitwisselingen tussen partners mogelijk over de vaststellingen en de op het terrein ondervonden problemen, en maken het eveneens mogelijk om denk- en interventiepunten uit te werken. Hieruit vloeit de ontwikkeling van gezamenlijke projecten voort, meer bepaald activiteiten tussen groepen van verschillende verenigingen, waaronder een sponsorproject en een project in verband met schoolondersteuning. De communicatie biedt een reële meerwaarde aan de ontwikkelde acties.

Beide straathoekwerkers hebben deelgenomen aan verschillende opleidingen over het thema van gewelddadige radicalisering en discriminatie, alsook aan verschillende conferenties in hetzelfde domein. Zij proberen deze opleidingen en conferenties te benutten om een tool en een aanpak te creëren, onder andere via de EPTO-opleiding. Dankzij deze EPTO-opleiding konden de straathoekwerkers enige onverdraagzaamheid bij verschillende jongeren vaststellen ten aanzien van onderwerpen zoals culturele verschillen, seksuele geaardheid en gender.

De opleiding heeft plaatsgevonden in mei. De uitwisselingen tussen de jongeren hebben bijgedragen tot de uitwerking van een vertrouwenskader, net zoals de deelname aan de verschillende workshops. Deze workshops hebben de aandacht van de kinderen gevestigd op hun culturele en religieuze verschillen. Bijvoorbeeld: de rol van een huismoeder ten opzichte van de rol van een mama die werkt en voor het gezin zorgt in relatie tot de vader; de eetgewoonten, enz.

Ondanks de totstandbrenging van een hechte groep, hebben de opvoeders opgemerkt dat het moeilijk was voor elke respectieve groep van jongeren om zich volledig los te maken van de groep waartoe hij behoort. Het zou interessant zijn om het project te verlengen en aan de deelnemers voor te stellen om opleidingsactiviteit te worden in hun verschillende leefomgevingen (school, wijk, huis, enz.).

Dit heeft dus een positieve impact gehad op de jongeren, maar extra begeleiding in het kader van de opleiding is eveneens noodzakelijk.

Een evaluatie van het project is voorzien door de subsidiërende overheid op basis van terreinbezoeken en een activiteitenrapport.

Budget bij benadering:

De toegekende subsidie in het kader van de oproep tot het indienen van het project : € 50.000

Ondervond(en) moeilijk(heden):

De belangrijkste door verschillende partners aangehaalde moeilijkheid blijft gekoppeld aan het politiek-religieuze idealisme, waarbij geen ruimte gelaten wordt om het systeem in vraag te stellen, noch om erover na te denken. Sommigen verkondigen de boodschap van hun politicus "woord voor woord" en hebben geen mening, ondanks de keuze om een leider te volgen.

De moskeeën blijven moeilijk toegankelijke plaatsen. Zij hebben een aanzienlijke invloed op de leefgewoonten van de inwoners. De imams spreken geen Frans. De voorzitters van de moskeeën zijn de gesprekspartners van de maatschappelijk werkers. Volgens de opvatting van de islam van de imam kan het leven van de jongeren, maar vooral dat van de meisjes en adolescenten, hierdoor dan ook volledig veranderen.

De adolescenten zijn minder aanwezig in het straathoekwerk. Eenmaal sommige meisjes de leeftijd bereiken om de sluier te dragen, "verdwijnen" zij uit het verenigingsleven en uit de wijk.

Een andere moeilijkheid die gekoppeld is aan dit soort project, maar zich niet uitsluitend voordoet bij dit soort projecten, is het ontwikkelen van duurzame acties. Het is moeilijk om oplossingen op lange termijn te bedenken

wanneer de subsidies voor de betrekkingen te laat komen en de verlenging ervan onzeker is. Dit creëert enige weerstand, een obstakel voor de maatschappelijk werkers in de ontwikkeling van hun werk.

Over de opleiding EPTO, door onverwachte omstandigheden was de aanvankelijk voorziene heterogene groep niet meer evenwichtig en proportioneel tussen de kinderen van Cheratte en Richelle, die met minder waren. Dit was het gevolg van een versterking van het groepseffect bij de kinderen van Cheratte.

De opleiding moet aangepast worden voor kinderen van die leeftijd. Bepaalde begrippen konden immers vaag lijken, zoals "seksisme" of zelfs ook "discriminatie".

Het is eveneens belangrijk om kinderen te selecteren die zin hebben om zich in te zetten voor de opleiding. Sommigen van hen, die verplicht waren om deel te nemen, hebben zich niet volledig ingezet voor de opleiding.

Hoewel deze opleiding rijk is in veel betekenissen, is het absoluut noodzakelijk om er een welbepaald kader voor te creëren volgens de deelnemende groep.

Lokaal advies:

De straathoekwerkers werden positief onthaald door de inwoners. Een dagelijkse aanwezigheid op het terrein heeft hun herkenning en het ontstaan van een kwalitatieve band mogelijk gemaakt. Hun rol ten aanzien van de andere partners op het terrein is duidelijk.

De vragen van de jongeren en volwassenen zijn gevarieerd en hebben betrekking op verschillende pijlers (collectief, gemeenschap en individueel). Ook verschillende gesluierde moeders doen een beroep op de maatschappelijk werkers. De twee meest terugkerende vragen zijn schoolhulp voor hun kind en de creatie van een ruimte waar zij zouden kunnen samenkomen om te sporten met eerbied voor hun geloof.

Verschillende personen zeggen dat zij reeds straathoekwerkers in de wijk gekend hebben. Zij betreuren dat de ontwikkelde acties vaak van korte duur zijn. Hoewel de vertrouwensrelatie bewezen is, voedt ze voor hen slechts een vluchtige relatie. De jongeren kunnen dit zowel tonen door zich vrijwillig kandidaat te stellen voor de straatpermanenties als door de maatschappelijk werkers te negeren.

Voor de opleiding EPTO, de feedback van de jongeren wordt gedeeld. Voor sommigen werd de opleiding veeleer beschouwd als tijdverdrijf dan als een investering in zichzelf. Zij hebben niet speciaal feedback gegeven aan hun ouders.

Voor anderen was de ervaring een openbaring en positief. Zij hebben er meer geleerd over zichzelf en over de onderlinge culturele verschillen. Zij hebben zich zodanig ingezet voor de opleiding dat zij nadien bepaalde tools of activiteiten doorgestuurd hebben naar hun klasgenoten.

De opleidingspartners hebben op hun beurt een positieve impact op het gedrag van hun begunstigden vastgesteld.

De ervaring dient dus verlengd, maar ook opnieuw aangepast te worden.

Annexes :

Projet de formation « EPTO » avec les enfants de Cheratte-Bas/Richelle

● C'est quoi ¹?

EPTO (European Peer Training Organisation)

L'Organisation Européenne de Formation par les Pairs, encourage les jeunes à :

- Prendre des responsabilités face à l'expression des préjugés et de toute forme de discrimination;
- Mener des ateliers de sensibilisation qui remettent en question les stéréotypes;
- Devenir actifs dans la lutte contre l'exclusion au sein de leurs organisations de jeunesse, leurs écoles et la société en général.

● Comment ?

- Par des méthodes interactives qui visent à créer un environnement sécurisant et respectueux pour tous.
- En prenant conscience de sa propre identité culturelle.
- En identifiant ses propres préjugés, stéréotypes et comportements discriminatoires.
- En reconnaissant et confrontant les préjugés et la discrimination sous toutes ses formes.
- En développant l'empathie, l'esprit critique et les outils de communication.

● Quand ?

4 mercredis de 8h30 à 15h30 (dates encore à fixer mais probablement les 19.04, 26.04, 3.05, 10.05 et 17.05)

● Où ?

Deux fois dans un local à Cheratte ainsi que deux fois dans un local à Richelle (Maisons des Associations) Une navette sera assurée pour les enfants de l'autre entité.

● Pour qui ?

2 enfants de 5e et 6e années de chaque école (école communale de Cheratte-Bas/Richelle, école libre de Cheratte/Bas/Richelle)

● Avec qui ?

Sandy Bosmans, l'éducatrice spécialisée de l'Echevinnat de la Famille et de la Citoyenneté dans le cadre de « l'amélioration du vivre ensemble ». Pour plus d'informations vous pouvez la joindre par mail : sandy.bosmans@vise.be ou par téléphone au 04/374.85.66.

1 D'après <http://amo-reliance.weebly.com/la-formation-epto.html>

Tertiaire preventie

Project "ABC"

Gemeente: Aalst

Instelling: Lokaal bestuur

Provincie: Oost-Vlaanderen

Domein: Psychosociale interventie/Familiale ondersteuning

Preventie: Tertiair

Contactpersoon: anke.bert@aalst.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Voor de opstart van het ABC-project werd er in de stad Aalst vanuit verschillende domeinen in hoofdzaak intuïtief en ad hoc gewerkt rond de problematiek van radicalisering. Elke dienst en organisatie erkende wel de problematiek en startte initiatieven op. Er werd echter geen coördinatie of regierol opgenomen waardoor de fragmentarische beeldvorming van de problematiek kon leiden tot een verdeelde aanpak.

De stad Aalst pakte de geschetste problematiek aan door het aanstellen van een regisseur die instaat voor de coördinatie en afstemming tussen de verschillende betrokken partners die op het grondgebied actief zijn. Ze is daarnaast het lokale aanspreekpunt en verzamelt, analyseert en verspreidt relevante data en signalen naar betrokken partners. Deze acties van de coördinator zijn vertaald naar het ABC-project ten einde de werking kenbaar te maken én te verbeteren.

Filosofie van het project:

Via het ABC-project wil de stad Aalst een professioneler en integraal beleid op vlak van preventie van geweldsdadige radicalisering realiseren ter ondersteuning van lokale partners.

Beschrijving van het project:

ABC - project :

A - Aanspreekpunt

Voor vragen over radicaliseringsprocessen, algemeen beleid en individueel casemanagement.

B - Bruggen bouwen

Om expertise te delen met maatschappelijke instituties en het middenveld zoals onderwijs, jeugdwerk, sociaal-cultureel werk, hulpverlening, de gemeenschappen en andere mogelijke partners. Door bruggen te bouwen ontstaat er een netwerk dat voor elke actor een meerwaarde biedt.

C - Coördinatie/regierol

Door het monitoren en registreren van informatie over de doelgroep over de verschillende partners heen.

Doelgroep:

Het ABC-project hanteert de **zelfdeterminatietheorie** als preventieve aanpak voor gewelddadige radicalisering. De doelgroep bestaat dan ook eerder uit **jongeren en jongvolwassenen** die negatieve persoonlijke ervaringen opdoen en/of gevoelens van onrecht, krenking en uitsluiting ervaren. Zij kunnen immers gevoelig zijn voor vervreemding en indoctrinatie. Zonder positieve maatschappelijke engagementen of perspectieven kan hier een proces van verregaande radicalisering ontstaan. Zelfdeterminatie kan een handvat zijn in de preventie van gewelddadige radicalisering.

Doelstelling(en):

Het ABC-project stelt twee grote doelen.

1. Groepsgerichte preventie:

Komen tot een brede en integrale aanpak met de gemeenschappen en organisaties uit onderwijs, jeugdwerk, tewerkstelling, socio-cultureel, hulpverlening, enz., om te vermijden dat Aalstenaars vervreemden en gevoelig zijn voor indoctrinatie.

2. Persoonsgerichte interventie:

Individuele opvolging en begeleiding van Aalstenaars vanuit de insteek van zelfdeterminatietheorie:

- Die verontrustende signalen van vervreemding en indoctrinatie vertonen of in een radicaliseringsproces zitten;
- Die terugkeren van conflictgebied of gepoogd hebben af te reizen en die geen gerechtelijke maatregel lopende hebben;
- Familieleden van die persoon.

De zelfdeterminatie is gebaseerd op drie natuurlijke basisbehoeften. Wanneer hier wordt aan voldaan kan een individu in het algemeen beter functioneren en is er sprake van persoonlijke groei. Daarnaast moet er ook een groot motivatievermogen aanwezig zijn om doelstellingen te bereiken. Deze drie basisbehoeften zijn:

- AUTONOMIE (positieve identiteitsontwikkeling, weerbaarheid, aanpakken van psychosociale problemen, enz.);
- BETROKKENHEID (persoonlijke relaties binnen een breder sociaal netwerk);
- COMPETENTIES (realistische verwachtingen en uitdagingen, constructieve feedback).

Partner(s):

Het ABC - project wordt kenbaar gemaakt bij zoveel mogelijk partners vanuit het perspectief van wederzijdse voordelen. Hoe meer partners het project kennen, hoe beter informatie in beide richtingen kan uitgewisseld worden én samenwerkingen mogelijk gemaakt worden. Het gaat zowel om interne als externe partners met oog op het bestaand aanbod van organisaties op het Aalsters grondgebied.

Een aantal partners: Sociale kruidenier, OCMW, politie (recherche, preventie en wijkdienst), OKAN, CLB, VDAB, jeugdopbouwwerkers VZW LEJO, Aalst Mixt, CAW, de Aalsterse scholen, gemeenschapswachten, gebedsgemeenschappen, Buurtwild/t, sportverenigingen, het interimcircuit, jeugdwerking, enz.

Beoordeling:

Nu het ABC-project gelanceerd is, is één van de voornaamste uitdagingen continuïteit. Het is belangrijk om de bestaande overlegstructuren te bewaren en hierop verder te bouwen. Het is ook de bedoeling om nog meer partners toe te leiden naar het bestaande aanbod, eerder dan opnieuw een nieuw aanbod uit te werken. Hiervoor worden diverse communicatie en intervisiesessies opgezet zoals bijvoorbeeld de conferentie voor directies en zorgleerkrachten.

Daarnaast moet vooral geïnvesteerd worden in contact met de gemeenschappen. Door het groot aantal nationaliteiten (± 130) blijkt het moeilijk voor de stad om alle gemeenschappen te bereiken. Een vaststelling bij de contacten die nu onderhouden worden, is dat vaak dezelfde mensen en organisaties bereikt worden. Het blijft een uitdaging en voortdurende zoektocht om sleutelfiguren te kunnen bereiken.

Budget bij benadering:

De loonkost van 1 VTE niveau A1a per jaar.

Lokaal advies:

- Belang van politiek draagvlak (te verzekeren via strategisch LIVC);
- Belang van vertrouwensband met partners (streng selectie van leden partnertafel);
- Belang van periodieke/terugkerende communicatie- en informatiesessies om de banden met de eerstelijnsdiensten steeds opnieuw aan te halen;
- Belang van focus op 'zorgtraject en preventie' aan stadszijde dat complementair is met politionele repressieve aanpak.

Bijlage:

Doel ABC-project

Een professioneler en integraal beleid op vlak van preventie van gewelddadige radicalisering, ter ondersteuning van de lokale partners.

GROEPSGERICHTE PREVENTIE

Komen tot een brede en integrale aanpak met de gemeenschappen en organisaties uit onderwijs, jeugdwerk, tewerkstelling, socio-cultureel, hulpverlening ... om te vermijden dat Aalstenaars vervreemden en gevoelig zijn voor indoctrinatie.

PERSOONSGERICHTE INTERVENTIE

Individuele opvolging en begeleiding van Aalstenaars

- › die verontrustende signalen van vervreemding en indoctrinatie vertonen of in een radicaliseringsproces zitten.
- › die terugkeren van conflictgebied of gepoogd hebben af te reizen en die geen gerechtelijke maatregel lopende hebben.
- › familieleden van deze personen.

Dit vanuit de insteek van de zelfdeterminatietheorie.

CONTACT

Stad Aalst
ABC-project
administratief centrum
Werf 9
9300 Aalst
tel. 053 77 9300
ABCproject@aalst.be

www.Christoph D'Haese, burgemeester | p.a. Werf 9 | 9300 AALST

Radix Tool Antwerpen (RTA)

Gemeente: Antwerpen

Instelling: Stad Antwerpen

Provincie: Antwerpen

Domein: Psychosociale interventie/Familiale ondersteuning

Preventie: Tertiair

Contactpersoon: Anissa.Akhandaf@stad.Antwerpen.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

De Radix Tool Antwerpen (RTA) werd gemaakt in het programma Microsoft Excel door een maatschappelijk werkster die met radicaliserende jeugd werkt in Stad Antwerpen. Ze maakte gebruik van eigen ervaringen op het veld, feedback van partners en studies en andere instrumenten rond het thema. Tijdens de ontwikkelingsfase werd er advies gevraagd bij verschillende andere diensten in Antwerpen.

Filosofie van het project:

De stadsdienst die met radicaliserende jongeren werkt voelde nood aan een duidelijke en uniforme kijk op het thema radicalisering. Hiernaast had de dienst behoefte aan een instrument dat het buikgevoel van de maatschappelijk werkers objectiverde. De laatste beweegreden om de RTA te ontwikkelen is het tekort aan een kader voor multidisciplinair overleg. Het instrument zorgt voor een gemeenschappelijke taal tussen de verschillende partners actief op het thema.

Beschrijving van het project:

Het betreft geen project. Het is een initiatief dat werd genomen op het niveau van een veldwerker die met radicaliserende jongeren werkt in Antwerpen. De RTA is momenteel operationeel maar wordt jaarlijks vernieuwd. Hiernaast worden er vormingen gegeven om de RTA aan andere diensten voor te stellen. Tenslotte worden er methodieken ontwikkeld om de RTA in te schakelen op het concrete werkveld en bij multidisciplinaire overlegtafels zoals een LIVC.

Doelgroep:

De RTA wordt ingevuld en besproken door personen die professioneel in aanraking komen met individuen waarbij iemand bezorgd is over een potentiële radicalisering.

Doelstelling(en):

Partner(s):

Partners bij de ontwikkeling van de RTA:

- faculteit Psychologie & Educatiewetenschappen, Vrije Universiteit Brussel;
- Dienst Info, Lokale Politie Antwerpen;
- CRAW levens- en gezinsvragen;
- Jeugdparquet Antwerpen;
- Ondersteuningscentrum Jeugdzorg Antwerpen;
- Sociale Dienst Jeugdrechtbank Antwerpen;
- vzw De Touter;
- vzw Vagga;
- Klankbordgroep Radicalisering, Stad Antwerpen.

Partners na de ontwikkeling (geven van vormingen, implementatie in het werkveld):

- VVSG;
- Agentschap Binnenlands Bestuur;
- Leden van het LIVC van Antwerpen;
- Politie Antwerpen (organisator LIVC Antwerpen).

Beoordeling:

Reeds veel stappen genomen en doelstellingen bereikt maar samen met de partners hebben we nog een weg te gaan bij de effectieve implementatie en verspreiding van de RTA.

Budget bij benadering:

De kosten die gemaakt zijn, zijn de werkuren van stadsmedewerkers (betaald door Stad Antwerpen). Schatting hiervan maken is onmogelijk maar het afgelopen jaar is er binnen Stad Antwerpen door 1 persoon halftijds op gewerkt.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

- De RTA is een Excel-document. Idealiter zou de RTA losgetrokken worden van dit specifieke Microsoft-programma. Omdat dit nu niet zo is zijn de mogelijkheden om alle mogelijke functionaliteiten uit te werken beperkt;
- De RTA is nog niet grondig wetenschappelijk onderzocht.

Lokaal advies:

- Bovenstaande moeilijkheden oplossen zodat de RTA gebruiksvriendelijker wordt en een wetenschappelijke onderslag krijgt;
- Om de tool los te trekken van Microsoft is er ICT-steun nodig.

Project "Houvast" bij de Touter vzw

Gemeente: Antwerpen

Instellingen: Stad Antwerpen ; Vzw Touter

Provincie: Antwerpen

Domein: Psychosociale interventie/Familiale ondersteuning

Preventie: Tertiair

Contactpersoon: Anissa.Akhandaf@stad.Antwerpen.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

De stad Antwerpen werd geconfronteerd met toch wel enige casussen. Aangezien een strafrechtelijke opvolging in heel veel gevallen niet aangewezen of niet aan de orde is, wil dit niet zeggen dat deze (voornamelijk) jongeren aan hun lot kunnen worden overgelaten. Daarom bekeek de stad om te voorzien in een vrijwillig begeleidingstraject voor deze jongeren.

Filosofie van het project:

Liever dan radicaliserende jongeren te stigmatiseren, streeft het centrum via het project "Houvast" ernaar toegang tot hen te verkrijgen door hen te zien en te benaderen als jongeren 'met idealen op de drift', naar analogie met het onderzoek van Van San, e.a.

Het aanbod is tweeledig: enerzijds wordt de jongere individueel begeleid (tot maximum 21 jaar). De individuele begeleider zal zich in eerste instantie verdiepen in de denkbeelden van de jongere door rechtstreeks contact en bevraging en in zijn/haar context waarbinnen die gangbaar zijn. Vervolgens wordt de jongere uitgenodigd zijn waarden die hij nastreeft te expliciteren en te onderzoeken in welke mate hij die ook verwezenlijkt. Zijn noden waaraan het extremisme voor hem tegemoet komt, zullen moeten worden begrepen om hem te begeleiden in zijn zoektocht. Alternatieven worden verkend en uitgetoetst met steun van de begeleider. Positieve identificatiefiguren zullen worden geïntroduceerd.

Anderzijds wordt ingezet op de ouders. Hiervoor komt een ouderbegeleider aan huis. Deze tracht hen te versterken in hun ouderrol door te leren op gepaste wijze actief verzet aan te tekenen tegen de problematische ideeën/handelswijze van de jongere en tegelijkertijd voldoende aanwezig te zijn in het leven van hun kind in de vorm van waakzame zorg en verhoogd toezicht. Een steunend netwerk zal hierbij worden opgezet. De ouders worden ook uitgenodigd andere perspectieven te laten zien. Waar nodig worden deze samen uitgezocht. Deelname aan een door ons georganiseerd groepsaanbod voor moeders en vaders apart aangaande waakzame zorg en geweldloos verzet wordt gestimuleerd.

Beschrijving van het project:

De duo-begeleiding: een jongerenbegeleider en een ouderbegeleider.

Eenzijdig werken we met de jongere individueel. Een jongerenbegeleider gaat met hem van start nadat de jongere zich akkoord verklaard heeft met de begeleiding. Hij tracht een werkrelatie met hem op te bouwen door in eerste instantie aan te sluiten bij wat de jongere zelf nodig acht. In de contacten zal hij zich oprecht interesseren in de denkbeelden van de jongere en zijn context waarbinnen die gangbaar zijn. De eigen kennis van de islam wordt hierbij ingezet, waarbij beroep wordt gedaan op de logica. De jongere wordt tevens uitgenodigd zijn waarden die hij nastreeft te expliciteren en te onderzoeken in welke mate hij die ook verwezenlijkt. Zijn noden waaraan het extremisme voor hem tegemoetkomt, tracht de begeleider te begrijpen om hem te begeleiden in zijn zoektocht. Alternatieven worden verkend en uitgetoetst met steun van de begeleider. Positieve identificatiefiguren worden geïntroduceerd (zie verder bijlage, ACT)

De jongerenbegeleider en ouderbegeleider plegen minstens wekelijks overleg met elkaar om relevante informatie uit te wisselen in functie van een gecoördineerde aanpak. Waar relevant, gaan ze ook gezamenlijke gesprekken aan met de jongere en zijn gezin.

Naast het aanbod naar de jongere (en zijn bredere context) en de ouders toe, wordt per casus onderzocht in welke mate de school betrokken moet worden in de begeleiding. Vaak vangt de school wel signalen op en bekijken we wat ze er tot dan toe mee gedaan hebben naar de jongere en de ouders toe. Dit om een afgestemde aanpak uit te werken.

Tenslotte trekken we na wat bij de jongere de rol en invloed van het internet bij het proces van radicalisering is ten einde hierop in te spelen.

Een begeleidingstraject duurt maximaal 6 maanden en is sterk gefaseerd :

- In de eerste maand staat de opbouw van een werkrelatie centraal en wordt met de jongere en ouders afzonderlijk een actieplan opgemaakt. Dit bevat de concrete doelstellingen en daaraan gerelateerde acties.
- In de daaropvolgende fase (van de tweede tot de vijfde maand) wordt er gedragsverandering nagestreefd. Zowel de ouders als de jongere worden ondersteund in het zetten van concrete stappen die bijdragen tot het realiseren van de doelen. Hierbij onderzoeken we ook welke personen en diensten moeten worden betrokken zowel voor de jongere als voor de ouders om hen hierin te versterken.
- De laatste maand gaat alle aandacht naar het generaliseren. Op het einde van het traject wordt het actieplan met de ouders en de jongere geëvalueerd in aanwezigheid van beide begeleiders en de casemanager. Op basis van deze evaluatie worden met de jongere, de ouders en het steunend netwerk duidelijke afspraken gemaakt ter opvolging en nazorg. Mogelijks wordt doorverwezen naar een adequaat hulpverleningsaanbod. In uitzonderlijke gevallen kan een traject worden verlengd.

Doelgroep:

Het project Houvast doet een hulpverleningsaanbod naar jongeren tot maximum 21 jaar, die verontrustende signalen uitzenden die wijzen op een proces naar gewelddadige radicalisering.

Doelstelling(en):

Radicaliserende jongeren worden specifiek begeleid om terug aansluiting te vinden bij onze samenleving.

Partner(s):

In partnerschap met de stad Antwerpen : 2014 - 2015 - 2016 - 2017.

In partnerschap met de stad Antwerpen & Vlaamse overheid (Agentschap Jongerenwelzijn) : 2018

Beoordeling:

De begeleidingstrajecten werden geëvalueerd op basis van de actieplannen die met de jongere en ouders zijn opgemaakt.

Op casusniveau werd op het einde van het traject met de betrokkenen bekeken in welke mate de vooropgestelde doelstellingen werden bereikt. Dit vindt zijn neerslag in het evaluatieverslag dat door hen ter goedkeuring wordt ondertekend. Naast de kwalitatieve beoordeling vinden we het van belang instrumenten in te zetten die de mate van verandering kwantitatief uitdrukken om een objectievere vergelijking mogelijk te maken.

Voor de ouders wordt een beroep gedaan op een ontworpen instrument in het kader van een voorgaand project met de stad, zijnde een groepsaanbod voor ouders rond Nieuwe Autoriteit. Aan de hand van 7 schaalvragen wordt nagegaan in welke mate ouders zich versterkt voelen in hun ouderrol. Er is een afname van het instrument bij het begin en op het einde van het traject. In de jaarlijkse eindevaluatie worden per ouderbegeleiding de beide afnames weergegeven.

Algemeen kan gezegd worden dat alle ouders zich dankzij de begeleiding (terug) sterker voelen. Bepaalde maakten een spectaculaire vooruitgang mee

Voor de jongeren biedt de radixtool evaluatiemogelijkheden, maar de implementatie ervan voor deze specifieke evaluatiedoelstelling is nog niet volledig op punt. Er is al mee geëxperimenteerd, maar de begeleiders ervaren dat dit instrument nog teveel ruimte laat voor subjectiviteit. Dit wordt nog verder bekeken.

Budget bij benadering:

Jaarlijks : € 117.000

Ondervond(en) moeilijk(heden):**1. Omgaan met het gendergegevens**

Aanbeveling door de projectuitvoerder om tot een flexibele inzet te gaan van de begeleiders, rekening houdend met het gendergegevens.

2. Profiel van de jongerenbegeleider

De praktijk toonde overduidelijk aan dat het noodzakelijk is te beschikken over kennis, attitudes en vaardigheden behorende tot hulpverlening, om te vermijden interventies te doen die niet of te weinig zijn afgestemd met de psychologische en relationele dynamiek die zich in de gezinnen en de jongeren voltrekt. Aanbeveling is dan ook dat de inzet van uitsluitend islamconsulenten in trajecten rond radicalisering bijzonder goed moet worden overwogen, zeker wanneer het om kwetsbare jongeren en gezinnen gaat.

3. Samenwerking met de psychiatrie

Ook dit jaar waren er enkele jongeren die een ernstige psychiatrische problematiek vertoonden, en daardoor bijzonder kwetsbaar zijn voor bepaalde invloeden. Eerder kwam dit ook voor. Het is niet eenvoudig deze jongeren toe te leiden naar voor hen gepaste hulp, zeker wanneer zij de problemen ontkennen, minimaliseren of een andere duiding geven. Het is daarom zinvol in de toekomst een samenwerking uit te bouwen met een psychiater/psychiatrische unit die cultuursensitieve zorg biedt. Ook een netwerk van psychologen dat beschikbaar is voor deze hulp, is zinvol.

4. Gestructureerd overleg

Samen werd besloten een gestructureerd overleg te voorzien dat maandelijks plaats grijpt tussen de case-managers en de mensen van het project Houvast. Het zorgt voor een heldere taakafbakening, een goede afstemming rond verwachtingen en aanpak, een forum waar bezorgdheden kunnen worden gedeeld rekening houdend met het beroepsgeheim... Kortom, het is van groot belang in functie van de kwaliteit van het aanbod.

5. De begeleidingsduur

Opvallend is de verlenging van het begeleidingstraject voor enkele jongeren, die werd aangevraagd en toegestaan. Dankzij de daling van nieuwe instroom kon dit mogelijk worden gemaakt. Gelukkig, want dit was noodzaak ook al voorzien we nog 6 maanden nazorg en leiden we toe naar vervolghulp indien nodig én mogelijk. We blijven kritisch over de begeleidingsduur van 6 maanden in het kader van deze thematiek.

6. Beroepsgeheim & infodeling

Informatie uitwisselen over casussen met verschillende partners die op een andere wijze gebonden zijn aan het beroepsgeheim blijft een moeilijke oefening.

Lokaal advies:

Na drie projectjaren (2014 2015 2016) beoogde de stad een reguliere inbedding van het projectjaar afgestemd met de Vlaamse overheid gerealiseerd te krijgen. De onderhandelingen met de Vlaamse overheid lukten niet afgerond te zijn voor 2017. Daarom kon dit project uitzonderlijk met federale impulsmiddelen in 2017 verder worden gefinancierd. Voor 2018 zijn er dan toch bijkomende intensieve begeleidingen voorzien met Vlaamse middelen : dat is een goede start naar reguliere inbedding enz.

Middelenplatform

Gemeente: Evere

Instelling: Gemeentebestuur

Gewest: Brussel-Hoofdstad

Domein: Overlegplatform

Preventie: Tertiair

Contactpersonen: mduseuwoir@evere.brussels

Context waarin het project ontwikkeld werd:

In Evere vond een eerste ervaring met dergelijk platform enkele jaren geleden plaats in het kader van de aanpak van de SB 1140. Dit leidde tot de oprichting van een Competentiecentrum dat instond voor een intensieve follow-up van jongeren door te werken aan **beschermingsfactoren**. De focus ligt hierbij op de motieven die hen aanmoedigen om niet (meer) betrokken te worden bij criminele feiten en op deze manier het persoonlijk traject van jongeren te wijzigen. Hieruit is een platform ontstaan waarin Everse preventiepartners worden samengebracht om situaties te schetsen van jongeren of hun omgeving die een probleem ondervinden.

Filosofie van het project:

Dit dispositief is bedoeld om een eerstelijnsdienst te zijn die samenwerkt met een netwerk van verenigingspartners die een oplossing bieden voor diverse problematieken (O.C.M.W, scholen, enz.). Men vertrekt vanuit het individu, van zijn noden en van zijn leefsituatie. Er komt een dynamische interactie tot stand met de begunstigde met als doel zijn situatie, zijn banden met de omgeving en de overheid te verbeteren en zelfs te transformeren. Op die manier voelt het individu dat er naar hem wordt geluisterd en dat hij in zijn stappen wordt ondersteund, daar waar hij de instellingen vaak als controlerend ervaart.

Beschrijving van het project:

Het Platform zorgt voor een eerstelijnsopvang voor de burger, ongeacht zijn leeftijd, die een gerichte hulpvraag heeft of hulp vraagt op lange termijn en die problemen ondervindt om aansluiting te vinden bij de maatschappij of in zijn relaties met de publieke overheid. Het platform plant tweemaandelijks vergaderingen.

Doelgroep:

Het werk van het Platform beoogt ieder individu dat een band heeft met de gemeente Evere en specifieke begeleiding of informatie vraagt.

Doelstelling(en):

Het Middelenplatform is een toezichtssysteem dat uitwisselingen met onze partners toelaat. Bedoeling is de interacties tussen de gemeentelijke diensten en onze externe partners zo goed mogelijk te organiseren teneinde een levensproject uit te werken dat daadwerkelijk overeenkomt met de vraag van de begunstigde en te zorgen voor een follow-up van deze persoon. Het is eveneens de bedoeling een gevoel van marginalisering en het terugplooiën op de eigen gemeenschap, en in extreme gevallen zelfs een toetreding tot radicale ideeën, te voorkomen.

Partner(s):

Alle verenigingspartners die betrokken zouden kunnen worden op grond van de behandelde casus.

Beoordeling:

Via het publiek dat betrokken is bij het werk van ons Middelenplatform komen **diverse thema's van sociale uitsluiting aan bod** zoals het wantrouwen in het ouderlijk gezag, de armoede, de schooluitval of zelfs spijbelen, enz. Dit zijn criminogene factoren die, wanneer ze door het Platform worden opgevangen, ervoor zorgen dat ons publiek zich niet buitengesloten voelt, maar ook een beter inzicht verwerft in het middenveld en zijn normen. Het publiek meer inzicht laten verwerven in de administratieve stappen en het contact met de maatschappij verbeteren, via een doorverwijzing naar een school, de politie, de arbeidswereld of andere, heeft als gevolg dat er (opnieuw) banden kunnen worden aangegaan met de maatschappij en dat er een antwoord kan worden geboden op dit minderwaardigheidsgevoel ten aanzien van de rest van de bevolking. Door in te werken op de criminogene factoren en sociale uitsluiting speelt de actie van dit platform dus onrechtstreeks in op het thema van het radicaliseringsproces en op de preventie ervan.

Budget bij benadering:

Geen specifiek budget nodig afgezien van de personeelskosten.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

De pijnpunten die opgemerkt worden, zijn de toename van het aantal te beheren dossiers en de moeilijkheid voor de coördinator om de dossiers op lange termijn op te volgen gelet op de doorverwijzing naar andere externe diensten zoals het OCMW.

Lokaal advies:

Het Middelenplatform maakt het mogelijk om de beschermingsfactoren via de integratie in de maatschappij te versterken waardoor de personen niet langer de band met de maatschappij breken en onder een eventueel radicaliseringsproces vallen. Dit project lijkt ons zeer relevant zelfs indien een intensieve follow-up op lange termijn soms moeilijk te verzekeren is.

Project « PsyRad »

Gemeent: Luik

Instellingen: ULG ; Preventiedienst van de stad Luik

Provincie: Luik

Domein: Psychosociale interventie/Familiale ondersteuning

Preventie: Tertiair

Contactpersonen: manuel.comeron@liege.be ; Fabienne.Glowacz@ulg.ac.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

De strijd tegen gewelddadige radicalisering en terrorisme is een prioriteit van de Belgische regering. Sinds 2013 worden (na het vertrek van jonge Belgen naar oorlogszones in Syrië) door de nationale regering verschillende preventiemaatregelen genomen. In 2014 heeft de Stad Luik een lokale preventiestrategie uitgewerkt. De « Foreign fighters » en de « Returnees » die door de overheden op het grondgebied van de gemeente geïdentificeerd werden, vormen een rechtstreekse bedreiging, evenals die individuen voor wie door de veiligheidsdiensten een fiche werd gecreëerd omdat er sprake is van een risico op mogelijk terrorisme. Verschillende « kwetsbare » jongeren die zich aangetrokken voelen tot het religieuze radicalisme vormen eveneens een risico.

De aanvallen en aanslagen hebben bij een deel van de bevolking trouwens tot een klimaat van angst, achterdocht en zelfs afwijzing ten opzichte van een gemeenschap geleid, ondanks dat Luik beschikt over een interculturele dimensie waarin mensen vreedzaam samenleven, door een kader van een reeds lang bestaande tolerante samenleving.

Filosofie van het project:

De testactie « psychosociale begeleiding » is geïntegreerd in een globale actie, waarvan ze één van de drie verschillende interventieassen inhoudt, naast primaire preventie (pedagogische acties voor de jongeren en sensibiliseringsacties) en secundaire preventie (ondersteuning van detectie en informatieprocedure).

Beschrijving van het project:

Zoeken naar een methode voor psychosociale begeleiding, om jongeren uit het geradicaliseerde milieu te bevrijden en de families hierin te ondersteunen.

Doelgroep:

Jonge geradicaliseerden of hun families.

Doelstelling(en):

Een instrumenten voor de begeleiding van jong geradicaliseerden ontwikkelen, dat ook door andere gemeenten kan worden gebruikt (testproject).

Partner(s):

Voor de verwezenlijking wordt samengewerkt met de Universiteit (Psychologie : F.Glowacz), in overleg met politie en de jeugdsector/maatschappelijke actiesector. De globale opvolging wordt verzekerd door de referentiepersoon radicalisme van de stad.

Beoordeling:

Nog niet afgesloten.

Budget bij benadering:

Impulsfinanciering door de FOD Binnenlandse Zaken (1ste jaar).

Ondervond(en) moeilijk(heden):

- Afwezigheid van een referentiemethodologie die haar waarde bewezen heeft en die efficiënt is op het gebied van de psychosociale begeleiding van radicalisme (vandaar de ontwikkeling van de experimentele testactie « PsyRad »);
- Financiële middelen voor het financieren van de gekwalificeerde tussenbeide komende partijen op middellange termijn (gespecialiseerde psychologen en tussenbeide komende partijen);
- Aard van het publiek: Geradicaliseerde individuen vragen zelden vrijwillig om hulp. Voor de gedwongen hulp is een gerechtelijk mandaat noodzakelijk (hiervoor is een institutioneel kader voor de tussenbeide komende partij vereist);
- Aard van de problematiek (terrorisme) zorgt voor moeilijkheden omtrent; veiligheid van de tussenbeide komende partij, beroepsgeheim, enz.

LIVC - Intersectoraal Preventieoverleg

Gemeente: Luik

Instelling: Preventiedienst van de stad Luik

Provincie: Luik

Domein: Overlegplatform

Preventie: Tertiair

Contactpersoon: manuel.comeron@liege.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Creatie van preventieoverleg, gecoördineerd door de stad en onder leiding van de burgemeester. Mogelijkheden vanaf de eerste tekenen van radicalisering en bespreking op het LIVC (op dubbel niveau). Op aanbevelen van de ministeriële omzendbrief.

Filosofie van het project:

Lokaal intersectoraal overleg, om de middelen onder elkaar te verdelen en de preventieve en repressieve actoren op elkaar af te stemmen, en te verzekeren dat alle informatie gedeeld wordt.

Beschrijving van het project:

Het doel van de LIVC is de uitwisseling van informatie tussen sociale diensten, preventiediensten, de Lokale Task Forces (LTF) en de bestuursoverheden. De burgemeester leidt deze cel, samen met de korpschef, de referentiepersoon voor radicalisme van de stad Luik en de contactpersoon bij de operationele LTF van Luik. De LIVC bestaat uit 2 werkgroepen:

Het **lokaal intersectoraal overleg**, dat tot doel heeft **mechanismen voor de preventie** van het fenomeen in een geïntegreerde context in te voeren. Het partnerschap heeft tot doel kennis en praktijken uit te wisselen en de lokale operatoren in het kader van een pluridisciplinaire werkgroep met elkaar te verbinden.

Het gaat om de volgende partners : *Lokale Politie van Luik : Algemene Inlichtingen, Zonaal Veiligheidsplan, Hulp aan de Jeugd (CAAJ), Hulp in Open Milieu : AMO Droit des Jeunes, AMO Service d'Actions Sociales (St Leonard/Herstal), Service d'Aide à la Jeunesse (SAJ), openbaar onderwijs Stad Luik, vrij (katholiek) onderwijs, Centre Régional d'Intégration des Personnes étrangères (CRIPEL), OCMW, Universiteit van Luik (Fac Psychologie), Provincie Luik (Openado/Antenne Psychosociale), kabinet van de Burgemeester, Directie Jeugd/ Nabijheid/ Sociale Zaken, Preventieambtenaar beleidspool « Sociale wijkontwikkeling » van het Sociaal Cohesieplan Waalse Gewest, Analysekoepel voor stadsveiligheid en referentiepersoon « gewelddadig radicalisme » van het Preven-*

tieplan, sociale dienst van de Stad Seraing , gefinancierd door de Europese Unie.

De Cel « Gevoelige inlichtingen » (detectie/inlichtingen) die de optimalisering van de uitwisseling van contextuele of individuele informatie tot doel heeft. Voor de contextuele informatie gaat het erom processen voor de communicatie met specifieke sectoren (TEC, ziekenhuizen, scholen, enz.), voor te stellen en voor hen een contactpersoon bij de politie te voorzien. De individuele informatie maakt het voorwerp uit van een specifiek informatieproces (RIR, PV, verslagen, enz.), in functie van de bekomen gegevens (lokale politie, federale politie, Staatsveiligheid, enz.). Deze werkgroep zorgt voor een rechtstreekse verbinding met de operationele TFL.

Doelgroep:

De organismen of instellingen die op het lokaal niveau bij de preventie van gewelddadig radicalisme betrokken zijn.

Partner(s):

- Lokale Politie van Luik : Algemene Inlichtingen, Zonaal Veiligheidsplan, Hulp aan de jeugd (CAAJ), Hulp in Open Milieu;
- TFL;
- Hulp in Open milieu AMO Droit des Jeunes, AMO Service d'Actions Sociales (St Leonard/ Herstal);
- Service d'Aide à la Jeunesse (SAJ);
- Openbaar onderwijs Stad Luik;
- Vrij (katholiek) onderwijs;
- Centre Régional d'Intégration des Personnes étrangères (CRIPEL);
- OCMW;
- Universiteit van Luik (Fac Psychologie);
- Provincie Luik (Openado/Antenne Psychosociale);
- Kabinet van de Burgemeester;
- Directie Jeugd/ Nabijheid/ Sociale Zaken;
- Preventieambtenaar van de beleidspool « Sociale wijkontwikkeling » van het Preventieplan;
- Sociaal Cohesieplan RW;
- Analysekoepel voor stadsveiligheid;
- Referentiepersoon « gewelddadig radicalisme » van het Preventieplan, sociale dienst van de stad Seraing.

Budget bij benadering:

Geen specifieke kosten (terbeschikkingstelling van de lokalen, administratief beheer en animatie van de vergaderingen door de stad).

Ondervond(en) moeilijk(heden):

Verzekeren dat de vergaderingen regelmatig plaatsvinden

NB : Moeilijkheid gecompenseerd door de regelmatigheid van de bilaterale contacten of de ontmoeting tussen partners tijdens transversale projecten.

Lokaal advies:

Fundamenteel instrument voor de bepaling van het actieplan en de verwezenlijking ervan.

Psychosociale interventie/familiale begeleiding

Gemeente: Sint-Jans-Molenbeek

Instelling: Preventiedienst van de stad Sint-Jans-Molenbeek

Gewest: Brussel-Hoofdstad

Domein: Psychosociale interventie/Familiale ondersteuning

Preventie: Tertiair

Contactpersoon: OVanderhaeghen@molenbeek.irisnet.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Vanaf het begin van de denkoefening over de aanpak van gewelddadige radicalisering, is de evidentie gebleken dat de families de voornaamste toegang vormden tot het fenomeen. Sinds 2014 hebben talrijke families, moeders in het bijzonder, van zich laten horen om het vertrek van bepaalde jongeren naar gevechtszones aan te klagen of om hulp te krijgen voor een kind dat zich in een radicaliseringsproces bevindt. De dienst heeft dus snel een voorziening kunnen ontwikkelen voor begeleiding van de families, versterkt in 2015 en 2016.

Filosofie van het project:

Het doel van de dienst voor familiale begeleiding is gericht op:

- Het aanbieden van een ruimte voor een luisterend oor waar elke ouder in alle vertrouwelijkheid zijn/haar hart kan uitstorten over ondervonden moeilijkheden in verband met gewelddadige radicalisering;
- De families informeren over het radicaliseringsproces, alsook over de symptomen en indicatoren van gedragsverandering;
- De families begeleiden bij hun administratieve en juridische stappen;
- De capaciteiten van de familie inzetten om de communicatie en de dialoog met het geradicaliseerde kind of de naaste opnieuw op te bouwen;
- Psychosociale ondersteuning bieden aan de families die betrokken zijn bij het fenomeen van gewelddadige radicalisering;
- Werken aan de veerkracht van de families van jongeren die naar gevechtszones zijn vertrokken.

Beschrijving van het project:

Het project bestaat erin de families individueel te begeleiden. Hiervoor wordt gebruikt gemaakt van de basis-methodologie voor begeleiding van families uit het maatschappelijk werk.

Doelgroep:

Alle families die rechtstreeks of onrechtstreeks geconfronteerd worden met het fenomeen van gewelddadige radicalisering.

Doelstelling(en):

Deze aanpak heeft tot doel bij de families beschikbare middelen in te zetten, een analysekader bieden voor kind-ouderrelaties, de risicofactoren te bepalen die kunnen leiden tot radicalisering, vrijuit te spreken en de taboes te doorbreken over een complex fenomeen, enz.

Partner(s):

De diensten die betrokken zijn bij de aanpak:

- De dienst preventie gewelddadig radicalisme;
- De gemeentelijke dienst slachtofferhulp;
- De dienst familie-jeugd en de dienst slachtofferhulp van de Politie;
- De dienst radicalisme van de Politie.

Beoordeling:

Na evaluatie van het project sinds eind 2014 kwamen de volgende punten in de kijker:

- +/- 60 families bereikt door de dienst;
- De moeilijkheid om vrijuit te spreken binnen bepaalde specifieke culturele contexten;
- De intersectionaliteit van de ondervonden familiale moeilijkheden en problemen;
- Het in de kijker zetten van processen die aan de basis liggen van gewelddadige radicalisering;
- De ontwikkeling van een analysekader voor radicaliseringsprocessen;
- Het opstellen van een lijst van specifieke indicatoren voor gewelddadige radicalisering.

Budget bij benadering:

1 voltijdse medewerker van 1/10/2014 tot 1/09/2017 + 1 aanvullende voltijdse medewerker van 1/07/2016 tot 30/06/2017 - voor een bedrag van +/- € 230.000

Ondervond(en) moeilijk(heden):

- De moeilijkheid om vrijuit over het probleem te spreken en de analyse te concentreren binnen de familiale context;
- De moeilijkheid van de ouders om uit hun slachtofferpositie te komen om een houding te ontwikkelen voor het opnieuw versterken van de band met hun geradicaliseerd kind of naaste;
- Moeilijkheden voor ouders om afstand te nemen opdat ze tot ontwikkeling kunnen komen van hun capaciteiten om hun weerstand te verhogen.

Projecten ter ondersteuning van de ontwikkeling van een positieve identiteit

Gemeente: Sint-Jans-Molenbeek

Instelling: Preventiedienst van de stad Sint-Jans-Molenbeek

Gewest: Brussel-Hoofdstad

Domein: Psychosociale interventie/Familiale ondersteuning

Preventie: Tertiair

Contactpersoon: OVanderhaeghen@molenbeek.irisnet.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Het project werd ontwikkeld in 2015, toen de preventiedienst geconfronteerd werd met aanvragen voor opvolging en begeleiding van geradicaliseerde individuen. Vertrekkend van de vraag van families heeft de dienst zich moeten positioneren in een breder debat over methodieken van ondersteuning en begeleiding van geradicaliseerde personen: disengagement, "deradicalisering", etc.

Filosofie van het project:

Het project vertrekt vanuit de noden van het individu, zijn/haar levensgeschiedenis, verwachtingen, middelen, etc., om na te gaan hoe er gekeken wordt naar de eigen situatie en of er een wil is om te investeren in een verbetering van die situatie.

Beschrijving van het project:

Het project bestaat uit een pluridisciplinaire aanpak gebaseerd op identiteitsontwikkeling. De methodologie is erop gericht obstakels weg te halen die de ontwikkeling van een positieve identiteit dwarsbomen, namelijk:

- De affectieve erkenning: (opnieuw) een band creëren tussen het individu en zijn familie, de emotionele breuken uit het verleden analyseren, helpen om de emoties onder woorden te brengen, helpen om een positief sociaal netwerk uit te bouwen;
- De juridische erkenning: werken aan het gevoel te behoren tot positieve groepen, het creëren of versterken van het gevoel een burger te zijn die dezelfde rechten geniet als een ander, deconstrueren van een negatieve socialisatie en verhogen van het bewustzijn van het individu dat hij/zij zelf beschikt over een kracht tot positieve socialisatie;
- De maatschappelijke erkenning: versterken van het gevoel maatschappelijk nuttig te zijn, een beroepsproject definiëren, de eigen competenties benutten, de ontmoeting met rolmodellen verzekeren, etc.

Idealiter moeten deze drie vormen van erkenning het mogelijk maken die hefboomen in werking te stellen die noodzakelijk zijn voor de ontwikkeling van een positieve identiteit.

Doelgroep:

Jongeren/Individen tussen 13 en 35 jaar die geradicaliseerd zijn of in die zin worden gecategoriseerd.

Doelstelling(en):

De doelstelling is het mogelijk maken om:

- Een jongere uit het radicaliseringsproces of uit het proces van negatieve socialisatie te halen;
- De relationele vaardigheden van de individuen te ontwikkelen;
- De band met de families opnieuw aan te halen;
- Zich te richten op het persoonlijk engagement van de jongeren in de samenleving;
- De inzet van capaciteiten van individuen om zelf tot een oplossing te komen van de sociale situatie.

Partner(s):

- Preventiedienst;
- Politie (dienst familie - jeugd, cel radicalisering);
- Caprev, IPPJ, gevangenis, etc.

Budget bij benadering:

Drie voltijdse equivalenten, voor € 150.000 per jaar.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

De twee voornaamste obstakels:

- Een sereen kader aanbieden voor de begeleiding van het individu, zelfs indien de persoon in kwestie bereid is om te investeren in de verbetering van zijn situatie;
- De noodzakelijke hefboomen in werking stellen opdat het individu netwerken die schadelijk zijn voor zichzelf kan verlaten.

Cartografie van de extremismen en domiciliëringen

Gemeente: Sint-Gillis

Instelling: Preventiedienst

Gewest: Brussel-Hoofdstad

Domein: Diagnose van de situatie

Preventie: Tertiair

Contactpersonen: pbellis@stgilles.irisnet.be ; ahaouari@stgilles.irisnet.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

De gemeente Sint-Gillis ligt in het zuiden van het Brussels Gewest en grenst aan de gemeenten Brussel-Stad, Anderlecht, Elsene en Vorst. Sint-Gillis heeft een oppervlakte van 2,52 km² en is hierdoor één van de kleinste gemeenten van het Gewest. Sint-Gillis telt meer dan 50.000 regelmatig ingeschreven inwoners. Qua bevolkingsdichtheid staat Sint-Gillis op de tweede plaats (in het Brussels Gewest), na Sint-Joost-ten-Node. Het gemiddeld inkomen per inwoner in Sint-Gillis is lager dan het gewestelijk gemiddelde. De gemeente is één van de armste gemeenten van het gewest. De bevolking van Sint-Gillis is gediversifieerd wat de nationaliteit betreft, aangezien ze meer dan 140 verschillende nationaliteiten telt op haar grondgebied.

Net zoals andere gemeenten wordt ook Sint-Gillis getroffen door het fenomeen van radicalisme en polarisatie. Sint-Gillis heeft zich vanaf 2013 geëngageerd in de strijd tegen radicalisme en geniet sinds het tweede trimester van 2016 een impulsfinanciering (FOD Binnenlandse Zaken) om de aanwerving van een projectverantwoordelijke "radicalisme" mogelijk te maken. Eenmaal deze "one shot"-subsidie afgelopen was (september 2017), werd de projectverantwoordelijke gefinancierd in het kader van het lokaal preventie- en nabijheidsplan (gewestelijke subsidie). Hij brengt verslag uit aan de directrice van het Departement Preventie en Levenskwaliteit (departement dat de materies gekoppeld aan politie en preventie leidt), die de "single point of contact" (SPOC) is inzake radicalisme.

Filosofie van het project:

De aanpak van Sint-Gillis van de fenomenen onveiligheid en delinquentie is gebaseerd op de werkfilosofie UNEUS..

UNEUS is een werkmethode die zich kenmerkt door de volgende elementen:

- Het betreft een gemeentelijke voorziening, geleid door de burgemeester;
- gekenmerkt door een partnerschap waarbij minstens vier partijen betrokken zijn: de gemeente Sint-Gillis

(via haar verschillende diensten), de politiezone Zuid, het Brussels Parket en de directiecoördinatie van de federale politie Brussel;

- gebaseerd op een "integrale (alle aspecten van de ondervonden problematiek aanpakken) en geïntegreerde (alles in het werk stellen om het probleem op te lossen met alle partners die betrokken zijn bij de problematiek in kwestie)" aanpak;
- gebaseerd op een transversaliteit en een samenwerking tussen de verschillende actoren

Deze filosofie houdt een vertrouwensrelatie en een goede coördinatie tussen partners in en meer transversaliteit in de verwezenlijking van de verschillende ondernomen acties. Ook is de communicatie tussen partijen continu en volledig.

De cartografie van de extremismen en domicilies is de praktische concretisering van deze principes in het domein van de bestrijding van radicalisme en polarisatie.

Beschrijving van het project:

De projectverantwoorelijke radicalisme heeft een charter opgesteld met daarin de FTF en de geradicaliseerde personen, op basis van de door het OCAD bepaalde categorieën. Deze cartografie past in het meer algemene initiatief van een diagnose van de gemeentelijke situatie inzake radicalisme en polarisatie (zie fiche gewijd aan de diagnose).

Doelgroep:

De FTF en de geradicaliseerde personen, op basis van de door het OCAD bepaalde categorieën.

Doelstelling(en):

- Over een cartografische weergave van de situaties beschikken in het kader van de fenomenen radicalisme en polarisatie;
- Beide fenomenen beter begrijpen;
- De administratieve opvolging van de FTF en de geradicaliseerde personen analyseren en de individuele administratieve fiches analyseren.

Partner(s):

De directie van het departement demografie en de daarin bestaande dienst domiciliëring zijn een geprivilegieerde partner. Deze dienst verzekert de administratieve traceerbaarheid van de geradicaliseerde personen (lopende domiciliëring, historiek van de woonplaatsen, onderzoeken, enz.). Deze gegevens worden geïmplementeerd in fiches die doorgestuurd worden naar de politiediensten, die de fiches vervolgens aan het OCAD bezorgen om de dynamische databank te voeden.

Beoordeling:

De evaluatie kan zich baseren op de volgende indicatoren:

- Analyse van de administratieve opvolging van de FTF en de geradicaliseerde personen en analyse van de individuele administratieve fiches;
- Aantal geradicaliseerde personen in de gemeente;

- Aantal administratieve opvolgingen van de FTF;
- Aantal individuele administratieve fiches;
- Hoeveelheid specifieke onderzoeken (domiciliëring).

Budget bij benadering:

De personeelskosten gekoppeld aan de aanwerving van een projectverantwoordelijke radicalisme.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

Een moeilijkheid is het feit dat de gemeente een gevangenis op haar grondgebied heeft en dat het moeilijker is om toegang te krijgen tot de gegevens met betrekking tot de geradicaliseerde personen in de gevangenis.

Lokaal advies:

Een cartografie is een noodzakelijke tool wat de weergave van het fenomeen van radicalisme en polarisatie betreft.

LIVC

Gemeente: Sint-Gillis

Instelling: Preventiedienst van de gemeente Sint-Gillis

Gewest: Brussel-Hoofdstad

Domein: Overlegplatform

Preventie: Tertiair

Contactpersonen: pbellis@stgilles.irisnet.be ; ahaouari@stgilles.irisnet.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

De gemeente Sint-Gillis ligt in het zuiden van het Brussels Gewest en grenst aan de gemeenten Brussel-Stad, Anderlecht, Elsene en Vorst. Sint-Gillis heeft een oppervlakte van 2,52 km² en is hierdoor één van de kleinste gemeenten van het Gewest. Sint-Gillis telt meer dan 50.000 regelmatig ingeschreven inwoners. Qua bevolkingsdichtheid staat Sint-Gillis op de tweede plaats (in het Brussels Gewest), na Sint-Joost-ten-Node. Het gemiddeld inkomen per inwoner in Sint-Gillis is lager dan het gewestelijk gemiddelde. De gemeente is één van de armste gemeenten van het gewest. De bevolking van de gemeente is gediversifieerd wat de nationaliteit betreft, aangezien ze meer dan 140 verschillende nationaliteiten telt op haar grondgebied.

Net zoals andere gemeenten, wordt ook Sint-Gillis getroffen door het fenomeen van het radicalisme en de polarisatie. Sint-Gillis heeft zich vanaf 2013 geëngageerd in de strijd tegen het radicalisme en geniet sinds het tweede trimester van 2016 een impulsfinanciering (FOD Binnenlandse Zaken) om de aanwerving van een projectverantwoordelijke "radicalisme" mogelijk te maken. Sinds september 2017 wordt de projectverantwoordelijke gefinancierd in het kader van het lokaal preventie- en nabijheidsplan (gewestelijke subsidie). Hij brengt verslag uit aan de directrice van het Departement Preventie en Levenskwaliteit (departement dat de materies gekoppeld aan politie en preventie leidt), die de "single point of contact" (SPOC) is inzake radicalisme.

Filosofie van het project:

De aanpak van Sint-Gillis van de fenomenen onveiligheid en delinquentie is gebaseerd op de werkfilosofie UNEUS.

UNEUS is een werkmethode die zich meer bepaald kenmerkt door de volgende elementen:

- Het betreft een gemeentelijke voorziening, geleid door de burgemeester;
- gekenmerkt door een partnerschap waarbij minstens vier partijen betrokken zijn: de gemeente Sint-Gillis (via haar verschillende diensten), de politiezone Zuid, het Brussels Parket en de directie coördinatie van de federale politie Brussel;

- gebaseerd op een “integrale (alle aspecten van de ondervonden problematiek aanpakken) en geïntegreerde (alles in het werk stellen om het probleem op te lossen met alle partners die betrokken zijn bij de problematiek in kwestie)” aanpak;
- gebaseerd op een transversaliteit en een samenwerking tussen de verschillende actoren.

Deze filosofie houdt een vertrouwensrelatie en een goede coördinatie tussen partners in en meer transversaliteit in de verwezenlijking van de verschillende ondernomen acties. Deze methode houdt in dat de communicatie tussen partijen continu en volledig is.

De LIVC is de praktische concretisering van deze principes in het domein van de bestrijding van het radicalisme en de polarisatie.

Beschrijving van het project:

Sinds 2014 neemt de cel UNEUS deel aan de vergaderingen van de Lokale Task Force (LTF) bij de Directeur Administratief Coördinator van de federale politie (DirCo Brussel).

Deze vergaderingen vormden het kader van uitwisselingen, de behandeling en het doorsturen van informatie tussen de diensten die eraan deelnemen. De allereerste LTF-lijsten werden aan de cel UNEUS bezorgd vanaf de deelname van de cel UNEUS aan de eerste LTF.

Tijdens de zitting van 4 februari 2015¹ besliste het college van burgemeester en schepenen om een LIVC op te richten, die de bestaande gemeentelijke Task Force aldus formaliseerde. Het college wees eveneens een gemeentelijke referentiepersoon aan in de persoon van de directrice van het Departement Preventie en Levenskwaliteit om de problematiek van het radicalisme te beheren. Zij wordt bijgestaan door een projectverantwoordelijke radicalisme.

Er worden twee soorten LIVC georganiseerd in de gemeente Sint-Gillis.

De strategische LIVC vinden tweemaal per jaar plaats. Ze worden voorgezeten door de burgemeester of zijn vertegenwoordiger, en zijn samengesteld uit het DirCo (federale politie), het Parket, de zonechef, de Veiligheid van de Staat, de verantwoordelijke van het Departement Preventie en Levenskwaliteit, de gemeentelijke verantwoordelijke voor radicalisme en de gewestelijke coördinatrice polarisatie-radicalisering. Binnen deze LIVC worden de strategische richting en de prioriteiten van het beleid ter bestrijding van het radicalisme en de polarisatie beslist.

De operationele LIVC, waarvan de frequentie afhangt van de actualiteit (ze vinden minstens maandelijks plaats, maar kunnen tot één keer per week gehouden worden indien de actualiteit dit vereist), vinden plaats in een beperkter comité en in aanwezigheid van operationele specialisten (waaronder de gemeentelijke verantwoordelijke voor radicalisme), die uitgenodigd worden naar gelang van de te behandelen situatie.

De eerste operationele LIVC werd gehouden op 24 februari 2016. Ze maakt het meer bepaald mogelijk om de individuele gevallen op te volgen op administratief niveau. Dankzij de OCAD-lijst en de individuele fiches kan de gemeente een overzicht hebben van de omvang van het fenomeen.

¹ Namelijk enkele maanden vóór het verschijnen van de omzendbrief van 25 augustus 2015 die de burgemeesters uitnodigt om LIVC op te richten in hun gemeente.

De LIVC kan een praktische situatie, een dossier met betrekking tot een persoon of een administratieve operationele opvolging als voorwerp hebben. Ze dient als basis voor de ontwikkeling van multidisciplinaire acties die zowel gericht zijn op de problematiek van het islamisme als op de problematiek van het extreemrechts en extreemlinks.

Doelgroep :

De geradicaliseerde of radicaliserende personen en de personen die discours verspreiden die de polarisatie kunnen doen ontstaan en/of doen toenemen.

Er moet bijzondere aandacht besteed worden aan de adolescenten, jonge volwassenen en alleenstaande ouders.

Door veel belang te hechten aan de preventie, wil de gemeente de verschillende factoren opsporen die de adolescenten en de jonge volwassenen kwetsbaar maken, en de operationele antwoorden geven die zich opdringen.

In dit opzicht heeft de gemeente een platform opgericht, "jeugdwerkgroep" genoemd, samengesteld uit de gemeentelijke diensten en de verenigingen. Er werd ook nog een andere werkgroep opgericht, die zich meer specifiek bezighoudt met de jongeren die in grote moeilijkheden verkeren en in contact staan met justitie.

Doelstelling(en):

De doelstelling van de strategische LIVC is de strategische richting en de prioriteiten van het beleid ter bestrijding van het radicalisme en de polarisatie in de gemeente te bepalen.

De doelstellingen van de operationele LIVC zijn meer bepaald:

- De gevallen van radicalisering of polarisatie opsporen;
- Overgaan tot uitwisselingen van informatie over de stand van zaken betreffende verschillende "probleemsituaties", meer bepaald via wekelijkse briefings;
- Administratieve fiches voor de gevallen van geradicaliseerde personen opstellen en actualiseren;
- Een opleidingsplan opstellen.

Partner(s):

- De gemeentelijke diensten en departementen, waaronder de preventiedienst, het departement demografie, het departement Onderwijs, het departement Stedenbouwkunde, enz.;
- De lokale en federale politie;
- Het gewestelijk platform;
- De FOD Binnenlandse Zaken (Mobiele team);
- Het OCMW;
- De verenigingssector.

Beoordeling:

Naarmate de verschillende LIVC opgericht en ontwikkeld worden, wordt er een evaluatie van het proces gemaakt. Deze evaluatie gebeurt meer bepaald op basis van indicatoren, zoals: het aantal strategische en operationele LIVC die jaarlijks gehouden worden; de tevredenheid van de deelnemers aan de verschillende LIVC; de kwaliteit van de bijwerking van de FTF-lijst, enz

Budget bij benadering :

De personeelskosten gekoppeld aan de aanwerving van een projectverantwoordelijke radicalisme en de werktijd van de personen die deelnemen aan de LIVC.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

- Voor het luik islamisme werd geen vraag naar begeleiding geformuleerd door de betrokken families.
- De moeilijkheid om toegang te hebben tot de gegevens betreffende de geradicaliseerde personen in de gevangenis.

Lokaal advies:

Beide LIVC vormen pijlers van de strijd tegen het radicalisme en de polarisatie.

Oprichting van de « Mothers School »

Gemeente: Schaarbeek

Instelling: Preventiedienst van de stad Schaarbeek

Gewest: Brussel-Hoofdstad

Domein: Psychosociale interventie/Familiale ondersteuning

Preventie: Tertiair

Contactpersonen: preventionradicalisation@schaerbeek.irisnet.be ; benalisaliha@gmail.com

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Gezinnen die zich zorgen maken of geconfronteerd worden met het fenomeen, voelen zich vaak alleen en machteloos. Zij hebben behoefte om erover praten, om zich te wapenen, om de strijd tegen het fenomeen van gewelddadige radicalisering aan te gaan. Er zijn echter weinig initiatieven die hen een spreekruimte bieden en er bestaan weinig hulpmiddelen.

Filosofie van het project:

Volgens de conclusies van de studie die werd uitgevoerd door Femmes Sans Frontières, "Mothers for Change!", zijn moeders degenen die het grootste veiligheidspotentieel hebben in de strijd tegen het gewelddadig extremisme op het niveau van de gemeenschap. Door hun nabijheid en hun emotionele band met hun kinderen, zijn zij het best geplaatst om te anticiperen en te reageren op de tekenen van radicalisering voordat deze zich verder ontwikkelen. Om evenwel efficiënter te zijn in deze rol, hebben zij nood aan ondersteuning bij het opbouwen van hun vertrouwen en bij het perfectioneren van hun interventiecompetenties.

Beschrijving van het project:

De Mothers School, die werd opgesteld door de vertrouwenspartners van de gemeenschap, bestaat uit tien modules. Die modules bevatten specifieke oefeningen die de dialoog, de uitwisseling van informatie en de kritische reflectie vergemakkelijken. De technieken die gebruikt worden zijn gebaseerd op de context en toepasbaar op het dagelijkse leven van de deelnemers. Dit model creëert een geformaliseerde ruimte waarin de moeders hun kennis van de voortijdige alarmsignalen verbeteren en strategieën uitwerken om efficiënte barrières te vormen tegen radicale invloeden.

Het Curriculum :

I. De culturele, sociale en persoonlijke barrières in de strijd tegen radicalisering afbreken

Module 1: Dit ben ik. Wie bent u?

Module 2: Ik in mijn gemeenschap

Module 3: Onzekerheid en gebrek aan zelfvertrouwen

Module 4: Vrouwen en veiligheid

II. De kennis van en de reflectie over de ouder-kind dynamiek doen toenemen en antwoorden op de behoeften van de kinderen

Module 5: Ontwikkeling van het kind

Module 6: Politiek geweld en radicalisering

Module 7: Praten met adolescenten

III. Een nieuw vertrouwen integreren en een basiskennis van de specifieke veiligheidsstrategieën

Module 8: De eerste alarmsignalen herkennen en erop reageren

Module 9: De vaders betrekken

Module 10: Vrede begint thuis

Elke groep bestaat uit ongeveer 12 moeders, een opleider en een secretaris.

Er werden twee Mothers Schools opgericht in Schaarbeek. De eerste in een school en de tweede in een buurthuis.

Doelgroep:

Het project is gericht op de betrokken moeders of moeders die zich zorgen maken over het fenomeen van gewelddadige radicalisering.

Doelstelling(en):

Ondersteuning bieden bij het opbouwen van vertrouwen en de interventiecompetenties perfectioneren.

Partner(s):

VZW SAVE BELGIUM (Organisator).

Beoordeling:

De moeders zeggen zeer tevreden te zijn ; zij hebben veel geleerd, met name over hoe zij moeten interageren met hun kind, over de ontwikkeling van hun kind en om meer zelfvertrouwen te hebben. Zij hebben overigens beter afgebakend wat hun kind kwetsbaar kan maken voor radicale invloeden en weten wat te doen om zich hiertegen te wapenen.

Budget bij benadering:

€ 10.000 ongeveer per Mothers School.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

Een groep moeders samenstellen en deze volledig houden doorheen de 10 modules.

OPMERKING: De VZW SAVE BELGIUM organiseert tegenwoordig geen Mothers School meer, maar wel ouderschapsworkshops voor zowel moeders als vaders. Het doel is om de ouders van jongeren die het gevaar lopen te radicaliseren te ondersteunen in hun rol als ouder. Het gaat om een reeks van 8 workshops.

Lokale diagnose

Gemeente: Verviers

Instelling: SAFER

Provincie: Luik

Domein: Diagnose van de situatie

Preventie: Tertiair

Contactpersoon: sophie.albert@verviers.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Projectoproep die tot doel heeft gewelddadige radicalisering te beheersen en radicalisme te bestrijden in het kader van een impulsbeleid van de FOD Binnenlandse Zaken.

De stad Verviers moest uitgaan van een lokale diagnose om acties voor de preventie van radicalisme die in overeenstemming zijn met de werkelijkheid op het terrein te ontwikkelen. In deze optiek heeft de stad Verviers in september 2016 een studie over de radicaliseringsproblemen in Verviers toevertrouwd aan DiverCity en Tellus.

Filosofie van het project:

Beschikken over een algemeen overzicht van de eredienstplaatsen - Stand van zaken met betrekking tot het probleem van het radicalisme in Verviers (scholen, ondernemingen, verenigingen, enz.) - Impact van de huidige situatie op het discours, hatelijke daden, enz.

Beschrijving van het project:

In september 2016 heeft de stad Verviers een studie over de radicaliseringsproblemen in Verviers toevertrouwd aan DiverCity en Tellus. Op 29 december 2016 werd een eerste rapport doorgestuurd. In maart 2017 werden opmerkingen toegevoegd aan het oorspronkelijk rapport en werd het gecorrigeerd. Het uiteindelijke rapport werd begin mei 2017 doorgestuurd.

Deze onderzoeksactie omvat verschillende lijnen. De eerste lijn bestaat uit de telling en de territoriale prospectie van de (officiële, erkende of officieuze) eredienstplaatsen van moslims op het grondgebied van de stad. Om dit te doen werden verschillende databanken (met inbegrip van die van de stedenbouwkundige dienst) met elkaar gekruist, evenals onze eigen kennis van het terrein en een strategie voor in situ controle (stadsetnografie). In overeenstemming met de uiteindelijke offerte die in september 2016 overhandigd werd werden met betrekking tot het cartografisch deel van het onderzoek zeven gesprekken gevoerd met moskeebeheerders.

Ten slotte werden, bij wijze van conclusie, een bepaald aantal aanbevelingen gedaan om de actie van de stad Verviers in verband met deze uitdagingen te verfijnen en te ondersteunen.

Rapportdocument : https://f.hypotheses.org/wp-content/blogs.dir/2725/files/2017/08/verviers_belgique.pdf

Doelgroep:

Studie bestemd voor de administratie (SAFER) en elke dienst die belast is met problemen gekoppeld aan radicalisme.

Doelstelling(en):

Deze cartografische actie heeft twee doelstellingen:

- Allereerst gaat het erom over een betere kennis van de moslimverenigingen te beschikken en vervolgens gaat het erom afstand te nemen van bepaalde waanvoorstellingen in verband met dit onderwerp. Door ze in kaart te brengen heeft men een duidelijker beeld van het aantal eredienstplaatsen in Verviers, zonder dat het idee dat deze plaatsen onvermijdelijk met een radicaliseringsproces geconfronteerd worden gevalideerd wordt. Deze stand van zaken met betrekking tot de problematiek maakt het mogelijk om acties voor te stellen die afgestemd zijn op de realiteit op het terrein.
- De drie andere lijnen van dit rapport zijn kwalitatief (zie afdeling 2) en hebben betrekking op het onderzoek van de impact van de mediatisering van feiten van radicalisering en terrorisme op het samenleven in Verviers. De ploeg die de studie uitvoerde wou meer in het bijzonder weten of deze gebeurtenissen geleid hebben tot wijzigingen in de houding, de vertegenwoordiging en de werking van de geanalyseerde instellingen (scholen, administratie, verenigingsleven, handelszaken, enz.), wat hun impact in termen van polarisatie was (onveiligheidsgevoel, islamofobie, enz.) en hoe de verenigingen van Verviers zich ten opzichte van deze kwesties opstelden.

Partner(s):

Studie verwezenlijkt via bvba Divercity.

Beoordeling:

Tegenvallende resultaten - Er werden weinig nieuwe actiepijlers overwogen als gevolg van de inhoud van het rapport.

Budget bij benadering:

€ 30.000

Ondervond(en) moeilijk(heden):

Keuze van een partner, stigmatisering van moskeeën, verspreiding van de resultaten.

Lokaal advies:

Interessante cartografie. Weinig diepgaande studie, gebrek aan inhoud en weinig bruikbaar.

Begeleidingsdienst voor de families en de omgeving inzake radicalisme (SAFER)

Gemeente: Verviers

Instelling: SAFER

Provincie: Luik

Domein: Psychosociale interventie/Familiale ondersteuning

Preventie: Tertiair

Contactpersoon: sophie.albert@verviers.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Projectoproep die tot doel heeft om gewelddadige radicalisering te beheersen en radicalisme te bestrijden in het kader van een Impulsbeleid, uitgevaardigd door de FOD Binnenlandse Zaken.

Filosofie van het project:

Oprichting van een begeleidingsdienst voor de families, jongeren en scholen die getroffen worden door de problemen inzake radicalisme.

Beschrijving van het project:

De opdrachten van de dienst :

- Werk op terrein: ontmoetingen met imams, verantwoordelijken van de verschillende moskeeën en talrijke verenigingen in Verviers.
- Tenlasteneming van de psychosociale opvolging van families en jongeren die getroffen worden door deze problematiek, het organiseren van ontmoetingen met schooldirecteurs, coördinatie van de opleiding voor professionals met de federale politie, enz.

De Service d'accompagnement des familles et de l'entourage en matière de radicalisme (SAFER) is een contactpunt - 0484 714 004 - dat tot doel heeft te luisteren naar alle personen die ongerust zijn of zich vragen stellen en rechtstreeks of onrechtstreeks bij het fenomeen van het « radicalisme » betrokken zijn. Een tweede taak betreft het begeleiden van die bewuste personen. De dienst neemt een neutrale en vertrouwelijke houding aan wanneer het naar deze personen luistert en biedt ook doordacht advies aan. De dienst volgt de getroffen families op.

Het werk op het terrein is een onontbeerlijk deel van de verschillende opdrachten van SAFER. Er wordt contact opgenomen met alle potentiële partners in het kader van de strijd tegen het radicalisme (sociale, culturele en/of religieuze verenigingen, gemeentediensten, gerechtelijke diensten, scholen, academies, enz.), om een kader voor een constructieve samenwerking tussen deze partners en de SAFER-dienst te creëren.

Elke persoon die getroffen wordt door radicalisme, kan een beroep doen op de dienst om psychosociaal opgevolgd te worden, een luisterend oor te vinden of enkel informatie te verkrijgen.

Doelgroep:

Ongeruste families, leerkrachten, opvoeders, maar ook jongeren die gestuurd worden door de jeugdrechter, enz.

Doelstelling(en):

- Een plaats creëren waar naar de doelgroep wordt geluisterd en waar situaties geanalyseerd en opgevolgd worden ;
- Samenwerken met de families, maar ook met de rechters, de politie en imams.

Partner(s):

Imams, politie, rechter, afgevaardigden van de SPJ, enz.

Beoordeling:

Meer dan 20 jongeren en/of families werden of worden opgevolgd.

Budget bij benadering:

Personeelskosten.

Ondervond(en) moeilijk(heden):

Gevoeligheid van het onderwerp, communicatie.

Proefproject meerderjarige "risicopersonen"

Gemeente: Vilvoorde

Instelling: Stad van Vilvoorde

Provincie: Vlaams-Brabant

Domein: Psychosociale interventie/Familiale ondersteuning

Preventie: Tertiair

Contactpersoon: jessika.soors@vilvoorde.be

Context waarin het project ontwikkeld werd:

Er bestond voordien in Vilvoorde een project dat zich richtte op kwetsbare werkzoekenden. Uniek aan het project was het uitgangspunt van 'vindplaatsgericht' of 'outreaching' en laagdrempelig werken.

Uit de praktijk bleek echter dat de individuen en doelgroepen die met dit project in aanraking kwamen, alsook vaak met radicalisering in verband werden gebracht. Ten tijde van de oproep voor het voeren van een Impulsbeleid, werden de middelen van het desbetreffende project net stopgezet. Het was dan ook een logische keuze om dit project over te nemen in het kader van het deradicaliseringsbeleid, en vervolgens verder te verfijnen volgens de noden van de doelgroep.

Filosofie van het project:

Radicalisering is vaak onderdeel van een multi-problematiek. Het project vertrekt vanuit van de verschillende levensdomeinen die kunnen meespelen in deze radicaliseringsproblematiek: ideologie, huisvesting, administratie, een educatief/professioneel perspectief, gezondheid, financiële situatie, zelfbeeld, etc. Men vertrekt aldus vanuit al deze levensdomeinen om zodoende de talrijke drempels weg te werken die kunnen beletten dat een persoon zich een positief onderdeel van de maatschappij zou voelen.

Bovendien weten we uit ervaring dat in Vilvoorde bepaalde platen en wijken gekend staan als 'hotspots'. Bepaalde groepen treffen elkaar daar. Het gaat veelal om bepaalde parkjes, cafés, etc.

De trajectbegeleider gaat daarom 'vindplaatsgericht' en 'outreaching' te werk door doelgroep te bereiken, net daar waar ze zich bevindt.

Tot slot is eveneens de context een belangrijke factor. Ondanks het feit dat het project zich eigenlijk op meerderjarigen richt, wordt toch geprobeerd zoveel mogelijk een brug te slaan naar de nabije omgeving van de begeleide personen. We denken hierbij aan ouders of andere naaste familieleden, naaste vrienden, etc.

Beschrijving van het project:

Het project verloopt in 3 fasen : **“find, bind, mind”** of letterlijk vertaald: het vinden, het traject opstellen en het doorlopen en voorzien in nazorg.

De omkaderende structuur van het project is de partnertafel van Stad Vilvoorde, waar de dossiers individueel besproken worden. Indien nodig wordt bijgestuurd. Afhankelijk van de noden in het dossier, kan het zijn dat er andere partners eveneens betrokken worden (VDAB, hulpverlening, OCMW, politie, ...). Deze regie gebeurt steeds aan de partnertafel.

Doelgroep:

Kwetsbare meerderjarigen die in verband worden gebracht met de radicaliseringsproblematiek. Andere kwetsbare meerderjarigen die niet tot deze doelgroep behoren, worden warm en zorgvuldig doorverwezen naar andere actoren.

Doelstelling(en):

De verschillende levensdomeinen die een rol kunnen spelen binnen iemands radicaliseringsproblematiek ten gronde aanpakken. Zo kunnen drempels worden weggewerkt die kunnen belemmeren dat iemand zich een positief onderdeel van de maatschappij voelt.

Partner(s):

Groep Intro : zij waren uitvoerder van het oorspronkelijke traject. De stad heeft Impulsmiddelen besteed om een jaarprestatie bij Groep Intro aan te kopen en zo een convenant voor dit project op te stellen.

Beoordeling:

De evaluatie is gunstig. Niet alleen door de sociale partners, maar doorheen het project zagen we bijvoorbeeld dat politie almaar vaker de reflex maakte om, personen die niet in aanmerking kwamen om politieel te worden opgevolgd, door te verwijzen naar dit project. De stad heeft met het wegvallen van de Impulsmiddelen beslist om dit project met eigen middelen te verlengen.

Budget bij benadering:

€ 70.000 (jaarprestatie medewerker + klein deel werkingskosten).

Ondervond(en) moeilijk(heden):

- Het project is, hoe waardevol ook, niet voldoende om volledig aan disengagement en deradicalisering te werken. Er blijkt nood te zijn aan een netwerk waarin andere actoren, die eveneens een rol kunnen spelen, zijn opgenomen.
- Een groeiende doelgroep in onze stad zijn gevangenen ('terugkeerders' of veroordeeld wegens terrorisme) die de nood aan begeleiding formuleren. Het project zou daarom geschikt kunnen zijn om hierop in te spelen. Tijdens het project werden hiertoe verschillende eerste verkennende stappen gezet – dit moet dan ook verder onderzocht worden.
- Doorverwijzingen van personen die niet tot de rechtstreekse doelgroep behoren, verliepen niet altijd even vlot. We wilden kost wat kost situaties vermijden waarin blijkt dat iemand die radicaliseert zonder dit project beter af zou zijn, net omdat er een uitgebreider of beter toegankelijk aanbod zou bestaan. Er wordt dus steeds gezocht naar een evenwicht.

- De vertrouwenspositie van de 'outreacher' en individuele veiligheid van deze persoon. We hebben dit deels opgevangen door samenwerkingen te initiëren tussen verschillende partners die outreachend werken en aldus samen op straat staan, maar eveneens door bepaalde afspraken met betrekking tot de briefing van locaties te maken.
- De politie als partner is enorm waardevol, maar zeer fragiel als het op de vertrouwenspositie van de 'outreacher' aankomt. We moesten bij elk dossier afzonderlijk overwegen hoe de rol van de politie hierin kon bepaald worden, zeker in die dossiers die door de politie werden doorverwezen, opdat de 'outreacher' geen verlengstuk van de politie zou zijn.
- Een doelgroep die te vaak niet bereikt wordt, zijn mensen met mentale en/of psychische problemen.
- Het project en de hele regiestructuur errond vergt veel inzet van middelen en mankracht. De positieve resultaten zijn er, maar de grootste bedreiging vormt de afhankelijkheid van subsidies en de korte termijn waarmee deze toegekend worden.

Lokaal advies:

- Bouw een netwerk waarin bepaalde projecten kunnen plaatsvinden;
- Zorg ervoor dat partners de traditie hebben om samen te werken, mekaars werking kennen en elkaar vertrouwen;
- Wacht niet tot mensen jou bereiken met een hulpvraag, zeker niet in het kader van een radicaliseringsproblematiek;
- Klaag niet over doelgroepen die moeilijk te bereiken zijn, maar bedenk strategieën om ze zelf te gaan opzoeken;
- Denk aan het individuele welzijn van de werknemers. Dag in en uit op straat staan en geconfronteerd worden met harde situaties, kruipt in de kleren.

De volledige versie van deze gids
is te vinden op onze website:
www.besafe.be